

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Marii Mercatoris S. Augustino Æqualis Opera Quaecumque Extant

[Complectens Ea Quæ Ad Hæresim Nestorianam Spectant]

Marius <Mercator>

Parisiis, 1673

Liber Secundus In Qvo Continentvr Nestorii Blashemiarum Capitula XII.
Cum Contradictionibus Marii Mercatoris, opus hactenus ineditum.
Responsio S. Cyrilli Ad Objectiones Orientalium interprete ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-14215

EST.
εστὴ γὰρ
Φωτὴς
τῶν εἰς

τοσ δὲ

εστὴν
σαφῶς,

εἰ οὖν
ἴδω
ἵεως
ἴδω,

LIBER SECUNDUS

IN QUO CONTINENTUR

NESTORII BLASPHEMIARUM CAPITULA XII.

CUM CONTRADICTIONIBUS MARII MERCATORIS,
opus hætenus ineditum.

RESPONSIO S. CYRILLI AD OBJECTIONES ORIENTALIUM
interprete Mercatore.

RESPONSIO EJUSDEM AD REPREHENSIONES THEODORETI
interprete Mercatore.

SCHOLIA S. CYRILLI DE INCARNATIONE VERBI,
quæ nunc primum integra eduntur interprete Mercatore.

LIBER SECUNDUS

IN QVO DE VITAE...

IN QVO DE VITAE...

IN QVO DE VITAE...

IN QVO DE VITAE...

IN QVO DE VITAE...

N E S T O R I I
BLASPHEMIARUM CAPITULA XII,
REFUTATA A MARIO MERCATORE.

Hoc vno opere refelluntur anathematismi Nestorii.

Auctor Marius Mercator. Num. 12.

Qui scripsit ann. 431. ante concilium Ephesinum inchoationem.

Inclinante Aprilis mense.

Argumentum operis.

Ex quo innoscunt plura haecenus aut ignota, aut obscura. Primum Mercatorem esse interpretem

Nullus de auctore dabitandi locus relinquatur ei, qui legere voluerit ultimi anathematismi contradictionem, cuius contradictor mentionem facit codicis, in quo quartum locum teneret tractatus ille Nestorii, cuius initium est: *Dulcem nobis*, &c. Tenet vero in ea, quam habemus a Mercatore, collectione rerum pertinentium ad negotium Nestorii.

Licet autem, non conijcere tantum, sed etiam certo definire, quo tempore Mercator scripserit, partim ex titulo, in quo Nestorius dicitur conatus duodecim capitulis suarum blasphemiarum contradicere literis SS. Celestini & Cyrilli, catholicisque anathematismos refellere; partim ex serie totius operis, in quo nullus sit sermo, neque de condemnatione Nestorii, neque de approbatione capitulorum Cyrilli a concilio Ephesino, sed tantum de eorumdem capitulorum approbatione ab Ecclesia Romana: hinc enim fit consequens, ut conscriptum sit eo spatio temporis, quod intercessit inter VII. Idus Decembris ann. 430. quo tempore acceptae sunt a Nestorio sancti Celestini literae, & X. Kalendas Julias ann. 431. quo inchoata est Ephesina synodus.

Contrahi potest, nonnulla rursus ex parte, hoc temporis intervallum: cum enim in appendice refellantur duo posteriores Nestorii sermones, quorum vnus die 13. Decembris, alter die 14. habitus est, nec continuo responderit Mercator, opus istud in sequentem annum referri debet.

Argumentum operis eloquitur titulus: est enim contradictio Nestorianorum duodecim capitulum, quamquam subijuncta est duorum, ut dixi, posteriorum Nestorii sermonum reprehensio. Tota enim haec lucubratio duabus constat partibus, altera dogmatica, quae prior est; altera censoria, quae posterior.

Inde vero innoscunt multa, quae in hunc usque diem latebant, ac primum quidem, Mercatorem esse interpretem anathematismorum Nestorii, qui desunt in editione Peltana concilii Ephesini; habentur vero in consequentibus aliis, eodem interprete, sed neque cum anathematismis catholicis Cyrilli, neque cum

contradictione catholici; imo cum pluribus mendis, a quibus repurgati nunc prodeunt, ex codicibus manuscriptis Vaticano & Bellovacensi.

Secundum, Mercatorem bis anathematismos Cyrilli interpretatum fuisse; semel cum tertia epistola, iterum in hoc opere, eodem utrobique sensu, non tamen utrobique eadem forma verborum; diligentiore siquidem, in epistola, ubi per se spectabantur; hic paulo neglectiore, quo ex accidenti referuntur.

Tertium, Dionysium Exiguum videri mutatum ex Mercatore anathematismorum versione: eadem enim est apud utramque, pauculis vocibus exceptis, cum tamen Mercator Dionysium vno toto saeculo praecesserit.

Quartum, anathematismos Cyrilli ab Ecclesia Romana approbatos fuisse vero iudicio, id est, ut opinor, in concilio Romano, ex quo Celestinus scripsit Nestorio literas. Quo Mercatoris testimonio firmatur sententia nostra de synodis Alexandrinis, de quibus agitur in dissertatione 11.

Quintum, eodem tempore Nestorium, praesumpta vecordia & *Θεοφιλία* praedicasse, & simul praedicanti anathema dixisse. Nam eodem sermone vltimum sermonem habuit, & anathematismos scripsit; in sermone autem aperte *Θεοφιλία* constituitur, & in anathematismis confidentem damnat: ut hinc evidenter constet, nunquam *Θεοφιλία* sinceram confessionem, aut a Nestorio, aut ab ipsis forte Orientalibus Nestorii studiosis factam esse.

Sextum, Bonosum, qui a Damaso papa damnatus est, Sardicenis Ecclesiae sedem obtinuisse; quod in hunc usque diem ab eruditis frustra quaesitum erat. Id vero multum confert ad illustrandam historiam, satis aliunde obscuram, de causa Bonosi Macedonibus Episcopis commissa.

Septimum, Ebionem fuisse Stoicum philosophum: Macedoniumque eadem cum Ariano sensisse de carne Christi, cui Verbum esset pro anima. Non Arium ipsum, sed Arianos hanc haesim fecisse. Eos qui Christum negarent esse Deum, ab Ecclesia Romana vocatos Homuncionitas.

Octavam, Apollinarem primum docuisse, nullam in Christo animam, praeter Verbum, fuisse; venisse autem in hunc errorem eo propensius, quod legebat in Scripturis Angelos in corporibus assumptis, atque etiam, ut ipse quidem putabat, animatis, paria cum ceteris hominibus vitae munera exercuisse.

Observandum potro, Mercatorem codicem sibi consecisse, quo Nestorii sermones quinque

anathematismorum Nestorii.

Secundum, eundem bis anathematismos Cyrilli interpretatum.

Tertium, Dionysium Exiguum versionem anathematismorum Cyrilli Mercatore mutatum.

Quartum, anathematismos Cyrilli a concilio Romano prius approbatos, quam mitterentur ad Nestorium.

Quintum, praesumptam locutionem Nestorium de *Θεοφιλία*.

Sextum, Bonosum haereticum Sardicenis Ecclesiae fuisse Episcopum.

Septimum, de Ebione Macedonio, & Homuncionitis.

admodum celebres continentur. Primus nempe, cujus initium est: *Doctrina pietatis*. Secundus: *Amatores Christi populos*. Tertius: *Contumelias quidem in me hereticorum*. Quartus: *Dulcem nobis procedens doctor*. Quintus denique: *Aliis in terris sita est*. Aliis tamen in locis, imo &

in hoc opere mentionem fecisse aliorum, quos variis ex locis collectos edidimus. Cur autem quinque præfatos præ aliis selegerit, causa est, opinor, non obscura: ipsos enim habuit Nestorius, & ut hæresim aperte spargeret, & ut se contra impugnantium objectiones defenderet.

NESTORII

BLASPHEMIARUM CAPITULA XII.

Quibus literis ad se missis a sanctis Celestino Romanae urbis Episcopo, & Cyrillo Alexandrino contradicit, & disputationibus brevissimis respondendo, duodecim capitula fidei, quæ ad se missa fuerant, refellere nititur.

Nunc Episcopi Cyrilli priora posuimus, quæ Romana Ecclesia approbavit vero iudicio; & posteriora Nestorii, ex Græco in Latinum, utraque versa.

ANATHEMATISMUS PRIMUS SANCTI CYRILLI.

Verbo Marii
Mercatoris.

CYRILLUS dixit: Siquis non confiteretur Deum esse secundum veritatem, eum qui est Emmanuel, & propter hoc ipsum, Dei genitricem sanctam Virginem: peperit enim carnaliter Verbum, quod ex Deo est, carnem factum; (secundum quod scriptum est: *Et Verbum caro factum est*) anathema sit.

Ioan. 1. v. 14.

ΕΙΤΙΣ οὐχ ὁμολογεῖ Θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ, καὶ διὰ τὸ τοῦ Θεοτόκου τὸ ἅγιον πνεῦμα γεννηθεῖν τὸ ἁπλοῦς ἄνευ γεννητῆρα τὸ ἐκ Θεοῦ λόγον ἀνάστημα εἶναι.

ANATHEMATISMUS NESTORII.

In MSS.
codicibus.

CONTRA hæc Nestorius dixit: Siquis eum, qui est Emmanuel, Deum Verbum esse dixerit, & non potius nobiscum Deum, hoc est, inhabitasse eam, quæ secundum nos est, naturam, per id quod vnitus est nostræ, quam de Maria virgine suscepit; matrem etiam Dei Verbi, & non potius ejus, qui Emmanuel est, sanctam Virginem nuncupaverit, ipsumque Deum Verbum dixerit verum esse in carnem, quam accepit ad ostentationem deitatis suæ, ut habitu inveniretur ut homo; anathema sit.

Philipp. 1. v. 7.

Siquis eum, qui est Emmanuel, Deum verum esse dixerit, & non potius nobiscum Deum, hoc est, inhabitasse eam, quæ secundum nos est, naturam, per id quod vnitus est nostræ, quam de Maria virgine suscepit; matrem etiam Dei Verbi, & non potius ejus, qui Emmanuel est, nuncupaverit; ipsumque Dei Verbum in carnem verum esse, quam accepit ad ostentationem deitatis suæ, ut habitu inveniretur, ut homo; anathema sit.

In libris edi-
tis.

Contradictio
Marii Mercatoris.

His pravis dictis catholicis contradicit ita.
I. Hæc dicit iste, tanquam Deus Verbum non habitaverit in nobis, quod a pio sensu fati alienum est. Singulari autem stultitia & impietate plenum est, dicere, Verbum Patris Emmanuel non esse; sed eum, qui natus est ex Maria, qui inhabitavit nostræ naturam, quam suscepit ex Virgine: cum omne humanum ge-

nus in confessione habeat, Emmanuel, sicut non ipsi finximus, sed magistra & interprete Scriptura didicimus, significare, NOBISCUM DEUS.

Rursum, quod hoc intelligi debeat, id est, *nobiscum Deus*, quæ mens hominis ambigat? Deum namque nobiscum esse cum optamus & invocamus, quid aliud quam ejus potentia majestatem adesse cupimus? Quæ quamvis ubique tota sit, &

II.

nusquam divisa; tamen auxilio ejus juvari nos petimus, & volumus, ut nobiscum sit, adjuvans scilicet nos.

III. Igitur si secundum hunc egregium, imo pravum magistrum, istud Dei Verbo non competit, id est, ut sit, quod invocatur, nobiscum, cum sua viderit ipse blasphemia. Sed si, ut vult, iterum iste est nobiscum, cui Emmanuel vocabulum competit, id est, qui massæ nostræ primitias habuit, duo erunt sine dubio dii, secundum prudentissimam, imo vecordissimam & impiissimam definitionem ejus: vnus, qui non sit Emmanuel, id est, nobiscum Deus; & alter, qui ab annis quadringentis, & eo quod excurrit, recens quidam & novellus Deus cœperit esse nobiscum.

IV. Addit quoque, ut matrem Dei Verbi si quis dixerit sacram Virginem, anathema sit. Verum, ut volunt fautores ejus, post admonitionem iste correxit sceleram primam sententiam suam, qua univervo mundo scandalum generavit, negans eam esse Θεοτόκον: dicunt enim, eum post admonitionem dixisse, vel pronuntiasse Θεοτόκον. Claruit igitur tibi, & tunc quomodo dixerit, & nunc quantum in pejus profecerit.

V. Non ergo, ut vult, Dei Verbi, sed Emmanuelis est mater Virgo: ergo secundum sapientissimam disputationem ejus, hunc ideo vult dictum nobiscum, quia massæ nostræ vnitus est, quam suscepit. Quid faciet, cum dicitur Deus? neque enim Emmanuel tantum dictus est, id est nobiscum; sed etiam *hel*, id est, Deus. Ergo iste Deus, quem nos confiteri compellit magister erroneus, cujus auctoritatis erit, cujus potentia, temporarius & recens? Scriptura clamante: *Israel non erit in te Deus recens & novellus.*

VI. Deinde antiquum illum suum, quem nobiscum esse non vult, Deum dicit, an Verbum tantummodo Patris? (forfitan non substantiale, sed, ut Samofatenus olim Paulus, prolativum atque imperativum intelligit) Quis ergo ex hoc non intelligat, quis non advertat, ejusdem Pauli eum hæresim evidentissime sapere, qui sub occasione vnus prædicandi Dei, id est, monarchæ, Deum Patrem solum definit Deum verum; Verbum autem ejus, verbum, quod operationibus ex imperio præsit, sicut hominis prolativum verbum, quod implet opera, quæ statuerit?

VII. Emmanuelem autem, non natura, sed Dei gratia, dicit Deum, illius Verbi participatione seu societate, & ut expressius dicere solet, conjunctione, vel etiam vnitione, & interdum vnitate: quam vnita-

tem, perraro cum dicit ad decipiendos imperitos auditores, salvo sibi sensu suo, ita intelligit, sicut illud in Evangelio dictum est: *Pater sancte, sic ut & isti vnus sumus.* Ioan. 17. v. 21. *sic in nobis, sicut & nos vnus sumus.* Quæ ejus arguta vnitas cum sonuerit in auribus populi imperiti, acclamatur, nosque synophanta & invidi dicimur: **ECCE, inquit, vnus dixit, quid vultis amplius?**

VIII. Accedit vanum ejus argumentum, quo putat, se excludere catholicam fidem, quæ secundum Evangelistam Joannem dicit & sentit: *Verbum caro factum* Ioan. 1. v. 14. est: ita ut hinc putet confici, quia si hoc dicatur, verum esse pronuntietur in carnem Deum Verbum, quod & revera fidei rectæ valde alienum est. Manens enim Deus Verbum semper in natura & essentia Patris, in vna eademque essentia, qua erat & est incommutabiliter, pro nostra salute factus est homo, quod non erat, ut nos singulos, quod non eramus, faceret filios suos. Hoc etiam symboli ratio, Nicænæque fidei, hoc veterum tractatorum omnium definitio tenuit, & ad nos vsque transmisit.

IX. Addit autem iste, ad ostentationem sui, massam suscepisse Dei Verbum, id est, ut habitu, inquit, inveniretur ut homo, ostentatione Deus: & hæc vana & impia Græcus ejus sermo declarat. *ἄνθρωπος ἦν ὁ Θεὸς λόγος εἰς σάρκα. ἕως ἐποίησεν ἑαυτὸν, ἵν' ἐδιδάξεν ἐν ἡμετέροις τὸ θεῖον τοῦ ἑαυτοῦ, ἵνα ἡμεῖς ἐπιστῶμεν ὡς ἀληθῆρος, ἀνάδραμα ἕως.* Quod est: *Si quis dixerit Dei Verbum verum esse in carnem, quam accepit, ad ostentationem deitatis suæ, ut habitu inveniretur ut homo, anathema sit.* *ἡμετέροις* & *ἡμεῖς* habere differentiam, omnes Græci cognoscunt: *ἡμετέροις* namque illum Græci intelligunt, vbi non veritas, sed potius, quæ ad fallendos sensus aliquos assumitur, simulatio est, vel figmentum; *ἡμεῖς* autem ipsam habitus significat veritatem: quæ duo nos ostentationem & habitum dicere possumus; ut ostentatio deceptorum sit, habitus vero naturæ omnis ostensio.

X. Quid sibi ergo novus & vanus iste vult magister, scire vellemus. Quo se *ἡμετέροις* videri fecerit iste novus Deus ejus? Ipsi enim dicendus est, non christianorum; quo vero schemate inventus est tanquam homo? Videtisne hunc, seu voluntate nequissima, seu stulta ignorantia, in Manichæi sententiam etiam esse prolapsam, qui Deum non vult verum hominem, sed phantasticum, id est, putativum Christum Dei Filium credere?

ANATHEMATISMUS SECUNDUS SANCTI CYRILLI.

Verſio Marii Mercatoris.

CYRILLUS dixit. Qui non confitetur carni ſubſtantialiter unitum eſſe Verbum Patris; vnum quoque eſſe Chriſtum cum propria carne, & eundem ipſum ſine dubio Deum ſimul & hominem; anathema ſit.

Εἰς οὐχ ὁμολογεῖται καὶ ἑαυτοῦ ἵνα δῶται τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ πατρὸς λόγον· ἕνα τε τῆς Χειρὸς μὲν ἢ ἰδίας ἁγίου, τὸν αὐτὸν δηλονότι Θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἀδιεξέπον· ἀνάθεμα ἔστω.

ANATHEMATISMUS SECUNDUS NESTORII.

In MMS. codicibus.

NESTORIUS dixit: Siquis in Verbi Dei conjunctione, quæ ad carnem facta est, de loco in locum mutationem divinae essentiae dixerit esse factam, ejusque divinae naturæ carnem capacem esse, aut partialiter unitam carni, aut iterum in infinitum incircumscriptam divinae naturæ coextenderit carnem, ad capiendum Deum, eundemque ipſum naturā & Deum dicat & hominem; anathema ſit.

SIQUIS in Verbi Dei conjunctione, quæ ad carnem facta est, de loco in locum mutationem divina sententia dixerit esse factam, ejusque naturæ carnem capacem esse dixerit, ac partialiter unitam carni, aut iterum in infinitum incircumscriptæ naturæ, cum extenderent carnem, accipiendum Deum, eundemque ipſum naturā & Deum dicat & hominem; anathema ſit.

I. Contradictio Marii Mercatoris.

Contradicitur a catholico, quasi hoc consequatur, & cogat intelligi, vt siquis dixerit, ſubſtantialiter eſſe unitum Filium Dei mæſſæ noſtræ, ſtatim cum illa abſurditas premar, quæ corporum more demutationem Dei, & protentionem, & inclusionem cogat fateri; ſed non ita eſt, cum nec humana anima hoc in ſuo corpore pariatur: quanto magis iſtud de divina natura minime ſentiendum eſt.

Dei Filius naturaliter non eſt, ſed Verbum Patris ſecundum naturam eſt Filius; duo ſunt ſine dubio Filii, vnus natura, alter non natura, ſed gratia; vnus ex æterno, alter ex tempore: ſed vnus, inquit, ideo, quia ab illo, qui eſt natura, adſectus eſt in ſocietatem, ſeu conjunctionem. Quod totum, quam vanum, quamque impium ſit, quicumque catholicus legit, advertat.

II.

Deinde dicit, eundem Chriſtum naturaliter Deum & hominem non eſſe, ſed vnum Filium Chriſtum. Quæ eſt iſta novitas tam inaudita, quæ tantis labyrinthi quodammodo anfractibus obſcuretur? Unum dici Filium debere definit, & invito illo, imo ſuffocato, hac ſapidula ejus diſputatione, duo procedunt: nam ſi Chriſtus, quem eſſe etiam Emmanuel vult,

Etenim ſecundum rectam & veram fidem, vnus eſt Filius Dei, Deus Verbum cum homine ſuo, quem, quando voluit, ex anima rationali & corpore vero ac ſolido aſſumpſit; nec diſuiſus, nec duplex eſt, vt hic ſomniat: ſed vnus, & vt ita dicam, totus atque idem, Deus & homo, imo vt ſignatiſ dicam, Deus homo, & homo Deus.

III.

ANATHEMATISMUS TERTIUS SANCTI CYRILLI.

Verſio Marii Mercatoris.

CYRILLUS dixit: Siquis in vno Chriſto dividit ſubſtantias poſt unitiōnem, ſola eas ſocietate connectens, ſecundum dignitatem, auctoritatem, aut potentiam, & non magis conventu ad unitatem naturalem; anathema ſit.

Εἰς οὐ τὸ ἐν ἑνὸς Χειρὸς ἀγαθὸς καὶ ἁποστολῆς μὲν ἢ ἕνωσιν, μὴ συνάπτην αὐτῆς ſυναφείᾳ τῆς καὶ ἁλίας, ἢ ἡρωμ ἀδθεν- τίας, ἢ δυνατείας, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον σύν- οδον ἢ καὶ ἕνωσιν φρονησῶν· ἀνάθεμα ἔστω.

ANATHEMATISMUS TERTIUS NESTORII.

In MMS. codicibus.

NESTORIUS dixit: Siquis non ſecundum conjunctionem vnum dixerit Chriſtum, qui eſt etiam Emmanuel, ſed ſecundum naturam; ex vtraque etiam ſubſtantia, tam Dei Verbi, quam etiam aſſumpti ab eo hominis, vnam Filii connexionem, quam etiam nunc inconſuſe ſervant, minime confiteatur; anathema ſit.

SIQUIS non ſecundum conjunctionem vnum dixerit Chriſtum, qui eſt etiam Emmanuel ſecundum naturam; ex vtraque etiam ſubſtantia, tam Dei Verbi, quam etiam ab eo hominis ſuſcepti in vna Filii connexionem, quam etiam nunc inconſuſe ſervamus, minime confitetur; anathema ſit.

Contradictio
Marii Mercatoris.

CONTRADICITUR. Sequitur se prorsus, & numquam a propria pessima intentione discedit, qua vnum naturaliter Filium introducere molitur: alterum societate con-

junctum, qui non naturaliter, sed positive vel Filius, vel Deus esse dicatur, nec tam men veritate sit.

ANATHEMATISMUS QUARTUS SANCTI CYRILLI.

Εἰς τὴν ἀποστολικήν διδασκαλίαν ἡρώων ἀποστα-
σεῖ τὰς τε ἐν τοῖς βιβλίοις, καὶ ἀποστολι-
κοῖς συγγραμμάσι ἀνανήμει φωνὰς· ἢ ἐπὶ
Χειρῶν τῶν ἁγίων λογισθῆναι, ἢ ἐπὶ
αὐτῶν αὐτῶν ἑαυτῶν. καὶ τὰς μὲν ὡς ἀνεξαρτήτων
τῶν ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγων ἰδικῶς
νομισθῆναι παρομοιωθῆναι. τὰς δὲ ὡς ἰσοκαταπέφαι
μῆνα τῶν ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγων· ἀνάθεμα
ἔστω.

CYRILLUS dixit: Siquis duabus per-
sonis aut substantiis discernat eas voces,
quæ tam evangelicis, quam apostolicis li-
teris continentur, aut etiam eas, quæ de
Christo a sanctis dicuntur, vel ab ipso
Christo de se ipso; & aliquas quidem ex
his tanquam homini, præter Dei Ver-
bum, qui quasi specialiter intelligi de-
beat, applicandas crediderit; aliquas vero
tanquam Deo dignas, soli Verbo Dei Pa-
tris deputaverit; anathema sit.

Verbo Marii
Mercatoris.

ANATHEMATISMUS QUARTUS NESTORII.

NESTORIUS dixit: Siquis eas voces,
quæ tam in evangelicis, quam apo-
stolicis literis de Christo, qui est ex vtraque
natura, conscriptæ sunt, accipiat tanquam
de vna natura, ipsique Deo Verbo tribuere
passiones tentaverit, tam carne, quam
etiam deitate; anathema sit.

SIQUIS eas voces, quæ tam in evan-
gelicis, quam in epistolis apostolicis de
Christo, qui est ex vtraque, scriptæ sunt,
accipiat tanquam de vna natura, ipsique
Dei Verbo tentat passiones tribuere, tam
secundum carnem, quam etiam deitatem;
anathema sit.

In libris edi-
tis.

In MSS.
codicibus.

Contradictio
Marii Mercatoris.

CONTRADICITUR. Consequens esse
putat, ut coarctetur confiteri divinam
naturam esse passibilem, siquis dixerit, quia
Filius Dei Deus passus est pro nobis; an
nescit, quia totus homo communis ex
anima & corpore, cum patitur in corporis
natura, nihil in animæ natura ex dolore
patiatur?

*dicunt, natum, non factum, per quem omnia
fecit Deus Pater, qui propter nos, & propter
nostram salutem ultimis temporibus descendit
de caelis, incarnatus est, passus, crucifixus,
mortuus, sepultus, resurrexit tertia die, ven-
turus judicare vivos & mortuos, & reliqua.*

III.

II.

Deinde, non est is prudentior Patri-
bus, in Nicæno concilio constitutis, qui
fidem symboli ab Apostolis traditi, nobis
propter Arii impietatem, quæ tunc emet-
ferat, latius exponentes, ita pronuntia-
verunt: *Credimus*, dicentes post Dei &
Patris confessionem, & *in unum Dominum
nostrum JESUM CHRISTUM Filium Dei,
Deum verum de Deo vero, lumen de lumine,
consubstantivum Patri, quod Greci ὁμοούσιον*

Nequaquam isti alterum JESUM
CHRISTUM, qui Emmanuel & passibilis
esset; alterum vero Patris Verbum im-
passibile intellexerunt: sed vnum eum-
demque Deum æternum, cum assumpto
vltimis temporibus corpore suo, impassi-
bilem deitate, passibilem corpore; in quo
pro nobis, & cum quo, tanquam proprio,
nascetur, videretur, pateretur, & resur-
geret tertia die, iterum cum ipso ventu-
rus de caelis judicare vivos & mortuos.

ANATHEMATISMUS QUINTUS SANCTI CYRILLI.

Εἰς τὴν ἀληθῆ λέξιν θεοφύσει ἀνεξαρτήτων
τῶν Χειρῶν, καὶ οὐχὲν διὰ μέλλον Θεὸν εἶναι
καὶ ἀληθῆ, ὡς ἰδίον ἕνα καὶ φύσιν κατὰ γένος
τῶν ὁ λόγος, καὶ κοινοῦν καὶ ἀπαρτησίου
ἡμῶν αἵματος, καὶ ἁρξὸς· ἀνάθεμα ἔστω.

CYRILLUS dixit: Siquis ausit dice-
re ἀνεξαρτήτων θεοφύσει, id est, hominem
Deo vntem, seu portantem, Christum,
& non potius Deum esse secundum ve-
ritatem, tanquam vnicum Filium, qui na-
turaliter, secundum quod Verbum caro fa-
ctum est, participaverit nobis similiter ear-
ne & sanguine; anathema sit.

Verbo Marii
Mercatoris.

ANATHEMATISMUS QUINTUS NESTORII.

NESTORIUS dixit: Siquis post as-
sumptionem hominis, naturaliter Dei

SIQUIS vnum esse post assumptio-
nem hominis naturaliter Dei Filium au-

In libris edi-
tis.

In MSS.
codicibus.

Filium unum esse audeat dicere, cum sit Emmanuel; anathema sit.

Contradictio Marii Mercatoris.

CATHOLICUS CONTRADICIT. Ergo duo sunt, stultissime & impiissime, secundum te Filii; unus, qui sit naturaliter;

& alius, qui positione, & quomodo hoc non impium est?

ANATHEMATISMUS SEXTUS SANCTI CYRILLI.

Verbo Marii Mercatoris.

CYRILLUS dicit: Siquis dicit Deum vel dominum esse Christi Verbum Patris, & non magis eundem ipsum confitetur Deum & hominem simul, tanquam Verbo carne factu, secundum Scripturas; anathema sit.

Εἴ τις Θεόν, ἢ δευτέρου εἶναι λέγῃ τῆ χειρὸς τῆ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγον, ἔ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τῷ αὐτῷ ἐμμελεῖ ὁμοῦ τε Θεόν ἔ ἀνθρώπον, ὡς γενεῆτος ὁμοῦ τῆ λόγου καὶ τῆ γραφῆς ἀνάστημα ἔστω.

ANATHEMATISMUS SEXTUS NESTORII.

In MMSS. codicibus.

NESTORIUS dixit: Siquis post Incarnationem, Deum Verbum alterum quempiam præter Christum, nominaverit, servi que formam cum Deo Verbo initium non habere, & hanc increatam, ut ipse est, esse, dicere tentaverit, & non potius ab ipso creatam confiteatur, tanquam a naturali Domino, & creatore, & Deo, quam & suscitare propria virtute promisit: Solvite, dicens ad Judæos, templum hoc, & in triduo suscitabo illud; anathema sit.

Siquis post Incarnationem, Deum Verbum alterum quempiam præter Christum nominaverit; servi sane formam initium non habere cum Deo Verbo, & increatam, ut ipse est, dicere tentaverit, & non magis ab ipso creatam confiteatur, quam natura Dominum, & Creatorem, & Deum, quam & suscitare propria virtute promisit: Solvite, dicens, templum hoc, & in triduo suscitabo illud; anathema sit.

In libris editis.

Ivan. 2. v. 19.

I. Contradictio Marii Mercatoris.

CATHOLICUS CONTRADICIT. Stultorum Struthionum videtur hic sermo, qui collo tenus absconditos se putant, & reliquum periculis corpus exponunt. Unum dicit esse Christum, & suas superiores sententias impiissimas non videt, cito oblitus Emmanuelis sui.

ejus, coæternum quoque sit ei. Utinam hic saperet unum Filium Dei Deum Verbum secundum symbolum fidei, una cum assumpto perfecto homine, ex anima rationali & corpore. Qui, ut scriptum est: Aegritudines nostras ipse portavit, & pro nobis dolet, eas videlicet suspendens in corpore suo super lignum. Et non ad hanc vanam impietatem Pauli Samosatani descenderet, duarum naturarum & personarum merita dividendo.

1. Joh. 1. v. 4.

1. Petri. v. 14.

II.

Denique a quo unquam audivit, corpus Domini consempiternum ei esse? (quamvis ex quo id dignatus est assumere, est perpetuum) tanquam quod est

ANATHEMATISMUS SEPTIMUS SANCTI CYRILLI.

Verbo Marii Mercatoris.

CYRILLUS dixit: Siquis dicit in Jesu tanquam in homine Deum Verbum fuisse inoperatum, & unigeniti dignitatem tanquam alteri præter ipsum existentem tribuendam esse; anathema sit.

Εἴ τις Φοῖν, ὡς ἀνθρώπου, ἐκρηγῆσθαι ὑπὸ τῆ Θεοῦ λόγου τῆ Ἰησοῦ καὶ τῆ μονογενεῖς ὁμοῦ τῆς αὐτῶν ὑπὸ χροῦ ἀνάστημα ἔστω.

ANATHEMATISMUS SEPTIMUS NESTORII.

In MMSS. codicibus.

Es. 109. v. 4.

NESTORIUS dixit: Siquis hominem, qui de Virgine creatus est, hunc esse dixerit Unigenitum, qui ex utero Patris ante luciferum natus est; & non magis propter unitionem ad eum, qui est Unigenitus naturaliter Patris, Unigeniti eum appellationis confiteatur participem factum: Jesum quoque alterum quempiam, præter Emmanuel, dicat; anathema sit.

Siquis hominem, qui in Virgine creatus est, hunc esse Unigenitum dixerit, qui ex utero Patris ante luciferum natus est; & non magis propter unitionem eum, qui est naturaliter unigenitus, Patris Unigeniti appellatione confitetur participem factum: Jesum quoque alterum quempiam præter Emmanuelem dicat; anathema sit.

In libris editis.

CATHO-

BLASPHEMIARUM CAPITULA XII. III

Contradictio
Marii Mercatoris.

CATHOLICUS CONTRADICIT. Eadem & per eadem volvens, in eodem luto versuram solvit: prodit enim iterum de tortuosus cavernis sibilans patris sui, more serpentis. Producit namque Unigenitum, quem natura Filium Dei vult intelligi; quem tamen nobiscum Deum esse non censet, quia ei nomen Emmanuelis

naturale non tribuit, sed significativam folius vocabuli appellationem: sicut & temporali Emmanueli suo Unigeniti nomen minime naturale largitur; sed propter copulationem, seu conjunctionem illius naturalis Unigeniti inancem nuncupationem reliquit.

ANATHEMATISMUS OCTAVUS SANCTI CYRILLI.

Εἰπὺς πλὴμᾶ λέγειν τὸ ἀδελφεύοντα ἀνθρώπων συμπεσοκωθεῖσαι διὸν τὰς Θεῶν λέγειν, καὶ συνδοξάζεσθαι, ἔσθ' ἡμεῖς τὸν Θεὸν ὡς ἔπρεον ἐτέρῳ· τὸ γὰρ αὐτὸ αὐτὸν πρὸς τὸν Θεὸν ὡς ἔπρεον ἐτέρῳ· ἔσθ' ἡμεῖς τὸν Θεὸν ὡς ἔπρεον ἐτέρῳ· καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον μίαν πεσοκωθεῖσαι ἡμᾶς τὸν Ἐμμανουὴλ, καὶ μίαν αὐτὸν τὸν ὁμοιωθεῖσαι σωματικῶς κατὰ λέγοντες Θεὸς ὁ λόγος· ἀνάθεμα ἔστω.

CYRILLUS dixit: Siquis audet dicere, assumptum hominem coadorari cum Deo Verbo oportere, & connuncupari Deum tanquam alterum cum altero; (adjectio enim hujus syllabæ, cum, hoc coget intelligi) & non magis vna reverentia veneratur Emmanuelem, vnamque glorificationem dependit, secundum quod *Verbum caro factum est*; anathema sit.

Verbo Marii Mercatoris.

Joan. i. v. 14;

ANATHEMATISMUS OCTAVUS NESTORII.

In MSS. codicibus.

NESTORIUS dixit: Siquis servi formam per se ipsam, hoc est, secundum propriæ naturæ rationem, colendam esse dixerit, & omnium rerum dominam esse, & non potius propter societatem, qua beata & ex se naturaliter dominæ Unigeniti naturæ conjuncta & connexa est, veneratur; anathema sit.

Siquis servi formam pro se ipsa, hoc est, secundum propriæ naturæ rationem, colendam dixerit, & non omnium dominam, & non potius per societatem, qua beata, & ex se naturaliter Domini Unigeniti naturæ conjuncta est, veneratur; anathema sit.

In libris editis.

Contradictio
Marii Mercatoris.

CONTRADICIT CATHOLICUS. Nullus unquam christianorum separavit & divisit, per distantiam seu differentiam meritorum, unum & eundem Deum Dei

Filium, JESUM CHRISTUM, ut eum sibi ipsi in diversa dignitate duplicem, ac sic disparem demonstraret.

ANATHEMATISMUS NONUS SANCTI CYRILLI.

Εἰπὺς φησὶ τὸ ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν διδάξασθαι, ὡς ἡμεῖς τὸν πνεύματος, ὡς διπλοῦς δυνάμει, τῆ ἰδία αὐτοῦ χειρὶ, καὶ πρὸ αὐτοῦ λαβόντα, ὃ ἐργαζομένον διπλοῦς κατὰ πνεύματος ἀνεκάρτων, ἔσθ' ἡμεῖς τὸν Θεὸν ὡς ἔπρεον ἐτέρῳ· καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἰδὸν αὐτὸν τὸ πνεῦμα φησὶ, δι' οὗ καὶ ἐργαζομένον τὸν πνεύματος· ἀνάθεμα ἔστω.

CYRILLUS dixit: Siquis eum, qui vnus est Dominus JESUS CHRISTUS, glorificatum esse ab Spiritu sancto, tanquam aliena potentia, qua per eum venteret, ab eoque meruisse operari posse adversus immundos spiritus, & per ipsum implese divina signa, & non magis proprium ejus esse Spiritum sanctum dicat, sicut & Patris, per quem signa operatus est; anathema sit.

Verbo Marii Mercatoris.

ANATHEMATISMUS NONUS NESTORII.

In MSS. codicibus.

NESTORIUS dixit: Siquis formam servi consubstantialem esse dixerit Spiritui sancto, & non potius per illius mediationem, eam, quæ est ad Deum Verbum ab ipsa conceptione, habuisse dixerit copulationem, seu conjunctionem, per quam in hominibus communes simul nonnunquam & mirandas curationes exercuit, & ex qua fugandorum spirituum eveniebat esse potestatem; anathema sit.

Siquis formam servi consubstantialem esse dixerit Spiritui sancto, & non potius per illius mediationem, qua est ad Deum Verbum, & ex ipsa conceptione habuisse dixerit conjunctionem, per quas communes nonnunquam in homines miranda curatione exercuit, & ex hoc curandorum spirituum eveniebat esse potestatem; anathema sit.

In libris editis.

Q

Contradictio
Marii Mercatoris.

CATHOLICUS CONTRADICIT. Quam mediationem, inter Deum Verbum & Spiritum sanctum, assert inauditam seculis omnibus, & omnibus hominibus, scire non possumus; cum vnam esse mediationem scripturae divinae testentur, his Pauli Apostoli dictis: *Unus enim mediator Dei & hominum homo* JESUS CHRISTUS. Et iterum: *Ipse enim, qui fecit utraque unum, & medium parietem materiae solvens,*

inimicitias in carne sua, legem mandatorum in decretis evacuans; ut duos condat in semetipso in vno novo homine, faciens pacem. Et caetera, quae inferere longum est. Quid ergo sibi vult ista novitas inaudita, nisi vult etiam ab Spiritu sancti substantia Christum separare; nec cum ex se potuisset signa & virtutes, sine hujus ea mediatione, vel etiam auxilio operari?

1.Tim. 1. v. 5.

Eph. 1. v. 14.

ANATHEMATISMUS DECIMUS SANCTI CYRILLI.

Verbo Marii
Mercatoris.

Eph. 5. v. 2.

CYRILLUS dixit: Pontificem confessionis nostrae Christum factum esse, sancta scriptura designat: *Obtulit enim seipsum Deo Patri pro nobis in odorem suavitatis.* Siquis ergo pontificem nostrum & apostolum alium dixerit esse factum, praterquam ipsum Deum Dei Verbum, quando factum est caro, & secundum nos homo, sed quasi alterum, prater ipsum, specialiter hominem ex muliere; & si quis dicit, quia pro se obtulit semetipsum oblationem, & non magis pro nobis solis: non enim indiguit oblatione, qui peccatum nescit; anathema sit.

Αρχιερέα & Διπτόλοιο τῆς ὁμοδοχίας ἡμεῶν γενητῶν Χριστῶν, ἢ ἕκαστος λέγει γραφῆ. Πρωτοκεκομμένα ἵ ἐαυτῶν ὑπὲρ ἡμῶν εἰς ὄσμυρό δωσθῆαι τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ. Εἴ τις ἴστω ἄρχιερέα καὶ διπτόλοιο ἡμεῶν γενητῶν εἶναι φησι, οὐκ αὐτὸν ἢ ἐκ Θεοῦ πάντες λόγους, ἢ τε γένηται ἄλλο καὶ κατ' ἡμᾶς ἀνθρώπος, ἀλλ' ὡς ἔτερον κτλ' αὐτῶν ἰδικῶς ἀνθρώπων ἐκ γυναικός. ἢ εἴ τις λέγει ὑπὲρ εἰαυτοῦ προσενεχθῆναι αὐτῶν ἢ προσφορῶν, καὶ οὐχὶ δὴ μάλλον ὑπὲρ μόνων ἡμεῶν. οὐ γὰρ ἀνθρώπων προσφορῶν ὁ μὴ εἰδώς ἀμάρτημα αἰδέσθαι ἔστω.

ANATHEMATISMUS DECIMUS NESTORII.

In MMSS.
codicibus.

NESTORIUS dixit: Siquis illud in principio Verbum pontificem & apostolum confessionis nostrae factum esse, seque ipsum obtulisse pro nobis dicat, & non Emmanuelis esse apostolatum potius dixerit, oblationemque secundum eandem dividat rationem; ei qui vnivit, & illi qui vnitus est, ad vnam societatem Filii, hoc est, Deo quae Dei sunt, & homini, quae sunt hominis, non deputans; anathema sit.

Siquis illud in principio Verbum pontificem & apostolum confessionis nostrae factum esse, seque ipsum obtulisse pro nobis dicat, & non Emmanuelis esse apostolatum dixerit, oblationemque secundum eandem rationem ei tribuat, qui vnivit si quis vnitus ad vnam communitatem Filii, hoc est, Deo quae Dei, & homini quae sunt hominis; anathema sit.

In libris editis.

Contradictio
Marii Mercatoris.

CATHOLICUS CONTRADICIT. Ecce iterum cum suo, quia ipsius semper dicendus est, Emmanuele, quam manifestus apparuit! Cui propria merita separatim consignat, tanquam infimo & longe

inferiori, quam ille est alius, quem discernit, non esse nobiscum Deum; naturaliter tamen Deum, qui illum dignatione conjunctionis, vocabulo seu nuncupatione, non autem natura, faciat Deum.

ANATHEMATISMUS UNDECIMUS SANCTI CYRILLI.

Verbo Marii
Mercatoris.

CYRILLUS dixit! Siquis non confiteatur carnem Domini vivificatricem esse, tanquam propriam ipsius Dei Verbi, sed quasi alterius cujuspiam, prater ipsum, conjuncti quidem secundum dignitatem, aut secundum quod solam divinam inhabitationem habuerit, & non potius, vt diximus, vivificatricem esse, quia facta est propria Verbi Dei, cui omnia vivificare possibile est; anathema sit.

Εἴ τις οὐχ ὁμοδοχῆ ἢ τῆ κωλεῖς ὅρα ζωοποιὸν εἶναι, καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τῆ ἐκ Θεοῦ πάντες λόγους, ἀλλ' ὡς ἔτερον ἄλλο κτλ' αὐτῶν συντημένον μὴ αὐτοῦ ἢ ἀλλοῦ, ἢ ἕνως ὡς μόνου ἐνοικήσαν ἐσχιστός, & οὐχὶ δὴ μάλλον ζωοποιὸν, ὅτι γέγονεν ἰδίαν τῆ λόγους τῆ ἑαυτῶν ζωοποιῶν ἰσχυρότης. ἀνάθεμα ἔστω.

In MSS.
codicibus.

NESTORIUS dixit: Siquis vitam carnem Verbo Deo, ex naturæ propriæ possibilitate, vivificatricem esse dixerit, ipso Domino & Deo pronuntiante: *Spiritus est qui vivificat; caro autem nihil prodest; anathema sit.*

Siquis vitam carnem ex naturæ propriæ possibilitate vivificatricem esse dixerit, ipso Domino & Deo pronuntiante: *Spiritus est qui vivificat; caro nihil prodest; anathema sit. Spiritus est Deus, ac non pronuntiatum est. Siquis ergo Deum Verbum carnaliter secundum substantiam carnem factum esse dicat; hoc autem modo & specialiter custodit, & maxime in Domino Christo post resurrectionem suam discipulis suis dicente: *Palpate & videte, quia spiritus ossa & carnem non habet; sicut me videtis habere; anathema sit.**

I.
Contradictio
Martii Mercatoris.

CATHOLICUS CONTRADICIT: Claudendæ christianæ aures, ne tantam tamque apertam blasphemiam audiant. Ait namque, carnem Christi per suam naturam vivificatricem non esse, & adhibet evangelicum testimonium, & id impietati suæ existimat convenire, quod quam scelestè & violenter attraxerit, ipsa veritas evangelica feriat oculos ejus. Nam ibi tunc dictum est: *Spiritus est qui vivificat; caro nihil prodest; quando Christus docebat Apostolos, secundum interiorum hominum, id est, non carnaliter, sed spiritualiter vivere oportere, & secundum hoc intelligere, quæ audiebant. Ubi rectè convenit dictum: Spiritus est qui vivificat; caro nihil prodest.*

II.

Et hic infanissimus, ut inutilem & fragilem, atque infirmam esse carnem Christi persuadeat, ad suum blasphemum sensum sententiam hanc Salvatoris violenter attraxit, tanquam de sua carne ille dixisset, carnem nihil prodesse. Et ubi est Domini illud dictum? *Nisi manducaveritis carnem meam, & biberitis sanguinem meum, non habebitis vitam in vobismetipsis. Quam totam evangelicam circumstantiam ad confutandum eum, vel sequaces ejus, inferere necessarium, & plus quam utile duximus.*

III.

Ioh. 6. v. 51.

Dixit ergo IESUS: Amen, amen dico vobis, non Moyses dedit vobis panem de celo; panis enim Dei est, qui de celo descendit, & dat vitam mundo. Dixerunt ergo ad eum: Domine, semper da nobis hunc panem. Dixit ergo ad eos IESUS: Ego sum panis vite; qui venit ad me, non esuriat, & qui credit in me, non sitiet unquam; sed dixi vobis, quia & vidistis me, & non credidistis. Omne quod dat mihi Pater, ad me veniet, & eum qui venit ad me, non ejectionem foras; quia descendi de celo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus, qui misit me, ut omnis qui viderit Filium, & credit in eum, habeat vitam æternam, & ego resuscitabo eum in

novissimo die. Murmurabant ergo de eo Iudæi ad IESUM, quia dicebat: Ego sum panis, qui de celo descendi, & dicebant: Nonne hic est Ioseph filius fabri, cujus nos novimus patrem & matrem? Quomodo ergo dicit, quia de celo descendi? Respondit ergo IESUS, & dixit: Nolite invicem murmurare. Non potest ad me venire quisquam, nisi eum Pater, qui me misit, attraxerit, & ego resuscitabo eum in novissimo die. Scriptum est enim in Prophetis, & erant omnes docti Dei. Omnis ergo qui audit a Patre, & didicit, venit ad me; non quia Patrem vidit quisquam, nisi qui est a Deo, ipse vidit Patrem. Amen, amen dico vobis, omnis qui credit in me, habet vitam æternam. Ego sum panis vite. Patres vestri manducaverunt manna in deserto, & mortui sunt; hic est panis qui de celo descendit, ut qui manducaverit ex eo, non moriatur. Ego sum panis vite, qui de celo descendi, si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum, & panis quem ego dabo, caro mea est pro sæculi vita. Litigabant ergo Iudæi ad invicem dicentes: Quomodo potest iste dare nobis carnem suam manducare? Dixit ad eos IESUS: Amen, amen dico vobis, nisi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis sanguinem ejus, non habebitis vitam in vobismetipsis. Qui manducat carnem meam, & bibit sanguinem meum, habet vitam æternam, & ego resuscitabo eum in novissimo die: caro enim mea est vere cibus, & sanguis meus vere est potus. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo. Sicut enim misit me Pater, & ego vivo per Patrem, qui manducat me, & ille vivet per me. Hic est panis qui de celo descendit, non sicut manducaverunt patres vestri in deserto manna, & mortui sunt; qui manducat hunc panem, vivet in æternum. Hæc dixit docens in synagoga in Capharnaum. Multi ergo audientes de discipulis dixerunt: Durus est hic sermo, quis potest audire eum? Sciens autem IESUS apud semetipsum, quia murmuraverant de hoc discipuli ejus, dixit eis: Hoc vo-

Qij

offendit; si ergo videritis Filium hominis ascendentem in celum, ubi erat prius. Spiritus est qui vivificat, caro nihil prodest.

IV.

Sed quid miramur, cum hoc fecisse de Evangelii testimonio, cum & illud aliud similiter violenter attraxerit, & abusus sit ad impietatem sensus sui, quo putavit evangelica auctoritate ei robur afferre, ubi dictum est: Quod de carne natum est, caro est; quod de Spiritu, Spiritus est. Namque hoc testimonium adhibuit in illo insipientissimo tractatu, in quo primo de virgineo partu disputavit. Quo in loco sic dixit:

Ioan. 3. v. 6.

Ibidem.

Non peperit Deum Maria, vir optime; quod enim de carne nascitur, caro est, & quod de spiritu, spiritus est: sed peperit hominem deitatis instrumentum, & hominem portantem Deum. Cum illo tempore ad Nicodemum archisynagogum tunc non credentem dictis Salvatoris, sermo esset, &

quia carnaliter saperet, cum audiret: Nisi quis renatus fuerit denno, non potest salvus fieri; retulit ille: Quomodo potest istud fieri? Nunquid senex iterum introibo in uterum matris mee, ut renascar? Tuncque, notata stultitia eius, qua, ut dixi, non spiritaliter, sed carnaliter saperet, aperte audivit: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu, non potest intrare in regnum Dei; sive ut alibi scriptum est: Nisi quis renatus fuerit denno; ubi subjunxit: Quod de carne natum est, caro est.

Ioan. 3. v. 3. Ibidem.

v.

Hac cum ita sint, ubi & quando adhibendum iste putavit dictum hoc: Quod de carne natum est, caro est? scilicet ut Deum Christum ex virgine natum negaret. Namque hoc testimonium, quid ei proficit, nisi ut, qui ex carne virginis caro natus est, purus homo sit tantum, in quo Deus Verbum habitare dignatus est.

ANATHEMATISMUS DUODECIMUS SANCTI CYRILLI.

Verbo Marii Mercatoris.

CYRILLUS dixit: Siquis non confitetur Deum Verbum carne passum esse, & carne crucifixum, & mortem carnem gustasse, factumque primogenitum ex mortuis, secundum quod est & vita, & vivificator, tanquam Deus; anathema sit.

Εἰς τὴν οὐχ ἐμμετρίαν τὴν τῷ Θεῷ λόγον παθόντα Ἰησοῦ, & τὰν αὐτοῦ γενεαλογίαν Ἰησοῦ, γεννητὰ τῷ ἀδελφῷ τῶν ἐκ νεφελῶν καὶ τῶν ἑσπερίων, καὶ ζῶοντος ἀιδίτου ἔσαν.

ANATHEMATISMUS DUODECIMUS NESTORII.

In MSS. codicibus.

NESTORIUS dixit: Siquis confitens passiones carnis, has quoque Verbo Dei & carni simul, in qua factus est, sine discrezione dignitatis naturarum, tribuerit; anathema sit.

SIQUIS confitens passiones carnis, eas quoque tanquam Verbo Dei tribuit, quas etiam carni in qua factus est, adhibuerit, non discernens dignitatem naturarum; anathema sit.

In libris editis.

Contradictio Marii Mercatoris.

CATHOLICUS CONTRADICIT. Quid fuit incassum? Quid insanit inaniter? Nemo nisi mente captus, dum tamen christianus, illi ineffabili divinæ naturæ, secundum ipsam vivam essentiam vel naturam, vel quas passiones caro nostra, vel quas animus perturbationes, & mobilitates, aut ex lætis, aut ex tristibus patitur, tribuit, quia nec animæ humanæ corporeos dolores assignat: est enim in his impassibilis, quia & immortalis, quamvis proprias suas, ut supra memoravimus, habeat ex mobilitate passiones. Tamen quamdiu in consortio carnis suæ degit, ut doloribus illius compatiatur ex tristitia, necesse est, nihil ipsa, ut diximus, doloris patiens in sua essentia vel natura. Ita incomparabiliter, & inæstimabiliter, atque inenarrabiliter illud Verbum, Dei Filius, Deus gerens hominem compositum ex anima & corpore, rectissime dicitur passus, quidquid illa suscepta humanitas perulit: ipsius enim propria tota humana illa substantia erat, quam sanandam suscepe-

rat, sibi conjungens, vnum se totum cum illa faciendo, & cum illa Deus manens quod erat, existens etiam homo. Homo quoque Deus ad iudicandum est venturus, secundum Prophetæ dictum, qui visibilem dicit esse venturum: Vident, inquit, in quem compauserunt. Ex alius Propheta: Et homo est, & quis cognoscit eum. In actibus autem Apostolorum, Angeli ad eosdem Apostolos: Viri Galilæi, quid miramini aspicientes in celum? Hic Jesus, qui assumptus est a vobis in celum, sic veniet, sicut vidistis eum euntem in celum.

11.

Zach. 12. v. 10.

Act. 1. v. 14.

HÆC DICIT ISTE, &c.] Videtur Mercator Nestorii sententiam perinde interpretatus, ac si dixisset, Emmanuelem non esse Deum Verbum, sed eum, qui nobiscum Deus idcirco appellatur: non quia Deus, sed quia nobiscum est, atque inhabitavit humanam naturam, quam ex Virgine suscepit. Hinc ipsum arguit multiplicis flagitii, & primo quidem impietatis, quod Verbum negaret habitasse in nobis: deinde ethnicismi, quod duos deos

admitteret, vnum aeternum, alterum temporalem : tum male fidei, quod eodem tempore affirmaret & negaret, beatam Virginem esse Deiparam: postea confessionis cum Samofateno de Verbo non substantiali: tandem ignorantiam, quod ex verbis Cyrilli, *carnem factum*, concluderet Verbum dici in carnem verbum: denique societatis cum Manichæo volente Verbum non reipsa, sed in speciem suscepisse carnem.

AB ANNIS QUADRINGENTIS, ET EO QUOD EXCURRIT.] Hinc colligitur tempus, quo scriptum est hoc opus, quinto scilicet sæculo, jam tertia fere parte decurso. Colligitur quoque satis manifeste auctoris ætas, etiam si aliunde eviderent se prodant.

POST ADMONITIONEM, &c.] Sæpius canonicè ante concilium Ephesium admonitus est Nestorius, vt beatam Virginem confiteretur *θεοτόκος*: nempe a Cyrillo prioribus synodiceis literis; deinde a Joanne Antiocheno, quamquam fuit amici potius consilium; denique a sancto Celestino potestatem sedis suæ adhibente. Cujus admonitionis fiat mentio divinare non licet.

NOSQUE SYCOPHANTÆ ET INVIDI, &c.] Hinc tria conjicio: primum, auctorem hujus operis scripsisse tunc, cum adhuc Constantinopoli Nestorius conciones haberet: secundum, Mercatorem ipsum, qui auctor operis, habitum pro publico ipsius accusatore, ideoque male audisse apud vulgus, Episcopi artibus illufum: postremum, Nestorium loco Joannis Evangelistæ abufum fuisse, quem, cum de vnitæ naturæ intelligi debeat, de confessione voluntatum acceperit, Arianorum more.

ITAUT HINC PÛTET CONFICI, &c.] Calumniam passus est ab omnibus fere Cyrillus propter primum anathematismum, quasi innumeret in eo Verbum in carnem commeasse; calumniam depulit sexcentis locis, nec tamen potuit se purum suspitionis prætere.

MANENS ENIM DENS VERBUM, &c.] Locus hic, aut similis alius Cyrilli arguitur ab Eurherio, qui cum perinde atque Nestorius, de vnitæ naturæ, interpretatus esset conjunctionem Verbi cum humanitate, maligneque catholicis invidiam facere tentasset, quasi Verbum in carnem mutatum assererent, subiunxit hæc verba: *Quæ sunt vero adversariorum argutie? Quod erat, mansit; quod non erat, factus est. Igitur aut diuisa est natura indiuidua, & partium quidam vna mansit, altera mutata est; aut totum mutatum est, aut opinione factum est, aut dici illa quidem debent, intelligi non debent. Quis igitur verbi nihil significantis vsus?*

SIGUIS IN VERBI DEI, &c.] Vidit Petavius, corruptam esse lectionem, & sensum, quem Mercator expressit, vt intelligentiæ affectus; correxit hunc in modum: *Siquis in Verbi Dei conjunctione, quæ ad carnem facta est, de loco in locum mutationem diuina substantia factam esse dixerit, ejusque diuina natura carnem capacem dixerit, ac partialiter illam vnitam carni; aut iterum in infinitum incircumscripæ naturæ coextenderis carnem ad accipiendum Deum; eundemque ipsum natura, & Deum dicat, & hominem; anathema sit.* Defunt tamen aliquæ etiamnum voces, quas Petavius non supplevit, cum caret contradictione consequente, ex qua sumi debent: *Sed vnum Filium & Christum*: atque ita legi debet pars postrema anathematismi:

Eundemque ipsum natura, & Deum dicat, & hominem, & non vnum Filium, ac Christum; anathema sit.

SIGUIS NON SECUNDUM CONJUNCTIONEM, &c.] Vitiosa vbique lectio, minus tamen apud Mercatorem: vnde quam Petavius non emendavit, Mercatoris auxilio qualicumque, & rerum historia adjuvi, possumus, nisi fallor, ad verum & pristinum statum reducere. Sic ergo legendum: *Siquis non secundum conjunctionem, vnum dixerit Christum, qui est etiam Emmanuel; sed secundum naturam, & vtramque etiam substantiam, tam Dei Verbi, quam & assumpti ab eo hominis, in vna Filii conexione, etiam nunc inconfuse seruatam, minime confiteatur; anathema sit.* Suam enim Nestorius hæresim tradit de pura naturarum *ουνοσία*, hominifque pura assumptione morali, vniufque Filii dissimulata prædicatione; simulque criminatur catholicos, quasi confundi naturas dicerent, aut conuerti saltem post resurrectionem.

DEI FILIUM VNUM ESSE, &c.] Opinor scriptum fuisse a Nestorio, *Jesum*, pro hac voce, *vnum*: quamquam constare potest vtrumque sensus, etsi retinetur, modo significet id quod ex assumptione hominis a Deo, ac vnitæ nature vtriusque naturæ existit, id est, Emmanuel, nobiscum Deus: duos enim Filios intelligetar Nestorius introducere, vnum natura, alterum gratia, seu positione, vt ait Mercator.

POST INCARNATIONEM, &c.] Non credo vsum fuisse Nestorium voce *deiparatus*, quæ incarnatio est, sed *θεοτόκος*, quæ quasi inhumanatio: illam enim raro adhibet, vt vitare videatur, tanquam catholico dogmati consonantior; istam vsurpat frequentius, ad dissimulandum, voce alioquin catholica, errorem de puræ *ουνοσίας* vnitæ inter Verbum & hominem.

SERVI SANE FORMAM, &c.] Explicandus fuit locus alioquin obscurus, propter vitium lectionis, quod in manuscriptis codices idem ac in editionem vulgatam irrepit. Legendum igitur, *seruare formam cum Deo Verbo inuitum non habere, & hanc, &c.* Nestorius porro prima parte sui capituli catholice locutus, secunda catholicis crimen affinxit, quasi sentirent, carnem Christi coæternam Verbo: hinc ipsum Mercator, & inconstantiæ, & calumniæ accusat.

UNIGENITI EUM APPELLATIONIS, &c.] Restitutus fuit a nobis locus admodum vexatus vtriusque, nam in ipsis quoque manuscriptis codicibus, quibus vsi sumus, nullo sensu legebatur: *Vnigeniti cum appellatione confiteatur, eumque participem magis factum.*

VERSURAM SOLVIT.] Versuram solvere, quod habetur apud Terentium, id ipsum est, quod expectatione nihil proficere, etiam si quis se verset in varias partes, quo declinet impendens malum.

SIGUIS EUM, QUI VNUS EST, &c.] Fatendum est a Dionysio Exiguo plures alios, Dionysium a Mercatore, Mercatorem vitio exemplaris Græci deceptum; nec fraudem hærenus ab eruditicis deprehensam, propter vitium interpunctionis, & anticipatum forte quoddam iudicium de anathematismis, veluti sint oracula, sua sibi obscuritate venerationem facientia. Sic ergo se habet textus Græcus ritè interpunctus: *Εἰς οὗτος ἡ ὕνα υἱος ἰσοῦς καὶ θεὸς ἀληθινὸς παρὰ τὸν πατέρα, οὐκ ἀδιόγκτος, οὐκ ἀκτιστος, οὐκ ἰσχυρισθῆναι ὑποθέσασθαι, οὐκ ἰσχυρισθῆναι ὑποθέσασθαι, οὐκ ἰσχυρισθῆναι ὑποθέσασθαι, οὐκ ἰσχυρισθῆναι ὑποθέσασθαι.*

Vide dissert. de hæres Nestoriana. Serm. 11.

Tom. 4. dogm. l. 6. c. 17.

audiret: in potest... in potest... troibo in... nque, on spi... ste au... qua &... n Dei; renatus e carne

o ad... Quod... et vt... nega... id ei... caro... quo

I.

125 In libris... 125... it, n;

125... it, n;

125... it, n;

125... it, n;

125... it, n;

125... it, n;

125... it, n;

125... it, n;

125... it, n;

125... it, n;

125... it, n;

125... it, n;

125... it, n;

125... it, n;

125... it, n;

&c. Id est: Siquis dixerit eum, qui vnus est Dominus JESUS CHRISTUS, glorificatum esse a Spiritu, tanquam aliena sibi virtute, & ipsius (Spiritus) propria vteretur, & ab ipso (Spiritu) acceperit, &c. Legit vero Mercator

ET SUBJUNGIT, &c.] Procul dubio hæc omnia, quamvis sint in editionibus vulgaris, delenda fuerunt: nec enim pertinent ad contradictionem anathematismi catholici, nec eodem modo concepta sunt, quo priora, imo nec subjunctam habent solemnem formulam, anathema sit; nec tandem eorum vllam facit

mentionem catholicus contradictor.

QUOD DE CARNE NATUM EST, &c.] Habentur illæ voces, vt & reliquæ, sermone primo. Num. 7.

HOMINEM PORTANTEM DEUM, &c.] *209 d' 291*, vox illa vbique passim a Cyrillo exagitur, tanquam veneni plenissima. Vide dissertationem de hæresi Nestoriana, vbi explicantur voces, quæ cum catholico sensu acceptæ sint a Patribus superioris ævi, rejici debuerint a defensoribus fidei catholicæ aduersus Nestorium, præterea quod eas in prauum sensum detorqueret. Vide hemil. Pasch. Xv 17.

DISSERTATIO MARIII MERCATORIS,

seu

APPENDIX AD CONTRADICTIONEM XII. ANATHEMATISMI NESTORIANI,

Quæ refutatio secundi sermonis, & posteriorum duorum, ac
secundi anathematismi retractatio.

I.
Perstringitur
id quod est in
sermone po-
stremo num.
4. sed paulo
scrupulosius.

PORRO autem illud ejus, quod in superiore sermone vel tractatu legitur, qui est circa finem quaternionis ad locum, vbi signum asteriscorum est, indiscussum remanere non debet, vbi magni ludibrii sensus inauditos inferre molitur. Vult enim quod Christus a Matthæo neutræ naturæ esse prædicatus sit. Quod si ita est, quod absit: ergo nullius erit, nisi forte, quod ejus capitis periculo dictum sit, belluina.

II.
Fons erroris,
quod Christus
duplex pro-
nuntietur.

Hanc autem illi cum impietate vecordiam vltimam parit prauus sensus ejus, quo duplicem Christum pronuntiat, velut hominem & Deum a se natura diuisos, cautissimus quasi & rationis liquidæ disputator: & non videt alterum hæreticum vaniore cautela occurrentem sibi, qui ei Christum apud se fabricatum triplicem ingerat, ex anima scilicet, & corpore, & Deo.

III.
Qui obiter
refertur in-
stantia erran-
tis Apollina-
ris.

Quid si ei Apollinaris quoque in faciem veniat, quemlibet communem hominem *ἁνθρωπίνου*, ex anima, & corpore, & mente definit; aliud mentem esse volens, seu rationem, aliud animam diuersæ scilicet naturæ, diuersæque substantiæ: qui quamvis in Christo mentem, seu ra-

tionem non fuisse, sed animam sine mente; pro ea autem Domini Verbum, quod officium mentis implet, cum impietate deliret. Tamen siquid ille prevaluisset, quod absit, vt homo communis, vt diximus, triplex esse crederetur. Nonne hic insanissimus magister quadruplicem nobis intulerat Christum, ex anima, corpore, mente, & Deo?

IV.
Validus vige-
tur exemplo
communis
hominis.

His igitur deliramentis omissis, Christum nos, Deum ab æterno Verbum, apud Patrem carnem factum, id est, hominem factum confitemur, ex anima rationali & corpore, manente in eo incommutabili atque inconvertibili, cum Patre & Spiritu sancto, diuina natura, vnum totum indiuisum a sua carne & anima, vt diximus, rationali, non duplicem dicendum, non triplicem, quia nec homo communis vnus ex anima rationali & corpore duplex, aut triplex vnquam dici potuit, sed in singularitate status sui vnus & vna substantia: ita & illa ineffabilis diuina Filii Dei majestas in sua persona & substantia vna est, cum assumpta anima sua compote mentis suæ sive rationis, & solido ac perfecto corpore suo, nihil harum ab istis vanissimis & impiissimis dupli, vel tripli appellationum admittens, propter

vnitatem, vel singularitatem, in qua & hominem suscipere & gerere placuit, ex seque Deo & illo facere vnum Dominum JESUM CHRISTUM, cum Patre & Spiritu sancto, in Trinitate vnum Deum manentem in secula. De quo Ioannes Apostolus in epistola sua prima, ita ait: *Quod fuit ab initio, quod audivimus, & vidimus oculis nostris, quod perspeximus, & manus nostre palpaverunt de Verbo vite, & vita manifesta est, & vidimus, & testamur, & annuntiamus vobis vitam aeternam, quae erat apud Patrem, & apparuit nobis; quod vidimus & audivimus, annuntiamus vobis, ut & vos societatem habeatis nobiscum, & societas nostra sit cum Patre, & cum Filio eius JESU CHRISTO.*

Et testimonio Joannis Apostoli. 1. Ioan. 1. v. 1.

V. Arguitur locus Nestorii ex sermone III.

Quid etiam in secundo folio quaternionis noni codicis hujus, (vbi hoc signum est) ab illo dictum contineatur, cautus & prudens lector attendat. Cum enim mirae fatuitatis & dementiae hic homo sit, impietatis autem absurdissimae, mirandum est, hunc ita recordem sequaces vel auditores sensus alicujus homines habere potuisse. Ne igitur sanctam Mariam virginem *Θεοτόκος* confiteatur, quid vanus dicat, sollicite videamus: *Nusquam, inquit, Nicenum concilium ausum est dicere, quia Verbum Deus natus est ex Maria virgine; ait enim: Credimus & in vnum Dominum JESUM CHRISTUM. Attendite, quia prius naturarum conjunctionem demonstrat, non dixerunt in vnum Deum Verbum, sed acceperunt nomen, quod significat utrumque, &c.*

VI. Et refellitur ex ipso Niceno symbolo dicente Christum Dominum.

Cum itaque JESUS CHRISTUS non sit huic ipsi (concilio) aliud, nisi Dominus, qui Dominus Dei Verbum, Deique Filius sine dubio est, quique cum assumpto suo corpore, & anima rationali integer homo factus, in illius sanctae feminae vtero figuratus, atque procreatus, procedensque jam totus Deus atque homo, totum & totum inseparabiliter vnum atque vnus est. Hic ipse magister insanus, vnde JESUM CHRISTUM saltem Dominum dicit, si ei Verbum Dei non est? Neque enim vlli dominatio competit, nisi soli Deo. Anne hoc doctor egregius non novit? Si igitur JESUS etiam Deus non est apud illum, ab ipso, & in ipso, & cum ipso conceptu & partu; ut recte genitrix Dei, id est, secundum rectissimam veterum Patrum definitionem *Θεοτόκος* sit, vnde illi saltem Dominus visus est esse?

VII. An Christi nomen sua propria vi significet duas naturas.

Deinde Christi nomen quis ei dixit, vel vbi somniavit, duarum esse nomen significativum naturarum, cum magis hominem hoc nomen apud homines exprimat? intelligendum enim est *θεός & υἱός*,

id est, ab vnctione dici, quasi vnctum, quod Dei naturae non competebat.

Accedit illud ejus inestimabilis fatuitatis, quo dicat, dixisse illud sanctum concilium: *Credimus & in vnum Dominum JESUM CHRISTUM, unigenitum, qui de Deo Patre natus est, consubstantivum, id est, ὁμοούσιος Patri, qui propter nos descendit.* JESUS certe, ut ipse vult, homo est; dicatur quaso, quomodo ei, vel apud eum, Patri Deo consubstantivus est, nisi tanquam Deus ex Patre genitus Deo? Aut iterum quomodo ei Deus non est, qui de Maria est? Si natus ita est, quomodo sensit & pronuntiavit concilium Nicanum, & huic verbo tantum tenus placuit confiteri: *Quid ergo solidum? Quid sanum? Quid integrum apud ipsum est?*

VIII. Nestorii ad Nestora priora.

Accedit etiam aliud impietatis deliramentum, dicentis praetermississe illos Patres pronuntiare, credere se in Deum Verbum Filium vnigenitum; sed dixerunt, inquit, vnum se credere Dominum JESUM CHRISTUM, consubstantivum Patri, Deum de Deo vero, lumen de lumine, per quem omnia facta sunt; tanquam Deus Verbum apud istum Filius non sit, sicut in superiore ejus sermone aperitur declaratur. Quae hujus haec vanitas? Quae dementia? Quod ludibrium potius in tam inconstanti sermone, non minus stulto, quam impio? Ut Verbum Dei, Dei Filius ei non sit; ut JESUS ei sit ex medietate Deus, ex medietate homo, & idem tamen Verbum Dei Filius esse non possit? Modo sit consubstantivus natusque ex Deo Patre, Deus verus de Deo vero, lumen de lumine: postea vero horum nihil proprium naturaliter habens, sed sola nuncupatione alterius particeps divinae dignitatis, tanquam homo natus ex tempore.

IX. Posterior alia.

Claudendae sane christianae aures, cum dicitur, Filii nomen non significare Verbum illud Patris, quod ex ipso, & in ipso est. Ad quod testimonium esto, lector, attentus: *Misit, inquit, Deus Filium suum factum ex muliere, factum sub lege; videlicet ut quia natus ex muliere non est Deus, Verbum Filius ei non sit, sed alius, qui potuit nasci partu mulieris.*

X. Nestorius negat Verbum esse Filium ante incarnationem. Gal. 4. v. 4.

Certe superius illi placuerat Patrum sententia, JESUM CHRISTUM Patri Deo consubstantivum esse, Deum de Deo vero, lumen de lumine; & rectissime placuerat: quid illi de Verbo Dei, quod in principio apud Deum erat, & Deus erat, subito iterum visum est, ut Dei Filius non sit? Aut JESUM CHRISTUM, qui consubstantialis Deo Patri est, & Deus verus de Deo vero, & lumen de lumine, sicut

XI. Idipsum rursus ostenditur.

ST. &c.]
mone per-
IM, &c.]
yrillo era-
Vide dis-
vbi expli-
u accepit
lobucinat
is Nesto-
is sanum

S,

M

ac

en-
nod
ate
ct,
xi-
hic
bis
e,

IV.
Validas
cur ex
coment
hominis.

c

1

et optime placuerat, Patres Nicæni definiisse concilii, Deum non esse, vt totus, & totum, vnus & idem & vnum quidquid est, & de illo dicitur, & quo pacto enuntiatur, intelligi debeat, & sentiri. Qui tamen factus est homo, vt Joannes Evangelista fidelissimus & veracissimus testis est, quia *Verbum caro factum est*, & id dubium non est. Non est negandum, quod hic fidei erubescit, *factum esse sub lege*, & in se vniversa suscepisse, quæ tantquam homo factus gerere debuit: sed sic non est negandum, imo totis viribus confitendum, vt manente apud eum deitatis impassibili ex omni parte natura, suscepta ab eo ista esse credantur.

Idem. 1. v. 14.

XII. Arguitur locus Nestorii, quo dicitur Christum esse sui dominum.

Quis autem etiam hoc eius aliud deliramentum æquo animo ferat, quo ait CHRISTUM JESUM suum ipsius dominum esse? Cujus verba sunt ista: *Hoc autem dico*, inquit, *vt noveritis, quam super-excellens, & summa quedam conjunctio existebat, etiam in infante ipso, cum dominica caro conspiceretur; erat enim ipse & infans & infantis dominus.* Quis vnquam sui esse dominus dicitur? Sed hic cum vult & conatur quartam introducere in sancta Trinitate personam, atque substantiam, mira stoliditatis est, & impietatis maculis inquinatus.

XIII. Refellitur sermo penultimus.

* asteriscorum

Quartum quoque tractatum ejus, qui in isto codice continetur, diligentius, & sollicitius considerandum admonemus, cuius initium istud est: *Dulcem nobis precedens doctor mensam caritatis apposuit, &c.* Ad cuius loca pervidenda, quæ hic exponere curavimus, signa * labyrinthorum apposita lector inveniet. Ibi namque inter Samosatenum Paulum & Photinum, magistros suos, (purgare se studens, tanquam ab eorum doctrina alienus) differentia quæ sit, molitus ostendere est, atque ita ait: *Paulus quidem in eo, quod dicit Christum hominem solum, & tunc initium habere, ex quo de Virgine natus est, &c. Quod totum impietatis malum Pauli ab Ebione magis Seoico philosopho tractum est.*

XIV. De Ebione hæretico negante divinitatem Christi.

Idem. 1. v. 1.

Hic tempore adhuc Joannis Apostoli intra Asiam extitit, & Christum hominem communem ex Joseph & Maria natum, & cum vitæ merito omne humanum genus prævisse, proque hoc in Dei Filium adoptatum, ausus est prædicare, asserens se Matthæi, Marci & Lucæ Evangelistarum auctoritatem secutum. Quo tempore Joannes Apostolus contra hunc condidit Evangelium, quo præfatus ait, *in principio esse Verbum, & Verbum esse apud Patrem, & Deum esse Verbum.* Postquam præfationem subdescendens, vt ostenderet, quem illi tres Evangelistæ hominem scripserant, esse

etiam Deum, ait: *Quod factum est in illo, vita est.* Et post pauca: *Et Verbum caro factum est.*

XV. Quem secuti Marcellus, Photinus & Bonolus.

Hunc itaque Ebionem philosophum secutus Marcellus Galata est: Photinus quoque, & vltimis temporibus Sardicensis Bonofus, qui a Damaso vrbis Romæ Episcopo prædamnatus est.

XVI. Samosatani error.

Paulus autem Samosatenus, qui fuit Antiochiæ Episcopus temporibus Aureliani principis, verum est quidem, quod Christum, communiter, vt cæteri, natum hominem ex utroque parente definit, Verbum autem Dei Patris, non substantivum, sed prolativum, vel imperativum sensit, atque pronuntiavit, non vt fides habet catholica, Verbum in substantia, vel essentia consubstantivum, id est, *ὁμοῦσιον* Filium Dei Patris.

XVII. Photinienus.

Photinus autem insanissimo Nestorio parem sententiam tenuit, Verbum Dei quidem non negans esse in substantia, sed hoc extrinsecus in isto, qui ex Maria, more communi conjugum, natus est, Jesu inhabitasse peculiariter, & omnia illa per hunc fecisse in terris miracula, quæ in Evangelii legitur. *λογόπαιον* vero, quod hic insanissimus dicit, nesciens quid loquatur *ὑποπαιον* Præxas primus, inde post non multum Montanus, cum sua Prisca & Maximilla pronuntiant.

Arguitur ignorantia Nestorius.

XVIII. Sabellienus.

Post hæc autem Sabellius & Marcellus, tempore quo impiissimus Arius extitit, monarchiam se in divinitatis substantia retinere debere putantes, nefando errore decepti, ausi sunt Deum Patrem ipsum sibi Filium, ipsum sibi esse Patrem, ipsum sibi esse Spiritum sanctum, ipsum incarnatum, passum, crucifixum, ipsum a Judæis omnia pertulisse, resurrexisse a mortuis, & omnia peregrisse, quæ nos per Christum in persona propria ejus, pro humani generis salute, gestasse credimus & confitemur.

XIX. Vera differentia inter Samosatenum & Photinum.

Differentia itaque inter Samosatenum & Photinum, ista sola est, qua Paulus Verbum Dei *πρωτογενὸν, ἢ ἀρχαῖον λόγον ἔχειν γεννητὸν*, id est, prolativum & potestatis effectivum Verbum sensit, non substantivum, quod Græci *ὁμοῦσιον* dicunt. Photinus autem Nestorii magister Verbum quidem hoc Dei esse in substantia negat, sed esse id Dei Filium non vult; habitasse vero peculiariter, vel adhæsisse CHRISTO JESU de Joseph & Maria nato, nec quidquam hunc plus fuisse quam hominem, cum impietate delirat, qui omnes omnino homines vitæ merito antevenerit.

XX. Nota de Homuncionitis & Patripassionibus.

Photinum Romana Ecclesia, & participes hujusmodi pravitatis Homuncionitas nominat: Sabellianus vero cum antiquioribus

ribus similibus eorum, Patripassianos appellat; quia ut dictum est, ipsum Patrem ipsum Filium sentiunt nomine vnionis, qui aliquando Pater, aliquando Filius, vnus atque idem ipse sit sibi, etiam Spiritus.

XXI. Nestorius sane a Phorino auctore suo in id tantum dissentit, quod ex virgine Maria Christum asserit natum; in reliquis vero omnibus totus ipsius sequax, significat, antesignanus est, & in id maxime, quod supra memoratum est, Dei Verbum Dei Filium non esse, nec dici debere, nec vllum, nisi **JESUM** ex Maria natum, Filium Dei dicendum, qui templum habitantis in se factus, ex indivisa inter se & Verbi Dei societate & conjunctione hoc dici meruit, non tamen esse natura Filium Dei, ut qui ex hac vnione divinitatis privilegia consecutus sit, non ea habens natura, sed gratia.

XXII. Quod ejus impietatis genus non hic in isto capitulo, sed in aliis scriptis, in isto tamen codice infertis, & tractatibus continetur & legitur. Et inde est, quod catholicus, qui legit, cautus esse debet de varietate & inconstantia, quam vtrum astutia, an vecordia ad alliciendum auditorem habeat, non est facile nosse: quovis tamen pacto, constat eum varium esse, sibi que contrarium. Quis autem non agnoscat hujusmodi hominem, aut tanquam astutum captatorem esse fugiendum; aut tanquam excordem, vtpote sibi adversantem, & ex varietate confusum, nullo modo esse sequendum?

XXIII. In illis sane duodecim capitulis, quibus ad hunc ipsum Nestorium sanctus Episcopus Cyrillus scribens, rectam & sanam exposuit fidem, & hic a contrario singulis eis respondendo, contradicendum putavit, secundum ejus contradiccionis capitulum retractandum est. Ibi namque ita ait: *Siquis in Verbi Dei conjunctione, quæ ad carnem facta est, de loco in locum commutationem, sive conversionem divine substantiæ dixerit esse factam, ejusque divine nature carnem capaxem dixerit, aut partialiter unitam divinitatem carni; aut iterum in infinitum incircumscriptam cum divina natura coextenderit carnem ad capiendum Deum, eundemque ipsam natura, & Deum dicat & hominem; anathema sit.* Quasi quisquam similis ei insanus ipsos saltem angelos non cogiter, qui, sicut scriptum est, igniti sunt spiritus; dictum est enim de eis: *Qui facit angelos suos spiritus, & ministros suos flammam viventem.*

XXIV. Angelos ergo, quos frequenter & diversis temporibus ad sanctos quosque misos esse, sicut legimus, credimus quoque; ut his, ad quos missi sunt, possent esse visibiles, humanum habitum gessisse,

sumptis corporibus, certum est. Sed vtrum tantum corpora ab his suscepta sint, in quibus illi spiritus pro tempore habitando, animarum rationalium ministerium impleverint; an animata corpora, vatum more, extrinsecus inspiraverint, non est facile & temere horum aliquid affirmandum.

Quæ præsumpta incerta tanquam certa, & Scripturis minime expressa opinio, Apollinarem Laodicenum, & postea Arianos, (non autem ipsum Arium) & Euzonitium quoque, & vltimum Macedonium forte decipit, ut hinc sentirent & pronuntiarent, Christum Dei Filium corpus tantum hominis, non etiam animam suscepisse; pro anima autem Dei Filium, Verbum Patris in illo suscepto corpore habitasse.

Quod si ita est, stulto vere sensus fui errore decepti sunt: illa enim Salvatoris humana susceptio longe, & ultra quam longe æstimari potest, ab ista angelorum incomparabilis invenitur: quia enim hæc pro redemptione totius humani generis futura erat, oportebat a Salvatore totam & integram, quæ salvanda erat, ac in cælum sublevanda cum ipso, & inseparabilis in vita æterna mansura, totam, inquam, oportebat ab eo humanam gestari naturam. Hæc autem angelorum pro tempore corporalis assumptio, ad exhibendum officium divinitus imperatum, quocumque modo de duobus facta fuerit, id est, vtrum animata, an sine animis corpora habuisse dicantur, in nullo fides catholica læditur.

Quamvis postea Apollinaris in pejus velut emendans, animam quidem fuisse in Christo confessus est, rationem autem seu mentem in ea hominis non fuisse, sed pro ea Deum Dei Filium extitisse cum impietate deliravit.

Tot ergo & toties, ut diximus, variis temporibus angeli, sive corporibus tantum sumptis, sive etiam animatis eis susceptis, nunquid commutati & versi ex illa spiritali & angelica sua natura, corporei, vel etiam animales, facti esse vnquam a quoquam dici, vel credi potuerunt? Non vti que; quid ergo ad effundendas nebulas imperitis hic insanus magister molitur ingerere? Itaut si quis dixerit Filium Dei Deum Verbum, secundum Evangelium carnem factum, seu hominem factum, statim tanquam impiissimus, divinitatem in carnem versam esse pronuntians, arguatur.

Illud autem quod in ipso isto capitulo vltimum posuit, quam impium, quamque vanum sit, videamus. Ait igitur: *Eundemque ipsam si quis natura & Deum & hominem*

XXV. Causa quæ impulit Apollinarem in errorem, de carne assumpta sine anima.

XXVI. Error ille refellitur.

XXVII. Apollinaris postquam error, Verbum fuisse loco folius mentis.

XXVIII. Refellitur rursus Nestorius, dictum quod Verbum carnem fieri, seu in ipsam converti.

XXIX. Et illud, quod Christus neque Deus sit, neque homo natura.

dixerit, anathema sit. Volens duplicem Christum introducere, vel incongrue sapere, quid dixerit, ignoravit. Non enim vidit statim objici tibi posse, neque Deum illum, neque hominem natura esse dixisse; quia idem ipse Christus, cum sit Deus & homo, imo, ut signatus dicatur & cautius, cum sit homo Deus, & Deus homo, non sit, nisi natura. Si, ut ei visum est, natura non est, (quod in ipsius caput tale dictum & tam impium convertatur) nec aliquid potest esse, quia quod natura non potest esse, proflus esse nihil potest.

QUOD IN SUPERIORE SERMONE, &c.] Erat ille sermo in codice Mercatoris quintus, ipsa vero est omnium postremus, cujus in parte quarta leguntur hæc verba: *Hinc beatus Mathæus Evangeliorum conscriptor, cum ad generationis venisset arcannum, a neutra natura generationis facit narrationem, sed magis a Christi vocabulo.* Verba hæc, a neutra natura, videri potest Mercator motuosus vexare: sed quid facias homine, quem Christi caritas urget, inflammatque in antichristum?

DUPLEXEM CHRISTUM PRONUNTIAT, VELUT HOMINEM ET DEUM A SE NATURA DIVISOS.] Christus dicitur a Nestorio duplex multis in locis, sed præsertim sermone 1. *Duplicem confiteamur, & adoramus ut unum; duplum enim naturarum, unum est propter unitatem.* Observa Mercatorem NATURA POSUISSE, pro HYPOSTASI.

Num. 12.

RATIONIS LIQUIDA DISEUTATOR, &c.] Alludit ad ista Nestorii verba sermone 1. *Liquida autem divisio dogmatis ista est, qui natus est, & per partes incrementorum temporibus egit, & mensibus legitimis portatus in ventre est, hic humanam habet naturam, sed Deo sane conjunctam.* Aliud est autem dicere, quia nato de Maria conjunctus erat Deus ille, qui est Verbum Patris, quod est liquidissimum ac firmum atque irreprehensibile gemilibus, &c.

Serm. 4. num. 3.

UNUS ET UNA SUBSTANTIA, &c.] Substantia pro *substantia*, seu subsistentia ponitur: hypostasis enim apud ipsos quoque philosophos substantia prima est; dicitur quoque ab Aristotele substantia *αὐτὴ*. Unde Mercator continuo: *Ita & illa ineffabilis divina Filii Dei majestas, in sua persona & substantia, una est cum assumpta anima sua, &c.*

In categ. c. de substantia.

Lib. 7. metaphysica.

JESUM CHRISTUM CUM PATRE ET SPIRITU SANCTO IN TRINITATE UNUM DEUM MANENTEM, &c.] JESUS CHRISTUS dicitur a Mercatore UNUS DE TRINITATE: quæ sententia varias in partes ipsos etiam catholicos distraxit, cum quereretur, an unus de Trinitate passus dici deberet.

Excerpt. 1.

Cap. 7.

NUSQUAM, INQUIT, NICÆNUM, &c.] Ista leguntur, tum in excerptis Cyrilli, tum in libro primo Contradictionum Cyrilli; sunt autem desumpta ex sermone IV.

Num. 4.

DEINDE CHRISTI NOMEN, &c.] Ad examen revocat, quæ sunt in ultimo sermone: *Hinc vobis sæpe diximus, quomodo Christus nominis utriusque sit appellatio significativa, id est, humanitatis & divina natura. Hinc si quis dicat Christum tantummodo expresse, sciat in isto nomine utramque significari & connuncipari naturam.*

PHOTINI, &c.] Fuit Sirmiensis Episcopus, quod notum omnibus; non pariter notum, quod ex eadem urbe oriundus videatur auctor ille, cui Prædestinato nomen fecit Simondus. Scribit enim: *Samosatani heresis instaurata est a Photino Episcopo nostro, &c.* Et: *Photinum dixi nostrum Episcopum fuisse, sicut fuit noster Judas Scariotes Apostolus, &c.* Cum ergo Sirmii Episcopus fuerit Photinus, videtur Sirmiensis ille auctor; at *heresi 44.* suum dixit Optatum, quem constat Milevitanum fuisse. ait enim: *Parmenianus per totam Africam libros contra nos conscribens, & novos psalmos faciens circumibat, contra quem noster scripsit Optatus.* Verum nostrum dixit Optatum, quomodo & contra nos Parmenianum concessisse libros, religionis scilicet, partisque & fidei ratione, propterea quod pro catholicis Optatus, contra catholicos Parmenianus scribebat. Sed de auctore hujus libri, quem censura non eruditissima nonnemo vexavit, dicemus aliquando copiosius, si Deus occasione dederit.

Heresi 44.
Heresi 45.

AB EBIONE STOICO PHILOSOPHO, &c.] De Ebione ea refert Mercator, quæ partim consonant aliorum scriptis; partim nova possunt videri. Consonant omnibus hæresibus, Christum esse hominem communem, qui ex Joseph & Maria natus, merito vitæ ceteris hominibus præverit, ideoque in Filium Dei adoptatus sit; consonat & Hieronymo, Evangelium a Joanne adversus Ebionem maxime conscriptum esse. At nemo tradidit hæc, quod sciam, hunc hæreticum Stoicam philosophiam secutum fuisse, testimoniumque trium Evangelistarum, Matthæi, Marci & Lucæ, ad suam hæresim probandam, adhibuisse: invaluit enim vulgo, & magnis quidem auctoribus, ab Ebionis vnum Matthæi Evangelium receptum fuisse; imo Prædestinati auctor, a Luca Antiochie damnosus esse scribit. Potuit Mercator de Stoicis professione ea scribere, de quibus alii silent; potuit & Ebionem dicere philosophum, quia despectis opibus spontaneam pauperatam, quod a scriptoribus traditur, sequeretur. Jam vero Ebionem ipsum credibile est auctoritate Matthæi, Lucæ & Marci vsum, cum via hæc Evangelia jam extarent. Ebionitas postea Marcum & Lucam rejecit, quia istum pariebantur adversum illum, quia consona Lucæ scripserat.

Lib. de script. eccl. 4. 19.

ULTIMIS TEMPORIBUS SARDICENSIS BONOSUS, &c.] Ad hunc locum observo. Primum, quo tempore vixerit contradictor, nimirum quinquaginta fere annis post prædaminatum a Damaso Bonosum, *quadringentis annis, & eo quod excurrit*, post natum Christum. Deinde, cujus civitatis sedem Bonosus tenuerit, quod ignotum Baronio, Petavioque, atque magni nominis scriptoribus, fuit enim Sardicensis. Postea, qua ratione Bonosus, quem Anysius Thessalonicensis, & Macedonii Episcopi damnarunt temporibus Siricii pape; dicitur tamen a Damaso prædaminatus, sub nomine scilicet tum Marcelli, tum Photini, quorum hæresim renovavit: illi enim in synodo Romana, ex qua professio fidei a Damaso ad Paulinum Antiochenum missa est, proscripti sunt.

ΛΟΓΟΠΑΤΟΡΑ VERO, &c.] Arguit ignorantiam aut incogitantiam Nestorium, qui *λογόπατες* dixit pro *λογόματες*, quam vocem invenit Praxeas, ut suam de Trinitate sententiam utcumque explicaret. Vide Tertullianum libro singulari contra Praxeam, quem scripsit Montani

erroribus jam infectus: porro autem quod ait Mercator, Montanum quoque *quodammodo* dixisse, atque ita adhaesisse Praxeæ, repugnat Epiphonio scribenti eadem de Patre & Filio & Spiritu sancto Montanum cum catholicis sensisse. At Epiphonio Socrates obstitit, Montanum Sabellio accensens; imo veteres producens, qui ita sentirent. Cum res sit paulo implicatior, longiorisque otii, id monuisse volui, ne quis Mercatorem argueret.

POST HÆC AUTEM SABELLIUS, &c.] Monarchiæ mentionem facit, cujus cum retinendæ studio Sabellius & Marcellus tenerentur, errore sunt. Qua occasione, observandum, & hæreticos & catholicos *quodammodo* nomen usurpasse, cum de Trinitate agerent, sed alio sensu alios: nam hæretici monarchiæ voce utebantur, ut partim unitatem personarum, partim consubstantialitatem excluderent; catholici, ut a pluralitate deorum fideles abducerent, & unum in Trinitate ingenitum, qui esset *αὐτὸς ὁ θεὸς*, ut Patres Græci loquuntur, ostenderent.

PHOTINUS AUTEM, &c.] Mirum quod hic dicitur de Photini differentia a Samosateno, quasi ille Verbum Dei substantivum agnovit, iste prolatitium duntaxat, & energeticum: si enim ita se res habet, quomodo non videtur Mercator sibi ipse pugnare: cum in epistola de discrimine inter hæresim Nestorii & dogmata Pauli Samosatani, Ebionis, Marcellii & Photini, hæc habeat: *In eo quod substantiale Dei Verbum consistit, (Nestorius) & esse ab æterno cum Patre Deum asserit, a memoratis recte dissentit, & fidei recte conjungitur.* Quid quod eruditissimus Petavius ex Epiphonio refert, Photinum affirmasse Verbum, quod perinde ac nostrum hypostasi careret, a Deo processisse, & in carnem mutatum esse: verum quia de Photini errore futura est copiosior disputatio, ubi cum Nestoriano conferetur, & Mercatoris de Photino sententia veterum testimonio adjuvabitur, hoc in loco questionem indicasse sufficit.

Tom. 4. dogm. l. 1. c. 3.

Dissert. 1.

HOMUNCIONITAS NOMINAT, &c.] Memini me legere apud Augustinum, appellatos

eo nomine hæreticos, qui non *vererunt Christum nisi hominem.* Legi quoque apud auctorem Prædestinati hæresim Homuncionitarum; sed ab ista, quam memorat Augustinus, diversam: fuit enim quorundam dicentium, in corpore hominis esse imaginem Dei, non in anima. Verum hanc hæresim sine nomine sectariorum refert Philastrius cap. 49. & ex Philastrio Augustinus hæresi 76. Unde oportet in indicem hæresum Augustini irreplisse vocem hanc *Melitanis* omnibus incognitam. Hanc hæresim de imagine Dei tribuit Audianis Epiphanius hæresi 70. cui consentit auctor Prædestinati hæresi 50. atque etiam Augustinus hæresi 50. ubi Vadiani vocantur per errorem librariorum.

Hæresi 76.

PATRIPASSIANOS APPELLAT, &c.] Sunt qui Sabellum negent sensisse, quod Pater ipse passus sit. Vide Epiphanium in Anacephalæosi secundi libri ad hæresim 30. Sed audendus magis Athanasius, cujus hæc sunt verba Marianis consona: *Tales sunt, qui apud Romanos quidem Patripassiani, apud nos Sabelliani nominantur.*

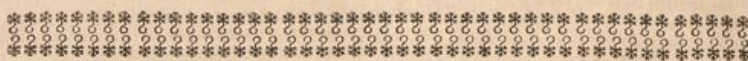
Lit. de synod.

NESTORIUS SANE A PHOTINO, &c.] Mirum istud quoque, Nestorium inter & Photinum unicum discrimen intercedere, quod ille ex Virgine, iste ex conjugio Christum diceret natum; locietatem vero præcipuam, quod uterque negaret, Verbum Dei posse dici Filium ante incarnationem: id enim Nestorius pluribus locis videtur negare. Sed diligentius in dissertatione de hæresi Nestoriana totum istud examinandum est.

ANGELOS ERGO, &c.] Argumentum istud ab Angelis corpora assumentibus petum Euthertius vexat sermone xi. sive illud in Mercatoris operibus legerit, quod opinari quispiam sine temeritate posset; sive apud Cyrillum, ubi etiam habetur.

NON AUTEM IPSUM ARIUM, &c.] Hinc popularis quædam opinio convellitur, qua tribuitur Ario, quod excogitatum est ab Arianis. Verum ea de re in dissertatione sæpius dicta.

CYRILLI
ALEXANDRINI EPISCOPI
APOLOGETICUS
PRO DUODECIM CAPITIBUS
ADVERSUS ORIENTALES EPISCOPOS,
quorum nomine Andreas Samosatenus objectiones scripserat.

Interprete Mario Mercatore.

Quæ duode-
cim capita.

A quibus, &
ejus impulsu
oppugnata.

Quo nemine.

Quo tempo-
re.

Quis Andreas
Samosatenus
vires oppu-
gnatorum.

Examinata de
iusto Baronii
dicta ad ann.
431. num. 183.

CYRILLUS epistolæ suæ tertie ad Nestorium subjunxerat capita errorum duodecim, quæ quia singula subjectum habent anathema, vulgo anathematismi vocantur, quamquam veteres malebant capitula dicere. Hæc cum accepisset Nestorius, confestim Antiochiam misit ad Joannem Episcopum, rogans ut a præstantissimis duobus suæ diocesis hominibus, Andrea, Samosateno, & Theodoro Cyrensi, refellenda, & Apollinarii Atique errorum damnanda curaret.

Fecerunt ambo quod rogabantur, scriptumque singuli acerbum pariter atque amarulentum ediderunt, Andreas Orientalium nomine, Theodoretus suo: scripsit enim ille Antiochiæ, iste Cyti. Andrea objectiones probavit Joannis synodus, misitque, opinor, Alexandriam per Posidonium ipsum diaconum, qui literas Celestini ac Cyrilli ad Joannem attulerat. Theodoretus reprehensiones suas per Phœniciam vicinasque regiones sparsit, imo & in urbem regiam misit, gratificaturus amico Nestorio: has cum accepisset Evoptius Ptolemaidis Pentapoleos regionis Episcopus, ad Cyrillum misit.

Uterque scripsit ante concilium Ephesinum, quod de se testatur Theodoretus in præfatione Pentalogii: utriusque Cyrillus ante concilium respondit, quod vel ex eo constat, quod damnati a synodo Nestorii nusquam meminit, cum tamen magni in rem suam momenti, futurum esset tantum Ecclesiæ judicium.

Fuit vero Andreas ea tempestate inter Orientales doctrinæ fama pietatisque celebris. Tres extant ad eum Theodoretæ epistolæ, prima inter editas a Sirmondo vigesimoquarto numero censetur; altera in quinta synodo repetitur; tertia apud Marium Mercatorem, quo interprete nunc primum editur. Ex prima intelligitur quantum ille sui opinionem apud omnes fecerat: ex secunda, non venisse ad concilium Ephesinum propter adversam valetudinem: ex tertia, pertinaciter adhæsisse Nestorio, neque unquam in ejus damnationem consensisse, etiam cogente per Aristolaum tribunum Theodosio.

Mirum sane, quod scribit Baronius, impulsu fuisse Andream a Joanne Antiocheno, post solutum concilium, ad scribendum contra Cy-

rilli capitula, tulisseque eam pro impietate mercedem, ut ex monacho Constantinopolitano Samosatenus Episcopus fieret: nam primo Constantinopolitanus ille monachus, post pacem Ecclesiarum, cum ad eum scriberet Theodoretus, adhuc erat monachus. Deinde Liberatus tradit, statim acceptis Cyrilli literis, Nestorium a Joanne petiisse, ut a suis argui capitula curaret, idipsumque refert ex Liberato Baronius ad ann. 430. Denique Theodoretus ante concilium se scripsisse testatus est; & ostendimus utriusque a Cyrillo responsum ante ipsum quoque concilium. Cyrillus certe Theodoro respondit, velut homini ignoto: qui vero fuisset post concilium, cum Theodoretus rem schismaticorum, vel vnus, vel inter primos promoveret? Postremo Andream Theodoretus jam Episcopum, & quidem non ita pridem factum, Epheso literis convenit.

Incertum, quousque vitam protraxerit, nam quod habet Theodorus lector: *Rabbulas Edeffenus Episcopus cæcus erat; Andreas vero Samosatenus accusavit eum, quasi contra duodecim capita Theodoretæ scripsisset.* Nihil potest ad chronologiam conducere, cum nihil sit collectaneis hujus viri perturbatus. Non supervixit sane ad annum usque 431. quo concilium Calchedonense habitum est. In eo enim legitur nomen Rufini Samosatensis, qui cum centesimo vigesimo primo loco sententiam dixerit, inter plures sexcentis Episcopos, non ita pridem debuit Samosatensem Ecclesiam regere, quandoquidem credibile est, pro ratione ordinationis recensitos esse Patres. Quare vix Andream reor ad usque ann. 440. vitam produxisse.

Methodus porro, quam in hoc opere servat, ista fere est. Cyrillum arguit non tam erroris, quam quod pugnantia sit locutus: quod vocibus inconsultis & ambiguus utatur: & quod maligne forte aliquid latentis erroris dissimulet.

Ex duobus autem duntaxat operibus Cyrilli depromit loca, quæ anathematismis opponat, ex epistola nempe ad Ægypti monachos, & homilia paschali xvi. illamque primi tomi nomine, istam secundi appellat. Nam ista duo fuerunt aperti cum Nestorio dissidii prima velut indicia, & quasi belli classica, fuerunt & vbiue gentium notissima, cum propter homilix com-

Epist. nunc
primum editur
Mar. Mercat.
interprete.
in Brvo. t. 4.

Quousque vi-
tam protraxe-
rit.
Lib. 2. colla-
tionum t. 2.
bibliothec. Pa-
trium.

Qua methode
vires in ar-
guendo Cy-
rillo.

Cur dno lau-
det opera Cy-
rillo & ana-
thematismis
opponat.

munitatem, tum maxime ob epistola factam de industria per vrbes, & Constantinopoli maxime, cui Andreas scribebat, disseminatorem.

Obseruandum sub finem, admodum pauca ab Andrea asseri, quae bonum sensum ferre non possint: quare non ita discrepare ipsum a Cyrillo, quin facile, si contentionis studium abstet, conciliari queat: asseri dico, quia sententiam Orientalium velur Nestorii nomine anathematismis appetitam subinde exponit, vt hæc

elucubratio non tam impugnatio hominis alijus videri possit, quam vel defensio iudiciumque orientalis synodi, vel sententia de anathematismis, tanquam sibi contradicentibus.

Atque hæc causa fuit cur Cyrillus, etsi interdum irascatur, propter importunitatem obtrectatorum, mitius tamen cum Andrea quam cum Theodoro agat: in illo enim provinciam vnam totam, in isto singularem personam, & eam quidem sibi ignotam spectavit.

Cur aliter cum ipso Cyrillus quam cum Theodoro se gessit.

Et discutien- dis anathe- matismis.

ΟΙ τῶν παλαιῶν Θεῶν ἢ ἐάντῃ Δι- νοίαν ἀθετήσαντες, καὶ τοῖς τῆς ἀληθείας δόγμασι σιωπῆν ἠρημένοι, ἀποκρίνονται μὴ τὰς βεβήλους κενόφρωνας ἢ ἀνοσίαν ἀρεπ- τῶν, ἐρείθωντες ὃ τῆ ἐσῶ, καὶ κατακεκρυ- μένον ὄφθαλμῶν ἢ καρδίας τῆ θεοπνεύμα- τος, οὕτω τε αὐτὸν πλοσίως ἀναμετα- στήσαντες ἐνοσίαν ἀγαθῶν, τοῖς τὰ ὄρθα Δι- στρέφουσιν ἀντιθέσανται, & μέλα νεανίας, μονοῦ καὶ λέγοντες: Σηλοῦντες ἐξ ἡλικιῶν ὧν κείνα.

Νεστορίο ἴστω πολλάς τε, & ἀθετήσεις καὶ ἀκαθάρτους βλασφημίας ἢ πῶτον ἡμεῖς σωτήρας Χριστοῦ, καὶ οἱ εἰς βάθερον ἀνα- μοχλῶντες ὃ σπῆν καὶ μέγα τῆ σῶσης μυστήριον, εἰς ἀκινδύων εἰδότες ὃ ἐστὶ καὶ τοῖς ἡεῶς σιγῶν, συμβολισθέντες τε πλάσκασι αὐτῶν ἢ ποιούτων ἀπέχουσαι δυσσημίας. οἰσθητες ὃ πῶτον τὰς εἰδέν, κεραικῶν ἀναστάσιος ἐστὶ ὃ χροῖαι σιω- ἀθλῶν τοῖς ἢ ἀθετήσι δόγμασι. ἀπολεξά- μενοι ὃ κεφάλαια ἵνα τῆ εἰκείνι δυσση- μίας, ταῦτα θεοπίως ἀρετήματι, ἢ τοῖς φροῖν ἐθέλοντες αὐτά, περὶ τοῦ λέ- γοντι πῶ μακροῦ Παύλου. Εἴητις ὑμᾶς διαβήσι) πρὸ ὃ πρὸ ἔλαβετε, ἀνάθεμα ἐστὶ. ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς, ἢ ἀβήσι ὡς οὐρανὸς δια- βήσι) ὑμᾶς πρὸ ὃ πρὸ ἔλαβετε, ἀνάθεμα ἐστὶ.

Αλλ' οὐκ οἶδ', ὅπως δεδυσφορηκαίνας ἐπὶ ταῦτα λίαν, ἢ ὁμόφρονες ἴντες, καὶ ἰσχυρο- μωνες, ἢ παροισιῶν μὴ ἀδελφῶν πῶ ὁμοδόξων, πειρώμενοι ὃ Δι- στρέφου παρῶν ἢ αὐτῶν, καὶ πειθῶν κατεστημένοι τοῖς τῶ σωτῆρι σιωπῆν ἐθέλοντες. ἀλλ' ἡμῶν ἀκούοντων ἐνοῖν, ὅτι τοῖς ἐπερδιδακτα- τοῖς ἐπιμῶν, παροῖσιν ἢ αὐτοῖς ἢ εἰς Χριστὸν ἀγάπης ὃ γήσιον. καὶ ὃ περὶ χροῖαι μὴ, οὐχ ὅσα ἡμῶν ἀμεινοί: πολλοὶ γὰρ καὶ δεῖ: περὶ τῶ) ὃ παλεμιστάτες, ὡν εἰ γε- γνησιν ἡλικιῶν, ἀρετήσαντες ἀ σὺν αὐτοῖς ἢ ἀφρασίαις τοῖς εἰδέν.

QUI suam mentem Deo ter sancto devovere festinant, & veritatis cupiunt inhaerere dogmatibus, aspernantur quidem sceleratorum hereticorum profanos vanosque sermones; intendentes autem intestinum arcanumque mentis oculum divinæ scripturæ, atque inde eam sententiis bonis armantes, in illos, qui recta depravant, constanter exurgunt, prope exclamantes: Zelo zelati sumus pro Domino.

Viri boni est zelo adversus hereticos in- cendi.

Nestorio igitur multas diversasque blasphemias profundente in Christum omnium salvatorem, & quasi funditus everte- tente magnum & venerabile Incarnationis mysterium; existimavimus, ingens esse periculum, de his tantis talibusque reci- cere: itaque cum sæpe numero monui- mus, ab huiusmodi blasphemis abstinere. Sed postquam nihil omnino profeci- mus, necessario studuimus defendere dogmata pietatis. Notavimus igitur quædam capitula ex ipsius blasphemis, & ea vtiliter anathematizavimus, id est, eos qui eadem cum illo sentiunt; obtemperantes beato Paulo dicenti: Si quis vobis evangelizaverit preter id, quod accepistis, anathema sit. Sed licet nos, aut Angelus de celo evangelizet vobis, preterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit.

Causa conficiendi anathematismos.

Duabes prio- ribus epito- lis.

Gal. 1. v. 9.)

Sed nescio, quomodo quidam moleste id tulerint, vel ejusdem amentia focii, & confimiles; vel dissimulantes quidem eadem cum ipso sentire, adjuvantes vero communibus modis; & eos, qui pro Christo loqui velint, odio dignos conantes efficere: sed hoc illos consequens fuerat cogitare, quod si magis doctores pravos objurgassent, id ipsum illis Christi dilectionem benevolentiamque comparasset. Nunc vero id egerunt, quod eos gerere minime oportebat: eos enim infestos sibi esse dixerunt, quorum si fuissent imitatores, cum his ipsis capita sua corona sempiternæ gloriæ redimissent.

Hinc offensi Orientales, quorum anti- stes Joannes Antiochenus,

Decorative symbols

I

S, rat.

meritano Con- naccm doct- raturum

is ad lum ique inci- ve- on- im, tre- & ris

am Quisq; o- r- r- it- Lib. 1. ob- v- d- o- trum.

Qua metho- vus in ar- guendo Cy- rillo.

Cor duo las- set opera Cy- rillo & ana- thematizavit

Quare anathematizos quasi non recte factos; deinde singulis opposuerunt suæ mentis inventa, & nescio quas ineptias, sperantes se posse subrepere imperitis, & iis, qui incuriose eorum verba accipiunt.

Reprehenderunt igitur anathematizos quasi non recte factos; deinde singulis opposuerunt suæ mentis inventa, & nescio quas ineptias, sperantes se posse subrepere imperitis, & iis, qui incuriose eorum verba accipiunt.

Επιλαμβάνονται τῶν αὐτῶν ἀνάθεμα-
ποιῶν, ὡς εἶπε δὲ γεροντότα· καὶ δὴ καὶ
ἐκάστη πᾶσα δὲ ἐξήρατος τὰ τὸ εἰσὶν
ἀθανάτου ἀνάθεμα, ἔσονται ἡμεῖς εἰ-
ρημονίας, σωαρχαίαν οἰοῦντες ἐπιτελο-
μεῖς, ἀβασανίως τοῖς πᾶσι αὐτῶν ἐπι-
λαμβάνοντας λόγους.

Cui objectio- ni respondet Cyrillus.

Fuit igitur necesse, etiam nosmetipsos illis opponere veritatem, & criminationem inanissimam propulsare, & probare illos maledicos & reprehensores magis quam scrutatores esse totius veritatis. Præpositis igitur singulis anathematizos, subiectis etiam, quæ sunt ab illis objecta, nostra subjunximus, peritos sanctæ scripturæ iudices facientes, & eorum rectum suffragium expetentes, qui habent scientiam veritatis.

Ἦν οὖν ἀνάθεμα, ἔσονται ἡμεῖς ἀδελφοὶ ἀπὸ
πᾶσάντων ὁ δὲ δὴ γῆρας, καὶ ἀποκρούεσθαι πᾶν
κατὰ τὴν ἰδέαν, ἀποφθῆναι τε φιλοσοφίαν, καὶ
ἡρώδη δὴ γῆρας ἐβδελύσσεται πᾶσι δὲ ἐκείνου.
ἀποστᾶσθε τῶν ἐκείνου ἀνάθεμα-
ποιῶν, εἴτα τοῖς τοῖς πᾶσι ἐκείνων σω-
τηρίας συντάξασθε, πᾶσι δὲ ἐκείνων τὰ πᾶσι
εἰσὶν, τοῖς τὸ ἡμεῖς γεροντοὶ ἐπισημοί, δι-
καίως οἰοῦντες γεροντοί, καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τῶν
ὀφθαλμῶν τε, καὶ ἀνεπίπληκτον πᾶσι τῶν εἰσὶν
τῶν πᾶσι δὴ γῆρας.

Anathematizos primus.

Ανάθεμα τοῖς α'.

Siquis non confiteatur Deum vere esse Emmanuel, & propterea sanctam Virginem esse Θεοτόκον: peperit enim carnaliter carnem factum Dei Verbum; anathema sit.

Εἴ τις οὐχ ὁμολογῆσει Θεοῦ εἶναι κατὰ δὴ γῆ-
ρας τὴν Ἐμμανουὴλ, καὶ ἀπὸ τῆς Θεοτόκου
τὴν ἁγίαν πᾶσαν γεροντοῦ τὸν Θεοῦ ἁγίου
γεροντοῦ τὸν Θεοῦ πᾶσι λόγους ἀνάθεμα
ἔσται.

Reprehensio hæreticorum.

Ἀντίρρησις τῶν ἀναθεματικῶν.

Prima pars objectionis, quod imprudenter posita sit vox ista, CARNALITER. Luc. 1. v. 35.

Ecquis carnem factum Dei Verbum, CARNALITER datum esse confiteatur? Nam si CARNALITER mater peperit, quomodo jam virgo est? Deinde vbi ponemus dictum illud: Spiritus sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi innumbrabit tibi; siquidem carnaliter juxta ipsum, & non divino modo Virgo sancta peperit? Et quomodo eum stella miris modis apparens indicabat? Quomodo Magi ex Perside, stella duce, adventabant, quærentes eum, qui fuerat natus, & invento offerebant dona, intelligibili atque visibili convenientia? Quomodo angeli de celo descendentes, generationem ipsius pastoribus mixti cantabant, dicentes: Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis? Carnalifne, an divinæ magis hæc sunt generationis indicia?

Καὶ ὡς Θεοῦ ἁγίου γεροντοῦ τὸν Θεοῦ
Θεοῦ λόγους ἀποτελεῖται ὁμολογησέν;
εἰ γὰρ Θεοῦ ἁγίου ἐβδελύσσεται, εἰ δὲ
καὶ πᾶσι ἡμεῖς οὐδὲν ὁμολογῶντες ἔ-
πιτελοῦμεν ὅτι σε, καὶ διὰ τῆς ἡμεῖς ὁμολο-
γῶντες ὅτι Θεοῦ ἁγίου κατὰ τὸν Θεοῦ ἁγίου,
ἔσονται ἡμεῖς ἁγίου ἁγίου; καὶ πᾶσι τῶν
ἁγίου πᾶσι δὲ γῆρας φαινομένης κατεμύνη;
Μάγοι δὲ ἐκ Περσίδος διὰ τὸν Θεοῦ ἁγίου
πᾶσι ἁγίου, τὸν Θεοῦ ἁγίου καὶ ἐν-
εόντες ἔφερον δῶρα καὶ τῶν ἁγίου, καὶ ὡς
φαινομένης πᾶσι δὲ γῆρας ἁγίου τῶν
κατεμύνη, πᾶσι ἁγίου καὶ τῶν ἁγίου
ἀνάθεμα ἁγίου ἐβδελύσσεται, λέγοντες· Δὶσα
ὡς ἁγίου Θεοῦ, καὶ ὅτι τῆς εἰρήνης, ὡς ἁγίου
δὲ γῆρας ἁγίου. Ταῦτα ἁγίου μὴ ἁγίου,
Θεοῦ ἁγίου, ἢ ἁγίου ἁγίου;

Secunda pars objectionis, quod vox ista imprudenter posita possit deducere in opinionem conversi in

Alioquin, si incuriose & inconsiderate ipsas voces acceperimus, conversionem Verbi, & mutationem in carnem factam esse confingemus, ac sic, & peccatum, & maledictionem, ipsum factum esse existimabimus, nisi & ea quæ sequuntur,

Ἄλλως τε, εἰ ἀβασανίως τῶν φωνῶν
ἐμβόλιον, ἔσονται τῶν λόγους, καὶ
μεταβολῶν τῶν εἰς Θεοῦ φωνῶν ἁγίου.
καὶ οὕτως καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν, καὶ κατὰ
γεροντοῦ ἁγίου ἁγίου. εἰ τοῖς ἐπιτελοῦντες,

ἢ ἡμετέροις ἢ κειμένων, & αὐτῇ τῇ στυγερῇ
τῇ γραφῆς μὴ παραστρέψωμεν. ἀλλὰ ὅτι ὁ ἡμετέρος
ἄρχων τῶν λόγων, πῶς ἐν τῇ ἑκείνῃ στυγερῇ
λέγει ἐκλαμβατοῦν, καὶ πῶς τῇ διαβεβησαν
ἀφ' αὐτοῦ.

Απολογία Κυρίλλου.

Τῆς μὲν ἁγίας οἰκονομίας τῆ μοτοχρῶσις
ἡδὲ τῆ Θεοῦ ὁ μυστήριον ὁ παύστροφος ἱερατικῆς
ἀφ' αὐτοῦ γραφικῶς. Καὶ ὁ λόγος ἄρξ' ἐγγε-
το, & ἐσκύωσεν ἐν ἡμῖν. αὐτὰ στυγερῆς ὀρ-
γῆς οἱ μακαριοὶ πατέρες, οἱ ἅγιοι ἡμετέροι ἐν τῇ
Νικαίᾳ συνελθόντες, αὐτὸν ἔφασαν ὅτι ἐκ
Θεοῦ πατρὸς φωτὸς λόγος, τὸ δὲ οὐ τὸ πρῶτον
πεποίηκεν ὁ πατήρ, ὁ φῶς ὁ ἐκ τῆ φωτός,
τὸ Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, ἁρκεῖται
καὶ τε, καὶ ἐδουλοῦσθαι τῆ τ' ἐστίν, ἐνω-
θεῖται ἁρκεῖται ἡμετέροι ἐγγετοῦ τὸ λογικῶν, καὶ
ἀφ' αὐτοῦ ἡμετέροι μὲν τῶ & ἀπομεινῶν Θεοῦ.

Ὅτι ὁ ἀρεπῆς τε, καὶ ἀουχῆτος ὁ τ' ἐνά-
στας πέρασθαι χεῖμα, μειδιηκότος, ὡς ἐ-
φω, τῆ Θεοῦ λόγος τῆ ἁρκεῖται ὅτι, καὶ εἰ γέ-
γενε ἁρκεῖται ἀναλλοίωτος γὰρ κατὰ φύσιν ὅτι,
σὺ δὲ ἡμετέροι ὄντων ἀμφέβουον. ὁ γὰρ ἁρκεῖται
λεγειόμενος, οὐκ εἰς ἁρκεῖται βεβηται φύσιν, ἀλλ'
ἐπεὶ πὶ ἐνοφῆται ἁρκεῖται αὐτῶν ἁρκεῖται, καὶ
ἐνωθῆται αὐτῇ.

Ὅτι τῶν Θεογονῶντες οἱ μακαριοὶ πατέρες,
Θεογονοῦν ἀνομοῦσθαι τ' ἀγία ἁρκεῖται. πεπι-
πέυκασι γὰρ, ὅτι ἁρκεῖται, καὶ ἐδουλοῦσθαι
σὺ δὲ γέγονε τ' ἡμῶν, τὸν δὲ οὐ τὸ πρῶτον πε-
ποίηκεν ὁ πατήρ. ὁ δὲ ἡμετέροι ἡμῶν δυσσημαῖν
διερετῆς Νεστόριος τῶ ἀδὲ μαχρῶντος δόξη, κα-
τακλιθεῖσθαι μὲν, ὡς οὐκ οὐσθαι ἀληθῆ τ' Θεο-
ποικῆς Φανῶν. ἔφη ὁ οὐτως. Ἡρώτητα, Φησὶ,
πολλὰς ἀλλοίως. Τῶ ἡμετέροι λέγετε γέγονε
ἐκ τ' μακαρίας ἁρκεῖται; ἀποπηδῶσιν διζῆς
πῶς ὁ ἁρκεῖται. Καὶ οὐ, Φησὶ, ἁρκεῖται βλα-
σφημῶν ποσῆ, ὡς ἐκείνῃ τ' ἡμετέροι τὸν
νεόν, λέγειν ἁρκεῖται τῆ πῶμας τὸν Θεὸν ἐν
ἐκείνῃ ἐκπέσθαι; εἰ τ' ἡμετέροι ἐπαράγωμεν. Τί
οὐκ ἀποπῶν ἡμεῖς λέγομεν, συμβαλλόμενος φυ-
γῆν πῶν Φανῶν, καὶ ἁρκεῖται ὅτι ὁ κεινὸν ση-
μαχρῶντος ἡμῶν δύο φύσιν; ὅτε νομίζεται ἁρ-
κεῖται (ἡ) βλασφημοῦ ὁ λεγειόμενος. ἢ ὁμολό-
γησιν ἁρκεῖται ἡμετέροι γέγονε ἐκ τ' μα-
καρίας Μαρίας, ἢ Φῶν βλασφημῶν πῶν
Φανῶν, ἢ αὐτὰ μοι λέγων, ἁρκεῖται μὴ
λέγειν;

& ea quæ antecedant in libris, & ipsam
Scripturæ consuetudinem inspiciamus,
& natum esse Verbum carnaliter, inha-
bitationem in carne accipimus, juxta
Evangeliorum sensum.

Responsio orthodoxi.

Carnalis dispensationis unigeniti Filii
Dei mysterium sapientissimus Joannes
evidenter ostendit dicens: *Et Verbum*
caro factum est, & habitavit in nobis. Hac
recte intelligentes beatissimi Patres, qui
suo tempore Nicææ congregati sunt,
ipsum dixerunt ex Deo Patre natum
Verbum, per quod, & cum quo omnia
fecit Pater, lumen de lumine, Deum
verum de Deo vero, incarnatum, &
hominem factum, id est, conjunctum
esse carni habenti animam rationabili-
lem; & hominem factum, Deum tamen
remanuisse.

Quod vero inconvertibiliter & in-
confuse adunatio illa facta sit, nulli esse
dubium potest, cum Dei Verbum, id
quod ante fuerat, remanserit, licet fac-
tum sit caro. Nam id quod dicitur in-
carnari, non in naturam carnis con-
vertitur: sed aliud quiddam intelligitur
præter carnem, carni tamen conjun-
ctum.

Id sentientes beati Patres sanctam
Virginem Θεοτόκον nominaverunt: cre-
diderunt enim, quod incarnatum & ho-
minem factum peperit Filium, per quem
omnia fecit Pater. At vero Nestorius
novarum blasphemiarum nobis inven-
tor huic opinioni repugnat, & vituperat
quasi non vere dici debeat Θεοτόκος;
quippe dicit: *Interrogavi eos sepe: A san-
cta Virgine deitatem dicitis natam? Fu-
giunt statim responsores. Et quis, aium,*
*adeo blasphemator est, ut in illa, que pepe-
rit templum, dicat ab Spiritu Deum creatum?*
*Deinde ubi ego adjecero: Quid ergo nos ab-
surdum facimus, persuadentes hanc vocem*
*visare, & venire potius ad communem si-
gnificationem duarum naturarum? Tunc illis*
blasphemia videtur esse, quod dico: Aut ergo
aperte confstere, deitatem natam esse ex
sancta Virgine; aut si hanc vocem, quasi
*blasphemam fugis, cur eadem tecum sen-
tiens, simulat non sentire?*

Respondet
primæ parti
Cyrillus an-
thonitate E-
vangelii &
Nicæni con-
cilii
1080. 1. v. 14.

Atque pariter
secundæ.

Virginem di-
xerunt Θεο-
τόκον Patres,
non quidem
Nicæni, sed
alii bene
multi.
Quibus repu-
gnat Nesto-
rius.
Vide of Cyri-
llus ad Alexan-
drienses
serm. V.

αρχα...

δύτι...

ἀρκε...

σο...

Quo sensu Nestorio Cyrillus oblitens dixerit, Virginem peperisse carnaliter Verbum carnis factum.

Illo igitur violenter urgente, imo potius scelerate sollicitante eos, qui sanctam Virginem appellant Θεοτόκον, vt confiteantur, carnis fuisse germen divinitatem, & extantix initium ex muliere habuisse Deum Verbum: nos probare volentes, quod ab huiusmodi opinione profus abhorreamus. (neque enim adeo deliramus, vt tam nefarie sentiamus) Peperisse diximus Virginem carnem factum Dei Verbum, hoc est, hominem, iuxta Scripturas; peperisse autem carnaliter, hoc est, secundum carnem: etenim Deus & Pater divino modo peperit ex sese Deum Filium. Sed quoniam id quod ex carne nascitur, caro est, peperit Virgo, quasi caro, carnaliter. Neque vero interimo generationis miraculum, neque abnego sancti Spiritus operationem, per quam in vulva finxit id, quod natum est; sed magis demonstro, quia quemadmodum Deus parit divine, & vt decet Deum, iuxta suam naturam: sic etiam homo, humane, & caro, carnaliter.

Ivan. 3. v. 6.

Quomodo Verbum sit caro factum Θεογενές.

Cum sit igitur Deus natura Verbum, licet factum sit caro, prodivit divine, & vt verum decuerat Deum: solus enim habuit matrem innuptam, & cam Virginem reservavit, quae cum carne pepererat. Atque illud admiror, quod cum pigeat ipsos, sanctam Virginem dicere Θεοτόκον, divino modo ipsam perhibent peperisse: neque enim divine nascitur homo communis.

Inconsequentia Orientalium.

Imo & suspicio erroris, quod duxerint in Christo personam.

Deinde dona a magis aiunt oblata, & intelligibili & visibili convenientia; dividunt ergo rursus in duos, post conjunctionem, vnum Dominum IESUM CHRISTUM: intelligibilis enim factus est visibilis, non conversione naturae, sed conjunctione corporis, quod visibile est. Et certe spectatores ipsos & ministros Verbi fuisse sanctos Apostolos, sacræ literæ docuerunt; cum sit omnibus planum, incorporale & intractabile esse Dei Patris Verbum. Sed audio dicere sanctos discipulos: Quod eras ab initio, quod audivimus, quod vidimus, quod inspeximus oculis nostris, & manus nostrae contrectaverunt de Verbo vite. Convenientia igitur dona fuerunt vni, id est, Christo: est enim in vno Deus simul & homo; ideoque, na-

1. Ioan. 1. v. 1.

Quomodo vni Christo convenientia dona magi obtulerint.

Προσαύτος ὄντω ἐκείνου, μᾶλλον δὲ ἀπαπέθαντος ἀνοσίως τοῖς Θεοτοκοῖς λέγοντες ἢ πρὸντος εἰς τὸ δεῖν ὁμολογῆν Ἰησοῦς ἡμέτεροι κατὸν γυναιὸς τε, & κατὰ μῆτρας πλὴν ἡσότητος φύσιν, & τὴν Ἰσαράξου ἢ τὸν ἐν γυναικὸς ἐσθῆκαται ἢ τὴν Θεοῦ λόγον, πληροφωρὸν ἐθέλοντες, ὅτι τῆς Ἰαῖδός δόξης ἁλλοτρεῖται πτωτικῶς κατὰ τὴν ἐκείνου ἢ ἡ δὲ οὕτω λήθηκαίμου, ὡς ἡμέτεροι φρονεῖν πρὸ ὁ δὲ φρονεῖν, ἁποτεκεῖν ἐφῆκεν πλὴν πρὸντος Ἰησοῦς γεννῶντα καὶ τὴν γυναικαὶ τὴν Θεοῦ λόγον, τῆν ἐστίν, αἰ. θεοποιῖν. ἁποτεκεῖν ὁ αὐτὸν Ἰησοῦς, τῆν ἐστὶν καὶ Ἰησοῦς. ὁ μὲν γὰρ Θεὸς & πατὴρ Ἰησοῦς γεννῶνται δὲ αὐτῆν Θεὸν ὄντα τὴν υἱὸν. ἐστὶν ὁ δὲ γεννηθῆναι ἐκ τῆς Ἰησοῦς, ἅρξ ἐστὶν γεννηθῆναι ἢ πρὸντος, ὡς ἀρξὶ Ἰσαράξουσα, Ἰησοῦς. πρὸ ὁ Ἰησοῦς εἶπειν, ἐκ αἰσθησιμῶν ἐστὶ τῆς Ἰησοῦς ὁ ἀποτρεχόν, οὐτα μὲν ἀναβέβητος ἢ ἀρξὶ πρὸντος ἢ ἐστὶν γυναικῶν, δι᾽ ἧς ἐκ μήτρας διέπλασε τὸ πρὸντος διὰ θεοποιῖν δὲ μᾶλλον, ὅτι ὡσαύτῃ Θεὸς πεπειθὴ Ἰησοῦς, ἦτοι θεογενές, καὶ πλὴν ἰδίᾳ φύσιν, οὕτω καὶ αἰ. θεοποιῖν ἀ. θεοποιῖν, ἦτοι ἀρξὶ Ἰησοῦς.

Θεὸς ὁ ὢν καὶ φύσιν ὁ λόγος, * ἦτοι ἀρξὶ * καίμου γενεῶν, ἀποτρεχόν θεογενές. τῆν ἐστίν, ὡς αἰ. θεοποιῖν πρὸντος ἢ ὄντος ἢ ἠήθησαν Θεῷ. μόνος γὰρ ἔρα μήτερος ἢ ἀπειροχρον. & τετηρηκεν πρὸντος πλὴν τεκνύσασθαι αὐτὸν κατὰ Ἰησοῦς. Ἰησοῦς δὲ, ὅτι Θεοτοκὸν ὀνομαζόμενος εἶπειν ἢ ἀρξὶ πρὸντος, θεογενές * αὐτὸν γεννηθῆναι * αὐτὸν Ἰησοῦς φαίνῃ. οὕτω ἀ. θεοποιῖν καίμου ἠαυτῶν θεογενές.

Διαφαίνῃ τὸ ἀποτρεχόν μᾶλλον φασὶν ὅτι μᾶλλον τῆ ἀποτρεχόν καὶ τὸν νοσηθῆναι, καὶ τὸ φασθῆναι ἀποτρεχόν εἰς δύο δὲ πάλιν μὲν ἢ ἐνωσθῆναι τὴν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. ὁ γὰρ νοσηθῆναι γέννησι καίμου, ἐστὶν ἀποτρεχόν φύσιν, ἀλλ᾽ ἐνωσθῆναι τῆ ἀποτρεχόν ὄντος ὅντος. καὶ γυναικῶν ἀποτρεχόν, καὶ ὁ πρὸντος ἡμέτεροι δὲ λόγον τοῖς ἀγίοις ἀποτρεχόν, ὁ γυναικῶν φασὶν ὁ ἰερόν καίμου πᾶς ὁ πρὸντος ἢ ἰε. παρὶ τῆ ἀποτρεχόν, ὡς ἐστὶν ἀποτρεχόν τε, καὶ ἀποτρεχόν, καὶ ἀποτρεχόν ὁ ἐκ Θεῶν πᾶς ὁ λόγος; ἀλλ᾽ ἀποτρεχόν λέγοντες τοῖς ἀγίοις ἀποτρεχόν. Ὁ μὲν ἀποτρεχόν, ὁ ἀποτρεχόν, ὁ ἐσθῆκαίμου, ὁ ἐσθῆκαίμου τοῖς ὄφθαλμοῖς ἡμῶν, & αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν καὶ τὸν λόγον, & ζωῆς ἀποτρεχόν ἰησοῦς ἀποτρεχόν καὶ τῶν ἐστὶν, ἀποτρεχόν, καὶ γὰρ ἐστὶν ἐκ αὐτῶν Θεὸς τε ὁ μὲν, καὶ αἰ. θεοποιῖν ὁ ἀποτρεχόν. ταῦτα ποί. πρὸντος καίμου

ἄριστος αὐτῷ, προσεταιρία μὲν ἡσῶν τῆν ἀρίων ἀγγέλων, πάλιν δὲ πῶς μὲν, ἑστὶν, καὶ λυρωτῶν λεγόντων αὐτῷ.

Ἐπειδὴ ὁ τῷ διαβητικῷ λόγοντος. Ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο· δεδιέναι φασὶ, μὴ ἄρα πως τῷ ἐγένετο πλὴν ἰδίου ἑξ ἑαυτοῦ δήλωσι, ἕως ἵνα νοοῖτο πῶς ἢ ἡίασεν τῷ λόγῳ ἡμέσῃ φύσει. ἔπαυσα δὲ τὸ δῆμιον· ἡαμῶν δὲ, ὅτι πῶς πηλοῖμοι ἢ λέξιν, ἢ ἑστὶν τε, καὶ αἰαλίμασιν δύνανται, οὕτω ἡμέσῃ φασὶ ἑστὶν τὸν λόγον, ὡς αὐτὸ εἶναι λέγοντι ἡμέσῃ καὶ ἑστῇ, ἔ ἀμύρτια.

* γαυλαγεσσὶς ὅπως ἐστὶν

Εἶτα πῶς οὐκ ἐστὶν * νοῦν ἔχοντα ὄντων, ὅτι τὸ ἐγένετο περικύβητος ὁ μακαρίου διαβητικῆς, ἀπάσης ἑστῆς ἑσῶνται αἰαίρη, πῶς πῶς πῶς καὶ ἀγγέλων ἔ δ· ἑσῶσαν ἐν ἡμῖν;

Ἀποτινὴ ὅτι ἐπὶ τῷ δὲ λέξιν ἑσῶσαν, οὕτω ἡμέσῃ ἑστῇ ἢ λέξιν, ὡς ἡμέσῃ λέγεται κατὰ τῆς, καὶ ἀμύρτια. οὐ γὰρ αὐτοῦ ἡμέσῃ γένεσε κατὰ τῆς, οὐτε μὴ ἀμύρτια· ἀλλ' ἐν τοῖς αἰομίσις ἡγοράσῃ διπλοῦν, ἵνα κατὰ τῆς ἢ ἀμύρτια, καὶ κατὰ τῆς ἀμύρτια ὅτι κατὰ τῆς ὁ δὲ λόγον πλὴν κλίσιν, ἵνα λύσῃ πλὴν καὶ ἡμέσῃ ἑστῇ, καὶ ἀπαλλάξῃ διπλοῦν τοῖς πῶς οὐκ ἐστὶν αὐτῷ, οὐ γὰρ ὅτι κατὰ τῆς ἀμύρτια, καὶ ἀμύρτια· κατὰ τῆς ἡμέσῃ ἢ τῶν, ἵνα λύσῃ κατὰ τῆς, καὶ ἀμύρτια.

Οὐκ ἐστὶν οὕτω γένεσε σὰρξ, κατὰ τῆς ἑστῇ ἢ ἑστῇ, καὶ ἀμύρτια, καὶ οὐτε γένεσε ἀμύρτια, οὐτε μὴ ἑσῶσαν κατὰ τῆς ἡμέσῃ. ἀλλ' ἐν διπλοῦν μόνῃ τῷ ἑστῇ, ἔ ἐν φιλῶσι ὁ ὄντων ὅτι τῆς ἑσῶσαν ἀμύρτια δὲ λέγεται ἑστῇ.

Ἀπὸ τῆς ὅτι εἰς ἀπὸν καὶ ἢ τῆς ἀμύρτιας ἡμῶν. Εἰς ἢ ἡμῶν οὐκ ἐστὶν ἑστῇ ἡμῶν, ποδὲ δὲ ἡμῶν ἢ πῶς, ὁ κηρῶν ἡμῶν; ὁμολοῦσθε γὰρ, ὅτι κλίσιν ἡμῶν, ἔ πῶς οὐκ ἐστὶν ἡμῶν, ἑστῇ ἡμῶν. ἀρ' οὐκ εἰς ἕνα * τὸν καὶ ἡμῶν, ἔ κοινὸν ἀμύρτια ἢ πῶς; οὐκ ἐστὶν δὲ τὸν ἐν ἀμύρτια ἡμῶν πῶς ἀμύρτια δὲ ἡμῶν. πῶς οὐκ ἐστὶν ἡμῶν ἡμῶν ὁ ὄντων ἡμῶν ἡμῶν, ὁ ἐν ἡμῶν, καὶ ἡμῶν τῷ πῶς. οὐ κατὰ τῆς ἡμῶν εἰς κλίσιν, καὶ οὐκ ἀμύρτια ὄντων ἡμῶν πῶς ἡμῶν τῷ κλίσιν τῷ ἀμύρτια.

Ἀπαγε τῆς δυσουσίας· ἐπὶ τῷ ἡμῶν ἡμῶν μῶν ἀμύρτια οἱ μακαριοῖ πατέρες· ἑστῇ ἡμῶν

to ipso, chori angelorum, & agmina spirituum, salvatorem cum, liberatorumque clamabant.

Sed quoniam, Evangelista dicente: Verbum caro factum est; vereri se aiunt, ne si suam significationem fervet EGENETO, conversio quaedam intelligatur facta in divina Verbi natura. Laudo quidem timorem, illud autem admiror, quod excipientes dictionem, & veram necessariamque significationem, ita aiunt Verbum factum esse carnem, ut dicitur factum maledictio & peccatum. Deinde quare cum videantur sibi esse sagacissimi, non vident, quod beatus Evangelista dicens, ἐγένετο, omnem opinionem conversionis interimat, adjiciens statim: Et habitavit in nobis?

Quomodo verbum factum sit accipiendum. Ioh. 1. v. 14

Gal. 3. v. 13. 2. Cor. 5. v. 11

Præterea absurdum est audere dicere, sic factum esse carnem Verbum, ut dicitur factum maledictio & peccatum: neque enim vere & proprie maledictio factum est & peccatum; sed iustus inter iniquos reputatus est, ut peccatum destrueret, & vocatus est maledictum, qui benedixit creaturam, ut maledictionem solveret nostram, & liberaret peena credentes in ipsum. Non fuit ergo vere maledictio & peccatum; sed vtrumque vocatus est, ut maledictionem destrueret & peccatum.

Quomodo Christus factus sit maledictum & peccatum. Marc. 15. v. 28. I. Sai. 33. v. 12.

Igitur si simili modo factus est caro, destruxit & carnem, sicut maledictionem videlicet & peccatum: & neque factus est homo, neque incarnatus est vere, sed in deum tantum mysterium, & in nudis vocabulis Incarnationis ratio invenitur & modus.

Non perinde Verbum caro factum est: alioquin tolleretur veritas Incarnationis.

Tollitur autem penitus etiam resurrectionis spes: In cuius igitur morte baptizati sumus? Ubi est verbum fidei, quod predicamus? Confitentes enim quod Dominus est Jesus, & credentes, quod Deus cum a mortuis suscitaverit, salvamur. An in vnum similem nostri & communem hominem fides est nostra? An non magis in humana forma propter nos factum Verbum adoramus? Non ergo accepit fervi formam, qui liber, id est, Deus. Non humiliavit sese, qui dignitatis fastigiis conspicuus est, & qui est in æqualitate Patris & forma. Non se immisit in exinanitatem, qui ex sua plenitudine creaturæ omnia bona dispescit.

Nostraque spes relurgendi. Rom. 6. v. 3. Rom. 10. v. 8.

Et fides & religio in Christum.

Philipp. 2. v. 7. Verbisque exinanitio.

Apaga istam dementiam, aliter nos crudivere beatissimi Patres: incarnatum

Testimonia Patrum explicantium qui

fit Verbum esse carnem factum, id est, natum ex Virgine.

enim & hominem factum vere dixere Dei Patris Verbum incorruptibiliter & inconfuse; arcanus autem est, ineffabilisque dispensationis modus; testes vero dictorum meorum vocabo sermones ipsorum.

Petri martyris & Episcopi Alexandrini.

1000. l. v. 14.

EVANGELISTA veritatem dicens: Verbum caro factum est, & habitavit in nobis.

Luc. l. v. 18.

Ex illo tempore scilicet, quo Angelus salutavit Virginem dicens: Ave gratia plena, Dominus tecum. Dominus enim tecum, dixit Gabriel, pro eo quod est, Deus Verbum tecum; significat enim id nasci in vulva, & carnem futurum, juxta id, quod scriptum est: Spiritus sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi; ideo quod nascetur sanctum, vocabitur Filius Dei.

Ibid. v. 35.

Athanasii Episcopi Alexandriae.

UNDE etiam cum caro ipsius nasceretur ex Maria, ipse dicitur natus, qui praestat, ut alii nascantur, ut nostram in semetipsum generationem transferret.

Ejusdem de epistola ad Epictetum.

QUOMODO autem vel dubitare ausi sunt, qui dicuntur esse christiani, utrum Dominus, qui processit ex Maria, Filius quidem sit Dei, substantia & natura; secundum carnem vero, ex femine David, & ex carne sanctae Mariae? Qui porro adeo audaces fuerunt, ut dicerent, Christum, qui carne sit passus, & crucifixus, non esse Dominum, & Salvatorem, & Deum, & Filium Patris? Vel quomodo se volunt nominari christianos, qui dicunt in hominem sanctum, quemadmodum in unum aliquem Prophetarum supervenisse Verbum, ac non magis ipsum hominem factum, corpore sumpto ex Maria; vel alium esse Christum, aliud Verbum, quod ante Mariam, & ante saecula erat Filius Patris? Aut quomodo possunt esse christiani, qui dicunt, alium esse Filium, & aliud Dei Verbum?

Et usurpantium hoc in loco vocem CARNALITER.

Hanc nos sanctorum Patrum opinionem sequimur & fidem; sin vero est, qui diversa doceat, & novas voces inducat, extra rectam conculcatamque semitam videtur errare. Quod vero non fit inusitatum, nec insolitum sanctis Patribus dicere CARNALITER eum natum; sed magis haec dictio sit frequens

διώμα γδ, & ειναι θεογονησαν κατὰ διήρησιν αυτων εφασκεν τ' οκ Θεοδ πατρως λογον απρεπιως, & ασυχητως. Σπρηρητες ο παρτελας τ' οικονομιας ο δ' οπος μωρτυρας ο τ' Ειρημων ποις αυτων ποιησιμη λογοις.

Γεδου μωρτυρας επσκοπου Αλεξανδρειας.

Οθεν & ο διασηγητης διηρησεν, λεγων. Ο λογος θεος εγγετο, και εκκλωσεν εν ημιν. πτε δηλονοτι, αφ ου ο αληθος παπασατο τ' κρηνοι, ειπουν. Χαϊρε κεχαριτωμενη, ο κυριος μετα σου. Ο γδ κυριος μετ' σου, κω εστιν ακροσση τ' Γαβριηλ, ος, ο Θεος λογος μετ' σου. σημηνη γδ αυτον ηνωμενον εν μητρα, & θεου γινωσκον. κητος γεγραπται. Πρωμα αγιον επεκλησε) επι σε, διωαμεις υψισου επισκιαση Γε. εδ & ο ηνωμενον αγιον, κηρησεται υος Θεοδ.

Αθανασίου επσκοπου Αλεξανδρειας.

Οθεν & ηνωμενος της θεου εν τ' Θεοπου Μαριας, αυτος λεχεται γεγραπται. ος εις αλλοις ηρεση εις ο τ' κρηνοι, ινα τ' ημω εις αυτων μεταδη ηρηση.

Τοδ αυτω, εν της παρως επικτητον επιτολης.

Πως ο & αμφιβαλλεν επ' ολμοσθ οι λεγονμοι χριστιανοι, ει ο εν Μαριας παρητην κυριος, υος με τη ουσια, & τη φύση τ' Θεοδ εστι. ο & κατ' αρχη, εν σπρηματις ετι Δαβιδ, θεου ο τ' αμιας Μαριας; υνες δε σφρα ούτω βελημεοι γεγρασιν, ατε ειπουν τ' Χειτον τον θεοι παρηντα, & εσαυρωμενον, μη ετ' κυριον, & θετηρα, & θεον, και υον τ' πατρως; η πως χριστιανοι ηλοστοι ονομαζεσθαι, οι λεγοντες εις ανθεσπον αγιον, ως επι ενα τ' παρητην ηηλητηνα τον λογον, και μη αυτον ανθεσπον γεγραναι, λαβοντα εν Μαριας ο σωμα, δλλ' επερον ετ' Χειτον, & επερον τ' τ' Θεοδ λογον, τον παρ' Μαριας, & παρ' αιωνων υον ούτω τ' πατρως; η πως ετ' χριστιανοι διωαν, οι λεγοντες, αλλον ετ' τ' υον, & αλλον τ' τ' Θεοδ λογον;

Ταυταις ημεις ταις τ' αγιων πατρων εηλωδα δεξαμε. ει δε υς επεροδιδουαση, & επεροφρηαν εστιν, εζω τ' εις βηθη, και βασιλικης φερεσθαι τειδου. οτι ο & θεου κητος λεγεσθαι ηνωμενα Χειτον, οκ ασουητης ποις ατοις παρ' αυτων, ετι ο δη μαλλον & επεροις εντελεθις

ἢ λέξιν. ὅθεν ἦτον ἡμῶν διηγήσις... ἀποφαίνεται ὅτι ἑξῆς...

& saepius vsurpata. Nihilominus infra scripta dicta monstrabant, quae se ita habent.

Ἀμφιλοχίου Ἐπισκόπου Ἰκωνίου.

Amphilochii Iconii Episcopi.

Εἰ μὴ ἦν ἐκεῖνος ἐγγνητὴς Ἑσπέρων, οὐκ αὖτε ἐγγνητὴς παρθενικῶν...

Nam nisi ille fuisset CARNALITER procreatus, tu nunquam fuisses spiritualiter recreatus; & nisi ille sustinisset formam servilem, tu nunquam fuisses adoptionis gloriam consecutus.

OBJECTIO Orientalium ad secundum anathematismum, Cyrillique responsio nusquam reperitur in codicibus, vel editis, vel manuscriptis...

Ἀναθηματισμὸς γ'.

Anathematismus tertius.

Εἰ τις ἐπὶ τῷ ἑνὸς Χριστοῦ ἁπλοῦς ἐστὶν... ἡ δὲ φύσις αὐτοῦ αὐτῆς ἐκείνης φύσεως...

Siquis in vno Christo dividat substantias, post unitatem, & conjunctione sola conjungat secundum vel dignitatem...

Ἀντίρρησις τῆς ἀνάθεματι.

Reprehensio haereticorum.

Πάντες οὖν αὐτῶν αὐτῶν ἐπισημασμένων λόγων... ἡ ἐκείνη φύσις, οὐκ ἠγασατο...

Rursus illum suorum admonebimus verborum, convincentes ipsum duas substantias dixisse in his, quae scriptae in primo tomo...

Obicitur quod ipse quoque Cyrillus substantias dividat post unitatem.

¶ Χριστός

¶ παλαιῶν, ἀναθήμενος ἀνακαταστήσει

Capitur vox ἕνωσις...

JS
ἦσαν αὖτε
ῥητέρας,
ἡ ἀνα-
δάν τῆς
ῥείας.
Ολο-
ῦτε
ῥῆ-
κέως
ἰν ἀ-
μέτῃ
ἰσῆς,
ἕμιμ
ἕπι-
ἡδη.
ἕο-
ῦσι
ἕμι
ἡς.
ἕ-
ῶν
ἕο-
ῦ
ἕ-
ῶ
ἕ-
ῶ
ἕ-
ῶ
ἕ-
ῶ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Epist. 2. ad
Cledonium.
De script. eccl.
c. 28.
In praem. ad
c. 65. 15a.

APOLLINARIUM ἀπολλωνίου & χριστομελίδος mentionem nullam fecerunt hæreseologi, Epiphanius, Philastrius, Augustinus, Theodoretus, & auctor Prædestinati; fecerunt tamen tres gravissimi scriptores, Basilus, Gregorius Nazianzenus, & Hieronymus, & Hieronymus, cujus sunt hæc verba de Patria: *Hic dicitur mille annorum Judaicam edidisse νομίον, quem secuti sunt Irenæus & Apollinarius, qui post resurrectionem aiunt in carne cum sanctis Dominum regnatum.* Imo cum adversus Irenæum, implicatum ad hunc errorem, Dionysius Alexandrinus scripisset, testatur Hieronymus, duobus voluminibus respondisse Apollinarium.

Responsio orthodoxi.

Απολογία Κυρίλλου.

Cyrillus explicans, juxta traditionem, testimonium Apostoli, respondet.
Hebr. 2. v. 16.

DIVINUS Paulus, quemadmodum factum sit homo unigenitum Dei Verbum, planum omnibus faciens, utpote dispensator mysteriorum Dei, & ipsum habens in se loquentem Christum: *Non enim Angelos apprehendit, inquit, sed semper Abraham apprehendit. Unde debui in omnibus ad similitudinem fratribus, ut misericors feret, fidelis pontifex ad Dominum.* At nos id dictum rectis suffragiis coronantes, sanctam scripturam ubique sequentes, & divinarum magistrorum voces admirantes, imo vero leges esse eas sanctissimas arbitrantes, non sanctorum angelorum, neque suam naturam, apprehendere dicimus Dei Verbum & Patris; sed, ut placitum est divinis literis, credimus inumbrasse sanctæ Virgini, quippe cum sit virtus Patris altissimi, & finxisse sibi corpus ex ea, operatione tamen Spiritus sancti & factum esse hominem, & nuncupatum Filium Abraham & David; cum non defuisset esse vere Filius Dei & Patris, sed mansisset in sua natura, & majestate, & gloria deitatis, licet factum sit caro: inconvertibilis enim Deus est, & omni conversione valentior.

Ο πατριός Παύλος ὁ, τίνα δὲ ἔπειν γέροντι ἀθεσπῆτος ὁ μονοχῆς τῶ Θεοῦ λόγος, ἐσαργῆς ἀπαι κεχρησῆς, ὡς οἰκόνμος μισθελίων Θεοῦ, ἔαιτὸν ἔχον ἐν ἑαυτῷ γαλουῶντα Χριστῶν. Οὐ γὰρ δὴ πῶ ἀγγέλων ἐπιλαμβάνει, φησὶν, ἀλλὰ ἀπὸ ματρὸς Ἀβραάμ ἐπιλαμβάνεται. ὅτι ἐν ἑφῆλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἡγήσων ἡμῶν, ἡ κατὰ τὸν γερῆρόν τῶ πατρὸς τῶ Θεοῦ. ἡμεῖς δὲ τῶς εἰς ὁρότητα ἡμῶνς τεφρατικώτερος ὁ Εἰρηόδρον, ἐπὶ πόνοι τε πᾶσι τῶν τῶν πᾶσι βίβλοις γραφῶν, ἔ τῶ τῶ γερῆρον φωνῶν τῶ πρώτῳ ἀκουῶντες γαυμάτες, μάλλον ὅ καὶ ἡμεῖς ἡγούμενοι νόμοις, οὐ τῶς τῶν ἀγίων ἀγγέλων, οὔτε μὲν τῶς ἐαυτῶ φύσεως ἐπιλαμβάνεται φωνῶν τῶ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγον πεπενημένον ὅ, ὅτι κατὰ τῶ τοῖς ἱεροῖς γραμμασι δοκῶν, ὅτι κατὰ τῶ ἀγία ἡ εἰρηόδρον ἀπὸ τῶ δὴ διώμας ἂν τῶ ἡμῶν πατρὸς, ἐπλασῶν ἑαυτῶ τῶ σῶμα ὁ ἔξ αὐτῶν. πᾶσι δὲ ἐσαργῆς τῶ ἀγίου πᾶσι μᾶλλον, καὶ γέροντι ἀθεσπῆτος, κατεχρησῆκε τε καὶ ἡμῶς Ἀβραάμ, ἡ Δαβὶδ. ὅτι ἀπὸ ματρὸς ἔξ αὐτῶν τῶ ἀθεσπῆτος ὁ ἔξ κατὰ τῶ ἀγγέλων ἡμῶς τῶ Θεοῦ, ἔ πατρὸς μείωμάς ὅ μάλλον, ἔ εἰ γέροντι σὰρξ, ἐν φησὶ τε, ἔ τῶ φωνῶν, ἡ δὲ τῶ τῶ τῶ δὲ ἀλλοιωτῶς γὰρ ὅτι, ἡ τῶ ἑαυτῶ ἀμείνων, ὡς Θεός.

Unum eundemque esse Filium Dei & Virginis.

Est igitur vnus atque idem, Filius & Dominus, & ante incarnationem & post incarnationem. Et dividere vnum in duos, & veram ἑνωσιν labefactare, & separare in partes, & seorsum dicere hominem, seorsum Deum, impietatis est crimen ingentis.

Ἐστὶ ἓν ἡμῶς εἰς τε, καὶ ὁ αὐτὸς ἡμῶς, ἔ κύνειος, ἡ πατὸς τῶς ἑνωσῆς, ἔ μετὰ τῶ ἑνωσῆς. ἔ ὁ ἀθεσπῆτος εἰς ἡμῶς δύο τῶ ἓνα, καὶ τῶ τῶ ἀγγέλων ἡμῶς τῶ ἀγγέλων ἡμῶς, δις αὐτῶ τῶ ἀμείνων, ἡ ἡμῶς ἡμῶς ἀμείνων, καὶ ἡμῶς Θεόν, δυσεβείας ἔχῶ τῶς αἰωπάτων γραφῶν.

VERAM ἑνωσιν vocat, quam alias ὁμοιωθῆναι dicit: nulla enim vera est, nisi que res ipsas, seu φύσεις conjungit, non item solas rerum qualitates. Nam omnis ἑνωσις e multis vnum quiddam facit; illud vero si fuerit substantiale aliquid, vera est simpliciterque dicta ἑνωσις; si qualitas aliqua, vel aliud quiddam præter substantiam, non est vera, sed tantum κατὰ π & χριστικῶς ἑνωσις, siquidem, ut ait Philosophus, substantia vt est ens ἀπλῶς, ita & ἡ ἀπλῶς. Quare omnis ἑνωσις, que non est, vt aiunt in Scholis, in vnitatem substantiæ, sive substantia pro natura sumatur, sive pro hypostasi, non est, secundum Cyrillum, κατὰ τῶ ἀμείνων, sed tantum κατὰ χριστικῶς. Unde hoc in negotio ἑνωσῆς sunt istæ voces, ἑνωσις ἀπλῶς, ἑνωσις φυσικῶς, ἑνωσις κατὰ τῶ ἑνωσῆς, ἑνωσις κατὰ τῶ ἀμείνων, quemadmodum ex opposito ἑνωσις κατὰ π, ἑνωσις χριστικῶς, ἑνωσις κατὰ τῶ ἀμείνων, ἑνωσις κατὰ τῶ ἀμείνων, ὁμοιωθῆναι ἡ ἑνωσῆς, &c. Unde quod mirabilis est, apud Cyrillum, vbi de ἑνωσῆς sermo est, φύσις pro ἑνωσῆς accipitur; sed id postea exponetur.

* διλην

* Ολίγα ἢ ἑνὸς πεφρονηθεὶς ὁ Νεστωριος,
τετόλιμεν εἰπεὶν αὐταῖς λέξεις οὕτως. Τοῦτο
φρονηθεῖσθαι εἰς ὑμῖν, ὃ ἐστὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅς
ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπαρξάν, ἐαυτὸν ἐκύκλωσε,
μορφῶν δούλου λαβών. ὅσα εἶπε τοῦτο φρο-
νηθεῖσθαι εἰς ὑμῖν, ὃ ἐστὶ ἐν τῷ Θεῷ λόγῳ, ἐς ἐν
μορφῇ Θεοῦ ὑπαρξάν, δούλου μορφῶν ἔλα-
βεν. διὰ λαβὼν τὸ, Χριστὸς, ὡς τῷ δύο
φύσεων προσσηγορίαν σηματοποιῶν, ἀκινδυνῶς
αὐτὸν εἰ δούλου μορφῶν λαβών, ἔθετον ὡ-
μιλεῖ * τὸ ἢ λογιζομένων εἰς τὸ τῷ φύσεων
ἀληθῆς μετὰ τῶν διπλοῦν. ἐν ἑτέροις δὲ
πάλιν ἐξηγησάμενοι. Ἰνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰη-
σοῦ πᾶν γένος κληθῆ, ἐπουρανίων, ἐπιγείων,
καὶ καθαρῶν, καὶ πᾶσα γένη ἀναδοξασ-
θήσονται, ὅτι κείνος Ἰησοῦς Χριστός. ἂν τὸ
φρονηθεῖσθαι τὸ φρονηθῆναι σῶν. ἂν τὸ
κακρυμμένον φρονηθεῖσθαι τὸ φαινομένον * ἀξίωμα
τῷ φαινομένῳ Θεῷ. ἂν τὸ τίπο τὸ μὴ χριζο-
μένου τὸ ἰσχυρῶς οὐ χριζοῦν. χριζοῦν τὸ φύσις,
ἀλλ' ἐν τῷ φρονηθῆναι. καὶ ἐν ἐξηγησάμενοι
πάλιν ἑτέροις * εἰπεὶ τὸ ἀγαλακτοῦ, ὅτι Θεῷ
φρονηθεῖσθαι ἀληθῆς τὴν, ὅτι δούλου μορφῆ
ἐπάραται μὲν τῷ σωματικῆς ἀξίωμα,
ὅτι τῷ δύο ἢ ἀληθῆς κοινῇ. ἐπὶ τὸ δύο τῶν
τῷ ἀξίωμα, τῷ φύσεων μέρους, ἐμφανῶς
τὸ ἀξίωμα ἐνότητος.

VERUM his omnibus contemptis,
Nestorius ausus est ista verba proferre:
Hoc autem sentite in vobis, quod est in
CHRISTO JESU, qui cum in forma
Dei esset, se exinanivit, formam servi acci-
piens. Non dixit: Hoc sentite in vobis,
quod est in Deo Verbo, quod cum in forma
Dei esset, formam servi accepit. Sed ubi di-
xit, CHRISTUM, quasi duarum natura-
rum appellationem, sine periculo enim, et
formam servi quam accepit, nominavit, et
Deum; cum ea absque peccato dicantur de
naturarum duplici et separabili ratione. Et
rursus in alio tractatu: Ut in nomine,
inquit, JESU omne genu flectatur, ce-
lestium, et terrestrium, et infernorum,
et omnis lingua confiteatur, quia Dominus
est JESUS CHRISTUS. Propter illum,
qui portavit, eum, qui portatus est, colo;
propter invisibilem, veneror apparetem;
nunquam ab eo, qui apparet, Deus separa-
tur: ideo nec ego honorem separo. Separo
naturas, sed unam facio venerationem. Et
rursus in alio tractatu: Dic eum, qui as-
sumpsit, quia Deus est; dic eum, qui assum-
ptus est, quia servus. Adde conjunctionis
deinde dignitatem, quia duorum auctoritas
communis est; quia duorum eadem dignitas,
manentibus naturis, consistere dignitatis v-
nitatem.

Contra quam
sensit Nesto-
rius.
serm. V. l. i.
num. 11.

* τὸ λογιζομένων
ἐἰς τὸ τῷ φύσεων

Serm. I. num. 9.

Serm. II. in
hinc.

Οὗτος πόλις ἢ ἐξελίξοντα μὲν διήλων
τῷ φύσις, ἐνοῦντα ἢ, ὡς φησὶ, τὸ φρονηθῆ-
σθαι, εἰ κοινῶν ἀληθῆς ὀνομαζόμενα, καὶ τίτω
τὸ ἀξίωμα ἐνότητος. * τὸ ἢ κοινὸν * οὐχ' ἐν
εἰ κοινὸν εἶη ἀλλ' ἂν. διὰ δύο που πῶτος, ἢ
πλείονσι ἰδιώτως τε, καὶ ἀλλὰ μέγας φρονηθῆναι.
ἀλλ' ὅπου δὴ αὐτὸν ἴσως αὐτοῦ * ποιούμεναι τὸ
κακρυμμένον, φαινομένον τῷ τῷ τοιαύτης καλῶς ἀναθεματιστῶν
λόγῳ; ἢ τὸ ἀποποιῶν. εἰ τοῖς βδελυγῆς, καὶ
ἀππελάτοις Νεστορίου λόγῳ τῷ τῷ ἐπιείκῃ
ἐπιτιμῆσθαι δόγμα, τῷ τῷ ἀδελφῶν
ἀσφαλείας φρονηθεῖσθαι τὸ δόγμα πεπονημένα;

Vides eum naturas vbique separare;
vnam vero facere, ut ipse ait, venerationem,
et communem auctoritatem di-
cere, & solam dignitatem ἐνότητος. Quid-
quid autem commune est, non vni po-
test esse commune, sed vel duobus cer-
te, vel pluribus separatim & seorsim
intelligendis. Pro qua igitur causa cri-
minati sunt sermone, quo hæc ana-
thematisamus? Quod tantum crimen
admissimus, si profanis & novis Nestorii
fabulis pietatis dogmata opponentes,
tuitionis fratrum competentem habui-
mus rationem?

Quibus in lo-
cis dividit
post vnitio-
nem hypothe-
ses.

* τὸ δὲ κοινῶν
ἐν ὀνομαζόμε-
νῶν οὐκ ἂν
* ἴσως, ἀλλ'
εἰ κοινὸν αὐ-
* ποιούμεναι,

Ἐπειδὴ δὲ φαίνεται ἐμὲ τοῖς αὐτῶν μάχαδαι
λόγῳ, πᾶσαι κοινῶν τὸ φρονηθεῖσθαι μέγας
τὸ ἐπιτολῆς, ἢς γέγραφα πρὸς τοῖς ἀγίοις μο-
ναχοῖς: δεῖν ἀδελφοὺς τὰ ἐκείνη καὶ πρὸς γε τῶν
εἰπεῖν. φησὶ γὰρ ὅτι δύο καὶ αὐτὸς ὡνόμασα ὡ-
νομάσθαι. ἔς ἀποχρησθῆναι αὐτοῖς εἰς ἐλεῖν τῷ καὶ
ἡμᾶς χεῖρα τῶν εἰπεῖν τοῖς αὐτῶν δὴ τίπο νο-
μίζοισιν. πᾶσαι κοινῶν αὐτοῦ ἀδελφῶν τὸ
μέγας, φρονηθῆναι μὲν τῷ τῷ τῷ ὡν δὴ ἡρῶν
ἀνδριμυθῆναι ἡρημῶν δόγμα πρὸς τῶν.

Sed quoniam aiunt me meis adver-
sari sermionibus, & ad probationem hu-
jusce rei recitant partem epistolæ meæ,
quæ est ad sanctos monachos scripta,
decere existimavi, ad hoc quoque ver-
bis me competentibus respondere: aiunt
enim duas & me dixisse substantias *,
& hoc sibi ad probationem sufficere ar-
bitrantur. Posita igitur parte epistolæ,
inferam mox ea, quibus mendaces vbi-
que & vaniloqui convincantur.

Respondet
Cyrillus ad id
quod fuerat
ob-jectum ex
epistola ad
monachos.

* substantias

Epiphanius
de Paphlagonia
adversus
Hieronymum

τον γὰρ
λόγῳ,
μὴ
σιώπῃ,
αἰετῶν,
ὑπο-
στροφῶν,
αἰετῶν,
αἰετῶν,
αἰετῶν,
αἰετῶν,
αἰετῶν,
αἰετῶν,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Epistola: Ergo quantum pertinuit ad propriam naturam, non sanctificatum est solum ipsum per se Dei Verbum; sin vero est, qui existimet cum, qui est natus ex sancta Virgine, unctum fuisse, & sanctificatum solum ipsum per se, proptereaque Christum esse nominatum, procedat in medium, & probet, quod unctio sola sufficiat, cum, qui ungitur, declarare gloriae Patris consimilem, ejusdemque sedis esse cum Deo, qui est omnibus eminentior.

Cujus verba exponit.

Afferretque causam cur posita sint.

Epist. 4. v. 5.

Nam quia Dei Verbum seorsim nominatum Christum, Nestorius novarum blasphemiarum nobis inventor affirmat; seorsim autem & separatim Christum alium, qui est natus ex Virgine: nos hujusmodi ipsius opinionem, tanquam minus aptam, & incongruam, & extra terminos positam veritatis, vituperamus, & neque Dei Patris Verbum solum ipsum per se & seorsim unctum esse oleo laetitiae affirmamus, neque porro seorsim & solum ipsum per se hominem, & alium esse Filium Verbum Dei Patris, praeter illum, qui est natus ex virgine; sed vnum magis Christum oportere affirmamus, ab omnibus nominari incarnatum, & hominem factum vnigenitum Dei Verbum: unus enim Dominus, una fides, vnum baptisma. Nulli igitur volenti recta sentire obscurum est, illos depravare eorum, quae a me sunt scripta, sententiam, & hic quoque calumniam facere veritati.

Probatque ex suis verbis non sequi quod dividantur hypostases.

Id autem etiam ob aliam causam rectum est, & ab omni procul vituperatione summotum: novimus enim videlicet, quia aliud quiddam est caro proprietate naturae suae praeter Verbum, quod est natum ex Patre; aliud porro ratione naturae suae vnigenitum Dei Verbum: verum scire id ita esse, non est dividere naturas post unitatem.

NATURAS seu εἰσὶν posuit pro hypostasibus, quod curiose observandum; sed nomine εἰσὶν aliud nihil intelligit, quam quod in Scholis res natura dicitur, opponiturque, ut aiunt, enti morali, aut etiam accidenti. Quare vox ista εἰσὶν, prout ex adjunctis determinatur, ita varias significationes fortitur, atque ita apud Cyrillum εἰσὶν τὸ λόγου id ipsum est quod hypostasis Verbi; contra vero εἰσὶν τὸ Θεοῦ est communis personarum divinitas, pariter in humanis. εἰσὶν τὸ Κοινοῦ propria utique est ipsius, ut loquuntur, singularitas; εἰσὶν τὸ ἀθροῦν est natura communis, &c.

Rem iterum coofficit verbi Apostoli.

Verum si quis velit vim mysterii perspicaci mentis oculo intueri, & eo ipso facile intelligat, quod a principio diximus, quia non suam naturam apprehendit Deus Verbum, semen Abraham, quo sumpto ex beata Virgine, processit homo, ut fratribus assimilaretur, & appellaretur primogenitus, qui est vnigenitus. Sed tamen alterius naturae sit

Εἰς ὅσους ἑαυτῶν ὅσον ἦκεν εἰς ἰδίαν φύσιν, οὐχ ἠγάσθη καταστάτας ὁ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγος. Εἰ δὲ ἡς οἰοῖτο τὸν ἐκ τῆς ἀγίας πνεύματος γεννημένον κερμαῖσθαι τε, καὶ ἠγάσθαι μόνον, ταῦτα τοὶ ἐνωμοσάδεις Χεῖρον, λέγεται πρὸς τὸν ἐκ πατρὸς Θεοῦ κερμαῖσθαι τὸν γεννημένον ἰσοκρεῖα, καὶ ὁμοθεῶνον τὰς πρῶτων ἐπέκεινα Θεοῦ.

Επειδὴ γὰρ τὸ ἐκ Θεοῦ λόγον, ἰδικῶς ὠνομάσθη Χεῖρον, ὁ τῆς νείαν ἡμῖν βλασφημίας διττῆς Νεστόριος ἀναβεβαίονται συχῶς ἰδικῶς ὁ καὶ αἰὰ μέγας Χεῖρον ἔπειρον τὸν ἐκ τῆς ἀγίας πνεύματος γεννημένον κατακλιθεῖν ὡς ἀκροῦ, καὶ ἀσιμφυλον, καὶ τῆς ἀληθείας ἐξοικισμένον. οὐτε δὲ τὸ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ μόνον κοινῶν κερμαῖσθαι τὰς ἐλάσις τῆς ἀγαθίας ἀγαθίας ἀγαθίας ἀγαθίας, οὐτε μὲν ἰδίαν τε, καὶ κατὰ μίαν, ὡς ἀθεοπον, καὶ ἔπειρον ὅτι ἡμεῖς τὸ ἐκ Θεοῦ λόγον, τὸ ἐκ τῆς ἀγίας πνεύματος ἕνα δὲ μόνον κερμαῖσθαι ἀπὸ τῶν διηρησμένων ὠνομασάδεις Χεῖρον, ἀκαθάρτητα, καὶ ἐνανθεοποίησθαι, τὸ μοιολογῆσαι τοῦ Θεοῦ λόγον. Εἰς γὰρ κύριος, μία πίστις, ἓν βαπτισμα, ἓς βίβλος. ὁ δὲ τὸ ὅρα Φερὸν εἰσὶν ἀσμφυλῆς, ὅτι ἀδελφὰς τοῖς τῶν πρὸς ἐμὸν γεννημένων τὸ ἀγαθίας, καὶ συσφαιρῆσαι καὶ ταῦτα τῶν ἀληθῶν.

Καὶ καθ' ἕτερον δὲ τῶν ἀπλημελῶς εἶη ἀνὴρ, καὶ μέγα εἰκότως, ἀμειρίστῃ δὲ καὶ κερμαῖσθαι πρὸς τὸ εἰδέναι τῶν, ὡς ἔπειρον μὲν ἐστὶ κατὰ φύσιν ἰδίαν ἢ τῆς πατρὸς γε τὸ ἐκ Θεοῦ πατρὸς φύσιν λόγον, ἔπειρον δὲ αὐτὸν, κατὰ γε τὸ τῆς ἰδίας φύσεως λόγον ὁ μονομυθῆς. ἀλλ' οὐ τὸ εἰδέναι ταῦτα μετὰ τὸν ἐκ τῆς φύσεως μὲν τὸ ἕνασιν.

Εἰ δὲ ἡς βούλοιο τῶν τῶν μυστηρίου διδάμην ἀκροῦ ἀγαθίας ἡμῶν κατὰ ἀσφαιρῆσαι, κατὰ ἀσφαιρῆσαι δὲ, ὅτι, κατὰ ἀσφαιρῆσαι εἰς τὸν ἐκ τῆς ἀγίας πνεύματος ἐπελάσειτο Θεὸς ὡς ὁ λόγος, ἀλλὰ ἀσφαιρῆσαι Ἀθεοσάμ. οἱ ὁμοῦσιν δὲ τὰ ἐκ Θεοῦ φύσιν λόγον, τὸ ἐκ ἀσφαιρῆσαι Ἀθεοσάμ ἀγίον

σώμα, ὡς ἐκ τῆς μακαρίας κρήνης ῥεόντων, *κεφάλαιον* αἰθέρος, ἵνα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆ, καὶ ζυματικῶς ποστὸτοκος ὁ μισοθρησκῆ. ἄλλ' εἴ τις ἐστὶν ἑτεροθρησκὸς τὸ σῶμα ἐξ ἑαυτοῦ τὸ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγος, ἀλλ' οὐκ εἰς Χριστὸν, ἐκ υἱοῦ, καὶ Θεοῦ, καὶ κύριος, καὶ εἰ γέγονε θεός. ἔστι δὲ ἁγίων ἑνώπιον ἑσθλῶν, ὡς ἐκ αἰθέρος, εἰς αἰὲν ἀλλήλων, εἰς τὸ ἴδιον τε ἔσθλ', ἐκ ἀδελφῶν, ἐκ υἱοῦ, ἐκ μόνου σωματικῶν τῶ ἐξωτὸν τε, καὶ ὡς ἐκ ἑαυτοῦ ἡμῶν.

Εἰ δὲ λέγοιμεν φυσικῶ τῶ ἑνωσιν, τὴν ἀληθῆ φαμίλιαν, ἕως ἐχρῆσθαι τῆς θεοπνεύτου γραφῆς, οὕτως κεχρησάμεθα τῆ λέξει. γραφῆ γὰρ παρ' ἡμῶν ὁ θεολόγος Παῦλος. Καὶ ἡμῶν τέκνα φύσις ὁμοῦ, ὡς ἐοικότες οἱ λοιποῖς. ἐπεὶ οὐδὲν ποὺ φαμίλιος ἀνὴρ ὑποφράσεται κατὰ φύσιν τὴν χάριν ὁμοῦ, ὡς καὶ αὐτὸς ἡμῶν μίμησιν νοσῶν τοῖς ἀπολλωνιστοῖς. ἢ πῶς τῆς, καὶ πῶς ἐστὶν ἡμῶν * σύμφωνος τοῖς τῶ Μανιχαίων νοσοδοῖς μανιχῶν. ἀλλὰ τὸ, φύσις, διχοῦ τὸ ἐξ ἀληθῆ.

Οὐκαὶ οὐ σύχροντες τῶ φύσις, οὐτε μὴ ἀλλήλους ἀλλήλους ἀποφρονοῦντες, κατὰ φαμίλιαν οἱ δι' εὐαγγελίου, φυσικῶ φαμίλιαν ἡμεῶν τὴν ἑνωσιν. ἀλλ' ἐκ δύο παρεχόμενων ἀπολλωνίου, θεοπνεύτου τε, καὶ αἰθέρος πνεύτου, τὴ ἑνωσιν ἡμεῶν Χριστῶν, ἐκ υἱοῦ, καὶ κύριος, ἀποφρονοῦντες ἀπολλωνίου πνεύτου. τὴ δὲ ἀπολλωνίου ὁμοῦ, οὐδὲν πνεύτου ἡμῶν ὁ λόγος. τοῖς γὰρ ἀπολλωνιοῖς κατὰ κεχρησάμενοι, ὡς ἐκ ἑαυτοῦ τῶν ἀληθῶν, ἀποφρονοῦντες ἡμῶν.

Ex duabus, ut loquuntur, specie dissimilibus naturis facta est vna hypostasis, vnusque Christus, vnus Filius, vnus Dominus, vnus, inquam, substantialiter, & ἐκ τῶ ἑνωσιν, non vnus tantum moraliter, & κατὰ ἕω.

Ἀναθεματισμὸς δ΄.

Εἴ τις παρεχόμενος δυοῖν, ἢ ἑνωσιν ἑνωσιστοῖς τῶ τε ἐκ τοῖς ἀπολλωνιοῖς, καὶ ἀπολλωνιοῖς συγγεγραμμένοι ἀπολλωνίου φωνάσῃ. ἢ ἐπὶ Χριστῶ τῶ ἀπολλωνίου λόγου, ἢ κατὰ αὐτοῦ τῶ ἐαυτοῦ. καὶ τῶ μὴ ὡς ἀποφρονοῦ τῶ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγον ἰδικῶς νοσησάμενος παρεχόμενος, τῶ δὲ ὡς ἀποφρονοῦ μόνου τῶ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγου. ἀνάθεμα ἔστω.

Ἀντίρρησις τῆς ἀπολλωνίου.

Ἀκούουσαν κατὰ τὸν τῶ αὐτοῦ ἡνωσιστοῦ ἀπολλωνίου, ἐκ οἷς φωνάσῃ. Καὶ ἀκούουσαν, ἐπὶ παρεχόμενος θεοῦ, καὶ ἡλικίας, καὶ ῥησίν,

corpus, præter Verbum Dei Patris, at-tamen est vnus, & Christus, & Filius, & Deus, & Dominus, licet factus sit caro; & veræ vnitatis rationem labefactare periculofum est, & fecernere in duos filios substantias*, & eas diversas quidem esse dicere inter se, & separatas proprietate sua, folam autem habere conjunctionem extrinsecus, & honorariam.

Si vero dicamus naturalem ἑνωσιν, veram dicemus; maxime cum divina scriptura hac dictione tam frequenter vtatur. Scribit alicubi beatus Paulus: Et eramus natura filii iræ, sicut ceteri. Nemo est autem, qui dicat, iram divinam natura habere substantiam, ita vt etiam ipsius filii dicantur esse peccantes: nam si ita dixerimus, erimus nempe Manichæorum furori consimiles; sed NATURA, posuit, pro eo quod est, VERITATE.

Ergo non confundentes naturas, nec, quemadmodum aduersarii commemorant, inter se eas commiscentes, naturalem dicimus ἑνωσιν factam; sed ex duabus rebus dissimilibus, id est, ex deitate & humanitate, vnum factum esse Christum, Filium, & Dominum, vbique affirmamus. Apollinarianis vero dogmata nulli omnino curæ sunt nobis; eos etenim, qui semel tanquam veritatis corruptores damnati sunt, convenit auersari.

Anathematismsus quartus.

Si quis personis duabus, sive substantiis*, voces, quæ sunt in evangelicis vel apostolicis scriptis, disperdat; vel quæ de Christo a sanctis dicuntur, vel quæ ab ipso de se ipso, & has quidem, vt homini, qui præter Dei Verbum seorsim intelligatur, deputet, has vero, vt diuinas, foli Deo Verbo, anathema sit.

Reprehensio hereticorum.

Hic quoque ipsum suorum dogmatum convenit admonere, in quibus ait: *Et si audieris*, quod proficiebat ætate & sapientia & gratia

Exponit quid sit ἑνωσιν ἐκ τῶν ἑνωσιστοῦ, quod diligenter obseruandum. Eph. 2. v. 3.

Repellitque a se invidiam confensiois cum Apollinariani.

* ἑνωσιστοῦ

Cyrollom Andreas arguit primo, quod secundum pugnet. Homil. XV. f. f. f. f. f. f.

ὁρθῶς κτ' πλὴν αὐτῶ τῷ κυρίῳ φωνῶν πατὴρ, & Θεός, ὁ πατὴρ. Θεός μὲν τῷ ἐν ὑπέρεσις κρησὶς ἐκ ἀσπίματος Δαβὶδ μὲν Ἐβραῖος· πατὴρ δὲ ἔξ αὐτῶ ἀπαχῶς τε, καὶ αἰδίας ἡμνησθέντος Θεοῦ λόγου, τῆς υἱότητος ἐκ παλ' μοναδικῶ τυπικῶ φωνῶν πορῶν τε, καὶ ὁμοιογενεῶν. πῶς δὲ αὐτὸ νοήσαντο δ' Ἀμὲν, ἀμὲν λέγον ὑμῖν, ὡρὶν Ἀβραάμ ἡβραῖος, ἐγὼ εἰμι καὶ δ, πῶρτα δὲ αὐτῶ ἡβραῖος· ἀβραάμ ἡβραῖος φωνῶν μόνουσαν, ἀβραάμ φωνῶν πλὴν φωνῶν τῆ φύσεως, τῆ ἐκ ἀσπίματος Δαβὶδ ἐν ὑπέρεσις κρησὶς ἡμοιογενεῶν δ' ὡρὶν τῷ Ἀβραάμ, καὶ Δαβὶδ ἡβραῖος, ἐκ πῶρτα δὲ αὐτῆς ἡβραῖος;

Ἡ φύσις αὐτῶν ἑνωμένη, ἡ δὲ φύσις αὐτῶν ἑνωμένη μόνουσαν, καὶ τὴ ἐνωμένη ἀβραάμ ὁμοιογενεῶν, καὶ φωνῶν ἐφαρμύζων καὶ πλὴν ἡβραῖος ἐνωμένη φύσις διῶμα, ὡς παρ' ἐβραῖοις, εἰς ἓνα μὲν τὸ υἱόν, καὶ κύριον, καὶ Χριστόν· ἀλλ' οὐκ εἰς μίαν φύσιν καὶ πῶρτα ὁμοιογενεῶν. ὡς καὶ ἔξ ἐνὸς ἡβραῖος φύσις ὁμοιογενεῶν ἑκατέρωθεν ἡβραῖος καὶ δ τὴ ἐνωμένη ἀβραάμ, καὶ ἡμῖν ἀπαχῶς ὡς πῶρτα ἐ δ. Οὐδὲν ἀπαχῶς εἰς τὸ οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τῶ οὐρανοῦ κατέβη, ὁ υἱὸς τῶ ἀβραάμ, ὁ ὡρὶν παρ' οὐρανοῦ. καὶ δ· Ἐὰν αὐτὸ ἴδῃτε τὸν υἱὸν τῶ ἀβραάμ ἀπαχῶς, ὅπου αὐτὸ παρ' ἑβραῖοις, οὐχὶ ἐκ τῶ παρ' οὐρανοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ τὸ αὐτὸ ἀσπίματος τε ἀβραάμ, καὶ ἀβραάμ ὁμοιογενεῶν νοήσαν; εἰ γὰρ ἐ υἱὸν ἀβραάμ ὡρὶν καὶ δ τὸ παρ' οὐρανοῦ, καὶ φωνῶν ἡβραῖος, ἀλλὰ καὶ τῶ πῶρτα ὡρὶν ἑαυτῶν πῶρτα ἡβραῖος, καὶ πάλιν. Ἰησοῦς Χριστός, δὲ οὐ πῶρτα ἐ πάλιν. Ἰησοῦς Χριστός, ἐ σήμερον, ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. εἰ ἄρτι, καὶ σήμερον, πῶς δὲ αὐτὸ καὶ πῶρτα; εἰ δὲ αὐτὸ καὶ πῶρτα, πῶς ἄρτι, καὶ σήμερον; ἀλλὰ ἐ πῶρτα, ἀλλ' ἄρτι, καὶ σήμερον, πῶρτα καὶ τῶ, ὁ αὐτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀλλ' ἄρτι ἐκ τῶ τῶ ἐνωμένη ἀσπίματος τε, καὶ ἀβραάμ ὁμοιογενεῶν καὶ μὲν πῶρτα ἡβραῖος, ἐ σήμερον καὶ δ τὸ νοήσαν, εἰς τοὺς αἰῶνας; κατὰ δὲ τῶ τῆς υἱότητος μοναδικῶν, ἓνα, καὶ τὸ αὐτόν.

certe, juxta Domini vocem, Pater, & Pater & Deus ipseus: Deus quidem illius, qui novissimis temporibus ex femine David factus, secundum carnem est; Pater vero Verbi, quod ex ipso æternum impassibiliterque & semper est natum, filietate vno modo servata & manifesta. Quomodo enim accipimus: Amen, amen dico vobis, antequam Abraham esset, ego sum; &: Omnia per ipsum facta sunt; si voces sint individue? Aferibemusne vocem naturæ illi, quæ novissimis temporibus ex femine David facta est, dicentes nempe, antequam Abraham esset, & David esset, ipsam fuisse, & omnia per ipsam facta?

An magis pietatis intuitu, naturis inconfuse manentibus, & vnitate indivisa, voces secundum vim conjunctarum naturarum, sicut supra dictum est, imputemus, in vnum filium, & Dominum, & Christum, non in vnam naturam, omnia conferentes? Sic vt ex vno nomine naturam vtramque intelligamus, propter vnionem summam, & nobis intelligibilem: *Ut nemo ascendit in celum, nisi qui de celo descendit, filius hominis, qui est in celo; & porro: Si videritis hominis filium ascendentem, ubi erat antea; nonne ex appellatione filii hominis, & illum, qui inconfuse & inseparabiliter est ei conjunctus, accipimus? nam & si filium hominis se dixerit, propter assumptæ & visibilis carnis naturam, Deum se tamen factis ostendebat, & porro JESUS CHRISTUS per quem omnia, & porro, JESUS CHRISTUS heri & hodie, idem ipse & in sæcula. Si heri & hodie, quomodo per ipsum omnia? Et si per ipsum omnia, quomodo heri & hodie? Sed & quod omnia per ipsum, verum est; & quod heri & hodie, credendum est; & quod idem & in sæcula, certissimum est, si secundum diversitatem naturarum inconfuse & inseparabiliter conjunctarum, voces aptaverimus, intelligentes, secundum quod visibile est, heri & hodie; secundum intelligibile, in sæcula; secundum vero filietatis conjunctionem, vnum eundemque.*

Απολογία Κυβόλου.

Responsio orthodoxi.

* Σιωπῆς ὡς ἀπεισιπέπτος, ὅτι μὲν τοῖς κτ' ἡμῶν ἡβραῖος τε, καὶ ἀβραάμ ὁμοιογενεῶν ἀπαχῶς, φωνῶν μὲν, καὶ λέγον ἡβραῖος ἀλλ' ἄρτι.

Videlicet hæc intentio eis est, qui inconsiderate & temere objurari contendunt anathematismos, quos tam vtiliter, & necessario fecimus, nihil vt possint rectum, Respondet Cyrillus, primo Andream te facit quod verbo negat, anathematismum tunc esse positum.

T

S
 15 τ' τ'
 16 πλ
 17 κία, κα
 18 ἡβραῖο
 19 ἡβραῖο
 20 ἡβραῖο
 21 * ἡβραῖο
 22 ἡβραῖο
 23 ἡβραῖο
 24 ἡβραῖο
 25 ἡβραῖο
 26 ἡβραῖο
 27 ἡβραῖο
 28 ἡβραῖο
 29 ἡβραῖο
 30 ἡβραῖο
 31 ἡβραῖο
 32 ἡβραῖο
 33 ἡβραῖο
 34 ἡβραῖο
 35 ἡβραῖο
 36 ἡβραῖο
 37 ἡβραῖο
 38 ἡβραῖο
 39 ἡβραῖο
 40 ἡβραῖο
 41 ἡβραῖο
 42 ἡβραῖο
 43 ἡβραῖο
 44 ἡβραῖο
 45 ἡβραῖο
 46 ἡβραῖο
 47 ἡβραῖο
 48 ἡβραῖο
 49 ἡβραῖο
 50 ἡβραῖο
 51 ἡβραῖο
 52 ἡβραῖο
 53 ἡβραῖο
 54 ἡβραῖο
 55 ἡβραῖο
 56 ἡβραῖο
 57 ἡβραῖο
 58 ἡβραῖο
 59 ἡβραῖο
 60 ἡβραῖο
 61 ἡβραῖο
 62 ἡβραῖο
 63 ἡβραῖο
 64 ἡβραῖο
 65 ἡβραῖο
 66 ἡβραῖο
 67 ἡβραῖο
 68 ἡβραῖο
 69 ἡβραῖο
 70 ἡβραῖο
 71 ἡβραῖο
 72 ἡβραῖο
 73 ἡβραῖο
 74 ἡβραῖο
 75 ἡβραῖο
 76 ἡβραῖο
 77 ἡβραῖο
 78 ἡβραῖο
 79 ἡβραῖο
 80 ἡβραῖο
 81 ἡβραῖο
 82 ἡβραῖο
 83 ἡβραῖο
 84 ἡβραῖο
 85 ἡβραῖο
 86 ἡβραῖο
 87 ἡβραῖο
 88 ἡβραῖο
 89 ἡβραῖο
 90 ἡβραῖο
 91 ἡβραῖο
 92 ἡβραῖο
 93 ἡβραῖο
 94 ἡβραῖο
 95 ἡβραῖο
 96 ἡβραῖο
 97 ἡβραῖο
 98 ἡβραῖο
 99 ἡβραῖο
 100 ἡβραῖο

nec sentire, nec dicere, sed se tantum maledicos & obrectatores ostendere: nam si suae mentis oculum scriptis diligenter voluissent intendere, certe cognoscerent, se magis anathematismum suffragiis comprobare, & ex his, quae ipsi accusant, evidenter ostendere, non imperite esse a nobis factum, & quomodo id praesent, dicam.

φιλοφιλίας ἢ μόνως ἀποδοξῆν ἐσαργῆ ποιήσας
ἢ ἁπλῶς· εἰ γὰρ * ἀνίσχυοντα, καὶ * ἀκλειῆ * ἀίχμη, ἢ
τοῖς γεγραμμένοις † οἰκείον ἐνείρησάμετες νοῦν, ἀίχμηται, * ἀκλειῶν
σέκῃ ἠγρόσθη, ἐπὶ κρητύωσι τῆς * πρὸ εἰ * παρ' αὐτῶν
αὐτῶν ἡφροῖς, ἔδ' ὡν πεποιώται λόγων, πὸν
ἀνάθεματισμόν. καὶ οὐχὶ δὴ μόνον ἀπειρη-
μένως αὐτὸν γερσίθη καθ' ἀδελφικῶσι· καὶ ἵνα
ἔσπον, ἐρῶ.

Quod probat
testimoni-
Nestorii.
Serm. 5. qm. 2.
in Proclum.

Vir bonus Nestorius, cum in Ecclesia predicaret, hoc dixit: *ut id evidentiis clarissimè omnibus fiat, & Arianis & Eunomiis, & Apollinariis, & omnibus, qui sunt ejusdem regis, studium est dicere, Θεοτοκον, quasi, commixtione quadam facta, & naturis minime divisis, voces humiles non de humanitate acciperentur, & locum invenirent adversus deitatem, tanquam omnia, quae dicuntur, de uno eodemque dicantur.* His ita dictis, commodissime anathematismus a nobis est factus, non concedens, in duas personas dividi, vel in duas substantias * vnum Dominum IESUM CHRISTUM.

Ο ἁγίος ἡμῶν Νεστόριος ἔφη ἢ τοιοῦτον ἐπὶ
* ἐκκλησίας ἐξηγουμένους· ἵνα ἢ αὐτὸ θεο- * ἀκλειῆ
τορον, καὶ πάντων ἀληπίστοτον εἴπω, τοῖς Α-
ρειοῦ, καὶ Εὐνομίου, ἔδ' Ἀπολλινάριου, καὶ πῶντων
τοῖς χροσῖς τῶν * ρωμάτης φατείας, αὐτοῦδ' * ἀντιθετο
τῶν, Θεοτόκος εἰσαργῆ, ὡς κρητύως γινόμενης,
καὶ τῶν φύσεων μὴ ἀφαιρουμένης, μηδὲν τῶν
διπλῶν εἰς τὸ ἀνθεωπότητα λαμβανόμενης, καὶ
χάσθη ἀδελφῶν λοιπὸν καὶ τῆς ἡρώτικης ἰχθῆ· ὡς
πῶντων τῶν λεγόμενων πρὸ εἰς λεγόμενων. τῶν-
των ὡδὲ λεγόμενων. ἡρωδίστατος πρὸ ἡρωδῆ
γέρωνος ὁ ἀνάθεματισμός, σέκῃ ἐφίεις εἰς δύο
μετέταξας παρὰ τε, ἔδ' ἡρωδίστατος τὸ εἶνα
κλέων Ἰησοῦ Χριστοῦ.

* ἡρωδίστατος

Deinde sibi
confentire.

Quod vero ipsi quoque dictis nostris assentiant, conspicuum est ex his, quae & sentire ipsi, & scribere studuerunt, quae se ita habent: *Personis autem duabus, vel duabus substantiis, vel filiis duobus, (unitatem dividentes sive vnum filium) voces aptare non convenit: individua enim & insparabilis summa illa unio, & unus est filius, omni ratione, & omnibus modis; servata igitur summa unitate, unaque, & Filio, & Christo, & Domino, demonstrato, uni eademque filioea, quae dicuntur, oportet aptare. Caeterum, juxta vim naturarum conjunctarum, uni filio quae dicuntur, aptare oportet. Ergo si summa illa unio, servanda est, quae jam divisionis ratio possit irrumperere? & si quis dividere audeat, procul a recta semita videtur errare, & a pietatis dogmatibus abhorreere.*

Οτι ἢ ἔδ' ἀδελφῶν τοῖς πρὸ ἡρωδῆ συμφθεροῦται
λόγοις, δὴλον ἂν εἶναι δὴ ποῦθεν ἔδ' ὡν γεγρα-
φασί, καὶ φερόντων ἐγνώσθη. ἔχθ' ἢ οὕτως· ὡς
ἢ * παρὰ τῶν, ἢ ἡρωδίστατος δυοῖν, ἢ ἡρώ- * ἡρωδίστατος
δυσί, ἀφαιρουμένης πῶν εἰώσθη· ἡρωδῆ τὸ εἶνα
μὲν, τῶν φωνῶν ἐφαρμόξθη οὐ δὲ. ἀδελφῶν
γὰρ, ἔδ' ἀχρηστῶν ἢ ἀχρηστῶν εἰώσθη· ἔδ' οὐ εἰς υἱὸς
καὶ πῶντων καὶ λόγων, καὶ ἔσπον, καὶ ἐννοῦται ἔδ'
τῆς δὲ ἀχρηστῶν εἰώσθη φωνῶν ἡρωδῆ, ἔδ' τῶν εἰς
υἱὸν, ἔδ' Χριστοῦ, καὶ κλέων ὁμολογουμένου,
καὶ τὸ εἶνα, καὶ τὸ αὐτὸν υἱὸν * ἐκκλησίας * ἡρωδῆ
καὶ τῶν λεγόμενων· καὶ ἡρωδῆ τὸ τῶν εἰώσθη
φύσεων δύναμις, ἐφαρμόξθη παρὰ τῶν ἐν
υἱῶ τῶν λεγόμενων. σέκῃ τῶν εἰς ἀχρηστῶν εἰώ-
σθη φωνῶν, πῶν πῶν τῶν δυοῖν, ἡρωδῆ
φαρμακία τῶν τῶν εἰώσθη αὐτῶν, καὶ ὁ μετέ-
ταξας ἀποπληθῆ, πῶν σέκῃ ἔδ' ἡρωδῆ τὸ δὴ τῶν
ὁδοῦ, καὶ τὸ τῶν διπλοῦς δὴ τῶν εἰς ἀπὸν
ἀποφθεροῦται;

Quod probat
allatis verbis
anathematif-
mi.

Quid igitur dicit anathematismus? *Si quis dividat voces hoc modo, ut has quidem tanquam homini, qui praeter Dei Verbum seorsim intelligatur, deputet, has vero tanquam divinas, soli Deo Verbo; anathema sit.* Ergo si hi, qui dividunt & separant in hominem seorsim, & in Dei Verbum seorsim, non dividunt vnum Christum, nec duos filios dicunt, merito mihi succenseant objuratores; sin vero ita sentire,

Τὸ πῶν φωνῶν ὁ ἀνάθεματισμός· εἰ ὡς μετέταξας
φωνῶν καὶ τῶν γενομένων τῶν ἔσπον, * καὶ τῶν ὡς αὐτῶν * ὡς πῶν
δεσφῶν τῶν τῶν Θεοῦ λόγων ἰδικῶς νομινοῦν
παρὰ τῶν, τῶν ἢ ὡς ἡρωδῆ τῶν μόνον ἔδ' ἐκ
Θεοῦ λόγων, ἀνάθεμα ἔστω. εἰ μὲν οὖν * οἱ διπλοῦς, * οὐ διπλοῦς
καὶ ἀχρηστῶν εἰς ἀχρηστῶν ἰδικῶς τε, ἔδ' ἀνά
μέρος, ἔδ' εἰς Θεοῦ λόγων ἰδικῶς τε, ἔδ' ἀνά μέρος ἢ
μετέταξας τὸ εἶνα Χριστοῦ, ἔδ' δύο λέξασιν ἡρωδῆ, * οἱ τῶν
νακτικῶν καὶ ἡρωδῆ οἱ φιλεκκλησιαστικῶν· εἰ ἢ τῶν.

Felicitis sanctissimi Roma Episcopi & martyris.

Φήλικος τῆ ἀγιωτάτου ἑπισκόπου Ρώμης, καὶ μάρτυρος.

Habetur in conc. Ephes. part. 2. ad. 1.

De incarnatione vero Verbi & fide. Credimus in Dominum nostrum IESUM CHRISTUM, natum ex Virgine Maria: hic enim est Filius Dei aternus, & Verbum, & non homo a Deo assumptus, ut sit alius prater ipsum; sed cum esset Deus perfectus, factus simul est homo perfectus, incarnatus ex Virgine.

Γεεὶ ὃ ἡ Ἐρκώσεως τῆ λόγου, ἔ τῆς πτωσ. πτωσὸν εἰς τὸ κέειον ἡμῶν Ἰησοῦ Χειτὸν, ἡ ἔκ τῆς πῆρηνου Μαρίαρ ἡμνητέ. ἔα· ὅπ αἰδὲς ὄστῃο τῆ Θεοδ αἰδὲς υἱὸς, καὶ λόγος, καὶ ἔκκ ἀνθεσπος ἕσπ Θεοδ ἀνδλ- ληφῆκίς, ἡ ἔτεεγς ἡ πῆρ ἔκκῆνον· ἔσπδ ἡδ ἀνθεσπον ἀνέλεκεν ὁ τῆ Θεοδ υἱὸς, ἡα ἡ ἔτεεγς πῆρ ἀδὸν· ἀλλὰ Θεὸς ἂν τέλεος, γέρετεν ἂμα καὶ τέλεος ἀνθεσπερ, Ἐρκώκίς ἔκ πῆρ- ἡνου.

D in epistolis Julii & Felicitis summorum Pontificum, vide eruditissimi Petavii non tam disputationem quam dubitationem, tom. iv. dogm. eccles. lib. 4. cap. 6. §. 9.

Anathematismus septimus.

Αναθεματισμὸς ζ.

* ἐπισημῶν

Siquis IESUM, ut hominem, operatione Dei Verbi *, adjutum dicat, & gloriam Unigeniti, ut alii prater ipsum, assignet; anathema sit.

Εἰτίς φησὶν, ὡς ἀνθεσπον, ἐπισημῶν ἕσπ τῆ Θεοδ λόγου ἡ Ἰησοῦ, καὶ ἡ τῆ μα- νορηοῖς ὀδδῆκίς καὶ ἔκκῆσῃ, ὡς ἐτέρεα πῆρ αἰτὸν ὀπῆρῃσι· ἀνάθεμα ἔσῃ.

Reprehensio hereticorum.

Ἀντίρρησις τῶν ἡεατολῆκῶν.

Arguit Andream quod Cyrillus rececit verbum ἐπισημῶν.

Operatione adjutum ab Spiritu Dominum nostrum IESUM CHRISTUM, ut hominem simpliciter, aut ut prophetam, aut ut apostolum, nemo est qui confiteatur; apostolicas tamen voces de ipso dictas, propter naturam carnis visibilem, nec negare possumus, nec delere, modo dicentes: Secundum operationem principatus virtutis ipsius, quam operatus est in Christo, suscitans ipsum a mortuis. Et rursus: Quem Deus suscitavit a mortuis, solvens dolores mortuis. Et rursus: Virtute Dei exaltatus. & quæ sunt horum similia.

Ἐπισημῶν ἡ κέειον ἡμῶν Ἰησοῦ Χειτὸν ἕσπ τῆ πῆρμαπς, ὡς ἀνθεσπον ἀπλάς, ἡ ὡς καεφῆτε, ἡ ὡς ἀπῆσολον, ἔσπδῖς ἀν ἔ- μαλορησῃ· ἔκ ἡμῶν ἡεατολῆκίς φωνά καὶ αἰτὸν ἀπῆ ἡ ἡ φανοκῆκίς Ἐρκώκίς φύσιν Ἐρκ- κῆκίς, οὔτ' ἀπῆσπῃδα, οὔτ' ἀν ἔκκῆκίς- ἡμῶν, ποτε μῆ λερεῖσας· Κατὰ πῆρ ἔκκῆκίς τῆ κρεῖκίς τῆς ἡεος αἰτὸν, ἡ ἔκκῆκίς ἔκ πῆρ Χειτῶν, ἔκκῆκίς αἰτὸν ἔκ κερῆκῶν, ἡ ὡς ἔκκῆκίς ἔκ ὀδῶκίς τῆ ἡαἰάτου. ἔ πάλιν· Τῆ δῆκῆκίς τῆ Θεοδ ἕκκῆκίς· ἔ ὅσα ἔκκῆκίς.

Nec ex eo sequi, quod Deus operatus sit in Christo, perinde ac in aliis hominibus.

Sed licet hæc ita dicantur, propter id quod apparet; nemo tamen existimaverit eum, ut hominem simpliciter, operatione adjuvari, aut ut sanctum, aut ut prophetam, aut ut apostolum: ergo divinas, neque delemus, neque negamus, aut imperite, aut per blasphemiam anathematizamus voces dictas & positas, propter visibilem carnis naturam; neque ut hominem simpliciter, aut ut sanctum, aut ut prophetam, aut ut apostolum, operatione adjutum dicimus. Neque enim dicebat: Hæc dixi Dominus; sed ut filius legislator: Ego dixi vobis.

Ἀλλ' εἰ καὶ ἔκκῆκίς καεφῆκῃ ἀπῆ ὁ φανοκῆκίς, ἔσπδῖς ἀν ἔκκῆκίς, ἡ ὡς ἀνθεσπον ἀπλάς ἔκκῆκίς ἔκκῆκίς, ἡ ὡς ἀπῆσολον, οὔτ' αἰ ἔκκῆκίς φωνά ἔκκῆκίς φωνῆκῶν, ἡ ἀπῆσπῃδα, ἡ ἀμαῆκίς τῆ ὀκῆκῶν, καὶ βλαεφῆκίς ἀναθεμα- πῆκῶν, Ἐρκῆκίς, καὶ κῆκίς ἀπῆ πῆρ φανοκῆκίς Ἐρκώκίς φύσιν· οὔτε ὡς ἀνθεσπον ἀπλάς, ἡ ὡς ἀπῆσολον, ἡ ὡς καεφῆκῃ, ἡ ὡς ἀπῆσολον ἐπισημῶν φῆσῆκῶν, οὔ ἡδ ἔ- λερε· Τὰ δὲ λέρε κέειος. ἀλλ' ὡς υἱὸς νομῆ- τῆ· Ἐγὼ ὃ λέρε ὑμῖν.

ANIMADVERTE Andream ita perplexè loqui, ut videatur sequi errorem Nestorii, quod Incarnatio sit sola Verbi habitatio in homine: quamvis enim asserat, Spiritum sanctum, de quo

Dicitur tamen a Patre gloriam accepisse, sed *οὐτως αὐτῷ.*

Erat quidem, & est Deus filius; sed quoniam humanitatis mensuram semel suscepit, nec inhonoravit dispensationem, omniaque propter exinanitatem, voluntarius nostri causa sustinuit. Ideo cum juxta suam naturam ipse sit vita, ex Patre dicitur vivificari; & cum sit gloriae dominus, gloriam dicitur accepisse; ait enim Hebraeus ex-Hebrais, legis peritus vere, & ex tribu Benjamin:

Gal. 1. v. 2.

Paulus Apostolus, non ex hominibus, neque per homines, sed per JESUM CHRISTUM, & Deum Patrem, qui cum suscitavit a mortuis, gloriam dans ei. Sed etiam dicitur a Patre gloriam accepisse, quia hoc ad Incarnationis mensuram pertinet; scit tamen se eo, quod Deus est, habere dignitatem, quae modum totius creature transcendit; ait enim: Omnia

Matth. 11. v. 27.

mibi tradita sunt a Patre meo, & nemo novit Filium, nisi Pater; neque Patrem quis novit, nisi filius, & cui filius voluerit revelare.

Solvitur incidens quaestio.

Dicit aliquis cupiens discere: Si omnia tibi a Patre tradita sunt, quasi qui gloria egueris, & habere debueris in omnes dominationem, propter humanitatem; quomodo dicis, impossibile esse hominum mentibus, te posse cognoscere, sicut & Patrem? Non, inquit, visibilibus tantum cognitio de me continetur: sum enim Deus in carne & sanguine, secundum carnem cognoscendus; secundum divinitatis naturam & gloriam, par similisque Deo Patri, & omnem cogitationem supervolans ac fermonem.

Ergo ut ad propositum redeamus, neque apostolicas evacuemus voces, ablit; nec fecus quam oporteat sentientes, in *ἰνανθρωπότητος* rationi repugnamus; sed factas magis literas ubique sequentes, & divinatorum doctorum dicta firmantes, illis insurgimus, qui Ecclesiae recta dogmata pervertunt.

Qua ratione Deus dicitur suscitasse Christum a mortuis.

Quod vero Pater a mortuis dicitur suscitasse Dominum JESUM CHRISTUM, videlicet quod carnes erga carnem ipsius impletur, nulli esse dubium potest; ipse vero, cum sit vivifica & efficax virtus Patris, templum suum vivificabat, juxta illud: *Solvite templum istud, & in triduo reedificabo illud.*

Joan. 1. v. 19.

Igitur

Ἦν μὲν οὖν, & ἐστὶ Θεὸς ὁ υἱός. ὅτι δὲ ἀπαξ ὁ ἅγιος ἀνθρώπων ὑπέδου μέγαν, & ὅτι ἀποβλήτων ἐποίησατο τὴν οἰκοδομίαν, ὑπέμεινε ὁ πόρτα ἄφ' ἧν κένωσιν ἐτελεσθη δι' ἡμᾶς. Ἐλήθη μοι, καὶ οὐκ ἐπὶ τὴν ἑσάρτην ζῶσιν ζωοποιήσασθαι λέγεται ἄφ' ἧν πάσης, & πᾶσι δόξης κύριος ὢν, διὲν λέγεται λαβῆν· ἔφη γὰρ ὁ Ἑβραῖος ἕξ Ἑβραίων, ὁ νομομαθὴς ἀληθῆς, & ἐκ Φυλῆς Βενιαμὴν. Παῦλος ἀπόστολος, ὅτι ἀπ' αἰθροπῆτων, ὅτι δὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ ἄφ' Ἰησοῦ Χριστοῦ, & Θεοῦ πατρὸς, τὴν ἐγένεσθαι αὐτὸν ἐκ νεφελῶν, & διδῆν αὐτῷ δόξης. ἀλλὰ καὶ οὐκ ἐπὶ τὴν ἑσάρτην λαβῆν ἄφ' ἧν πάσης, δικαιοσύνης τὴν ἀσφαλιστικὴν ὅτι ὁ πᾶσι ἀνθρώπων μέγαν, οἶδεν ἑαυτὸν ἔχοντα, καὶ ὁ νοστήσας, καὶ ἐστὶ Θεός, ὁ ἄφ' ἑλπίων ἀξίωμα. ἔφη γὰρ Πάππαι μοι κερδέθη ἄφ' ἧν πάσης μου. καὶ ὁμοίως ὁμοιωσάσθαι τὸ ἔστι ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. ὅτι δὲ τὸ πατερεῖας τὸ ὁμοιωσάσθαι τὸ ἔστιν, εἰ μὴ ὁ υἱός, & ὁ ἀπὸ ὁ υἱός ἀποκαλύψῃ.

Ἀλλ' ἵσως ἔρξῃ τις τῶν φιλομαθεύων· εἰ πόρτα οὐκ ἀπὸ τῆς ἑσάρτης τῆς πάσης, ὡς δόξης δεδεδωμένος, καὶ ὁμοίως ἔχον ὁμοιωσάσθαι τὸ καὶ πόρταν κενώσας ἄφ' ἧν ἀνθρώπων, πᾶσι ἀνεφικτικὴ τῆς ἀνθρώπων ἀφαιρέσεως ἔστι φῶς ὁ εἰδέναισιν, κατὰ τὸν ἀμέλει & τὸν πατέρα; ἀλλὰ καὶ φῶς, οὐ μέγαν τῶν ὁμοιωσάσθαι ἢ ἐπ' ἐμοὶ συτίλλεται γῆσιν. εἰμί γὰρ Θεός ἐκ ἑσάρτη, καὶ ἀμῆσιν, κατὰ τὴν πᾶσι ἑσάρτην γινωσκόμενος, καὶ δὲ τὸ θεότητος φύσιν τε, καὶ διδῆν, ἰσομέτρως ἔχον τὰς Θεῶν, καὶ πατέρα, καὶ υἱόν, καὶ λόγον πᾶσι ἐπέκεινα βῆσιν.

Οὐκοῦν, ἀνέξομεν γὰρ τὸ τὸ ἀσφαλιστικὸν εἰσῆσιν, οὐτε καὶ ἀποστολικῆς ἀναγγελίᾳ φωνῆς, μὴ ἴσοις, οὐτε μὲν ἔπειτα ἀπὸ τῆς εἰσῆσιν ἢ φεροῦσιν, ἢ λέγοντες, τοῖς τὸ ἀσφαλιστικῆς ἀπὸ ἀσφαλιστικῶν λόγους ἐπὶ τῶν πόρτων καὶ τῆς ἑσάρτης γράμμασι, καὶ τῆς τὸ θεοῦ φωνῆς ὁ ἑσάρτην κατὰ τὴν ἀπνεύμοντες, ἀπνεύμοντες μόνους τοῖς τὰ ὁμοίως τὸ ἀσφαλιστικῆς διγμάσθαι ἀσφαλιστικῶν.

Ὅτι ὁ πατήρ ἐκ νεφελῶν ἀναστήσας τὴν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν λέγεται, ἀσφαλιστικῶν ἀσφαλιστικῶν καὶ τῆς ἑσάρτης ἀπὸ τῆς ἀσφαλιστικῆς, ὅτι ἀπὸ ἀσφαλιστικῆς αὐτὸς ὁ ἑσάρτην, ἢ ζῶσιν, ζωοποιός τε, καὶ ἀσφαλιστικῆς διγμάσθαι τὸν πατέρα, τὸ ἑσάρτην ἐξωποιοῦν τῶν. * Κατὰ τὸν ἑσάρτην τῶν, φῶς, καὶ ἐκ τῶν ἑσάρτην ἡμῶν ἐξῆλθεν αὐτῶν. *ἢ κατὰ τὸν ἑσάρτην τῶν* *ἢ κατὰ τὸν ἑσάρτην* *ἢ κατὰ τὸν ἑσάρτην* *ἢ κατὰ τὸν ἑσάρτην*

ὡς οὖν ἄρα ὁ ζωοποιούμενος οὐκ ἀλλότριον, οὔτε μὲν ἑνὸς τῆ κατ' ἡμᾶς ἀνθρώπων, ἀλλ' ἴδιον αὐτῷ τῷ λόγῳ σῶμα.

Igitur corpus illud vivificandum non erat alienum, nec vnus hominum nostri similitum, sed ipsius proprium Verbi.

Anathematismus ἑτάυτος.

Anathematismus ἑτάυτος.

Εἰ τις πολὺ λέγει τὸ ἀληθινὸν ἀνθρώπων συμπροσκύθασαι δεῖν τῷ Θεῷ λόγῳ, καὶ συνδεδεξάσθαι, ἔσθ' ἡμετέροις Θεῶν ὡς ἑτέροις ἑτέροις. (τὸ γὰρ σὺν αἰεὶ παρῶν ἡμῶν τῶν ἀσκήσεων) ἔσθ' οὐχὶ δὴ πολλοὶ μία συμπροσκύθασαι ἡμᾶς τὸ Ἐμμανὴλ, καὶ μὲν αὐτῷ τὸ ὁμολογῆσαι σὺν ἀπὸ πᾶσι, καὶ τὸ γέροντες ὅτι ὁ λόγος ἀνάθεμα ἔσται.

SI quis dicere audeat, assumptum hominem coadorari oportere cum Deo, & conglorificari, & connuncupari Deum, tanquam alterum cum altero; ac non magis vna veneratione colit Emmanuel, & vnam ipsi glorificationem deputat, eo quod Verbum caro sit factum; anathema fit.

Αἰτίρησις τῆ ἀναπλῆξου.

Reprehensio haretici.

Τὸ συμπροσκύθασαι, καὶ συνδεδεξάσθαι, ὡς παρὰ τῶν ἁγίων, ἢ ἁποστόλων, ἢ υἱῶν δύο οὐ λέγουσιν, ὡς τῆ ἁγίας ἑτέρας συμπροσκύθασαι ἡμῶν, καὶ τῷ Θεῷ λόγῳ ἑτέρας. ἀλλὰ πολλοὶ μίαν συμπροσκύθασαι, καὶ τῷ Θεῷ, ὡς ἐπὶ υἱῶν συμπροσκύθασαι, καὶ τὸ συμπροσκύθασαι, ὡς καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῆμα λέγει. Καί τινες γὰρ αἰεὶ συνεδρῶσιν ὡς λόγος τῷ ἴδιῳ πατρὶ, καὶ ὡς αὐτῷ τε, καὶ ἐν αὐτῷ καὶ φύσει ἑαυτῶν, πάλιν ἡκαυε λέγοντες καὶ μὴ ἁγίους. Καθὼς οὖν δεξιῶν ἡμῶν, ἕως ἀπὸ τῶν ἁγίων ἑσθ' οὐκ ἀποδοῦναι τὸ ποδῶν ἑσθ' οὐκ ἀποδοῦναι τῶν ἁγίων ἀντὶν παρῶν τε ἡμῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ἁγίων ἀπὸ ἡμῶν.

COADORARI & conglorificari, vt de personis, aut de substantiis, aut de filiis duobus non dicimus, tanquam si carni aliter veneratio fiat, & Deo Verbo aliter, sed magis vnam venerationem, & cætera, vt vni filio offerimus, ita & quod positum est. Sicut etiam ipse in altero tomo dicit: Cum confederet enim, vt Verbum, suo Patri, & ex ipso sit, & in ipso per naturam, audiebat tamen dicentem etiam cum carne: Sede ad dexteram meam, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum; ita etiam adorari ipsum dicimus, tam a nobis, quam a sanctis angelis.

Ἐξ οὗ τῶν ἁγίων πατέρων, ὡς πᾶσι ἀπειρημονικῶς ἐπέστηκε τοῖς σὺν τῷ Θεῷ συμπροσκύθασαι ἑσθ' ἐπὶ, ἔσθ' αὐτῶν υἱῶν βασιλευσίν, ὡς ἑτέροις ἡμῶν ὅπως παρὰ τῶν ἁγίων, τὴν μετὰ ἑσθ' αὐτοῖς ἔσθ' ὡς, ὡς παρῶν, λέγον αὐτῶν μὴ ἁγίους δεῖν συμπροσκύθασαι, ἀπαρρῶσιν τὴν συμπροσκύθασαι τῇ θεότητι τῶν ἁγίων.

Ad hæcigitur dicimus, quod valde indocte, imperiteque oburgavit eos, qui cum carne adorari vnum eundemque filium volunt, tanquam si longe diversa sint inter se σὺν & μὴ, quod ipse ita posuit, vt supra memoratum est, dicens, cum carne adorari oportere; abnegans vero coadorari carnem cum deitate.

Απολογία Κυρίλλου.

Responsio orthodoxi.

Νομωχεσάτους ἡμᾶς ὁ θεασιπὸς Παῦλος ἀποφαίρει, λέγων· Ἐαυτοὺς δεικνύετε, εἰ ἐσθ' ἐν τῇ πίστει. τοῖς μὲν γὰρ ὁ ἀπόστολος ἁποστόλων φιλανθρωπίας ἕσθ' ὅτι, καὶ εἰ ἔξω φέροισιν τὴν βίβλιας ὁδοῦ, καὶ τὴν ἀληθείας δεικνύετε ἀποφοιτῶσιν ἔξω τῶν κινήσιν, τῶν ἰδίων ἐνομιῶν καὶ ἐκείνῳ τὸ ἀπὸ τῶν ὀκνησίν αἰεὶ, ἔσθ' δίδου ἑαυτῶν γε μὲν ἐπιπορευάσθαι, καὶ μὴ βασιλείας, τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων πολυπραγμονίας ποιοῖς. οἱ καὶ ἐσθ' ὀρθότητι τε, καὶ ἀκεκείνῳ δεικνύετε ἔσθ' ὅτι τῶν ἁγίων πᾶσι τῶν βίβλιας, τότε τῶν οἰκείων βίβλιας δεικνύετε πίστιν.

ACUTISSIMOS nos divinus Paulus effecit, dicens: Vosmetipsos probate, si estis in fide. Humanus etenim sensus, etsi quadam iactantia, & amore sui extra rectam semitam feratur, & a veritatis dogmatibus abhorrentem habeat motum, suas novas ineptasque cogitationes ipse sentire formidat; se tamen facillime emendabit, sanctorum Patrum scrutatus labores & scripta, qui propter rectissimam dogmatum scientiam memorabiliter ab omnibus collaudantur, tumque suam fidem bene probabit.

Vertical marginal notes in Greek script on the left edge of the page.

Propositum est enim omnibus, qui mente sunt sana, sequi opiniones illorum; quandoquidem ipsi quoque suum sensum apostolicæ & evangelicæ traditionis implentes, & fidei rationem recte & irreprehensibiliter ex sacris literis concipientes, lumina erant in mundo

Philipp. 2. v. 16.

Scribit igitur sempiternæ memoriæ Pater noster Episcopus Athanasius de omnium salvatore Christo: *Confitemur esse ipsum Filium Dei, & Deum secundum spiritum, & filium hominis secundum carnem; non duas naturas unum filium, unam adorandam, & alteram non adorandam; sed unam naturam Verbi incarnatam, & adoratam cum carne ipsius, una veneratione; neque duos filios, alium quidem Filium Dei verum & adorandum; alium autem ex Maria, hominem non adorandum, gratia Filium Dei factum, sicut homines.* Porro post alia: *Qui igitur ex Virgine Maria natus est, Filius Dei natura, & Deus vere, non gratia, nec participatu, secundum carnem natus est homo ex Maria; secundum spiritum vero, ipse Filius Dei & Deus. Siquis autem contra hæc, velut ex sacra scriptura, docet, alium dicens Filium Dei, & alium natum ex Maria, gratia filium factum, sicut nos; & quod sunt duo filii, unus natura Filius Dei, ex Deo, & unus gratia, homo ex Maria; aut si quis Domini nostræ carnem de super dicit, ac non ex Virgine Maria, aut conversam deitatem in carnem, aut confusam, aut commutatam, aut passibilem Domini deitatem, aut non adorandam Domini carnem, ut hominis, aut non adorandam, ut Domini & Dei carnem; cum anathematizat sancta & catholica Ecclesia, obtemperans divino Apostolo dicenti: Siquis vobis evangelizaverit præter id, quod accepistis, anathema sit.*

Quod constat testimonio Athanasii. Lib. de incar. Verbi tom. 2.

Gal. 1. v. 9.

Semo. 2. sub finem.

Hæc ita illo sentiente & scribente nobis, gloriæ Christi hostis, atque rebellis Nestorius, effrenatamque in eum linguam solvens, ita ait: *Confitemur eum, qui est in homine Deum. Colamus divina conjunctione cum Deo Verbo coadorandum hominem.* Nonne plane hominem Θεοφόρον nominat Christum? nonne conjunctionem tantum hominis factam esse dicit ad Deum,

σχόπος γὰρ ἀπασί τοῖς ῥητοῖς τὴν Φρένα, πᾶς ἐκείνων ἐπεσθαι διδασκᾶς. ἐπὶ δὲ αὐτοῖς τὴν ἀποστολικήν, καὶ ἀποστολικήν παράδοσιν ἡ οἰκίον ἐμπλήσονται νοῦν, καὶ ἡ ἐπὶ τῇ πίστει λόγων ὁρθῶς τε, καὶ ἀμαμῆτως ἐκ τῆς ἱερῶν γραμμῶν διὰ μάλα καταρτυκότες, Φωσφῆρες ἡσῶν ἐν χάσμα, λόγων ζωῆς ἐπέχοντες, καὶ ὁ γεγραμμένον.

Γεωργίου ὁ τοῦ αἰδίου μνήμης πατὴρ ἡμεῶν, καὶ ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμεῶν Ἐπίσκοπος Χερσον, ἐν τοῖς ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ομορολογῶν καὶ ἐπὶ αὐτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ Θεὸν κατὰ πνεῦμα, υἱὸν δὲ ἀδελφότητος κατὰ ἄρθε. οὐ δύο φύσεις τὴν ἑνα υἱόν, μίας σαρκωσικῆς, καὶ μίας ἀποσωσικῆς, ἀλλὰ μίας φύσιν τοῦ Θεοῦ λόγου σεσαρκωμένου, καὶ σαρκωμένου μετὰ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς μίας σαρκωσικῆς. ὅτι δύο υἱοὶ, ἄλλοι μὲν υἱοὶ Θεοῦ ἀληθῆνοι, καὶ σαρκωσικῶν, ἄλλοι δὲ ἐκ Μαρίας ἀδελφῶν, μὴ σαρκωσικῶν, κατὰ ἄρθε δὲ υἱὸν Θεοῦ ἡμεῶν, ὡς καὶ ἀδελφοί. Ἐ μὲν ἔτερον παλιν. Ὁ ἱεῖος ἡμεῶν ἐκ τῆς ἁγίας Μαρίας, υἱὸς Θεοῦ φύσις, καὶ Θεὸς ἀληθῆς, ὁ οὐ χρεῖται, καὶ μετρίσια, κατὰ ἄρθε μόνον τὴν ἐκ Μαρίας ἀδελφῶν, καὶ δὲ πρῶτον αὐτὸς υἱὸς Θεοῦ, καὶ Θεός. καὶ παλιν. Εἰ δὲ ἡς ἁγία ταῦτα ἐκ τῆς ἁγίας γραφῶν διδάσκει, ἔτερον λόγον υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔτερον τὴν ἐκ Μαρίας καὶ χρεῖται υἱοποιηθῆτα, ὡς ἡμεῖς. ὡς ἐπὶ δύο υἱοὶ, ἑνα καὶ φύσιν υἱὸν Θεοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ, καὶ ἑνα καὶ χρεῖται τὴν ἐκ Μαρίας ἀδελφῶν. ἢ ἑπὶ τῆς καὶ καὶ ἡμεῶν ἁγία ἄνωθεν λέγει, ὅτι μὴ ἐκ τῆς ἁγίας Μαρίας, ἢ βαπτίστην τὴν ἁγίαν εἰς ἄρθε, ἢ συγχρεῖται, ἢ ἀλλοιωθῆται, ἢ παθῆται τὴν καὶ καὶ ἁγίαν, ἢ ἀποσωσικῶν τὴν τῆς καὶ καὶ ἁγίαν, ὡς καὶ καὶ Θεοῦ ἁγία. τῶν ἀναθεματῶν ἢ ἁγία, καὶ κατὰ ἁγίαν ἐκκλησία, πεπρωμένη ὅτι ἡμεῖς ἀποστολῶν λέγει. Εἰς ἡμᾶς διαπέλειται πρὸς ὁ πρὸς ἁγίαν, ἀνάθεμα ἔστω.

Ταῦτα φεροῦντος, καὶ γενομένου ἡμῶν τῶν ἀδελφῶν, ὁ τῆς Χερσον διδῆναι πολεμῆν ἡμεῶν, καὶ ἀπύλων ἐπὶ αὐτῶν τῶν γενομένων ἀπὸ Νεστορίου, ἔτερον πρὸς παλιν φησὶν. Ομορολογῶν τὸν ἐκ ἀδελφότητος Θεοῦ. σεσορῶν τῆς ἁγίας συναφείας τοῦ Θεοῦ λόγου σαρκωσικῶν ἀδελφῶν. ἀρτὸν ἐκ τῆς ἁγίας ἁγίας θεοφῶν ἀδελφῶν οἰομένης Χερσον, καὶ συναφείας ἀπὸ τῆς ἀδελφότητος φησὶ ἡμεῶν, ὡς Θεοῦ,

σω, sive το υψ, servat significationem vnitatis, & non in duas partes divisam esse definit. Quoties autem, * substantiis in duas partes ante divis, ad significandam utramque separatim & seorsim, το σω dicitur, sive το μψ, tunc certe duorum aut plurium, & non vnius per compositionem, significatio est; vt si dixerō, cohonorari cum suo corpore hominis animam, cum honor delatus fuerit homini, qui est ex utroque compositus; aut si quis dixerit, animam vnum esse animal cum suo corpore: non certe in duos homines vnum dividit, sed apparet magis, illum non ignorasse ea, ex quibus homo vel sit, vel compositus sit. Sin autem dixerō: Petrus & Joannes connumerantur homines; vel si dixerō: Cum Petro Joannes ascendeat in templum; το σω jam, sive το μψ, non vnius significationem habet, neque enim compositus est Petrus cum Joanne; sed nec pro vno homine ambo æstimantur.

Cur igitur veritatem corrumpunt, vnum Christum in duos per imperitiam dividentes? Aut si putant, quod nos confedere Patri dicentes Filium cum suo corpore, duos intelligi dederimus filios, exquirant diligentius, an non, vnum dicentes filium, vno etiam confessu eum dicimus honorandum, non vero duobus; ita vt vnus quidem seorsim corpori destinetur, alter vero iterum verbo; sed numquam hoc probaverint; vnum enim cum sua carne Filium, Deum simul & hominem, eundem vno confessu cum Patre asserimus honorandum. Cohonorari autem dicere, & connumerari Deum; plane est confiteri duos esse cohonorandos, & connumerandos; quod dementiæ plenum est, & a rectis veritatis dogmatibus alienum.

Cur conditus sit anathematismus.

Factus est igitur anathematismus in eos, qui vsquequaque & omnibus modis dividunt Emmanuel, seorsus in hominem, & seorsus in Deum Verbum: vnum etenim ipsum nobis divinarum rerum predicavere doctores, & sincera atque incorrupta sacrarum scientia literarum.

σω, ἢτοι δ, μψ, τετήρηκε τὰ σημασιολογία, ἢ οὕτω δ ἐν τῷ χψ σωθήσονται, & εἰς εἰς δύο δηρηλωδώς * ἐξελθῶν. ὅπου δὲ * παρὰ τὴν * διαμῶν ἰδιωδών ἰσχυροῦσαν εἰς δύο, καὶ παρὰ τὴν * παρὰ τὴν * διαμῶν εἰν ἀνά μέγεθος ἐκείτηρον νοσηδαι, ἢ ἰδιωδώς δ, σω, * ἤρω δ, μψ λέγηται, πότε δύοιν, ἢ * ἢτοι ἢ ἐπὶ πλῆθον αὐτό, & οὐχ ἑνός κατὰ σύνθεσιν ποιηδαι φαιδν τὴν δὴλωσιν * οἶ, εἰ λέγηται ἰδν τυχόν, σωτημῶσαι τὰ ἰδία θεμῶν τὴν τὰ ἀνθεσπον ἰμῶν. εἰ τις ἴηται * πψ * ἢτοι πῶν αὐτὸ ἰμῶν παρὰ τ' ἑνα ἀνθεσπον, ἢ ἔστιν ἕξ ἀμφοῖν ἤρω, εἰς τὴν λέγη ἐν τῶν εἶν μετὰ τὴν ἰδία θεμῶτος, οὐχ ἰδία εἰς ἀνθεσπον δύο ἐξελθῶν τ' ἑνα. φαιεται δὲ μάλλον εἰς ἠροικώς τὰ ἕξ ὡν ἔστιν, ἢτοι σωτημῶσαι φισκαῶς. ὅπου δὲ εἴπω. Πέτρος τε, & ἰωάννης συζητηματῶσιν ἀνθεσπον ἤρω, ὅτι μψ Πέτρον & ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερόν, εἰκέπι τὸ, σω, ἤρω δ; μψ, τὴν ἑνός ποιηται δὴλωσιν. οὐ γὰρ σωτημῶσαι Πέτρον ἰωάννην ἀλλ' ἕσθ εἰς ἑνός ἀνθεσπον σύστασιν τελοῦσιν ἀμφοτέροισι.

Τὸ ἴδιον φησὶ ἰσχυρῶν τὴν ἀλήθειαν, ἐξελθῶντες ἀμαθῶς εἰς δύο χειροῖς τὸ ἑνα; εἰ δὲ ἰομῶσιν, ὅτι σωτημῶσαι λέγοντες τὰ παρὰ τ' ἰδν μετὰ τῶ ἰδίου θεμῶτος, δύο νοσηδαι δεδωκακλιμ υἱοῖς, ἐρῶνῶσιν, εἰ μὴ ἑνα λέγοντες υἱόν, μὴ σωτημῶσαι τε ἰμῶσαι φαιδν, & οὐ δύοι μάλλον ἢ μίας ἰδν, & ἰδιωδώς ἐκνεμηδαι τὰ θεμῶν, ἐτέρον δὲ πάλιν, ἢ ἰδιωδώς τὰ λόγον. ἀλλ' εἰς ἂν ἔχου ἰσχυρῶσαι τὴν πῶς γὰρ, ἢ πῶθεν; ἑνα γὰρ ὄντα υἱόν, μψ τὴν ἰδία θεμῶς τὸν υἱόν Θεόν τε ὅμοδ, καὶ ἀνθεσπον τὸν αὐτόν, μὴ σωτημῶσαι τὴν παρὰ τὸν πατέρα ἀνθεσπον ἀφθεσπονῶν. τὸ γε μὴν σωτημῶσαι δαι λέγη ἀνθεσπον Θεῶν, & συζητηματῶσιν Θεόν, δύο που πῶτος ὁμολοῦσιν ἔστι ἰδία σωτημῶσαι μῶτος, * ἢ & ἀλλήλοισι συζητηματῶσιν. εἰς τὴν δὲ λίας, καὶ τῶν εἰς ὀρθότητα, καὶ ἀλήθειαν ἐνοιαῶν ἀλλότερος πῶτελῶς ὁ ἰσὺ δὲ λόγον.

Γέγονε ἴδιον ἀναθηματισμὸς κατὰ τῶν ὀλοῦσιν ἐξελθῶντων τ' Ἐμμανουὴλ εἰς ἀνθεσπον ἰδιωδώς, καὶ Θεόν λόγον ἰδιωδώς. ἑνα γὰρ ἡμῖν αὐτόν ὁ τῶν ἠηρωδων ἐκῆρξε λόγον, καὶ τῶν ἱεραῶν γραμμάτων ἢ ἀληθινῶς γῶσιν.

Psal 32. v. 6
L'iid.

Verbo Domini caeli firmati sunt; modo Spiritus sanctus; adiecit enim: & Spiritus oris eius omnis virtus eorum. Sed non quia non possit Pater omnia facere, operatur & Filius; nec pariter quia infirmus sic Filius ad creandum, assumitur Spiritus: verum est enim, quod omnia per ipsum facta sunt; sed ut Trinitatis eandem substantiam, eundem honorem, eandemque virtutem, Scriptura nobis exprimeret, modo ait a Patre, modo a Filio, modo a sancto Spiritu esse facta: hoc enim modo ab vna quadam substantia divina pendere omnia intelligimus. Nam sicut Verbum eius est & in persona vnigenitum ex ipsa impassibiliter natum est; sic Spiritus ex ipsa exiit, qui est & ipse in sua substantia; ita ut vna esset in tribus substantiis designetur, & nulla a se se noscatur; sed tantummodo proprietatibus demonstrantibus, sive discretionibus singulae substantiae declarantur. Quo igitur modo propria est operatio eorum, quorum substantia, & virtus, & voluntas communis est: Quibus enim ista communia sunt, eorum certe vna est operatio.

Ioan. 1. v. 1

* Spiritus

* Spiritus

Τῶ λόγῳ κελύου οἱ οὐρανοὶ ἐστερωώθησαν· ποτε δὲ τὸ πνεῦμα. δι' ὧν ἐπαύθη· Καὶ τὰ πνεύματα τῶ πνεύματος αὐτοῦ πάντα ἢ δυνάμεις αὐτοῦ. ἀλλ' οὐχ ὡς ἀδυνατώτερος τῶ πατρὸς τὰ πνεύματα ποιῆσαι, δημιουργεῖ καὶ ὁ υἱός· οὐδὲ αὐτὸν ὡς ἀδυνατώτερος τῶ υἱοῦ· εἰς τὴν δημιουργίαν, συμπαραλαμβάνεται τὸ πνεῦμα· ἀληθὲς γὰρ τὸ· Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο. ἀλλ' ἵνα τὸ τριᾶδος ὁμοούσιον, καὶ ὁμοίωτον, καὶ ὁμοδυνάμων ἡμῖν πατρὸς καὶ υἱοῦ, λέγῃ καὶ αὐτὸ ποτε μὴ ὑποτακτὸν πατρὸς, ποτε δὲ ὑποτακτὸν υἱοῦ, ποτε δὲ ὑποτακτὸν ἀγίου πνεύματος γενήσεται· οὕτω γὰρ καὶ μίας ἑνὸς οὐσίας ἑίας ἁγίου πνεύματος νοούμενον· * ὡς γὰρ εὐνοίας καὶ εὐνοίας ὁ * ὡς γὰρ ἑνὸς μονογενῆς εἰς * αὐτοῦ ἀπαθείας ἐγένετο· καὶ τὸ * αὐτὸ πνεῦμα δὲ καὶ αὐτὸ εἶς * αὐτοῦ ἐκπερνούμενον, * αὐτὸ ἐν ἰδίᾳ ὑποστάσει τῆς αὐτῆς ὡς μίας οὐσίας ἐν τρισὶν ὑποστάσει χριστικῆς αὐτῆς· καὶ μηδετέραν αὐτῶν τῶν τῆς οὐσίας λόγῳ ἡλωτερωμένων διακρίσας· μίας δὲ ἰδέσθηται χριστικῆς αὐτῆς, εἶτι' οὕτω ἐξοικιστικῶς ἀλλήλων νοήσεται, πᾶς οὕτω ἰδέσθηται εἰς ἑνὸν, ὡς μία καὶ ἡ οὐσία, καὶ ἡ δυνάμεις, καὶ ἡ βούλησις; ὡς γὰρ ταῦτα κοινὰ, μία πάντας εἰς ἑνὸν.

Responsio orthodoxi.

Απολογία Κυρίλλου.

Conqueritur
Cyrillus se
calumniam
pati.

OPUSNE mihi erit testium vocibus, ad probandum, adversarios frivolos ineptasque velle fabulas exercere, & inconsiderate nos maledictis lacerare? At id opinor, sola ipsorum verba posse monstrare.

Ἀγαθὸν μοι μνηστῆρον δεήσει φωνῆς πατρὸς τῶ ἀποφύωμαι, περὶ δὲ ἐναντίας ἐκτροχολογῆσαι ἐχθροῦται, καὶ τοῖς κατὰ ἡμῶν δυσσημείαις ἀπεσεσκεπῆσαι χριστιανούς; ἀλλ' οἴμαι τοῦτο, καὶ μόνος ὁ πατὴρ αὐτῶν εἰς ἀδελφὸν λόγους.

Ab is qui sua
verba pervertunt.

In proposito anathematismo affirmavimus, plane proprium esse Filii Spiritum sanctum, & per ipsum implere Filium signa divina; adversarii vero, qui tam frequenter eorum memetipsam oblivisci commemorant, intantum ipsi stoliditatis ac dementiae ceciderunt, ut existimarent, me dicere, non per Spiritum ejicere daemona Filium. Nonne igitur haec aperta calumnia est? Nam si non dignantur confiteri, ejectionem daemnoniorum ad signa referri divina, dicant sane quaecumque ipsi voluerint, & me modis omnibus criminantur, quasi non dixerim, haec non esse signa divina. Sin vero inter caetera mirabilia ejectione etiam daemnoniorum annumeranda est; cur, tanquam grande aliquid damnum, veritatem vitantes, loquacitatis suae morbum in honore maxime ponunt, nec aspernantur potius rem, & apud Deum,

Ἐν μὲν γὰρ τῷ πατρὶ καὶ υἱῷ αἰσθηματικῶς διακριτικῶς αὐτῶν, ἰδὲν εἶναι τὸ πνεῦμα τῶ ἀγίου καὶ μὲν, ὅτι δι' αὐτῶν πετέλεσε τὰ θεοσημείας οἱ δὲ καὶ πολλὰ καὶ ἐπιλήσιμονα μετ' ἐμοῦ τὸ λόγον· ἡμῶν δὲ διακριτικῶν, παρεκκλίνοντες εἰς τὸ πνεύματος αὐτοῦ μὲν, καὶ ἀδελφικῆς, ὡς οὐδεὶς με λέγει, ἢ εἰς τὸ πνεῦμα ἐκβάλλει τὸ Ἰησοῦν τὰ δαμόνια. ἀρ' οὐκ ἐναντίας σκεφαντῆ τῶ γὰρ εἰ μὴ γὰρ οὐκ ἀξιοῦσαν ὁμοιοῦν θεοσημείας εἶναι τὸ πνεῦμα τῶ ἐκβάλλει τὰ δαμόνια, λεγόντων ἀβύλων; ποιήτωσαν καὶ ἐμοῦ τὸ χεῖμα χριστιανῶν· εἰς ἀλείψω, ὅτι μὴ τῶ ἐφίλω ἐναντίας, σιωπήσας τὰ θεοσημείας· εἰ δὲ ὁμοῦ τοῖς ἀλλοῖς καὶ τὸ ἐκβάλλει τὰ δαμόνια, τῶν δὲ εἶναι, καὶ οὐκ ἀξιοῦσαν θεοσημείας, τὴν δὲ ποτε μετέτετε ὡς ἀπερδὲς τὸ χεῖμα μὲν ὁμοῦ, καὶ τὸ χεῖμα λέγει τὸ ἀληθῆσαι, ὡς ἕωλον πατρὸς καὶ υἱοῦ τῶ κατὰ ἡμῶν ἀνεστρέφεται τετιμῆκασι χεῖμα; καὶ οὐκ ἐμὲ μὲν πεποιῶν λόγῳ τῶ ἔτε κατὰ ἡμῶν τῶ τῶ τῶ τῶ.

In quos praver
invenit.

aut potestate fecerimus ambulare ad speciosam portam sedentem claudum? Christi vero proprius est spiritus suus.

Verum illis, qui nostra vituperare festinant, hoc dicam: si non videtur horrendum menti ipsorum, dividi individuum Filium, & ut communem hominem, dici J E S U M adjuvari per spiritum, nos ab ita credentibus abhorre- re. Sin vero Christum vnum, & Filium, & Dominum confitentur, eundemque esse Deum simul & hominem, credant nobiscum, quod non adjuvetur, quasi aliena prater ipsum & meliore virtute spiritus; sed ipse magis operetur signa divina per suum spiritum, in quo etiam omnium nascentium virtus est. Hoc enim modo desinent aliquando nobis sine causa detrahere, & dentibus contra nos livoris infrendere.

ἢ ὡσεὶ αἰα πεποικίκοι ἢ ὡσεὶ παῖν ἢ τῆ ὡ-
ρεῖα πύλη * ὡσεὶ ἰσοῦσα χολόν; ἰδὲν δὲ * ὡσεὶ ἰσοῦσα
Χεῖρὸς δ' ἐπὶ ἡμῶν αὐτῶν.

Τοῖς γὰρ μὲν κατασκευῆν ἐθέλοισι πᾶσι πρὸς ἡμῶν, ἐκείνῳ φαίμεν. Εἰ μὲν γὰρ οὐκ ἀπαρδῆται; αὐτῶν ἀφαινοῖσιν ὁ μελλέειν ὁ ἀμείψων, καὶ ὡς κινὸν ἀνθρώπων, ἐνεργῆσαι λέγειν δὲ πρὸς πνεύματος ἢ Ἰησοῦ, * πολὺς τῶν οὕτω δὲ αὐτῶν * ἐν πολλῷ κειμένην ὁ λόγος. Εἰ δὲ Χεῖρὸν ἕνα, καὶ ἴσον, καὶ κείνον * ὁμοιοποιῶντα ἑαυτῶν, ἢ αὐτῶν * ὁμοιοποιῶντα Θεὸν τε ὁμοῦ, ἢ ἀνθρώπων. περὶ ἐνταύ-
του μὲν ἡμῶν, ὡς οὐκ ἐνεργῆσαι μᾶλλον ὡς * ἐνεργῆσαι
κρείττωι πρὸς αὐτῶν, καὶ ἄλλοτετα διδάμει τῆ
ἀφαινοῖσιν πνεύματος * ἐνεργῆσαι ὁ μᾶλλον αὐ-
τῶν τῆς ἰσοτιμίας, ὡς δὲ ἰδίου πνεύματος ἐν μᾶλλον αὐτῶν
καὶ πᾶσα τῶν * ἰσοτιμίας ἢ διδάμει. πε- αὐτῶν πᾶσι
παισονται γὰρ οὕτω δὲ ἰσοτιμίας ὁμοῦ μᾶλλον, * ἰσοτιμίας
καὶ οὕτως τῆς βασιλείας οὐρανοῦ ἡμῶν * ὡσεὶ ἰσοτιμίας
ζῶντες.

Anathematismus decimus.

PONTIFICEM & apostolum confessionis nostrae factum esse Christum, divina scriptura commemorat, obtulisse etiam seipse pro nobis, in odorem suavitatis, Deo & Patri. Siquis igitur dicat, pontificem & apostolum nostrum non esse factum ipsum Verbum Dei, tunc scilicet cum est caro factum, & homo juxta nos; sed ut alium prater ipsum seorsum hominem ex muliere; aut si quis dicat pro se obtulisse ipsum oblationes, ac non magis pro nobis tantummodo, neque enim eguit sacrificio, qui peccatum non noverat; anathema sit.

Αναθεματισμός ι.

Ἀρχιερεῖα, ἢ ἀποστόλων τῆς ὁμοιοποιήσεως ἡμῶν
γενησάμενος Χεῖρὸν, ἢ ἑῖα λέγειν γραφή. περὶ
κεκομμένον ὅ ἐαυτὸν ἑαυτῶν ἡμῶν, εἰς ὄσμω
βιωδίας, τῶν Θεῶν καὶ πατρὶ. Εἰ τις ἴσως
ἀρχιερεῖα καὶ ἀποστόλων ἡμῶν γενησάμενος φησὶ
οὐκ αὐτὸν ἢ οὐκ Θεοῦ πατρὸς λόγος, * ὅτι γὰρ ὁ
ῥησὶς ὅτι, καὶ καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπων, ἀλλ' ὡς
ἔτερον πρὸς αὐτῶν ἰδικῶς ἀνθρώπων ἐκ γυναι-
κῆς. ἢ εἰ τις λέγει * ἑαυτῶν ὡσεὶ ἰσοτιμίας * ὅτι
αὐτῶν ἢ ὡσεὶ ἰσοτιμίας, καὶ οὐκ ἂν μᾶλλον ἑαυ-
τῶν ἡμῶν, οὐ γὰρ ἀπ' ἐδὲ ἰσοτιμίας, ὁ μὲν
εἰδὼς ἀμύρτην. αἰάθημα ἔστω.

Reprehensio haereticorum.

Reprehendit acriter hanc propositionem, Deus est pontifex. Heb. 4. v. 15.

Auctoritate Apostoli. Ibid. 5. v. 4.

SI pontifex est Deus Verbum, cui Deo suo, vel quale sacrificium offert? Sed oblitus est beati Pauli dicentis: Neque enim habemus pontificem, qui non possit condolere infirmitatibus nostris; tentatum in omnibus absque peccato. Quis igitur tentatus est? Deus Verbum, an natura magis humana, semen David? Et rursum: Non sibi quisque sumit honorem, sed qui vocatus est a Deo; quemadmodum Aaron; sic etiam Christus se pontificatu noluit clarificare. Quis est ergo, qui cum Aaron comparatur in sacerdotii dignitate, & cum eo, qui non sibi honorem sumit, sed vocatus a Deo, & cum eo, qui in sacerdotii gradum ascendit? Divina ne natura, quae est coaeterna cum Patre, quae

Ἀντίρρησις τῆς διαποικίσεως.

Εἰ ἀρχιερεῖς Θεὸς λόγος, τίς Θεὸς αὐτῶν, ἢ
πᾶσι τῶν θεοποιῶν ὡσεὶ ἰσοτιμίας; ἀλλ' * ἐπεὶ αὐτῶν * ὡσεὶ ἰσοτιμίας
ἦν τῶν μακαρίων Παύλου ἐπίπονος. Οὐ γὰρ ἐργάσαντο
ἀρχιερεῖα μὴ διδάμειν ὁμοιοποιῶντα αὐτῶν ἀσθενείας ἡμῶν, περὶ ἐκείνων ὅτι πρὸς καὶ ὁμοιοποιῶντα
ῥησὶς ἀμύρτης. τίς δὲ οὗτος ὁ πεποικίμενος; ὁ Θεὸς λόγος, ἢ ἡ ἀνθρώπινα φύσις, ὁ δὲ
Δαβὶδ ἀσθενῶν καὶ πάλιν. * Οὐκ ἑαυτῶν τίς λαμβάνει * ἐν ἀφ' ἑαυτῶν
ἐδὲ αὐτῶν ἡμῶν ἀρχιερεῖα. ἡ δὲ οὐκ ὁ Δαβὶδ καὶ
τῶν ἱεροποιῶν ἀξίωμα, καὶ ὅτι μὴ ἀφ' ἑαυτῶν * λαμβάνει
λαμβάνει τῶν ἡμῶν, ἀλλ' * ἐκ ἐκείνων ὡσεὶ ἰσοτιμίας
Θεῶν, καὶ εἰς τῶν ἀξίων τῶν ἱεροποιῶν ἀναβαίνειν οὐκ
κεκλήμενος; ἢ ἑῖα φύσις, ἢ ὡσεὶ πατρὶ σωματικῶς,
ἢ

& per carnem implebat signa divina : unde vnum , eundemque filium confitemur , inconfusus manentibus naturis , non alium & alium , absit , sed vnum eundemque dicentes , Pontificem quidem nostrum & apostolum factum esse Dominum nostrum IESUM CHRISTUM , secundum divinas scripturas , nemo est qui non confiteatur ; non secundum tamen seorsus ex muliere hominem a Dei Patris Verbo , ita ut id , quod ex semine David factum est , conjunctum inconfuse inseparabiliterque cum Deo Verbo , esset pontifex tentatus in omnibus absque peccato , edoctus ex iis , quæ passus est , obedientiam ; offerens autem non pro se , sed tantummodo pro nobis , propriam carnem Deo & Patri : neque enim Pater vni geniti deitatis Deus est , sed Pater .

καὶ τὰ ἡνωρητῆ ἄφ' ἑνὸς ἁγίου ἐπιτελεῖτο . ὅθεν ἓνα , καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν ἡμολογηθῆναι , ἀσυσχῆτων τῶν φύσεων ἡμωσῶν . ὅσα ἄλλοι , καὶ ἄλλοι λέγοντες , μὴ ἴσονται . ἀλλ' ἓνα , ἐπὶ αὐτῶν . δεξοχέρειά σου , καὶ ἀπόστολον ἡμῶν γνησθῆναι τὸ κτεῖνον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστὸν κατὰ τὰς ἁγίας γραφάς , ὁσῶς αἱ οὐχ ἡμολογήσει . οὐ κεραισμένον ἰδίῃ τοι ἰδικῶς αἰθερῶν ἐκ ζωακῶς τῆ Θεοῦ πατρὸς λόγου , ὡς εἶπεν ὁ ἐκπεφραγμένος Δαβὶδ , ἡνωρηθῆναι ἀσυσχῆτως , ἀφραγῶς , καὶ ἀκέραιως τῶ ἐκ πατρὸς λόγῳ , δεξοχέρειά πεπεισμένον καὶ πῶτα , χειρὶ ἀμείψιας , καὶ μαθόντα , ἀφ' αὐτῶν ἐπαρῆ , τὸ ἰσοκαλιῶν παροικητικῶν τῶ Θεῷ ἐ πατρὶ , οὐχ ὑπαρῆ ἑαυτῷ , ἀλλ' ὑπὸ ἡμῶν μόνον τὸ ἰδίαν εἰκίω ἁγία . οὐ γὰρ ἀμείψως φησὶ μὲν τὸ Θεὸν λόγον δεξοχέρειά , καὶ παροικητικῶν ἑαυτῶν τῶ Θεῷ , καὶ πατρὶ . οὐ γὰρ τὸ τῆ μονοῤῥοῦς ἁγιότητος Θεοῦ ὁ πατήρ , ἀλλὰ πατήρ .

Responso orthodoxi.

Απολογία Κυρίλλου.

Respondet quoque Cyrillus acriter.

1. Reg. 18. v. 21.

1ac. 1. v. 8.

Cur adversarii anathematissimum adeo vehementer vexent.

Heb. 3. v. 1.

Isai. 7. v. 9.

Quia verba Joannis Evangelista magnum aliquid & præcipuum exclamavit in orbem terrarum , Verbum dicens carnem esse factum . Hi autem , qui vim veritatis suffurantur , ita ipsum dicunt carnem factum , ut factum dicitur & maledictio & peccatum : & de his quidem fati jam ante diximus ,

RURSU S adversariis opportune dicitur a nobis : Quousque claudicabitis utroque pede ? Oportet enim vos ad Scripturæ scientiam sanam & rectum afferre sensum , & non tanquam duplici anima claudicantem , ac animis invalidum , rectisque vi vestigiis reculantem . Omnes enim bilingues , inconstantesque viis suis omnibus inquietantur , nec quisquam a Domino impetrabunt .

Ἐπὶ χειρῶ δὴ πάλιν εἰρήσει ἡμεῖς ἡμῶν τῶν δι' ἐκδησίας . Εἰς ποτὲ χωρήσετε ἐπὶ ἀμφοτέρω τῶν ἡγῶν ὑμῶν ; καὶ γὰρ ὑμῶν ὡς ἡμῶν , καὶ δεξιῶν ἔχοντα ἡμεῖς εἰδῶνι ἀκερῶν τὸ ἀληθῆς τὸ δεικνῶν ἔχον τὸν νοῦν . οὐ τῶν διψυχῶν χωλεύοντα , καὶ πολὺ νοσητῶν τὸ αἰδοῦν , καὶ ὄρθα βιώνει ὅσα ἀειζῶμον . Ἀκαταστατος γὰρ ὁ διψυχος ἐν πάσαις τῶν ὁδοῦν αὐτῶν , καὶ ὅσα δι' ἡ λαοὶ παρὰ τῶ κτεῖνον .

Καὶ ταῦτά φημι , τεταμνωκῶς ἄγαν τοῖς δι' ἐκδησίας ἀμείψω οὐτω καὶ παροικῶν ὅτι πληθῆν ἐτέλονας τὸ παροικητικῶν καὶ τῶν ἀναθηματισμῶν . καὶ ὁ ἀπεικῶς ὁσῶν , εἰ μὴ βύλωνι τὸ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγον ὀνομαζεσθαι ἡμεῖς ἡμῶν ἀπόστολον , καὶ δεξοχέρειά τὸ ἡμολογίας ἡμῶν , ὅτε γένηται αἰθερῶν . οἱ γὰρ ὅλας τὸ καὶ ἁγία ἴσονται αὐτῶν συκοφαντῆν πειράζοντες , καὶ ἀποβλητῶν , ὡς ὅσα ἀληθῆ , ποιῶσαι ὁλημῶντες , ὅσα ἀνεξέμῶν τῶ Θεοῦ ἁγίου εἰπεῖν τὸ ἄγλας πρῆξον , πῶς οὐ παροικητικῶν τῶν οἰκονομίας τοῖς ἁγίοις ; ἀκουέτωσαν ἰσῶν τὸ ἄφ' ὁ φωνῆς ἡσῶν . Εἰ μὴ πιστεύετε , οὐδ' οὐ μὴ σιωπῆτε .

Ὁ μὲν γὰρ ἡκαίσιος Διαγγελιστῆς Ἰωάννης μέγα καὶ ἐξῆσιον κατεβῆρησε τοῖς ἁγίοις οὐραῖον , ἁγία λέγον γνησθῆναι τὸ λόγον . οἱ δὲ ἀληθῆς τὸ διώματι ἰσοκλέσῶντες , οὐτω ἁγία ἴσονται φασὶν αὐτῶν , ὡς αἱ νοῦν ἡμῶν κατέσῶν , καὶ ἀμείψια . ἐπεὶ μὲν πῶτα ἡδη φησὶν ἁγία εἰπε-

exinanitatem causam fuisse dicamus? Deinde quomodo jam exinanitas esse possit?

Respondetur eius objectioni.

Si ipsum, inquit, Dei Patris Verbum factum est pontifex, quisnam est major ipso, & quis obsequio sacerdotii honorandus? Ergo dicam porro: Crede, quod cum sit Deus natura, & in forma Patris Filius, non rapinam arbitratus est, ut esset similis Deo, sed exinanivit se, formam servi accipiens; sic factus est homo, & sic servi formam accepit, non arbitratus vile esse, & dispensationi incongruum, etiam apostolum se, & pontificem nuncupari. Hic qui non spreuit humanitatis nostrae mensuram, quoniam modo humana spernat?

Refellitur & Andreas suis ipsiusmet primum verbis.

Non est quidem nobis arduum, nec difficile, verbis pluribus progredi, & hujus rei argumenta ponere prolixiore tractatione: verum, hoc interim omisso, proponam verba, quae ipsi fecerunt. Scripserunt enim hoc modo: *sed nec mens vestra interim terreatur, de coaudiens, qui passus est: ET QUIDEM CUM ESSET FILIUS. Non enim duos Filios dicimus, eum qui passus est, & eum qui impassibilis mansit: non enim separatim scorsus a divinitate illud, quod est ex semine David, quodque Filius nominatum est, sicut nec divinitas post incarnationem, sine carne visibili, Filius appellata est. Porro autem: Unde unum eundemque filium confitemur inconfusis manentibus naturis, non alium & alium dicentes, absque sed unum eundemque. Pontificem quidem & apostolum nostrum factum esse Dominum nostrum JESUM CHRISTUM, secundum divinas scripturas nemo est, qui non conficitur; non junctum tamen scorsum hominem ex muliere a Dei Patris Verbo.*

Tum ratione.

Si igitur unum dicunt Filium non dividentes in duos eum, qui ex semine David, & eum qui Dei Patris Verbum, quomodo non laedunt mysterium, dividentes dispensationem, inter Deum & hominem? Cur non magis unum eundemque & Deum esse dicunt, & hominem, ut omnia sint ipsius, & divina pariter & humana? Nam si quod divinum, de divinitate ipsius dicatur, id verissimum esse omnino credimus: novimus enim eum Deum esse, etiam humanum quod est, dictum fuerit. Huic item assentimus: confitemur enim Deum esse in carne & sanguine, & humanitatis mensuram per humana cog-

αὐτῶ ἀπομνηστρια γίνεσθαι Φαίη ὡς αὐτὸ καὶ κέ-
νωσιν; εἴτα πῶς ἐπὶ κένωσης * ἀποχρηματῆς; * πὶ γρημ

Αλλὰ, καὶ, Φησὶν, εἰ αὐτὸς ὁ ἐκ Θεοῦ
πάντες λόγος γέγονεν ἀρχιερεὶς, τίς ἀρα ἔστιν
ὁ μείζων αὐτοῦ, ἔτι ἱερωσύνης ἀφουρήσια θε-
ραπόμυθος; ὁμοιω εἶρα δὴ ἡ πάλιν· Πί-
στευσοι ὅτι καὶ Θεὸς καὶ Φύσιν ἑσαύραρον,
καὶ ἐν μορφῇ τοῦ πατρὸς ὁ υἱός, οὐχ ἀράραγμα
ἠήσαστο εἶναι ἴσα Θεῷ· ἀλλ' ἐαυτὸν ἐκένω-
σε, μορφῶν δούλου λαβών. εἰ δὲ γέγονεν ἀ-
θεσπος, ἔλαβε δὲ δούλου μορφῶν, πῶς ἡ-
γησεται μικρόν, καὶ τοῖς τὸ οἰκονομίας λόγος ἀ-
ναρμωσον, ὁ χρηματῆσται ἐ ἀπιστολῶς, καὶ ἀρ-
χιερεὶς; καὶ ὁ τὸς καὶ ἡμας ἀθεσποτικῶς ὁ
μέθων ὁμο ἀπμάσας, πῶς αὐτὸ ἀπέσλητα ποιῆ-
σαι τὰ ἀθεσποτικῶς;

Καὶ τὸ μὴ ἴσως χαλεπὸν εἶδέν, ἔτι ἀφ' ὅ
πληθόνων ἐπὶ λόγων ἠθῶν, ἐ μακροτέρων εἰς
τὸτο κατατίται πῶν ἀφήγησιν. ἡδὲ εἰς τὸτο
αὐτοῦ ὁ πῶν, τοῖς πῶν αὐτὸν γρημῶς πα-
ερίστω λόγος. γρηματῆσται γὰρ αὐτὸ· ἀλλὰ μὴ
ἀραπῆστω ἡμῶν ἡ ἀφῆγησιν, πῶν τὸ παθόντος
ἀκούστω. Καθῶν ἂν υἱός, οὐ γὰρ δύο υἱοὶ φα-
μῶν, τὸν τε παθόντα, ἔτι ἀπαθῶν μείναστω·
οὐ γὰρ κεραισινῶν, καὶ ἡ ἀφῆγησιν τὸ θεῶν
ὁ ἐκ ἀσῆματος Δαβὶδ, υἱός ἀνίμασται· ὡς
εἶπεν ἡ θεῶς μὴ πῶν ἐνωσον αὐτῶν τὸ φαινο-
μῶν ὁμοῦ υἱός ἀποσπρημῶσται. ἔτι πάλιν· Ὁμο
ἴνα, ἔτι αὐτὸν υἱὸν ὁμολογοῦστω, ἀσῆγησιν
τῶν φύσιν ἡμῶν, ὁμο ἀλλῶν, ἔτι ἀλλῶν
λέγῆσται, μὴ ἡμῶν· ἀλλ' ἴνα, καὶ τὸ αὐτῶν.
ἀρχιερεὶα αὐτῶ, ἔτι ἀπιστολῶ ἡμῶν γρημῶσται
τὸ κῆρον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τῶν ἡμῶν
γρηματῶ, εἶπεν αὐτῶ οὐχ ὁμολογοῦσται· οὐ κεραι-
σινῶν ἡμῶν ἰησοῦ ἀθεσποτικῶ ἐκ γρηματῶ
τῶ ἐκ Θεοῦ πάντες λόγος.

Οἰκονομῶ εἰ ἴνα φασὶν υἱόν, κατ' εἶδῆνα
εἶπεν ἀφῆγηστω εἰς δύο, τὸν τε ἐκ ἀσῆ-
ματος Δαβὶδ, καὶ τὸν ἐκ Θεοῦ πάντες λόγος,
πῶς ὁμο ἀδικοῦσι ὁ μυστηρίων, μείζοντες πῶν
οἰκονομῶν Θεῶ, ἔτι ἀθεσποτικῶ; καὶ οὐχ ἡμῶν
τὸ ἴνα, καὶ τὸν αὐτὸν, καὶ Θεὸν εἶναι φασὶ,
ἔτι ἀθεσποτικῶ, ὡς εἶπεν πῶν αὐτῶ, τὸ τε ἡο-
αρεπῶ, ἔτι ἀθεσποτικῶ; ὅταν γὰρ ἡ τῶν
ὅτι μάλιστα ἡοαρεπῶσται λέγῆσται πῶν αὐτῶ,
τῶν δὴ πῶν καὶ ἀληθῶς εἶναι φασὶ· Θεὸν
γὰρ ἴσῶν αὐτῶ, καὶ ἀθεσποτικῶν ἡ ὁμο-
λοῦστω ἡ, καὶ οὐτῶ σελῶστω ὁμολογοῦστω
γὰρ, ὅτι Θεὸς ἔστιν ἐκ Θεοῦ, καὶ ἀμαπ. καὶ ὁ τὸ ἀ-
θεσποτικῶς μέθων ἀφῆ τῶν ἀθεσποτικῶν ὅτι

νάσκον ἄλλοι μὴ γὰρ χιλιάδας ἀγίων ἀγγέ-
λων λειτουργοῦσιν αὐτοῖς, ἔτι ἢ ἑῶν αὐτοῦ Σε-
ραφίμ * ἀδελφοῦ αὐτοῦ Σεραφίμ. ὅτι ὁ γέγονεν
αἰθερῆος, κεχρηματικὴ ἐστὶν ἀρετῆς. οὐχ ὡς
μείζονι Θεῷ προσκειμένη ἐστὶν ἰερωσύνη, ἀλλ'
ἐαυτῶν τε καὶ πατρὸς τῆς πίστεως ἡμῶν πλὴν
ἑξομολογίας παραμαρτυρίας. ἐν ἑσθλαῖς ἀ-
κρίτων, ὅτι κεχρηματικὴ ἰερωσύνη, ἡ δὲ δι-
αθήκη τῆς ἀγάπης ἐστὶν οὐ πένταμορχος, ὅτι μὴ
κατὰ τὸ ἥν ἰερέων ἔθος ἐτέρω * ποιῶται τῆς
ἰερωσύνης ἡ ἑσθλα, ἐαυτοῦ δὲ μάλλον, ὡς
ἐφώκην, ἐπὶ πᾶσι; ἐπὶ τῆς εἰρήνης, εἰ μὴ ἵδιον
ἔχει τῆς Θεοῦ ὁ ἰερωσύνη, σύμφημι κατὰ
ἀλλ' εἰ μόνος εἶμι, καὶ διὰ τῆς οὐχ ὀρέσας, ἔφορος
αὐτοῦ ἐφώκην. ὅτι ὁ γέγονεν αἰθερῆος, ὅρα καὶ
ἰερωσύνην τῆς ἀρετῆς, καὶ ἐν τῇ τῆς
ἐσθλας κτίσιν ἀκρίτων, ὡς Θεὸν συνεδρῶν
γὰρ ὁ Θεὸς, ἐπὶ πᾶσι ὅρα τῶν ἱερατευόντων
μὴ αὐτῶν κατὰ τὸ ἀρετῆς, συνεδρῶντα
δὲ, ὡς Θεόν. ἢ γὰρ φησὶ ὁ μακάριος Παῦ-
λος; τῶν ἱερέων ἐν ἑσθλαῖς, ὡς ἐκαθήσθαι ἐν
δοξῇ, τῶν Θεοῦ ἡ μεγαλειότης ἐν τῇ ἐν-
δοξῇ. Εἰδότες τῶν, ὅτι Θεὸς ἄν, γέγονεν αἰ-
θερῆος, (ἢ ὁ Θεὸς, ὁ αὐτοῦ υἱός) αὐτὴν πάντα
κατασκευασμένη, ὡς ἐν, καὶ τῆς τῆς οἰκονομίας εἰς
* ἀποκρίσιν ἑσθλας, ἢ τῆς ἐνοσίχθων δυνάμει
ἀπερῶσας, καὶ ἐμφορίας αἰεὶ παρῆσθησας εἰς τὴν
ἐνοσίχθων αὐτοῦ.

noscimus : mille enim millia angelo-
rum ministrant ipsi, & divinam ipsius
sedem circumstant Seraphim. Sed quan-
do factus est homo, etiam pontifex
nuncupatus est; non ut sacrificium ma-
jori domino offerat, sed sibi, & Patri,
fideique nostrae confessionem procurer.
Si dixeris, non esse Deo dignum sacer-
dotio ministrare, aio ego quoque, id-
que, si solum & absque carne esset
Verbum, diceres recte: sed quando
homo factum est, attende ipsum &
ministrantem propter humanitatem, &
in dignitatibus super creaturam, ut
Deum: confidet enim cum Deo &
Patre. Itaque vide ipsum sacrifician-
tem, ut hominem; & confidentem, ut
Deum. Quid enim ait beatus Paulus:
Talem habemus pontificem, qui sedet ad
dexteram sedis magnitudinis in excelsis.
Scientes igitur, quia cum sit Deus, fa-
ctus est caro, (est autem vnus atque
idem) ipsi, ut vni, omnia tribuamus,
& dispensationis non ignorabimus mo-
dos, vim sententiarum sapienter & ar-
tificiose ad ipsius semper obedientiam
referentes.

* τὸ ἀδελφὸν
* ποιῶται
* ἀποκρίσιν

Monuit sepius totam de Deo pontifice quaestionem ex homilia panegyrica Procli natam esse: ipsius enim didici, quod vterus Virginis fuerit templum, in quo Deus factus sit sacerdos, tam impatienter tulit Nestorius, ut continuo extemporaliter oratione palam argueret, & sermone integro postea vehementer damnaret. Proclum Cyrillus, licet tacito nomine, animose defendit, tum in lib. contradictionum, tum in epistola synodica, & in defensione anathematismi 10. Ea porro quaestio, ut erat orta ex particulari quorundam studio, in publicam aut communem potius, non evasit, sed ab aliis disputatoribus detestata est. Cur autem tanto studio Nestorius Procli verbum impugnaverit, Cyrillus propugnaverit, non alia causa extitit, quam affectus animi, sive Nestorii averfantis, sive Cyrilli diligentis Proclum. Hunc enim Nestorius, velut professum inimicum, Cyrillus tanquam fidei vindicem, & cleri Constantinopolitani catholici duccem spectabat.

Anathematismos 10.

Εἴ τις οὐχ ὁμολογήσῃ πλὴν τῆς κρεῖας σαρκὸς
ζωοποιῶν ἔσθλας, ἐπὶ ἵδιαν αὐτοῦ τῆς ἐκ Θεοῦ πα-
τρὸς ὁμοίαν, ἀλλ' ὡς ἐτέρον πρὸς αὐτὸν, συ-
μμετρῶς ἰδὼν αὐτοῦ καὶ πλὴν ἄλλοιαν, ἥρωσιν ὡς
μόνην ἴδιαν ἐνοικήσιν ἐκλεκτῆρος. ἔστι δὲ
μείζονος ζωοποιῶν, ὡς ἐφώκην, ὅτι γέγονεν
ἵδιαν τῆς ὁμοίαν τῆς πατρὸς ζωοποιῶν ἰζόμοτος·
ἀνάθεμα ἔστω.

Anathematismus undecimus.

Siquis non confitetur, carnem Do-
mini vivificam esse, & ipsius Dei Ver-
bi propriam, & non alterius cuiuspiam,
prater ipsum, conjuncti tamen cum ipso,
sive per dignitatem, sive per solam divi-
nam habitationem; ac non magis esse
vivificam, ut ante dixi, eo quod fuerit
propria Verbi, quod omnia vivificare
potest; anathema sit.

Ἀντιρρήσις τῆς ἀσπολιτικῆς.

Ἰδίαν ἡμέραν πλὴν δικαιοσύνης σαρκὸς

Reprehensio hereticorum.

PROPRIAM fuisse Verbi carnem
X iij

Carpit Andreas huc verba: Et non alterius cuiuspiam prater ipsum; velut suspecta.

Eph. 1. v. 6.

Homil. XVII.

Epistola ad monachos.

Vel inepte posita.

Arguit, quod Cyrillus sibi contradicat.

Hom. XVII.

dominica, per *ἑνωσιν*, confitendum est; sciendum tamen, ex nobis eam fuisse assumptam. Supervacuum est autem inferre: *Et non alterius cuiuspiam prater ipsum*; nisi forte neget, eam ex nobis fuisse assumptam: tam enim frequenter propriam dicere, negantis est, dominicam carnem esse nostrae naturae. Et ubi gloriatio nostra? Per quem dicit Paulus: *Concessit sibi carnis nos simul, & confedere fecit?* Cui enim homini sua caro alterius est? Nonne vnusquisque nostrum communem quidem cum altero quocumque habet carnem, similis substantiae ratione; propriam vero eo quod vnuscujusque caro non sit alterius, sed illius, cuius est? Quid igitur vult propriam dicens, quasi non vnum aliquid dicens? nam si intelligit, dominicam carnem ex nostra carne fuisse assumptam, & intelligit, quod vnuscujusque caro eius est propria, eius est, non alterius, quid quasi novum dicens, propriam fuisse commemorat? An scilicet per obtentum negat, eam ex nostra natura fuisse assumptam, sicut in secundo suo tomo evidentius dicit? *Et puer*, inquit, *erat, non iuxta nos, id est, non in nuda, nec in sola nostri similitudine, sed in humanitate quidem propter carnem; divinus vero, quasi supra nos, & de caelo.* Et item in altero tomo ait: *Corpus enimerat, non alterius iuxta nos; sed proprium magis ipsius Dei Verbi, quod erat natum ex ipsa.*

Quis enim dixit vnquam, cuiuspiam hominum propriam carnem fuisse dominicam, aut Abel, aut Noë, aut Elia, vel alterius nescio cuius superiorum? Neque solum dominicam carnem dicimus, non fuisse cuiuspiam alterius superiorum hominum, sed ipsius magis Domini propriam, atque inconfuse, & inseparabiliter cum Deo Verbo conjunctam. Verum nec vnuscujusque nostrum caro facta est vnquam, vt supra diximus, cuiuspiam alterius, nisi eius cuius sit caro. Cum hoc igitur Ecclesiae traditione comprobetur, quare tam crebro propriam dicit, nisi forte neget, esse eam nostrae naturae.

Quare autem vetat id proferre: *Coniunctam ipsi secundum dignitatem & auctoritatem*; cum ipse in secundo tomo dicat: *Ita enim paupertate ipsius divites facti sumus, cum natura humana in ipso sublata sit in divinam naturam?* At nos etiam contraria sibi ponenti dicamus. Si naturae manent inconfuse, manet autem *ἑνωσις*, dicimus vero, & venera-

τῆ λόγον ἀφ' ἡ ἐνωσις, ὁμοιογενῶς καλὸν, ἰσοῦσας μὲν οὖν ἡμῶν ἀντιπρὸς ἀλλήλους, ἀλλ' ἄλλοι ὅτι ὁ ἐπιπέδον. Καὶ οὐχ ἑτέρου ἑνὸς πρὸς αὐτὸν. Εἰ μὴ ἄρα ἕξαιρὸν αὐτῶν τὰ ὅτι ἡμῶν εἰληφθῆται. ὁ γὰρ συνεχὸς λέγειν αὐτὸν ἰδίῳ, ὁμοιογενῶς ἔστι τῶν διασπορικῶν ἄρα ἔστι τῆς ἡμετέρας φύσεως· καὶ ποῦ ὁ καλῶς ἡμῶν, ἀφ' ἡμῶν λέγει ὁ Παῦλος· Συνήγαγον ἡμᾶς, καὶ συνεκέλευσεν ἡμᾶς; ἔτι πῶς γὰρ τῶν ἀποθεστικῶν ἑτέρου ἢ ἐκείνου ἄρα; οὐχ ἕκαστος μὲν ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐκείνου ὅτι τῶν ὁμοιοσίου λόγῳ ἰδίας τε ὅτι τῶν ἐκείνου μὴ εἶναι ἑτέρου, ἢ μόνου, οὐ ἔστι (ἀρξ; πὶ οὖν αὐτῶν βούλε) τῶν ἰδίας, ὡς ἑτέρου ἢ λέγοντι; Εἰ γὰρ τοῦ τῶν διασπορικῶν (ἀρξ; ἐκ) ἡμετέρας εἰληφθῆται, τοῦ ὅτι ὡς ἢ ἐκείνου (ἀρξ; ἐκείνου ἔστιν ἰδία, οὐ ἔστι (ἀρξ; καὶ οὐχ ἑτέρου· π* ὡς οὐ ξένου, * ὁ ξένος λέγει αὐτῶν ἰδίῳ εἶναι; ἢ δὴλον ὅτι δι' ἐπι-καλύμματος οὐ λέγει αὐτῶν ἐκ ἡμετέρας φύσεως εἰληφθῆται, ὡς (ἀρξ; ἑτέρου λέγει ἐκ ὁ δολιτέρα αὐτῶν τῶν· Καὶ ὁ βρέφος, φησὶν, ἰδὲ * ὁ καὶ ἡμᾶς τῶν ἔστιν, οὐκ ἐκ ψυχῆ, καὶ * ἰσ. οὐ καὶ μὴν τῆς πρὸς ἡμᾶς ὁμοιοστικῆ, ἀλλ' ἐκ ἀποθεστικῆ μὲν, ἀφ' ἡ (ἀρξ; ἡμῶν ὅτι, ὡς ἡμῶν ἡμᾶς, ἔτι οὐρανῶν; καὶ πάλιν ἐκ ὁ πρὸς τῶν ἡμῶν, καὶ τῶν φησὶ· Σάμας γὰρ ἰδὲ οὐχ ἑτέρου ἑνὸς τῶν καὶ ἡμᾶς· ἰδὲν ὅτι μάλλον αὐτῶν ἔκ ἐκ πα-τρὸς ὄντες λόγῳ ὁ ἡμῶν ἔτι αὐτῶν.

Τίς γὰρ εἶπέ ποτε, ὅτι ἑτέρου ἑνὸς τῶν ἀπ' αἰώνος γέγονεν ἀποθεστικῶν ἢ διασπορικῶν (ἀρξ; τῶν, ἢ τῶν Ἀβελ, ἢ τῶν Νωε, ἢ τῶν Ἡλία, ἢ ἑνὸς τῶν ἀπ' αἰώνος ἀποθεστικῶν, οὐ μόνου ὅτι ἀπ' ἡ διασπορικῶν (ἀρξ; ἀποθεστικῶν, ὡς οὐ γέγονεν ἑτέρου ἑνὸς τῶν ἀπ' αἰώνος ἀποθεστικῶν· ἀλλ' αὐτῶν τῶν καὶ ἰδία, καὶ μὴ, ἢ ἀποθεστικῶν, ἔτι ἀρξ; ἑτέρου ἑνὸς τῶν ὁμοιοσίου λόγῳ· ἀλλ' οὐδ' ἢ ἐνὸς ἐκείνου ἡμῶν (ἀρξ; γέγονε ποτε, ὡς ἐφαλέω, ἑτέρου ἑνὸς, πάλιν ἐκείνου, οὐ ἔστι (ἀρξ; τῶν ἡμῶν πρὸς τῶν πᾶσι τοῖς τῶν ἐκκλη-σίας ὁμοιογενῶν, πὶ αὐτῶν βούλε) ὁ συνεχὸς ἰδίῳ αὐτῶν λέγων· Εἰ μὴ ἄρα ἕξαιρὸν αὐτῶν τῶν εἶναι τῶν ἡμετέρας φύσεως;

Πᾶς ὅτι ἐκ ἀποθεστικῶν μὴ δεῖν λέγει τῶν συνε-κῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀλλήλων, καὶ αὐτῶν αὐτῶν λέγων ἐκ ὁ δολιτέρα τῶν· Οὐ τῶν γὰρ ἔτι ἡμῶν τῶν ἐκείνου πᾶσι πᾶσι πεπλοστικῶν· ἀποθεστικῶν ὅτι αὐτῶν τῶν ἀποθεστικῶν φύσεως εἰς ἀλλήλους ὁ θεο-ταρεπῆς; ἀλλ' ἡμῶν εἰπωμεν αὐτῶν ἐκείνου καὶ ἑαυτῶν· Εἰ τῶν αἰφύσεως μὲν οὖν ἀποθε-στικῶν, μὲν ὅτι καὶ ἑνωσις· φαλέω ὅτι τῶν ἀποθεστικῶν.

Psal. 117. v. 26.

ut sapissime dictum est: *Alluxit nobis Deus Dominus, juxta Scripturas.*

κατὰ πληθύνει Εὐφραίνω. Επέφανεν ἡμῖν ὁ Θεὸς κύριος, καὶ τὸ ἄσπετος.

Postea docet, qua ratione corpus Christi sit proprium Verbi.

Proprium ergo Verbi fuisse corpus dicimus, non hominis nescio cujus specialiter & seorsum alterius, qui prater ipsum intelligatur Christus & Filius; quemadmodum autem vniuscuiusque nostrum corpus, ejus specialiter esse dicitur, cujus est; sic etiam de vnius Christi corpore intelligendum est: nam licet sit nostris corporibus consimile, & cognatum, quippe factum ex muliere; attamen ipsius proprium, ut ante diximus, & intelligitur, & vocatur. Sed quandoquidem vita est naturaliter Dei Patris Verbum, vivificam suam carnem effecit, hocque modo facta est nobis vivifica benedictio, ideoque dicebat Christus: *Amen, amen dico vobis: Ego sum panis vivus, qui de celo descendi, & vitam dans mundo. Et porro: Siquis manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in ipso. Attende, quomodo ubique corpus ex muliere suum nominat, propter summam*

Ἰἶσον οὖν τὸ σῶμα Φαρισαίου ἡμετέρας σαρκὸς, ἔστω δὲ θεοῦ ἡμῶν ἰδικῶς, καὶ κατωκελευμένως ἐπέφηνεν ἡμῖν ἡμεῖς νοουμένου Χειροῦ, καὶ ἡμῶν ἄσπετος ὁ ἴσων ἡμεῖς ἐκείνου λέγεται σῶμα τὸ ἰδικῶς αὐτῷ, οὕτως ἔστι τῷ ἐνός Χειροῦ ἰσοπέπον. καὶ τοῦτο ἡμεῖς ἡμετέρας σαρκὸς οὐκ ἔσμεν, ἡμεῖς οὐκ ἔσμεν, καὶ ἐκ γυναικός. ἴσων αὐτῷ, ὡς ἐφώνη, ἰσότης, καὶ λέγεται. ἔστι δὲ ἡ ζωὴ κατὰ φύσιν ἔστι ὁ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγος, ζωοποιὸν ἀπέφηνεν ἡμεῖς ἑαυτὸν ἑώρα, ζωοποιὸν ἡμῶν διὰ τὴν ζωοποιίαν. καὶ ἡμῶν ἐφασκεν ὁ Χειρὸς Ἄμην, ἄμην λέγει ἡμῖν, ἐγὼ εἰμι ὁ ἄσπετος ὁ ἴσων, ὁ ἐκ τῆς οὐρανοῦ καταβάς, καὶ ζωὴν δίδεις τῷ κόσμῳ. καὶ πάλιν· Καὶ ὁ ἄσπετος ὁ, ὃν ἐγὼ δίδωμι, ἡ σὰρξ μου ἔστιν, ἡ σὰρξ τῆς κοίτης ζωῆς. ἔστι πάλιν· Ὁ ἴσων μου ἔστω, καὶ πίνω μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. ἄσπετος δὲ οὖν, ὅπως περὶ τῆς ἐαυτοῦ σαρκὸς ἐκ γυναικὸς ὀνομαζομένη πάλιν εἰς ἄκρον ἐνοεῖται.

Et arguit Nestorium. Serm. 9.

Cum ita se habeat mysterii ratio, rursus in suo tractatu Nestorius: *Audite, inquit, & scripta diligenter attendite: Qui manducat carnem meam. Memento quod de carne sit, quod dicitur, & non a me fingatur nomen carnis, ne videar illis, aliud pro alio interpretari: Qui manducat carnem meam, & bibit sanguinem meum. Numquid dicit: Qui manducat deitatem meam, & bibit deitatem meam? Sed qui manducat carnem meam & bibit sanguinem meum, in me manet, & ego in ipso. Memento, quod de carne est, quod dicitur: Sicut misit me vivus Pater; me qui appareo. Sed forte aliud pro alio interpretor. Audiamus, quid sequitur: Sicut misit me vivus Pater. Ille deitatem dixit, ego dico humanitatem. Videamus quis sit pravus interpres: Sicut misit me vivus Pater. Dicit hereticus, quod deitatem hic dicat, id est: Misit me Deum Verbum vivum Pater, juxta illos, & ego vivo Deus Verbum propter Patrem; deinde infert: Qui manducat me, & ille vivet. Quid manducamus? Deitatem an carnem? At de his quidem, quæ tam flagitiose petulanturque dixit, longiorem habuimus certe sermonem. Quid vero sit quod velit intelligere, non Deum Verbum misit esse, dicens, incarnatum & hominem factum, seponens in parte, & seorsum, ut ipse ait, cum qui appareat, videre non possum, imo perspicuum est magis, patensque commentum, rationem*

Τοῦτον ἐξηγεῖται τῆς μυστηρίου τῆς λέξεως, ἐν ἐξηγήσει πάλιν ἰδία φησὶν ὁ Νεστόριος· Ἀκούσατε τὸν ἴσων, προσερχόμενος τοῖς ἰσότησι· Ὁ ἴσων μου, φησὶ, ἔστω ἑώρα· μνημονεύετε ὅτι πάλιν ἔστω ἔστι τὸ λεγόμενον καὶ ὅτι οὐκ ἔστω ἐμὸν προσεχόμενον τὸ ἔστω ἑώρα. ἄσπετος μὴ δοκεῖν ἐκείνοισι περὶ μνημονεύειν· Ὁ ἴσων μου ἔστω, καὶ πίνω μου τὸ αἷμα, μὴ εἴπεν· Ὁ ἴσων μου ἔστω ἰσότης, καὶ πίνω μου τὴν ἰσότητα. ὁ ἴσων μου πάλιν ἑώρα, καὶ πίνω μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. μνημονεύετε, ὅτι πάλιν ἔστω τὸ λεγόμενον. ἄλλ' εἰσώτε περὶ μνημονεύειν. ἀκροῦσθε ἐκ τῆς ἐφεξῆς· Κατὰ ἀπέφηνεν με ὁ ἴσων πατήρ. ἐκείνος λέγει τὴν ἰσότητα· ἐγὼ ἔστω ἡ ἀσπετοσύνη, ἰδὼν τὸς ὁ περὶ μνημονεύειν· Κατὰ ἀπέφηνεν με ὁ ἴσων πατήρ, λέγει ἐν ἐμοὶ, ὁ ἀσπετικός τὴν ἰσότητα· μὴ λέγει, ὅτι ἀπέφηνεν ἐμὲ τὸ Θεὸν λόγον ὁ ἴσων πατήρ· καὶ ἐκείνοισι, καὶ ἐγὼ ἴσων ὁ Θεὸς λόγος ἄσπετος ἔστω πατήρ. εἴπα μὲν τῷτο, ἔστι πάλιν· Ὁ ἴσων με, καὶ ἐκείνοισι ἴσωνται; τίνα ἐσθλοῦ, ἔστω ἰσότης, ἢ τὴν ἑώρα; πάλιν μὲν οὖν οὕτως ἐκπέπον, ἔστι ἀπὸ τῆς αὐτῆς περὶ μνημονεύειν, μακροῦς ἢ δὲ ἡμῶν περὶ τὸν λόγον. τί δὲ δὲ βούλοιο ἴσων, οὐ τὸν Θεὸν λόγον ἀπεσθλοῦ λέγειν, ἑώρα ἰσότητα, καὶ ἐκείνοισι ἴσωνται. ἄλλ' ἔστι πάλιν ἰδία τε, καὶ ἐκείνοισι, ὡς αὐτὸς φησὶ, τὸ φαινομένον, ἐκείνοισι ἴσων λέγειν· μᾶλλον ὅτι ἐκείνοισι ἴσων τὸ σφῆμα, τὸν

ut si videamus ipsum, per suum corpus tanquam per instrumentum, divine facientem, vel dicentem, cognoscamus, quod, ut Deus, hæc operetur. Et hæc quidem beatus Pater noster Athanasius.

Et si corpus est Verbi, non deficit esse sumptum ex muliere.
I. Cor. 15. v. 47.
Ivan. 3. v. 13.
Cæterum etsi proprium corpus Verbi dicatur, attamen est ex muliere, eo quod esse intelligitur caro. Beatus quidem Paulus: *Primus homo*, inquit, *de terra, de limo; secundus de celo.* Ipse autem Christus: *Nemo ascendit in celum, inquit, nisi qui de celo descendit Filius hominis.* Dicimus autem, quod non de celo corpus conjunctum sibi deferens Verbum hæc dicat; sed quod defurfum existens & de celo, corpus sibi adjunctum fecerit incessabiliter, inextimabiliter, inconvertibiliter, inconfuse; ideoque de celo ait se esse, etiam tunc, cum factum est Filius hominis.

Quomodo Christus dicitur esse supra nos.

Cum igitur recte, & procul omni culpa, habita sit nostra oratio, quæ objugatoribus maledicendi fuit occasio, si anathematismus quorundam blasphemis adverteretur, opponens mendacio veritatem; opinor autem, me nulla in re deliquisse, si Christum esse dixerim, *supra nos natum.* Nam etsi Deus Verbum sit factus homo, est tamen sic quoque non tantummodo supra nos, sed etiam supra omnem creaturam: neque enim homo tantum intelligitur esse juxta nos, sed idem etiam defurfum & de celo.

Anathematismus duodecimus.

Siquis non confiteatur, quod Dei Verbum passum sit carne, & crucifixum carne, & mortem gustaverit carne, & factum primogenitum ex mortuis, eo quod sit ut Deus, & vita, & vivificans; anathema sit.

Reprehensio hæreticorum.

Arguitur Cyrillus quasi alias alter quam in anathematismo fensert.
I. Ier. ad monac.

Rursus ipsum suorum nunc quoque admonemus, quod impassibilem omnino dixerit divinam naturam in primo tomo. Ait enim ita: *Unus ergo, qui est omnibus dignior, præstantiorque, suam pro omnibus animam posuit, & dispensatorie parumper carnem deprimi morte concessit, & mortem, utpote vitam, destruxit; non sustinens contra naturam suam aliquid pati.* Dicamus igitur ipsi dicenti sibi contraria: Quomodo is, qui carnem parumper deprimi morte concedit, & qui mortem destruit,

ita eadē idemque autem, ut dicitur ὁργάνη ἢ ἰδίη ἑματός ἡλικώς περραφόντα, ἢ λέζοντα, γινώσκωμεν, ὅτι Θεὸς ἂν ταῦτα ἐργάζεται. καὶ ταῦτα μὴ ὁ μακάριος πατήρ ἡμῶν Ἀθανάσιος.

Ἐπεὶ καὶ ἴδιον λέγεται ἢ λόγου ὁ σώμα, ἀλλ' αὐτὸ ἔστιν ἕκαστος, καὶ τοῖς ἡμετέροις συγγενές, κατὰ νοῦντα ἑρμ. καὶ ὁ μὲν μακάριος Παῦλος· Ὁ πρῶτος ἀνθρώπος, Φησί, ἡλικώς· ὁ δεύτερος δὲ οὐρανός. αὐτός ἢ ὁ Χριστός· Οὐδὲς ἀναβέβηκεν εἰς τὸ οὐρανόν, Φησί, εἰ μὴ ὁ υἱὸς οὐρανοῦ κατεβὰς ὑπὸς τὸν ἀνθρώπου. Φαυλὸς δὲ, ὅτι εἷς ἐξ οὐρανοῦ ὁ σῶμα ὅ ἐνοῦν αὐτὰ κατεβέβηκεν ὁ λόγος, ταῦτα δὲ Φησί· ἢ δὲ ἄλλωθεν ἂν αὐτός, ἐξ οὐρανοῦ, ἴδιον ἐποίησατο ὅ ἐνοῦν αὐτὰ σῶμα ἀφ' ἑματός πε, καὶ ἀπειριότητος, ἀτρέπτου τε, καὶ ἀσχητύτου· ταῦτα πε, καὶ ἐξ οὐρανοῦ Φησί ἑαυτὸν, καὶ ὅτε γέγονεν ὑπὸς ἀνθρώπου.

Ὁργάνη τριγλωσσῶν, καὶ ἀμαμῆτως ἔχοντες ἡμῖν ἢ λόγου, πῶς ἂν εἰς τοῖς φιλοσοφῶν ἐθελούσιον ἀνθρώπων τὸ κατὰ ἡλικώς ἢ περραφόντα, εἰ μάχεται τῶν ἰδιῶν δυσσημίας ὁ ἀναθηματισμός, ὅ ἐπεὶ τὸ ἀληθὲς ἀνθρώπων οἶμα ἢ ἔργον κατὰ τὸ σῶμα ἐπινοήθηκαί τε ἢ ἀφ' ἑματός, εἰ Χριστὸν ἐβίβηκεν ἡμῶν. εἰ γὰρ ἐγένονεν ἀνθρώπος ὁ ἢ Θεοῦ λόγος, ἀλλ' ἔστι καὶ οὕτως, οὐχ ἡμῶν γε μόνους ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ ἡμῶν πᾶσιν ἢ κτίσιν· οὐ γὰρ μόνον ἀνθρώπος νοῦντα, καὶ κατὰ ἡμᾶς, ἀλλ' ὁ αὐτός πάλιν Θεὸς ἀνθρώπων, καὶ ἐξ οὐρανοῦ.

Αναθηματισμός ιβ'.

Εἴ τις οὐχ ὁμολογῆι τὸ τῷ Θεοῦ λόγον παρὸντα ἑρμῶν, καὶ ἐσταυρωμένον ἑρμῶν, ὅ ἐθανάτου γινώσκωμεν ἑρμῶν, γέγονε τε περραφόντου ἑρμῶν νεκρῶν, κατὰ ζωὴν ὅτι, ὅ ἐ ζωοποιός ὁ Θεός· ἀνάθημα ἔστω.

Αντήρησις τῶν ἀνατολικῶν.

Ἐπεὶ εἰς ταῦτα τῶν αὐτῶν λόγων αὐτὸν ἡμῶν ἀμαμῆτως, ὡς πρῶτη ἀπαθὴ πῶς ἡλικώς Φησί λέγει ἐν τῷ περραφόντα τῶν, φάσκω οὕτως· Εἰς δὲ ὁ πρῶτος ἀνθρώπος πῶς ἰδίῶν ἡμῶν πρῶτον τῆς καὶ ψυχῆς, καὶ συγγενῆς οἰκονομικῶς κατεβέβηκεν ἑρμῶν περραφόντου ὅ ἐθανάτου τῷ ἑρμῶν, κατεργηκῆς ἢ πάλιν αὐτὸν, ὡς ζωὴν πάλιν εἷς ἀναστροφῆς τὸ πρῶτον Φησί ἰδίῶν. εἰπωμεν εἰς αὐτὰ ἐναντιολογοῦμεν· Ἐπεὶ δὲ ὁ τῷ ἑρμῶν συγγενῆς περραφόντου τῶν ἑρμῶν, κατὰ ζωὴν ὅτι ἑρμῶν, καὶ κατὰ ζωὴν τὸν θάνατον,

hæc enim adjectio magis est mali, quam interemptio; nam res nulla tollitur, cum est simili addita, sed augetur.

Quæ igitur salus est passibilis naturæ, ut diximus? Non certe impassibilis cum passibili communitio, sed passibilis ad impassibilem migratio. Quod fecit etiam Dominus Christus, qui non ipse secundum deitatem in passionem deductus est; sed & humanitatem omnem, per carnem sanctam, in altitudinem sublevavit, & humi jacentem erexit ad cælum, & obnoxiam ante fervituri in adoptionem conferre dignatus est. Quis vero propter inobedientiam, mortem debebat? Humana sane natura, non divina. Quam igitur reddere oportebat seu perolvere inobedientiæ mortem?

τὸ το γὰρ μάλλον ἀλλοίους τῷ κακοῦ, οὐκ αἰσθησεῖς· πάλ' γὰρ ὁμοίᾳ ὁ ἔτερον οὐκ αἰσθηταί, ἀλλὰ αὐξάνεται.

Τίς οὖν ἡ ἁγία τῆ σαρκὸς, ὡς ἐφημῶν; οὐχ ἡ τῆ ἀπαθείας πρὸς αὐτὸ κοινωνία, ἀλλ' ἡ αὐτῆ πρὸς τὸ ἀσάφη μεταστάσις, ὅ ἔπεποιήκει ὁ δευτέρου Χειρὸς, οὐκ αὐτὸς κατὰ τὴν θεότητα εἰς πάθος καταβιβασθεὶς, ἀλλὰ ἡ τὸ ἀσάφητα πᾶσιν ἁγίας (ἀρκῶς εἰς ὑλοῦς ἐγγέρας, καὶ τὸ χαλεπὸν κειμένον εἰς οὐρανὸν ἀνεκλύσις, καὶ τὸ ἀπὸ φημίσιον πρὸς τὸν ὑλοῦς ἀλλοίωσις, τίς ὃ ἐγγεράς τῆ πύργου τὸ ἐκ τῆς σαρκὸς θάνατος; ἢ φύσις πύργου ἢ ἀσάφητα, οὐχ ἡ θεία. τίνα οὖν ἀχλὺθον ἢ ἀποδοῦμαι τὸν ἐκ τῆς σαρκὸς θάνατος;

Responsio orthodoxi.

Απολογία Κυρίλλου.

Respondet Cytillus actum agi ab Andrea, ut qui fateatur ipse a Cyrillo admitti, quod probare nititur.

MAGNAM certe mirabilemque vim veritatis, quam experientia ipsa testatur. Neque enim mihi opus erit longiore sermone, qui satisfacere possit eis, qui decepti sunt, & opinati, nos dixisse divinam naturam Verbi esse passibilem; cum ipsi adversarii sponte concesserint, & planissime confessi sint, nos ab hujusmodi criminibus longissime esse submotos. Sed quoniam rem sine vilo argumento, per dementia, ut ipsis libuerit, proponentes, & actibus sensuum videntes inventis, sagacitatem suam, acrimoniamque probare contendunt; agunt autem satis argute, impassibile secundum suam naturam Dei Verbum esse dicentes; audiant a nobis, quod sine causa depugnent, & auras verberent, cum nemo contra e diversa parte nitatur, nec sentiat contraria, nec diversa. Quid ergo frustra defudant? Quid sine causa contendunt? Quis adeo stupidus est, quis ita attonitus, ut excellentissimam omnium naturam dicat esse passibilem, eamque audeat ponere inter infirmitates creaturæ, quæ incorporalis est, & omni superior creatura?

Passiones carnis sunt Verbi, licet ipsum sit impassibile.

Sed quandoquidem mysterii ratio hominem factum esse cognoscit dispensatorie vni genitum Dei Filium, & proprium ipsius esse affirmamus assumptum ex beata Maria sanctum corpus; ideo recte, propter proprietatem dispensatoriam, carnis passiones ipsius esse dicimus, fervantes tamen ubique naturæ ipsius impassibilitatem: Deus est enim, qui de Deo natus est.

Ἀξιώμας ὡς ἀληθῶς τὸ θεοῦ ἢ διωάμις, καὶ μέρους ἢ πέρας· οὐ γὰρ μοι μακροῦ δευθὸς λόγου πρὸς ἀπολογία ἡ ἡμεῶν ἀναπέψην * οἶοντα τοῖς ἡσαπτημένοις, οἰομένοις, ὅτι πα * τε. αὐτὸ π. θεοῦ εἶναι φανερὸν τὴν θεῶν τοῦ λόγου φύσιν, ἀσάφη τῆ δι' ἐναντίας καταβιβαστικῶν, ἀδύνατον διωμορογικῶν καὶ μέγα ἄφροσύνη, ὡς ἀλλόπεροι, καὶ ἔξω που ἦν ἔπειτα γε ἑστῶν κατεστηκαίον ἐκκλησιῶν. ὅτι ὃ ἀνυπόθετον λήμμα κατὰ τὸ αὐτῶν δικαῶν πρὸς τὸν ἀβουλήτως, μικροῖς ἐνοιαῖν δὲ ἡμεῶν ἡμεῶν, πειρατικῶν δὲ ἡμεῶν τὸ ἐν ὅσῃ αὐτῶν ἀληθείας τὴν διάνοιαν· καταβιβαστικῶν ὃ καὶ μέγα ἄφροσύνη, ἀποφάνοντες, ἀσάφη κατ' ἰδίαν φύσιν τὸ τοῦ Θεοῦ λόγον, ἀνεύτασθαι μηδὲν αὐτῶν ἀντεξάργου, πρὸς ἡμῶν, ὅτι περὶ τῶν κατὰ τὴν καὶ δευθῶν πρὸς ἀεὶ εἰς τὸ τοῦ, μήτε μὲν φρονουπῶς ἄσάφητα. τί τὸν ἰδρασι μῶν, καὶ ἀσάφητα πρὸς τῶν; τίς οὐτως ἐμφορητικῶν, ὡς τὸ ἀσάφητα πᾶσιν οὐσίας τὸ ἐμφορητικῶν κατὰ τὴν κατὰ τὴν ἀσάφητα ἀσάφητα κατὰ τὴν ἀποτολμῶν τὸ πύργου ἐπέκεινα ἡμεῶν τοῦ, καὶ ἀσάφητα;

Ἐπειδὴ ὃ ὁ ἁγίου λόγος ἀσάφητα οἶδε ἡμεῶν οἰκονομικῶς ἐκ ζωακῶν τὸ ἐκ Θεοῦ καὶ φύσιν ἰὸν μοιομήν, ἴδῃν τε ἡσάφητα αὐτῶν ἀσάφητα ὅ ἐκ τὸ μακαρίας πύργου ἡμεῶν ἀσάφητα ὅ ἐκ τὸ ἡμεῶν ὅ ἐκ τὸ οἰκονομικῶν αὐτῶν λέγονται φανερὸν τὸ τὸ σαρκὸς πᾶν, τετηρητικῶν πύργου τῆ αὐτῶν φύσιν τὸ ἀσάφητα. Θεὸς γὰρ ὅτι ἐκ Θεοῦ.

Et sancto- rum Patrum.

Quod vero hujusmodi fide beatorum Patrum enituerit chorus, ex his iterum cognoscemus, quae ipsi scripserunt; Salvatoris secuti mandatum; meminerant enim cum dixisse: Gratis accepistis, gratis date.

Οις ἡ βασιλεὺς πρὸς τὸ ἴδιον πατέρα διέφερεν χρεός, ἢ αὐτὸν εἰσέμεινα, ἀν γεγραφαὶν αὐτοῖς, ἢ τῷ Θεῷ πρὸς τὴν ἀποστολήν. Διὰ τοῦτο διὰ τὸν ἴδιον πατέρα διέφερεν χρεός, ἢ αὐτὸν εἰσέμεινα, ἀν γεγραφαὶν αὐτοῖς, ἢ τῷ Θεῷ πρὸς τὴν ἀποστολήν.

Math. 10. v. 8.

Gregorii beatissimi Episcopi Nyssae.

Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης.

Hoc, inquit, sentite in vobis, quod etiam in Christo Jesus, qui cum esset in forma Dei, non rapinam arbitratus est, esse aequalis Deo; sed exinanivit seipsum, formam servi accipiens. Quid in Deo servi forma pauperius? quid in rege humilior, quam ad participatam nostrae naturae pauperime voluntarie devenisse? Rex regnantium, & dominus dominantium tributum pensat; Dominus creaturae deditur in speluncam; qui omnia comprehendit, cenaculi non invenit locum, sed in praesepi mutorum animalium projicitur; mundus & sincerus humanae naturae patitur sordem, & per omnem nostram gradens paupertatem, usque ad experimentum pervenit mortis. Videtis modum voluntariae paupertatis; visa mortem gustare dignatur; iudex adducitur in iudicium vite; omnium dominus subit suffragium iudicantis; rex celestium principatum manus carnificum non repellit.

Philipp. 2. v. 5.

Τούτο γὰρ φρονέω, φρονεῖτε, εἰ ὑμῶν, ὃ καὶ εἰς Χριστῷ Ἰησοῦ ὃς εἰς μορφὴν Θεοῦ ἑσαρκώθη, ἀλλ' ἐαυτὸν ἐκένωσε μορφῇ δούλου λαβῶν, τὴν ὁμοιωτέραν ἑαυτοῦ Θεοῦ, ἢ τὸν δούλου μορφῆς; ἢ ἑταπεινότερον ἑαυτοῦ βασιλέως ἢ ὄλων, ἢ ὁ εἰς κριανίαν ἢ παλαίης ἢ ἑαυτοῦ ἐκείνης ἐβήθη; ὁ βασιλεὺς ἢ βασιλεύονταν, καὶ ὁ κύριος ἢ κυριεύονταν, ἢ τὸν δούλου μορφῇ ἑσαρκώθη. ὁ κριτὴς τῶν πνύτων ἑσαρκώθη εἰς δωματωδίοισι, ἢ ὁ τῆς κτίσεως κύριος εἰς σπηλαίου καταγάται; ὁ δὲ πνύτων ἀειδεδουλωμένος ἐκ δούλου τῶν ὄλων εἰς τὰς καλύπτους, ἀλλ' εἰς φάτην ἢ ἀλόγων ἐξαρτίπισται; ὁ καθαρός, καὶ ἀκέραιος, ἢ τῆς ἀνθρώπων φύσεως καταδέχεται ῥύπαν, καὶ ἀπὸ πάσης τῆς πτωχίας ἡμῶν διεχέται, μέχρι τῆς θανάτου παρὰ πείρας, ὁρατοῦ τῆς ἐκείνου παύσεως ὁ μέγας ἢ ζωὴ θανάτου γέεται; ὁ κριτὴς εἰς κριτήριον ἀγεται; ὁ τῆς ζωῆς ἢ ὄλων κύριος ἑαυτοῦ τῆς δικαιοσύνης ἀγεται; ὁ πάσης τῆς ἑσπερίας δυνάμεως βασιλεὺς τῶν ἄνθρωπων εἰς ἀπώγειται χεῖρας. ὁρατοῦ τῶν ἑσπερίας τῶν ἀπώγειται τὸ ἑσπερίαν τῶν ἀπώγειται τῶν ἀπώγειται τῶν ἀπώγειται.

Basilii sanctissimi Episcopi Caesareae.

Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας.

NEQUE tantum calum, & terra, & aquorum altitudo, & quae in aquis vivunt, nec terrestria animalia, nec stelle, nec arbores, nec aer, nec hora temporum, & elementorum varia diversaque ordinatio, virtutis ipsius maiestatem probare possunt, quantum quod potuerit Deus, qui capi non potest, impassibilis conjungi per carnem cum morte, ut vobis passione sua impassibilitatem donaret.

Οὐ γὰρ ποσῶν οὐρανῶν, καὶ γῆς, καὶ τῶν μέγιστων ἢ πελάγων, καὶ τῶν ἐν ὕδασι ζώοντων, καὶ τῶν χερσαίων ἢ ζώων, καὶ φησὶ, καὶ ἀέρες, καὶ ἄρ, καὶ ὡρεῖ, καὶ ἡ ποικίλη ἢ πνύτων ἀσκήτων, ὁ ἑσπερίας ἢ ὄλων σκωπῆσι, ὅσον τὸ δυνατὸν ἢ Θεὸν τὸ ἀγάρητον ἀπάτης ἢ ἑσπερίας συμπλακῶναι τῶν θανάτου; ἢ ἡμῶν τῶν ἰδῶν πάντα ἢ ἀπάτης γρησῆσι.

Athanasii beatissimi Episcopi Alexandriae.

Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας.

ET ostendebatur, quod non perphantasiam, sed vere habebat corpus; consentaneum autem erat Dominum induentem carnem humanam, eam totam cum passionibus suis induere, ut quemadmodum ipsius proprium dicimus corpus,

Καὶ ἐδείκνυτο, ὅτι μὴ φαντασία, ἀλλὰ ἀληθῶς ἔχον ἑαυτοῦ τὸ σῶμα. ἔσπερετε ὅτι κύριον ἐδιδουσκῶμεν ἢ ἀνθρώπων ἑσπερίας τῶν ἑαυτοῦ, μετὰ ἢ ἰδῶν πάντων ὄλων αὐτοῦ ἐδιδουσκῶμεν ἢ ἑαυτοῦ ἰδῶν αὐτὸν λέγοντες ἢ τὸ σῶμα,

ούτω καὶ τὰ τῶν ὁμοιωμάτων πάθη... λέγονται. Εἰ καὶ μὴ ἡμεῖς ἐπιδοκίμαζομεν αὐτὰ...

* γινώσκουσα
* ἡμεῖς

Αποφύγετε τὴν εἰς πληροφροσύνην... οὐ μὴ οὖτο πάλιν εὐθενοῦται... εἰς τὸν αἰῶνα αἰῶνας, Ἀμήν.

* ἡμεῖς
* κελεύειν
* πᾶσι

Dum hæc prelo subjiciuntur, incidi forte in librum Anastasii Sinaitæ, qui dux via dicitur, & aliud querenti occurrit caput vigesimum secundum, in quo Andrea Samofatenensis mentio fit...

ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ἀνα καὶ κατέπε... ἠκούσθη κατὰ τὴν ἐκκλησίαν... ἡμεῖς οὖν ἀνακαίρειν οὐκ ἐβόησαν...

Kai othes talta epoin o Andreas. Euge ontos... ὁμοιωμάτων... εἰδοὺ τὸ παρῆκεν καὶ μέγα...

fic etiam corporis passiones proprie ipsius esse dicantur, nisi propter divinitatem cum non tangerent passiones. Quod si corpus alterius est, alterius dicatur & passio...

1000. f. v. 14.

Satis igitur ad satisfactionem opinor esse prudentibus dicta, quæ addita sunt, cum præsertim lex divina aperte commemoret: In ore duorum vel trium testium stabit omne verbum.

Epilogus totius responsionis. Matth. 18. v. 16.

GIANITIS & Theodosianis, atque Euty-chianistis sursum & deorsum objicientibus Cyrillum, quasi vnam in Christo naturam dicat, Andreas Samofatenus in scripto suo contendit, Cyrillum potius Nestorio patrocinari, etiam si ignorans id faciat, & laqueo, quem ipse tetendit, capitur...

Ad hæc ita respondet Andreas: Quam præclarum judicium! Quam pia est hæc Cyrilli de dogmatibus explanatio! Ecce, Patrum, & ma-

US

πατήριον... ἀποστολικὴν... ἁγιωσύνην...

ὡν, ἐξ ἧς... ἀποστολικὴν... ἁγιωσύνην... ἀποστολικὴν... ἁγιωσύνην...

μετα... ἡμεῖς... ἀποστολικὴν... ἁγιωσύνην...

Hoc ex fragmento intelligere licet, 1. Andream studiosissimum fuisse Nestorii: ideo enim, & execrandus ab Anastasio, & draco nequissimus vocatur.

ii. Oppugnata fuisse ab eo capita scripto libro, qui ab objectionibus diversus sit: totum enim hoc fragmentum in objectionibus non reperitur, neque vero fuit unquam. nam quomodo ad objecta sane graviora Cyrillus non respondisset, qui minora quæque diluit?

iii. Librum hunc scriptum fuisse, post reprehensiones Theodoretæ a Cyrillo confutatas, atque adeo post responsionem ad objectiones Orientalium: fit enim & confutationis, in parte iv. fragmenti, & responsionis ad objecta, mentio in confutationis præmio.

iv. Videri scriptum ab Andrea librum, vel sub finem concilii Ephesini, post acceptas a Theodoretæ literas de statu rerum Nestorii, vel post solum concilium, cum regressi in Orientem schismatici depositionis sententiam in Cyrillum latam confirmarunt in synodo, cujus meminit Liberatus: tunc enim nihil non licuit Orientalibus adversus capita duodecim, quæ ne omnibus quidem catholicis probantur; nihil non ausi sunt Nestorii fautores, præ impatientia afflictæ causæ, quæ suos adhuc habebat in aula patronos.

v. Scholia de incarnatione Unigeniti edita esse a Cyrillo ante concilium Ephesinum, si vera sint quæ scribit Andreas: de ipsis enim loquitur, ut de pervulgato jam dudum opere; quamquam id quod affert de statere, non reperitur in scholiis cujuscumque nunc habentur. Unde oportet, aut Anastasium memoria lapsum, Scholiorum nomine aliud opus appellasse, aut ipsis deesse, quæ de statere scripta erant.

vi. Denique vexari toto isto fragmento dictum Cyrilli anath. 111. *Siquis in vno Christo post unionem dividit hypostases, ipsasque tantum conjunctione in se connectit, quæ secundum dignitatem est.* &c. videntur enim hypostases positæ pro naturis: sola enim naturæ connectantur, quæ si naturæ duæ sint, duas sequitur a Cyrillo dici hypostases in Christo, quod Nestorianum; sin minus autem duæ sint, sequitur alteram transisse in alteram, quod Arianum. Verum fallitur ratione sua Andreas, aliud enim nihil Cyrillus vult, quam unitis inconsule & inconvertibiliter naturis, jam non duas admitti debeant hypostases, (hoc enim est *ἑνὸς τῆς ὑποστάσεως*) quæ sola *ἕνωσις* unione copulatur.

CYRILLI
EPISCOPI ALEXANDRIÆ
RESPONSIO AD EA

quæ Theodoretus contra anathematismos dixit.

Cyrillus reverendissimo & dilectissimo fratri, & consecratori Eꝛoptio, in Domino salutem.

Κύριλλος τῷ βλαβερότατῳ, & ποτανοτάτῳ ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ ΕΥΩΠΙῳ, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Cyrillus Eꝛoptii caritatem laudat.

LEGI quæ tua sanctimonia dudum mihi transmissa sunt, & affectum miratus sum, & affectum caritatis in Christo; oportere autem arbitror, nunc quoque attemperatissime exclamare, quod in libro Proverbiorum scriptum est: *Frater a fratre adjutus, ut civitas bene munita.* Et mihi quidem videtur caritas divinæ scripturæ maxime fuisse laudibus honorata, & id recte, quippe cum habeat in se plenitudinem legis, & virtutibus sit aliis præferenda, ac sanctorum animis videatur esse mirabilis, nempe quam dicimus, non nudis, nec folis impleri verborum vocabulis, sed quæ a rebus ipsis testimonium habeant. Quemadmodum enim pretiosissimi lapides, quos Indicos aiunt esse, non si quis de ipsorum pulcritudine commemoret, sed ipsi pulcri si fuerint, spectantium oculis admirandi sunt; ita ex ipsis exemplis præclaræ caritatis decus apparet bonis omnibus comparatum.

Et gratias agit ob transmissum Theodoretii opus adversus anathematismos.

Hanc reverentia tua plurimi facit, sanctorum solita semper observare vestigia, & probatissimæ vitæ illorum laudes sectari. Accepi igitur, ut tuæ sanctitatis affectum nunc quoque cognoscerem, tomum transmissum, quem composuisse dicitur contra anathematismos Theodoretus Cypri: ita enim oppidum illud audio nominari. Quo perlecto egi gratias maximas Deo, & illud dicere non cessavi: *Domine, libera animam meam a labiis injustis, & a lingua dolosa.*

psal. 119. v. 2.

ΕΝΕΤΥΧΟΝ τοῖς πατρῶσι τοῖς θεοσεβείας ἑπιπαλιθούσι, τεταμίμακά τε ἡ ἀγάπη, καὶ τὸ ἐν Χριστῷ ἀγάπης ὁ γνήσιος χηλίω ὁ λαογαμβανὸς καὶ νῦν εἰπὼν, ὡς ἐστὶ ἀληθὲς τὸ ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ἀποστολικῆς * Ἐπιπέδοι. * ἀδελφός ἡσ' ἀδελφοῦ βοηθούμενος, ὡς πόλις ἐχυρὰ. καὶ μοι δοκεῖ τῆς ἀγάπης τὸ * χηλίω * καὶ τὸ πληρὸς ἄλλων ἡμετέρας λόγου πατρῶσι τῆς θεοσεβείας χηλίω. καὶ μέγα εὐκρίτος, πληρωσὸν γὰρ ἐχθ' ὁ νόμος, καὶ παρ' αὐτῆς ἄλλων ἀρετῆν, καὶ ἐν πολλῷ κήσται γαίματι πατρῶσι τῆς ἀγίων ψυχῶν. πληροδοταὶ γὰρ μὲν αὐτῶν φαίδν, σὲα ἐν ψυχῆς τε, καὶ μόνιας ἡμετέρας παρ' αὐτοῖς, ἄλλα δὲ αὐτῶν τῆς παρ' αὐτοῖς μὴ τυρομενίας. ὡσπερ γὰρ αἱ πολυτελείαται τῆς λήσαν, αὐτὸ Ἰνδικῶν εἶναι φασὶν, σὲα δὲ ὡν αὐτῶν ὡς ἀγαθῶν πατρῶσι, ἀλλ' ὡς εἶσι πατρῶσι τοῖς ἰσάσαι γαίματι, τὸ αὐτῶν, ὡσπερ, ὡσπερ καὶ τὸ λαογαμβανὸν τῆς ἀγάπης ἐμφανέται καλλος, δι' αὐτῶν τῆς κληρονομίαν ἐφ' ἅπασιν τοῖς ἀγαθῶν μὴ τυρομενίας.

Ταύτην ἡ σὴ θεοσεβεία ποιήσται ἀεὶ πολλοῦ, καὶ τὸ ἀγίων φρενὸς ἰσοσα κατ' ἴχνος, καὶ τὸ τὸ ἐκείνων βλάσας εἰς ἐαυτῆς ἀνάματα μὴν καύχημα. δέδεγματ' ἡ καὶ νῦν εἰς πληροσεβείας τὸ εὐούσης ἀγαθῆς τῆς σὴ θεοσεβείας τὸ ἀγαπημὸν τῶν τοῖν, ὡν σκευθῆναι λέγεται καὶ τὸ ἀγαπημὸν τῶν Θεοδώρητος ὁ Κύρου. καλεῖται γὰρ οὕτω φασὶ τὸ πολίχρον. ἀποτῶν ὁ τοῖς ἐκφύοις, ἀεὶ θῆκα ὁ Θεὸς ὁ ἀγαθῆς εὐείας ὡδαίς, οὐ ἀγαθῆς ἡ κακῆς λέγον. Κύριε, ῥῶσαι τὴν ψυχῆν μου ἀπὸ χηλίαν ἀδικῶν, καὶ ἀπὸ γλώσσης δολίας.

CUS

ADVERSUS THEODORETUM. 179

Εὐδοκίῳ γὰρ ἐμῶν συνοφατημάτων... πρὸς τὸν δεξιόν... ἑκάστων τῶν κεφαλαίων... ἀπομόνωται τῶν...

* τῶν ἑλευκτίων λόγων. ἢ ἕλλητικῶν λόγων

Comperi enim vbique & in singulis capitulis mihi calumnias importari. Miratus igitur sum, virum non alienum a literis, vt quidam de eo retulerunt, & sacrarum forte literarum non mediocri scientia præditum, in tantum ignorasse vim capitulorum, vt orta sit mihi suspicio, cum alienis desiderijs ficta ignorantia fuisse gratificatum; ne scilicet videatur temere nobis, & sine aliquo colore detrahere: cum præfertim nihil prorsus arduum sit, nihil obscurum in nostris dictis, nisi me fallit opinio, nihil quod sit intellectu difficile. Verum quando necesse fuit, quamvis jam super his antea scripserimus, paucis ad eum quoc respondeo, ne quis nos credat reticuisse convictos, aggrediar ad responsionem, quantum res patietur, breuitate seruata.

Accensat Theodoretum sic etiam Iguotantia.

Æ
E A

Ἐ πο...

εὐδοκίῳ... ἡρώτων...

ἰσοπέδιος...

ἄλλαν...

ἵστο...

ἴστο...

Εἰδὼν ὁμοίως αὐτὸν τῆς θεοπνεύσεως ἐπισημῶν γραφῆς, ἐπιστρεφόμενος αὐτῶν τοῖς πρὸς τὸ θεῖον ἡμῶν μυστηρίων ποιήσας λόγους, τὸ ἱερὸν γραμμῶν ἀγαμέμνων μύθηον, ἀνεφάνη τε οὕτως ἀριστοτέλους τὸ ἀσηχησῆναι ἐν μέσοις ἡμῶν ἀρχαῖς, καὶ ὁμοίως ἀποδοκίμαζεν αἰὲν ἐν μέσοις τῶν ἑλλήνων... ἀγαμέμνων...

Decuerat quidem ipsum maxime, cum scripturarum habeat scientiam diuinarum, volentem nobiscum de sacris mysterijs disputare, sacrarum tantummodo literarum fecisse mentionem, ac non curiosas fabulas fordidasque proferre: meos etenim sermones MALO DISCORDIÆ adfumulare dignatur, & hanc fortasse probationem suæ putat esse doctrinæ. Unde & nos hanc ipsius nimiam fumus admirati scientiam: apparet enim illum propter profundam scilicet ingentemque doctrinam, MALUM non ignorasse DISCORDIÆ; nec Paridem filium Priami.

Et ostendat faculatibus doctiss.

Πρὸς ὃ τοῖσι δὲ μὴ μόνον ταῦτα προσέδοξα, ἀλλὰ καὶ τοῖς μὴ πιστοῦσιν αὐτῶν συμβουλιὰς, ἀναθεματίσαι τολμήσω. Ἐπιστρεφόμενος αὐτῶν ταῖς ἀρχαῖς, καὶ οὐ τὸ ἐχθρὸν ἡμῶν τὴν ἀρχαίαν, ὡς ἐξ ἐκείνου ταῦτα σπουδαστικῶς, ἐρρίψαν ἐν μέσοις, καὶ τὸ μὲν ἑκείνου ἐκείνου μύθηον ἀφαιρήσειν, ἐκείνου τὸ φλόγα.

Nam in epistola post alia: Præterea non solum ipse hec ista asseruit; verum etiam nolentes ejus obtemperare blasphemijs anathematizare ausus est. Si tamen ipsius sunt ista inuenta, ac non magis quidam inimicus veritati tanquam ex illo conscripta projecit in medium, sicut illud, quod in fabulis est, MALUM DISCORDIÆ, quod flammam accendat.

Πλήν ταῦτα ὅσοις μετέστη ἐκείνου, αὐτὸς ἐξομῶν μύθηον τὸ ἀποδοκίμαζον αὐτοῦ.

Verum, nos his interim missis, proposito insistamus.

Anathematismus a.

Anathematismus priuus.

Εἰ τις οὐχ ὁμολογῆσεν Θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ, καὶ ἀφ' οὗτο Θεοτόκον τὴν ἀρίστην πρὸς τὸν ἕρποντα γὰρ ἀρκιῶν ἀρχὴν γενεῶν, καὶ ἐκ Θεοῦ πάντες λόγους ἀνάστασεν.

Siquis non confiteatur Deum esse vere Emmanuel, & propterea sanctam Virginem esse Θεοτόκον: peperit enim carnaliter carnem factum Dei Verbum; anathema sit.

Απολογία Κυρίλλου.

Responsio orthodoxi.

Ιδού δὴ πάλιν ὁ Ἰουδαῖος οὐτοι καθ' ἑαυτοῦ καὶ ἡμῶν ἀνεστραμῆς τὸ καθ' ἑαυτοῦ ποιῶν...

Νεστορίου ἰσχυροῦ ἀναμενῶντος πρὸς τὸ Θεοῦ λόγον πῶς καὶ ἀπὸ ἡμῶν...

Eccē iterum generosus iste barbarus ex minimis causis occasionem maledicendi captans, reprehendit dictionem, quod per substantiam...

Cyillus red- dit causam, cur vsus sic voce...

Nestorio igitur vbique evacuantē Dei Verbi secundum carnem generationem, & solam dignitatum vnitatem nobis instituentē...

Nempe vt ob- siteret Nesto- rio non bene sentienti de naturarum vnione.

NOTANDA sunt accurate ista Cyrilli verba: πῶς καὶ ἀπὸ ἡμῶν ἑνὸς ἡμεῖς καὶ θεοῦ...

V. synod. col. lat. 7. serm. V 11. num. 37.

Τούτου ὅ, ὡς γε οἱμαί, καὶ αὐτὸ Θεοδωρικῶς δεχθῆναι, φύσις ἀειθερῆς οὐ χωριζομένη...

Id autem, vt opinor, Theodoretō ipsi videtur dicenti, ab humana natura Deum non fuisse separatam, nec absque deitate humanitatem intelligi...

Arguit Theo- doretum, quod reprehendat sententiam, in qua ipse sit.

Ἀλλ' ὁ δεινὸς εἰς λόγους, ἔτι πικρὸς εἰς ψευδεῖς, κριτικῶς οὐ σημασιτικῶς...

Sed vir ille vehemens oratione, & cogitatione acerrimus, commixtionem significari huiusmodi dictione definit, &...

Respondet objectioni de mixtionem naturarum.

dicere audeat, atque ea, quae ex naturarum commixtione contingant, proponit in medium, quasi nos ignoremus, an forte quadam infolentia gloriatur, & existimat neminem praeter se alium, orationem posse, quantum voluerit, propagare; si modo, quod a nullo sit dictum, tanquam vere dictum, sibi proposuerit, ut aliquid videatur esse apud eos, qui discernere nesciunt, qui sint vaniloqui, mendacesque, & qui rectam viam teneant veritatis, & prudentes exerceant necessariosque sermones.

Et Theodoretus ignorantiae accusat.

Opinabar quidem, confiteor, a principio, capitulorum vim ipsum minime ignorasse, sed simulare ignorantiam, & in hoc quibusdam gratificari; vere tamen eum ignorasse nunc comperi.

λέγει ἀπορρημῶς, ὡς ἐκ τῆς ἰσχυροῦς τῆς φύσεως, ἀπορρημῶς βλαβῆς, ὡς ἡμεῖς ἠγνοῦντες, ἢ τὰ ἑαυτῶν φησὶ, καὶ φιλοκαμπῆς. οἴεται δὲ ἴσως, ὅτι ἐπεὶ οὐδὲν, ἢ μακροχρόνῳ διδάσκει, ὁ πᾶσι γινώσκων Ἐπισημόν, ὡς ἀληθῆς διδάσκαλος. ἴνα ἴσως ἐπὶ δικῆ παρὰ τὴν τῆς οὐκ εἰδῶσι ἀφαιρήσῃ ὁρῶν, τίς μὲν εἰσεμυθῆς, ὅτι φησὶται, τίς δὲ κατ' ἐξουσίαν ἀληθείας ἐρχεται, καὶ ἑαυτῶν ἀναθήσων ἀποσταλάσκει.

Ὡμῶν μὲν δὲ ἐν τῷ ἑαυτῶν, ὁμολογῶν, ἡ δὲ κεφαλῆσαν πῶς διδάσκει οὐκ ἀγνοῦσαι μὴ ἀπὸν, ἡ ἀποπλάττειται δὲ, ὡς ἔφω, ὁ δοκῆν ἠγροκείας, καὶ τῶν χειρῶν ἀπορρημῶν ἠγροκείας γὰρ μὲν αὐτῶν καὶ ἀληθῶν διέδοσαν λοιπῶν.

Anathematismus tertius.

Αναθεματισμός γ'.

Si quis in vno Christo dividat substantias post unitatem, & conjunctione sola conjungat secundum dignitatem, vel auctoritatem, vel dominationem, ac non magis conventionem quadam, quam sit facta, per se naturalem; anathema sit.

Εἴ τις ἐπι τῷ ἐν ἑνὸς Χριστοῦ ἀφαιρῆς τῆς ἑνωσεως μὲν ἢ ἑνωσῶν, μὴ συνάπτεται αὐτῶν συναφείας τῆς κατὰ τὴν ἀξίαν, ἢ ἡρω ἀουθενίας, ἢ διδάσκειας, καὶ οὐχὶ δὴ μάλλον συνάπτεται τῆς κατὰ ἑνωσῶν φυσικῆς ἀνάθεμα ἔσται.

Reprehensio haeretici.

Θεοδαρητοῦ ἀνάθεμα.

Objicit Theodoretus obfuscitatem & dementiae sententiam.

Obscura quidem dictorum caliginosaeque sententia; plana vero apud pios ipsorum dementia. Cui enim non sit perspicuum, quod conjunctio & conventio nihil differant; nam & conventio eorum est, quae erant ante divisa. Sed hujusmodi verborum prudentissimus generator, tanquam contraria posuit verba sibi convenientia: Non enim oportet, inquit, conjungere conjunctione substantias; sed complexione, & conventionem naturali, aut ignorans forte quid dicat, aut sciendo blasphemas.

Σχετικῆς, καὶ ἑαυτῶν τῆς Ἐπισημῶν ἢ ἑνοια. δηλῶν δὲ αὐτῶν τῆς διαιρέσῃ ἢ ἑνοια. τίη γὰρ οὐκ ἐβδίδων, ὡς συνάφεια, καὶ συνάφεια οὐδὲν ἀφαιρέσει; ἢ τε γὰρ συνάφεια τῆς χειρῶν ἀπορρημῶν ἐστὶ συνάφεια, ἢ τε συνάφεια τῆς διηρημένῶν συνάφεια, ὁ δὲ ἑαυτῶν τῆς ἑνωσῶν τῶν πατέρων, ὡς ἑαυτῶν τῆς συμφωνίας τελέθει. Οὐ γὰρ γὰρ φησὶ, συνάπτεται τῆς ἑνωσεως συνάφεια. ἀλλὰ συνάπτεται, καὶ συνάπτεται φυσικῆς, ἢ ἀγροκείας ὅτι λέγει, ἢ ἐν γινώσκῃ βλασφημῆς.

Reprehendit vocem ἐνωσεως ανων.

Natura enim res est quaedam imperiosa, & cogens quaedam agere, non voluntate. Est autem tale quod dico: Natura esurimus, non voluntate hoc patientes, sed necessitate; ac ni ita esset, pauperes a mendicitate liberarentur, habentes in voluntate sua, ut non esuriant; naturaliter sentimus, naturaliter dormimus, naturaliter spiritum ducimus. Verum haec omnia, sicut dixi, non fiunt voluntate: nam si quis horum aliquid non admittat, necessario vitae sentiet finem. Ergo si naturalis conjunctio facta est formae servilis, compellente quadam necessitate, non sua clementia Deus Verbum conjunctum est formae servili, at-

ἢ γὰρ φύσις ἀνάθεμα ἐστὶν τὴν ἐστὶ, ὅτι ἀεὶ ἀλλοτρίως χεῖμα. ἢ ἢ λέγω. Φυσικῶς πᾶν ἄνθρωπος οὐ γινώσκῃ τῶν πάσων, ἀλλὰ ἀνάθεμα ἢ γὰρ οὐ πτωχῶν οὐδὲν, ἢ παρορρημῶν ἀππληροῦν, ἢ μὴ πᾶν πῶς ἀξιοῦν ἐν τῇ βαλῆ, κεκτημένοι. Φυσικῶς διδάσκω, φυσικῶς καθυπνῶ, φυσικῶς ἀναπνῶ, ἢ ἀεὶ. πᾶντα δὲ ταῦτα τῆς ἀβουλίας, ὡς ἔφω. ὁ γὰρ μηδὲν τῶν καθυπνῶν, ἀνάθεμα ὅτι τῆς ζωῆς ἡ ἀποδέχεται τέλος. Ἐπειὶ φυσικῆς γίνονται τῆς Θεοῦ μορφῆς, καὶ τῆς ἑαυτῶν μορφῆς ἢ κατὰ ἑνωσῶν συνάφεια, ἢ ἀνάθεμα ἢ τῆς βλαβῆς, ἀλλ' οὐχὶ φιλακα, δεσποτία χειρῶν, ὁ Θεὸς λόγος συνάπτεται τῆς δούλου μορφῆς.

PATER, SI POSSIBILE EST, &c. Matth. 26. v. 39.

cere ad Patrem: Pater, si potest fieri, transeat a me calix iste; veramtamen non sicut ego volo, sed sicut tu? Ex hoc enim rursus irrationabilia multa eveniunt; & primum, discordare Patrem & Filium, & alia velle Patrem, alia Filium. ait enim: Verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu. Deinde ingentem rursus ignorantiam in filio esse videbimus, invenietur enim ignorans dicere: si potest fieri, transeat calix. Hoc autem de Deo Verbo dicere impium est, & blasphemiam plenum: sciebat enim certissime, qui hujus causa advenit, qui sponte nostram naturam assumpsit, qui se exinanivit, dispensationis mysterii exitum, propter quem sanctis predicabat apostolis: Ecce ascendimus Hierosolyman, & Filius hominis tradetur in manus gentium, & flagellabitur, & crucifigetur, & tertia die resurget. Qui igitur itac pronuntiavit, & qui Petrum objurgavit deprecantem ne fieret, quomodo deprecatus esset ne fieret, si plane sciebat omne futurum? Quomodo autem non sit absurdum, Abraham quidem ante multa secula vidisse diem ipsius, & gratularum esse; & Isaiam item precantem salutares passiones, & Jeremiam, & Daniele, & Zachariam, & omnem Prophetarum chorum; ipsum vero & ignorare, & liberationem postulare, & deprecari id, quod salutis mundi fuerat profuturum? Ergo non Dei Verbi ista sunt verba, sed servi formae, quae pavebat mortem, quia nondum mors fuerat resoluta; sed Deus Verbum hac dicere concessit, dans locum timiditati, ut appareret geniti natura, & ne dicitur & carnis, id quod ex Abraham & David factum est, existimemus, ob profanos & haereticos, quorum factio talem blasphemiam peperit.

Matth. 20. v. 2.

* Manichaeos

Ergo ea, quae divinae dicta, vel facta, sunt, Deo Verbo ascribamus; quae vero humiliter dicta sunt, servi formae ascribemus, ne Atrii & Eunomii blasphemias amulemur.

Responsio orthodoxi.

Queritur Cyrillus calumniam sibi fieri.

NONNE multo melius, quae fuerat ipsum, vim perscrutari dictorum, ab odio & praedicio liberum animum retinentem? Verum id minime agere dignatur; omnia enim ad suum convertit arbitrium, & ait: Cognata & hac

πῶν πατρὸς τῆ πατρὸς. Πάτερ, εἰ δυνατὸν, πρὸς ἄρτον τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ. πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σὺ. πολλὰ γὰρ ἐπέθητι παλιν συμβαίνει ἅ ἅπαντα. Ἐπεθετο μὲν, ὁ διχορροφῶν τὸ πατέρα, καὶ τὸ υἱόν, καὶ ἔπειτα μὲν βόλεσθαι τὸ πατέρα, ἔπειτα δὲ τὸ υἱόν. ἔφη γὰρ Πλὴν, οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σὺ. * ὅτι πολλὰ αὐτῆς ἀγνοίας ἐν τῷ ἡρώ θεοπροφητῶν. ἀρεθῆσαι γὰρ ἀγνοῶν. Εἰ δυνατὸν, ἢ μὴ, παρρηθῆναι τὸ ποτήριον. τὸτο δὲ καὶ τῷ Θεοῦ λόγῳ λέγειν, δυσσεβεῖς, καὶ βλασφημίας ζέειν. ἢ δὲ γὰρ ἀκριβῶς, ὁ Διὸς τῶτο τῷ θεολογικῶν, ὁ ἐκείνῳ τῆ ἡμετέραν φύσιν ἀναλαβῶν, ὁ εαυτὸν κατέσας, τῷ τῆς οἰκουμένης μυστηρίου τὸ τέλος, * δι' οὗ ἐ τοῖς ἱεροῖς παροῦσιν ἀποστόλοις. Ἰδοὺ, * δι' ἀναβασιμῶν εἰς Ἱερουσόλυμα, ἔ οὗ τῆς ἀναβασιμῶν τῷ θεοπροφητῶν εἰς χεῖρας ἐπιπέσει, εἰς τὸ ἐμπαῖσαι αὐτὸν, καὶ μεστρωσῶν, καὶ σαυρωσῶν, ἔ τῆ τελειῆ ἡμέρα ἀνασῶνται, ὁ ἑνὶ τῷ αὐτῷ περὶ κριζῶν, καὶ τῷ Πέτρῳ ἐπιτιμησῶν ἀπὸ ξαμῶν τῷ ἡμέρας, πῶς ἀπὸ τῶν μὴ γενέσθαι, ὡς τῶν οὐδὲ πῶς ἐπιπέσει; πῶς δὲ οὐκ ἀποποι, Ἀθεοῦ μὲν παρὸ πολλῶν ἡμεῶν ἰδίῳ τῆ ἡμέρας αὐτῶν, ἔ χερῶν, καὶ ἡσάμεν ὡσαύτως παροῦσιν αὐτῶ τῷ θεοπροφητῶν πατρῶν, ἔ Ἱερεμίου, καὶ Δαυιδῶν, ἔ Ζαχαρίου, ἔ πῶτα τῷ παροῦσιν ἡμεῶν. αὐτῶ τῷ ἀγνοῶν, ἔ ἀπαλασζῶν αὐτῶν, ἔ ἀπὸ τῶν, ὁ, ἔ ἐπὶ θεοπροφητῶν τῆς οἰκουμένης ἐμῶν ἐπὸς; οὐκοῦν οὐ τῷ Θεοῦ λόγῳ αὐτῶ τῷ ἡμέρας, ἀλλὰ τῷ δούλῳ μορφῶν τῷ δειλιώσῳ τῷ ἡμεῶν, Διὸς τῷ μὴ πῶ λυθῶν τῷ ἡμεῶν. * ἢ οὐαὶ λόγῳ αὐτῶ ἐπὶ τῷ αὐτῶν, χεῖρας διδῶν καὶ τῷ δειλία, ἢ αὐτῶ τῷ τῷ τῶν ἢ φύσιν, καὶ μὴ δεικῶν, ἢ φημισῶν τῷ ἔ Ἀθεοῦ, ἔ Δαβίδῳ ἀπολαβῶν. ὁ τῷ δυσσεβῶν αἰρετικῶν ἢ συμμορεῖα παροῦσα, αὐτῶ τῷ βλασφημίας ἐγῶνται.

Οὐκοῦν τῷ μὴ πορορεπῶν εἰρημῶν καὶ περὶ αὐτῶν, τῷ Θεῷ λόγῳ παροῦσιν. ἔ δὲ ταπεινῶν εἰρημῶν, καὶ περὶ αὐτῶν, δούλῳ μορφῶν παροῦσιν. ἢ αὐτῶ τῷ Ἀρείου, καὶ Ἐτιμίου βλασφημῶν ποῦνται.

Απολογία Κυρίλλου.

Καὶ πῶς οὐκ ἀμεινον, ἔ τῶν, τῶν τῶν εἰρημῶν βασιμῶν δυνάμιν, μίσοις τε, καὶ περὶ αὐτῶν ἡμεῶν ἐγῶνται τῷ Διὸς; ἀλλ' ἡμεῶν μὲν τῶν δρῶν ἡμεῶν. αὐτῶ τῷ πάλιν ἐπὶ τῷ αὐτῶ δεικῶν, καὶ δὲ φησι. Συβλητῶν καὶ τῶν

deccuerat enim, cum esset Deus simul & homo, per utroque eum procedere sermones.

Quod probat ipse Theodoretus verbis.

Admiror autem, quod simulet quidem ipse quoque, confiteri, quod sit vnus Christus, idem scilicet Deus simul & homo; deinde tanquam in oblivionem delapsus eorum, qua recte habere arbitraturs est, vnum dividat rursus in duo. Ponit enim Salvatoris vocem dicentis: *De die autem aut hora illa nemo scit, nec angeli caelorum, nec Filius, nisi Pater.* Deinde sapientiam esse affirmans Dei Patris Verbum, & omnia futura praescire, adjicit & ait: *Non ergo Dei Verbi ignorantia, sed servi forma, que tanta eo tempore scibat; hac & de aliis similibus dici possunt.* Ergo si non mendaciter dicit vnum Christum, & Deum Filium, eundem Deum simul & hominem: quare dividit, & duos dicere Filios non crubescit, nisi forte non videantur duo esse omnino, is qui habeat scientiam praefinitam, & is qui omnia facit, & qui particularem accipiat revelationem, & qui sit perfectus sapientia, & tanta cognoscat, quanta etiam Pater?

Quomodo Christus scit, & nescit dicunt iudicii.

Si autem est vnus & idem, propter adunationis verissimam rationem, & non alius & alius divisit & separavit, ipsius est omnino scire, & videri nescire. Ergo scit quidem divine, vtpote sapientia Patris. Sed quoniam inscitae humanitatis mensuram subit dispensatoric, & hoc quoque cum aliis familiare facit; quamvis, sicut nuper diximus, nihil prorsus ignoret, sed sciat cuncta cum Patre.

Cur dicitur escuisse, &c.
Ivan. 6. v. 51
Ysa. 23 v. 10.

Quam igitur ob causam escuisse dicitur, & fatigatus esse ex itinere, cum sit vita & vivificus, vtpote Deus, & cum sit ipse panis vivus, qui de caelo descendit, & vitam dans mundo, & ipse sit idem virtutum Dominus? Scilicet vt factus fuisse homo vere credatur, familiaria putat humana, nunquam naturae suae bonis excedens; sed ea immota retinens, in quibus erat semper, & est, & erit.

Theodoretus arguitur, quasi dicat Christum esse prophetam.

Qui vero revelationem datam esse commemorat servi formae a Deo inhabitante, & eam praefinitam, Prophetam nobis ostendit Emmanuel, & hominem Θεοφόρον, & aliud nihil.

ἔδωκεν, ὅτι Θεὸν ἴμοι, καὶ ἀνθρώπων, δι' ἀμοιβῆν ἰέναι ἅν' λόγων.

Θαυμάζω δὲ, ὅπως ἠποκρίνεται μὴ καὶ αὐτὸς ὁμοιωθῆναι, ὅτι καὶ εἰς ἑστὶν ὁ Χριστός, ὁ αὐτός διλοισί Θεὸς ἴμοι, καὶ ἀνθρώπων· εἰς ληθείαν δὲ ἄκωρον ἠσανεψείς, ἀνδρῶν ἐχρὶν ἠσείληψε, διήγησι πάλιν εἰς δύο τ' ἕνα· καὶ λαπήσοι μὲν γὰρ τὸ φησὶς Φωνῶν λέγοντες· Περὶ δὲ τῆς ἐμοῦ εἰς ἐμὸς, ἢ ἢ ἄλλος, σοῦτος οἶδεν, σοῦτε οὐ αἰσθητοὶ τῶν οὐρανῶν, σοῦτε οὐκ εἰς, εἰ μὴ ὁ πατήρ. εἶπα Ἐφίνας εἶ) ἀφ' ἐξουσίας ἢ ἐκ Θεοῦ φωνῶτα λέγει, πρῶτα τε εἰδέσθαι τὰ ἐσομένα, καὶ εἰσεπάγει, καὶ φησὶν· Οὐκ ἔσται ἢ Θεοῦ λόγος ἢ ἀγγελία, ἀλλὰ τὸ εἶδεν μὲν ἢ ἕσται τα κατ' ἐκεῖνο καὶ ἐροῦσθαι, ὅσα ἡ εἰσοῦσα σοῦτος ἀπεκάλυψε. Ἔσται καὶ ἡ ἐπὶ ἄλλων * ὁμοίως ἔστιν εἰπεῖν. Ὁμοίως, εἰ μὴ * ἐμοῖς καὶ ἑμῶν λέγων ἕνα κύριον, καὶ Χριστὸν Ἰησοῦν, τὸ αὐτὸν διλοισί Θεὸν τε ἴμοι, καὶ ἀνθρώπων, ἀλλ' ὅτι ἀφ' ἐξουσίας, καὶ εἰς δύο λέγων ἴμοι, ὅσα ἐροῦσθαι; ἢ οὐκ εἰς δύο περὶ πρῶτος εἶναι, εἶτα ἔστιν οὐκ ὁ αὐτός, τα μεμελημένον εἴρησι γνάσκον ὁ πρῶτα εἰδὼς, καὶ τα μετεκὼν εἰρημοῦ ἢ ἀποκάλυψεν ὁ τέλος εἰς Ἐφίνας, καὶ ἕσται τα γνάσκων, ὅσα εἰ ὁ πατήρ.

Καὶ εἶτα ἔστιν εἰς τε, καὶ ὁ αὐτός, ἀφ' ὅ τ' ἀγγέλοις ἐκείνους ἠγγέλλω, ἢ οὐκ ἔπερσε, ἢ ἐπερσε διρηνοῦσας τε, καὶ ἀνὰ μέσους, ἀντὶ πρῶτος ἔσται ἢ εἰδέσθαι, ἢ μὲν τα καὶ τὸ μὴ εἰδέσθαι δεχθῆναι. Ὁμοίως οἶδεν μὴ καὶ ἑμῶς ἑκείνους, ὡς Ἐφίνας τ' παῖδες. ὅτι δὲ τῆς ἀγγουσίας ἀνθρώπων ἠσείληψε καὶ ἑμῶν μέσους, οἰκονομικῶς οἰκείωται ἢ τὸ μὴ τ' ἄλλων· καίτοι, κατὰ εἶτα ἐφίνας ἀφ' ἐξουσίας, ἢ ἑκείνους, σοῦτε, ἀλλ' εἰδὼς ἀπῆρτα μὴ τ' παῖδες.

Ἐπὶ ἀφ' οὐκ ἀπῆρτα πενήσας λέγουσιν, καὶ καμῆν δὲ ὁδοιπορίας, καίτοι ζῆν, καὶ ζωοποιὸς ἠσανεψάν ὡς Θεός, καὶ αὐτός ἂν ὁ ἄφους ὁ ζῆν, ὁ ἐκ τ' οὐρανοῦ κατέβη, καὶ ζῆν διδοὺς τα κῶσμαι, καὶ αὐτὸς ἂν ὁμοίως τῶν δυναμένων κύριος; ἀλλ' ἵνα περὶ ἡμῶν καὶ ἀγγέλου ἀφ' ἐξουσίας ἀνθρώπων, οἰκείωται ἢ ἀνθρώπων, ἢ ἡμῶν ἰδίας φήσας ἀγγέλοις ἐμφεροζαρεῖν, καὶ ἀκλονῆτας εἶρησι ἢ οὐκ αὐτὸν αἰεὶ, ἢ ἐστὶ, καὶ ἔσται ἀφ' ἐξουσίας.

Ὁ καὶ μὲν ἀποκάλυψεν λέγων δέδοκεν τῆ τ' δουλεύει μοι ἢ εἰς ἐκείνους Θεοῦ, καὶ αὐτὸν μεμελημένον, καὶ εἰσεπάγει ἡμῶν ἀποφανῆ τ' Ἐμμανουὴλ, καὶ θεοφῶρον ἀνθρώπων, καὶ ἔπερσε σοῦτε.

ἐνανθεώτησιν propter nos factam esse credentes. ἡμέτεράν παρθενοῦς τὴν δι' ἡμᾶς ἐνανθεώτησιν.

Anathematismus quintus.

Siquis dicere audeat, Christum esse hominem θεοφόρον, ac non magis vere Deum, utpote unum filium per naturam, eo quod Verbum factum sit caro, & communicarit similiter ac nos carni & sanguini; anathema sit.

Reprehensio heretici.

Theodoretus calumniatur Cyrillo, quasi dicit Verbum in carnem fuisse conversum.

COMMUNICASSE quidem similiter ac nos, sanguini & carni, & animam immortali Deum Verbum, eo quod hæc ipsi sint adunata, confitemur. Carnem vero Deum Verbum conversione factum esse, non dicimus; sed illos etiam, qui id dicunt, impietatis arguimus. Quam autem contrarium id sit jam ante dictis, videre licet: nam si Verbum in carnem conversum est, non communicavit certe carni & sanguini; sin autem carni & sanguini communicavit, quasi alius præter hæc, communicavit: si vero caro aliud est præter ipsum, non est ipsum in carnem conversum. Ergo nomine communicationis vententes, ut unum quidem Filium adoramus, & eum, qui assumpsit, & eum, qui assumptus est; differentiam tamen cognoscimus naturarum.

Explicat quo sensu puer Christum dici posse hominem θεοφόρον.

θεοφόρον autem, id est, deiferum, dicere, ut a multis sanctis Patribus dictus est, non recusamus: quorum vnus magnus ille Basilius, in oratione ad Amphilochem de sancto Spiritu, hoc est vnus nomine, & in interpretatione psalmi quinquagesimi noni. Vocamus autem θεοφόρον, non ut particularem nescio quam divinam gratiam accipientem, sed ut omnem habentem adunatam Filii deitatem; hoc enim explanans beatus Paulus dicebat: Videte, ne quis nos seducat, propter philosophiam & inanem gloriam, secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, & non secundum Christum; quia in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter.

Coloss. 2, v. 8.

Responsio orthodoxi.

Explicat Cyrillus, cur & qua ratione rejiciat nomen θεοφόρον.

Hic quoque vanas eum fabulas exercere nullus est labor ostendere; asserimus enim, a nullo oportere θεοφόρον hominem nominari Christum, ne juxta unum aliquem intelligatur fuisse sanctorum; sed Deum magis verum hominem factum, & incarnatum Dei Verbum.

Αναθεματισμός ε΄.

Εἴ τις ἄλλως λέγῃ θεοφόρον ἀνθεωπον καὶ Χριστὸν, καὶ οὐχὶ διὰ μᾶλλον Θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν, ὡς ἕν ἕνα, καὶ φύσιν, κατὰ γένος ἄρξ ὁ λόγος, καὶ κοινοῦντο παρθενοῦς ἡμῶν αἵματος, καὶ ἄρα ἡμεῖς ἔσμεν.

Θεοδαρήτου διάλογος.

Κοινοῦντο ἡμῶν παρθενοῦς αἵματος, καὶ ἄρα ἡμεῖς ἀθανάτου τὸ Θεὸν λόγον, ἀφ' ἧ ἕν ἕνα καὶ παρθενοῦς παρθενοῦς. ἄρα δὲ τὸ Θεὸν λόγον ἔσμεν ἡμῶν ἀθανάτου, οὐ μόνον οὐ λέγοντες, ἀλλὰ καὶ τοὺς λέγοντας ἀσθεῖας ἡμεῖς φέμεθα. ἐκδηλῶν ὅτι τὸ ἕν ἕνα αἵματος ἡμῶν εἶναι ἰδίῳ. Εἰ γὰρ ἐπάπη ὁ λόγος εἰς ἄρα, οὐ κοινοῦντο ἡμῶν ἄρα καὶ αἵματος. Εἰ δὲ ἄρα καὶ αἵματος κοινοῦντο, ὡς ἄλλοι παρθενοῦς αἵματος κοινοῦντο. Εἰ δὲ ἄλλο ἢ παρθενοῦς αἵματος αἵματος ἐπάπη εἰς ἄρα. ἐκδηλῶν ὅτι τὸ ἕν ἕνα αἵματος ἡμῶν ἐπάπη εἰς ἄρα. ἐκδηλῶν ὅτι τὸ ἕν ἕνα αἵματος ἡμῶν ἐπάπη εἰς ἄρα. ἐκδηλῶν ὅτι τὸ ἕν ἕνα αἵματος ἡμῶν ἐπάπη εἰς ἄρα.

Καὶ τὸ θεοφόρον δὲ ἀνθεωπον, ὡς πολλοῖς τῶν ἀγίων πατέρων εἰρημόρον, οὐ παρθενοῦς αἵματος. ἄν εἰς ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ παρθενοῦς Αμφιλόχου παρθενοῦς ἀγίου πνεύματος λόγῳ, τὸ ἕν ἕνα ἡμῶν ἀθανάτου κατὰ ἡμῶν, καὶ ἐν τῷ τῷ πενήτητος ἐκδηλῶν ἡμῶν ἐπιμύθια. καλοῦντο δὲ θεοφόρον ἀνθεωπον, οὐχ ὡς μερικῶς ἡμεῖς ἡμῶν ἀθανάτου, ἀλλ' ὡς πᾶσιν ἡμῶν ἀθανάτου ἐκδηλῶν τῷ υἱὸς τῷ θεότητι. τὸ γὰρ ὁ μερικῶς ἐπιμύθια ἐλεγε Παῦλος. Βλέπετε, μή τις ἔσμεν ὁ συλαγωγῶν ἡμᾶς ἀφ' ἧ φιλοσοφίας, καὶ τῆς κοίτης τῆς κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστὸν. ὅτι ἐν αἵματι κατὰ τὸ πλῆρωμα τῆς θεότητος ἡμῶν.

Απολογία Κυρίλλου.

Καὶ τὸ ὅτι πάλιν εἰσαγομῶντο ἀνθεωπον, καλοῦντο ἡμῶν. Παρθενοῦς γὰρ ἡμῶν τὸ μὴ ἡμῶν παρθενοῦς ἡμῶν θεοφόρον ἀνθεωπον ἡμῶν ἀθανάτου καὶ Χριστὸν, ἵνα μὴ κατὰ ἕνα τὸ ἀγίων νοοῖτο, Θεὸν ὃ μᾶλλον ἀλήθειαν ἐκδηλῶν τῶν ἀνθεωπον, καὶ ἡμῶν ἀθανάτου τὸ Θεὸν λόγον.

caro, sive homo, non est homo θεοφόρος, sed Deus magis, qui se in voluntariam exinanitatem immisit, & propriam carnem fecit ex muliere, carnem autem non inanimem & absque sensu, sed animatam & rationabilem.

Meminimus autem, & templum eum nominasse suum corpus: ceterum non *καρνώ* fecit inhabitationem, sicut & in nobis, per spiritum; sed vnus per adunationem intelligitur Christus, & Filius, & Dominus.

Anathematismus sextus.
Siquis dicat, Deum vel Deum esse Christi, Dei Patris Verbum; ac non magis confitetur eundem Deum simul & hominem, propterea quod Verbum caro fit factum, secundum Scripturas; anathema sit.

Reprehensio heretici.
BEATUS quidem Paulus id, quod a Deo Verbo assumptum est, formam nominat serui. Sed quoniam ante adunationem assumptio est; de assumptione autem beatus Paulus disputans, serui formam vocavit assumptam naturam: ideo nullum jam locum habet, adunatione facta, seruitutis nomen; nam si eis, qui in ipsum crediderunt, beatus Paulus scribens dicebat: Ergo iam non est seruus, sed Filius; & Dominus porro discipulis: Non iam dicam vos seruos, sed amicos; multo magis primordium nostrae naturae, per quod etiam nos adoptionis meruimus gratiam, serui appellatione liberatum est.

Deum igitur confitemur serui formam, propter adunatam ei formam Dei, & assentimus Prophetæ vocanti *puerum Emmanuel, & magni consilii nuntium, & miraculum, & consiliarium, & Deum fortem, & dominantem, & principem pacis, & patrem futuri saeculi.* Idem vero propheta etiam post adunationem, praedicans assumpti naturam, seruum appellat id, quod est ex femine Abraham, ita dicens: *seruus meus es tu Israel, & in te glorior;* & rursus. *Ita dixit Dominus, qui me finxit ex vtero seruum sibi.* Et paulo post: *Ecce dedi te in testamentum generis in lumen gentium, ut esses in salutem usque ad extremum terra.* Quod autem in vtero factum est, non est Deus Verbum, sed serui forma: neque enim Deus Verbum conuersum factum est caro, sed assumpsit carnem habentem animam rationabilem.

Ante vnionem id quod assumebatur, erat forma serui: post vnionem nullus locus seruituti.
Cal. 4. v. 7.
Ioa. 13. v. 15.
Icitur tamen Christus Deus & seruus ab Isaia.
Isai. 7. v. 14.
Ibid. 9. v. 6.
Ic. 49. v. 3.
Ibid. v. 5.
Ibid. 42. v. 7.
Ibid. 49. v. 6.

ήγουν αἱ θρωπες, σὺν αἰθρωπῶσι θεοφόρος, ἐστὶ θεὸς ὃ μᾶλλον εἰς ἐπιλοιοῖσιν κείωσιν καθεὶς ἑαυτὸν, καὶ ἰδίαν ποιησάμενος ἑώρα ἢ ἐκ ζωαικός. Ἐώρα δὲ, σὺν αἰθρωπῶσι, σὺν αἰθρωπῶσι, ἀλλ' ἐμψυχόν τε, ἔ νεσεν.

Μεμνήμεθα ὃ καὶ τὰν ὀνομαστῶν ὃ ἴδμεν σῶμα· πλὴν οὐ θεολογικῶς ἐποιήσατο τὸ εὐοικῆσιν, κατὰ ἔν ἡμῖν, ἀλλὰ τὸ πνεύματος· ἀλλ' εἰς κατὰ ἑνωσιν νοστῶν Χειρῶν, καὶ υἱός, καὶ κύριος.

Anathematismus 7us.
Eritis Θεόν, ἢ δεσποτέω εἶναι λέγει τὸ Χειρῶν τὸ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγον, ἔ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τὸ αὐτὸν ὁμολογεῖ ὁμοῦ τε Θεόν ἔ αἰθεσπον, ὡς γενητότος ἑώρα τὸ λέγειν, καὶ ἑώρα γεωφῶς· αἰθήματα ἑώρα.

Θεοδαρήτου δὴ αἰσθητή.
Ὁ μὲ μακαρίος Παῦλος, ὃ ληθῆν ἑώρα τὸ Θεοῦ λόγον, μερῶν δούλων παρρησιασθέντες, ὃ κατὰ τὸ ἐνώσιος ἢ ληθῆν, κατὰ δὲ τὸς ληθῆν ὃ μακαρίος ἀγαθηρόμενος Παῦλος, μερῶν δούλων τὸν ληθῆσθαι παρρησιασθέντες φύσιν· σὺν ἐπι γέσθαι ἑώρα, τὸ ἐνώσιος ἢ ληθῆν, τὸς δουλείας ὃ ὄνομα. Ἐτὶ γὰρ τὸς εἰς αὐτὸν πεπιτυχεῖσιν ὃ ἀπὸ τῶν γεωφῶν ἑώρα. Ὡστε σὺν ἐπὶ εἰ δούλος, ἀλλὰ υἱός, καὶ κύριος τὸς μακαρίος. Οὐκέτι κατέσω ἡμᾶς, δούλους, ἀλλὰ φίλους, πολλὰ δὴ μᾶλλον ἢ ἀπὸ τῶν τὸς ἡμετέρας φύσιν, δι' οὐ καὶ ἡμῶν τὸ τὸ ἰδιοῦσιος γεωφῶτος ἢ ἐνωσῆσθαι, τὸ τὸ δούλων παρρησιασθέντες ἀπαλλαγῆν αἰ.

Θεὸν εἶναι ὁμολογησάμεν, καὶ τὸ δούλων μερῶν, ἀλλὰ τὸ ἐνωσῆσθαι αὐτῶν τὸ Θεοῦ μερῶν, ἔ περὶ μεθα ὃ παρρησιασθέντες ὃ καὶ ἑμμανουὴλ ὃ βρέφος παρρησιασθέντες, καὶ ὃ ἡμῶν παιδίον μεγάλης βουλήν αἰθῶν, καὶ ἡμῶν σῶμα λον, καὶ Θεὸν ἰσχυρόν, καὶ ἄδοξασθῆν, καὶ ἑώρα εἰρήνης, καὶ πατέρα τὸς μελλοντος αἰῶνος. ἑμῶν δὲ ὃ αὐτὸς παρρησιασθέντες ὃ μὲν τὸ ἐνωσῆσθαι χριστηταν τὸ ληθῆσθαι τὸ φύσιν, δούλων παρρησιασθέντες τὸ ἐκ τὸ ἀπὸματος Ἀθεσῶν, οὐτως λέγειν· Δούλος μου εἰ σὺ Ἰσραὴλ, καὶ ἐν ἑνωσῆσθαι. ἔ παλιν· Οὕτω λέγει κύριος ὃ πλάσας με ἐκ κοιλίας δούλων ἑαυτῶν, καὶ μετ' ὀλίγα· Ἰδοὺ δίδωμι σε εἰς ἀγαθηρόμεν ἡμῶν, εἰς φῶς ἐσθῆν, ὃ εἶναι σε εἰς ἑώρα εἰς ἑώρα τὸ γῆς. τὸ ὃ πλάσθῆν ἐκ κοιλίας, οὐχ ὃ Θεὸς λόγος, ἀλλ' ἢ τὸ δούλων μερῶν· οὐ γὰρ ὃ Θεὸς λόγος παρρησιασθέντες, ἐγῆσθαι ἑώρα· ἀλλ' αἰθῶν ἑώρα ἡμῶν ἑώρα ἑώρα νεσεν.

Anathematismus septimus.

SI quis Christum, ut hominem, operatione Dei Verbi adjutum dicat, & illi gloriam Unigeniti, ut alii praeter ipsum, assignet; anathema sit.

Αναθεματισμός Ζ΄.

Εἴ τις φησὶν, ὡς ἀθεογενῆ, ἐκρηγῆσθαι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ λόγου τὸ Ἰησοῦν, καὶ τὸ τῆς μονοθεοῦ διδόντα θεοεισθῆναι, ὡς ἑτέροις πρὸ αὐτοῦ ὑπερῆχοντι· ἀνάθεμα ἔστω.

Reprehensio heretici.

Θεοδαρητου ἀνάθεμα.

Tergiversatur probans, Verbum aliquid in carne operatum esse, nec videtur affectus anathematismi sensum. Si mortalis est hominis natura, Deique Verbum, cum vita sit atque vivificum, suscitavit templum, quod a Judæis solutum est, & elevavit in caelos, quomodo non glorificata est servi forma per Dei formam? Nam si quæ natura mortalis est, facta est immortalis, propter adunationem Verbi & Dei, id quod non habebat, accepit; accipiens autem quod non habebat, & glorificata, ab eo qui dedit, glorificata est; propter quod Apostolus clamat: Secundum operationem potestatis virtutis ipsius, quam operatus est in Christo, suscitans eum a mortuis.

Εἰ ἔρητι τῆς ἀνθεογενεῖς ἡ φύσις, ζῆν ὁ Θεὸς λόγος, καὶ ζωοποιός, ἀέριστος ὁ τὸ ὑπὸ τοῦ Ἰεδομένου λυθῆσα καὶν, καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀνήγαγε, πῶς οὐ δεδόντασθαι ἢ τὸ δουλεῖν μωροῦ ἀφ' ἧς τοῦ Θεοῦ μωροφῆς; Εἰ γὰρ ἔρητι ὑπερῆχοντα, ἔκ κατα φύσιν, ἀθάνατος γέγονε ἀφ' ἧς καὶ τοῦ Θεοῦ λόγον ἔνωσιν, ἔλαθεν ὁ μὴ εἶχεν· ὁ δὲ μὴ εἶχε λαβούσα, καὶ δεδόντασθαι, καὶ τῆς δεδωκότος δεδόντασθαι, ὅτι ἔο δὲ ἀποσταλὸς βοῶν. Κατὰ τὸ ἐνέργησον τῶν χεράς, τὸ ἰσχύος αὐτοῦ, ἐκ ἐνεργησιν ἐκ τῶν Χεράς, ἐνήχοντο αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

Eph. 1. v. 20.

Responsio orthodoxi.

Απολογία Κυριλλου.

Christus faciebat miracula, non aliena, ut dicitur, sed sua potestate, ut Deus. Qui Christum nominant, non unum similem nostri communem hominem, sed hominem factum, & incarnatum Dei Verbum audientibus designant. Ergo, etsi aliquid mirabilem & divinorum operum dicatur per suum corpus implese, quod ei instrumentum praebebat officium, nihilominus tamen ipse est, qui operatur, virtutum Dominus Christus, principatum non alii praestans, ut operari possit; sicut nempe beatis discipulis potestatem praebebat spiritus immundos, ut eos eicerent, & curarent omnem morbum, & omnem infirmitatem in populo. Unde beatus Paulus dicebat: Non enim andeo aliquid loqui corum, quae per me non efficit Christus, verbo & factis, in virtute signorum, & prodigiorum, in virtute Spiritus sancti. Gaudentes etiam beati discipuli accedebant aliquando ad Christum dicentes: Domine, etiam demonia nobis subdita sunt in nomine tuo.

Οἱ Χεῖρσιν ὀνομάζοντες, οὐχ ἓνα ὑπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς κοινῆς ἀνθεογενεῖς ἀλλ' ἐκρηγῆσθαι σαφῶς, ἔκ σπαστικῶν, τὸ ἐκ Θεοῦ φῶτα λόγον τοῖς ἀποσταλμένοις κατασκευασμένοι. ὡστε καὶ ἐκ τῆς τῆς θεοεισθῆσθαι ἐνεργησιν λέγοντο ἀφ' ἧς ἰδίῃς θεοματις, ἐργαστικῶν αὐτῶν πληρωμένους τὸ ὑπουργίαι, ὡς ἐν ἡφῶν αὐτοῦ ὁ τὸ δυνάμειον κύριος Χεῖρσιν ὁ ἐνεργῶν ἔσθαι, οὐ ὁ ἐνεργῶν ἑτέροις δυνάμει, διδόντι· καὶ τῶν ἀποσταλμένοι, καὶ τοῖς ἀγίοις ἀποσταλμένοις ὄξυοισίαι ἐδίδου ἐκ πρὸ μὲν ἀνασταλτῶν. ὡστε ἐκ βαλῆσθαι αὐτῶν, καὶ θεοεισθῆσθαι πᾶσιν νόσιν, καὶ πᾶσιν μαλακίαις ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ γυνῶν θεοεισθῆσθαι Παύλος. Οὐ γὰρ πολὺ ἡλέγην, φησὶν, ἃν οὐ κατεργάσασθαι δι' ἐμοῦ Χεῖρσιν, ἔργον καὶ λόγον, ἐκ δυνάμει σπαστικῶν, καὶ τε εἶχον, ἐκ δυνάμει πρὸ ματις ἀγίου. καὶ ἔσθαι ὁ καὶ οἱ μαλακίαι μαλακίαι, καὶ θεοεισθῆσθαι ποτε λέγοντες ἐκ Χεῖρσιν· Κύριε, καὶ πᾶ δαμόνα ἡμῶν ὑποτασσάσθαι ἡμῶν ὀνοματί σου.

Rom. 15. v. 18.

Luc. 10. v. 17.

Alioquin dux essent in Christo personae. Adjuutos quidem per Christum in spiritu dicimus sanctos, quasi alios praeter ipsum. An non eodem modo, eademque ratione & ipsum adjutum Jesu a Verbo in spiritu, intelligimus, quasi alium Filium praeter Filium Dei unigenitum? Unum enim ipsum adunatio nobis ostendit, & in duo dividere recusamus: nam etsi caro factum sit Verbum, juxta Scripturas; attamen est sic quoque Filius unigenitus, secundum adunationem veram, quam nemo cogitatione capiat mentis. Ipse

ἐκρηγῆσθαι μὲν γὰρ ἀφ' ἧς Χεῖρσιν ἐκ πρὸ ματις τοῖς ἀγίοις φαινοῦ, ὡς ἐπέσθαι οἷος πρὸ αὐτοῦ· οὐ μὲν οὕτω κατὰ τὸ ἴσον ἔσθαι καὶ αὐτὸν ἐκρηγῆσθαι τὸ Ἰησοῦν καὶ τῆς λόγου καὶ οὐκ ἐκ πρὸ ματις, ὡς ἐπέσθαι οὐκ αὐτὸν καὶ τὸ ἐκ Θεοῦ μονογενῆ· ἓνα γὰρ δεδόντα ἢ ἔνωσιν, καὶ ὁ ἀφ' ἧς εἶς δύο καὶ γινώσκονται. Εἰ γὰρ καὶ λέγοντο ἐκ τῶν λόγων, κατὰ τῶν θεοεισθῆσθαι, ἀλλ' ἐστὶ καὶ οὕτως υἱὸς μονογενῆς, καθ' ἓνα ἔσθαι ἀλλήθην τῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ λόγον.

Αὐτός

Responsio orthodoxi.

Απολογία Κωνσταντου.

Cyrillus rationem reddit anathematismi.

At nos meliora magisque vera sentire soliti, & subtiliores sensus tractantes ad certiore explanationem, rectioremque mysterii, juxta literarum precepta sacrarum, & juxta morem Patrum sanctorum, non hominem assumptum dicimus a Deo Verbum, & ei conjunctum, per quoniam extrinsecus intelligendam; sed hominem magis ipsum factum esse definimus. Hujus causa eos, qui dicere audent, assumptum fuisse hominem, ducimus esse extra terminos dogmatum pietatis, qui affirmant ipsum, ut alterum cum altero, coadorari debere cum Filio Dei: nam si est idem Deus simul & homo, adoratur magis, ut vnus, adoratione vna, ac non coadoratur, & connuncupatur Deus, ne homo simpliciter communis, & similitis nostri Emmanuel esse credatur, per beneficium divinæ gloriæ particeps factus: creditur enim magis Deus in carne propter nos vere homo factus, non conversione naturæ, aut commutatione, sed adunatione dispensatoria.

Ημῶς δὲ, ὡς τὸν, οἱ θεοὶ ἀμείναι τε, καὶ ἀληθέστατα Θεοὶν εἰωθότες, καὶ ἰσοτέραν ἀνομοίαν ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, καὶ τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ ἐξ ἑδωκένων ἀκριβοῦς, καὶ κατὰ γὰρ τὸ πῶς ἱερέως χαρίματα δυνάμει, καὶ τοῖς ἁγίων πατέρων ἐπιφάνειαι, οὕτως ἀνθρώπων ἀνθρώπων φανερὴν τῷ Θεῷ λόγον, συνήθηται τε καὶ κατὰ χάριν αὐτῶν πλεονάζοντες ἐπινοουμένων. ἀνθρώπων ἢ μάλλον αὐτὸν ἡμεῖς ἐξομολογούμεθα. ὅτι τῆς ἑνείκας τῆς ἀλήθειας, τῆς δὲ διδομένης δογματικῶν ἐξομολογῶν φανερὴν καὶ ἰσοτέραν λέγει τὸ ἀνθρώπων ἀνθρώπων· χαριῶν τε ἀποδοτέων αὐτοῖς αὐτῶν, ὡς ἐπεὶ ἐτέρῳ, συμπροσκυνῶνται αὐτῶν ὡς τῷ Θεῷ. Εἰ γὰρ ἔστι ὁ αὐτὸς Θεός τε ὁμοῦ, καὶ ἀνθρώπων, συμπροσκυνῶνται μάλλον ὡς εἰς ἀποδοτέων ἑνὴν, οὐχὲ συμπροσκυνῶνται, καὶ συζητημάτων Θεοῦ· ἵνα μὴ ἀνθρώπων ἀπὸ τῆς εἰς πνεύματος, κινήσει τε, καὶ κατὰ ἡμᾶς ὁ Ἐμμανουὴλ, ἵκναι τε δίδωκεν, μετρητικῶς καὶ ἁγίων· ὁμοιοῦνται ἢ μάλλον Θεός ἐστιν ἀπὸ τῆς αὐτῆς, ἵνα καὶ ἀνθρώπων ἀνθρώπων, καὶ ἁγίων, ἀλλ' ἐνώστως οἰκονομία.

Anathematismus nonus.

Αναθεματισμός θ'.

SIQUIS dicat vnum Dominum Jesum Christum, glorificatum ab Spiritu virtute ipsius, quasi aliena vi, & ab ipso accipere, ut possit operari adversus immundos spiritus, & implere signa divina, ac non magis ipsius esse proprium spiritum, per quem operatus est signa divina; anathema sit.

Εἴ τις φησὶ τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν δεξιζόμενον τῷ πνεύματι, ὡς ἀλλοτρία δυνάμει, τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ χαριῶν, ἢ καὶ αὐτὸν λαβόντα τὸ ἐνεργεῖν δυνάμει καὶ πνεύματι ἀνεξάρτητον, ἢ τὸ πνεύματι εἰς ἀνθρώπων ἵκναι αὐτοῦ τὸ πνεύματι φησὶ, δι' οὗ καὶ ἐνεργεῖται ἡ πίστις· ἀνάθεμα ἔστω.

Reprehensio heretici.

Θεοδαρήτου διάσημη.

Arguit Cyrillum, quasi anathemate perculerit ipsos etiam Patres, Evangelistas, Apostolos, & Gabriel archangelum.

Hic plane non eos tantum, qui in hoc sæculo pietatem servant, sed illos etiam, qui ante fuerunt, prædicatores veritatis, & ipsos divinorum evangeliorum scriptores, ac sanctorum Apostolorum chorum; præterea etiam Gabriel archangelum anathematizare ausus est. Secundum carnem enim Christum ex Spiritu sancto factum esse, primus ille, & ante conceptionem prædixit Maria; & post conceptionem Joseph edocuit, ad Mariam quidem interrogantem: Quomodo erit mihi istud, quoniam virum non cognosco? dicens: Spiritus sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi; propterea quod nascetur sanctum, vocabitur Filius Dei. Ad Jo-

Ενταῦθα φησὶ, οὐ τοῖς νῦν διδομένοις μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς παλαιῖς χρημηνοῦσι κληρικῶς τῶν ἀληθῶν, ἢ ἀλλοτρίως τῶν ἁγίων διαφελίω συζητήσεως, ἢ τῶν ἁγίων ἀποστόλων χάριτι, ἢ κατὰ τὸ πῶς ἱερέως Γαβριὴλ τῶν ἀποστόλων ἀναθεματιστῶν ἐπέλμπος· τῶν καὶ τῶν ἁγίων Χριστὸν ἐκ πνεύματος ἀγίου χρημηνοῦσι ἀποδοτέων καὶ ἀποδοτέων συλλήψεως ἐκήρυξε, ἢ καὶ τῶν ἀποστόλων τῶν ἁγίων εἰς δίδαξιν· κατὰ τὸν πῶς Μαριάμ ἐρωτηθεῖσα· Πῶς ἔσται μοι τὸτοῦτο, ἐπεὶ ἄνθρωπος οὐ γινώσκω; λέγων· Πνεύμα ἅγιον ἐπελεύσῃ ἐπί σε, ἢ δυνάμεις ὑψίστου ἐπιτελευτήσῃ ἐν σοί, ἢ τῶν ἁγίων ἀγίων, κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ. κατὰ τὸ τῶν ἁγίων·

Luce. l. v. 35.

Negar. pro-
cessione Spi-
ritus Sancti a
Filio.

Ioan. 15. v. 26.
1. Cor. 2. v. 11.

Proprium vero Spiritum Filii, si quia
eiusdem nature sit, & ex Patre exeat,
dixit, consentiemus, & ut piam vocem
accipiemus; sin autem quia ex Filio,
vel per Filium, habeat exstantiam, id
ut blasphemiam, & impietatem projici-
ciemus. Credimus enim Domino dicen-
ti: *Spiritus, qui ex Patre exit*; divino Pau-
lo item dicenti: *Nos autem non Spiritum
mundi accepimus, sed spiritum, qui ex
Patre est.*

Ἰσθὲν δὲ ὁ πνεῦμα τῶ ἵσοῦ, εἰ μὲ ἁὲ
ὁμοφυὲς, καὶ ἐκ πατρὸς ἐκπερὴλυμένοι ἔσθῃ,
συνομολογήσομεν, καὶ ὡς θεοὶ δὴ ἐκ τῶ
φωτῶ. εἰ δὲ ἁὲ ἵσοῦ, ἢ δὲ ἵσοῦ τῶ ἁ-
πλοῦ ἔχον, ὡς βλάσφημον τῶτο, καὶ ὡς δυσ-
σεβῆς ἀπέρριψομεν. περὶ τούτου γὰρ ὁ κυρίως
λέγωντι: *Τὸ πνεῦμα, ὃ ἐκ τῶ πατρὸς ἐκπε-
ρῶνται.* καὶ τῶ ἁποστόλου δὲ Παύλου ὁμοίως
φάσκοντι· *Ἡμεῖς οὖν τὸ πνεῦμα τῶ κόσμῳ ἕτα-
ροῦμεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα ὃ ἐκ τῶ πατρὸς Θεοῦ.*

Responsio orthodoxi.

Απολογία Κυρίου.

In Nestorium
solum dicitur
anathema, ut
qui asserat,
Christum a
Spiritu ut ma-
jore clarifica-
tum.

Ioan. 15. v. 14.

JAM ante dixi, quod Nestorii vanita-
tibus, imo blasphemis, & dictis ipsius
vehementer incultis, capitulorum vis
repugnat. illo enim dicente de Spiritu
sancto: *Hic qui tantam Christo gloriam
condonavit, qui eum demonis fecit horri-
bilem, qui assumptionem ipsi in calos do-
navit;* & de Christo, tanquam de ali-
quo homine communi simili nostri, hæc
ita garriente, factus est necessario ana-
thematisimus. Non in eos, qui dicunt,
glorificatum esse a sancto Spiritu JE-
SUM, id est, hominem factum Dei
Verbum; sed in illos magis, qui impu-
denter ipsum virtute Spiritus sancti,
tanquam aliena, vsum fuisse commemo-
rant. Meminimus enim ejus evi-
denter dicentis de Spiritu sancto: *Ille
me glorificabit.* Novimus præterea sancti
Spiritus operatione immundos mali-
gnosque spiritus ipsum contundere.

Φθῆσας ἔφω, ὅτι τοῖς Νεστορίου βασιλει-
αῖς, ἤρω δὲ δυσφημίαις, καὶ τοῖς ἀλλοτρίαις ἀπερὶ
ἐπιτηδεύοις, ἢ τῷ κεφαλαίῳ μάχεται διδάσκει.
ἐκείνου γὰρ λέγοντος ἁπλοῦ τῶ ἁγίου πνεύματος.
Τούτου δὲ ἡ τελευτῆ ἐκ Χειρῶν χειροτάτων
δὲ ξένου, ὁ δαίμων αὐτῶν φοβεὸν ἐργασάμενον,
ὁ τῶ ἀνάκλησιν αὐτοῦ τῶ εἰς οὐρανοῖς χει-
ροτάτων. καὶ ὡς ἁπλοῦ ἴσως ἢ καθ' ἡμᾶς ἀ-
θεσποῦ κοινὸν τὰ τοιαῦτα πεφλυαρκοῦν, γὰρ
γρονεῖ ἀναθήματα ὁ ἀνάθεματισμός. οὐ κατὰ γὰρ
λέγοντων διδασκαλῶν ἁπλοῦ τῶ ἁγίου πνεύματος
τῶ Ἰησοῦ, τῶ τῶ ἐστίν, ἐκ τῶ θεοῦ τῶ τῶ
Θεοῦ λόγῳ· κατὰ ἐκείνων δὲ μάλλον, οἱ καὶ
ἀνάκλησιν αὐτῶν, ὡς ἀλλοτρία διδάσκει, τῶ ἁπλοῦ
τῶ πνεύματος κεχρησάμενοι φασί. μεμνημένα γὰρ
δὲ εἰπόντος Θεοῦ ἁπλοῦ τῶ ἁγίου πνεύματος.
Εκείνος ἐμὲ διδάσκει. Ἰσθὲν τε ἁπλοῦς τῶ τῶ
τῶ ἁγίου πνεύματος ἐπεργαῖα τῶ ποτε γὰρ, καὶ
ἀναθήματα διδάσκει σιωπηλῶτα.

Christus non
est vltus vir-
tute Spiritus ut
aliena, sed ut
propria.

Rom. 4. v. 9.

Ioan. 16. v. 15.

Sed non dicimus, tanquam vnum
quempiam prophetarum, vsum fuisse
ipsum virtute Spiritus sancti, ut aliena:
erat namque ipsius, & est, Spiritus
sanctus, sicut & Patris. Hoc autem no-
bis evidentissime designavit divinus
Paulus ita scribens: *Qui autem in carne
sunt, Deo placere non possunt; vos autem
non estis in carne, sed in spiritu, si quidem
spiritus Dei inhabitat in vobis. Siquis au-
tem spiritum Christi non habet, hic non est
ejus.* Exit namque ex Deo & Patre Spi-
ritus sanctus, secundum Salvatoris vo-
cem, sed non est a Filio alienus: om-
nia enim habet cum Patre. Et id ipse
ostendit de Spiritu sancto: *Omnia que
habet pater, mea sunt; ideo dixi vobis,
quod ex meo accipiet, & annuntiabit vo-
bis.* Glorificavit igitur JESUM Spiritus
sanctus mirabilia operantem; verumtam-
en ut Spiritus ipsius, nec aliena virtute,
nec ipso melior, eo quod intelligitur
Deus.

Ἄλλ' οὐχ οὕτω φαίμεν αὐτῶν, καθ' ἑστὶν ἀ-
πλοῦ τῶ ἁγίου ἕκαστον, ὡς ἀλλοτρία διδάσκει
κεχρησάμενοι τῶ ἁπλοῦ τῶ πνεύματος· λέγει γὰρ, καὶ ἔστι
αὐτῶν τὸ πνεῦμα, καθ' ἑστὶν ἀπλοῦ τῶ πατρὸς, καὶ
τῶ τῶ ἡμῶν εὐ μάλιστα ἀφαιρῶν γεγραφέως ὁ ἁπλοῦ
στος Παῦλος· *Οἱ ἅ ἁπλοῦ τῶν, Θεοῦ ἀποστῆναι ἔ-
δωκα;* ἡμῶν οὐκ ἐστὶ ἐκ τῶν, ἀλλ' ἐκ πνεύ-
ματι, εἴ τῶ πνεύματι Θεοῦ οὐκ ἐστὶ ἐκ τῶν, εἰδὲ ἵς
πνεῦμα. Χειρῶν οὐκ ἐστὶ, οὐκ ἐστὶ ἐστὶ αὐτῶν.
ἐκπερὴλυμί μὲ γὰρ ἐκ τῶ Θεοῦ, ἔκ πατρὸς τῶ πνεύματι
ὁ ἁπλοῦ, καὶ τῶ τῶ τῶ φωνῶν, ἀλλ' οὐκ ἀλ-
λοτρία ἔστι ἡ ἵσοῦ· πλήρη γὰρ ἐστὶ μὲν τῶ πατρὸς.
ἔκ τῶ αὐτῶν ἐδιδάξεν εἰπὼν ἁπλοῦ τῶ ἁγίου πνεύ-
ματι· *Πάντα ὅσα ἔχῃ ὁ πατήρ, ἐμὰ ἔστι.* ἄλλ'
τῶ τῶ εἰπὼν ἡμῶν, ὅτι ἐκ τῶ ἐμὰ ἀπλοῦ, ἔκ ἀνά-
κλησιν ἡμῶν. οὐκ οὐκ ἐδιδάξεν μὲν τῶ Ἰησοῦ τῶ πνεύματι
ὁ ἁπλοῦ, ἐπεργαῖα τῶ ἀπλοῦ τῶ πνεύματος, καὶ
πνεύματι αὐτῶν, καὶ οὐκ ἀλλοτρία διδάσκει, καὶ
κρείττων αὐτῶν, καθ' ἑστὶν ἵσοῦ.

Exstimantes esse puram assumptionem

Hi vero a rectis dogmatibus abhorrentes, & adversus sacras literas durum sensum, insolentemque opponentes; ad id tantummodo, quod ipsis bene habere videtur, inspiciunt, & hominem assumptum a Deo Verbo commemorant, juxta illud fortasse quod ab vno Prophetarum dictum est: *Propheta non eram, nec filius Propheta; sed pastor eram vellicans sycoras, & assumpsit me Deus ex ovibus*; aut forte, sicut ait beatus David: *Assumens mansuetos Dominus; secundum spiritum scilicet & familiaritatem spiritalem, quam voluntate, & gratia, & sanctificatione, nos etiam habemus ipsi: adhaerentes enim Domino, unus spiritus sumus*, juxta quod scriptum est. Id autem nequaquam significat, Deum hominem fuisse factum; neque eum similiter ac nos, participasse carni & sanguini, sed magis assumpsisse hominem, non alio pacto, quam quo dicitur, & Apostolos, & Prophetas, & omnes alios sanctos assumpsisse.

Amos 7. v. 14.

Psal. 146. v. 6.

1. Cor. 6. v. 17.

Urget locum Apostoli, de Filio Dei qui se ex divite pauperem fecit.

1. Cor. 8. v. 9.

Decipitne divinus Paulus sanctificatos per fidem, evidentissime de vni-genito dicens, quod cum dives esset, pauper est factus? Absit: nunquam enim mentietur veritatis maximus praedicator. Sed quisnam sit dives, & quomodo pauper sit factus, nunc quoque diligentius perferutemur. Etenim si, vt illi dicere & sentire confidunt, homo est assumptus a Deo; quomodo is qui assumptus est a Deo, factus est pauper, cum sublimioribus naturae suae dignitatibus illustratus sit? glorificatus est enim. At si id verum non est, reprehendetur ab ipsis assumptio, quippe quae ad inferiorem, & ingloriosiore deiecerit humanitatis modum. Verum ita sentire ineptum est. Ergo non is, qui assumptus est, pauper est factus; superest igitur, vt dicamus, Deum Verbum, cum esset dives, ad nostram pauperiem devenisse.

Verum quomodo pauper est factus? Age, vt necessarium est, attendamus: inconvertibilis quidem est procul dubio per naturam, nec sua derelicta, in naturam transit carnis; permansit enim id quod erat, id est, Deus. Ubi igitur humilitatem videbimus paupertatis? In eone, quod vnum similem nostri Deus assumpsit, sicut dicere ausi sunt impietatis Nestorii parasiti? Et quis fiat ipsi paupertatis & exinanitatis modus? In eone tantum, quod forte voluerit aliquem nostri similem hominem honorare? At

Oi δε τ' ούτως ὀρθῶν διποιοῦντες, δογματων, καὶ τῆς ἱερέως γραμμασι σκληροῖν, καὶ ἀφραστον ἀντιμαίναντες τ' τοῦ, πρὸς μόνον ἑραστοῦ τ' αὐτοῖς εἶ ἔχον δοκοῦν. ἀφ' ἑσθρον δὲ ἀφ' ἑσθρον πρὸς τὸ Θεοῦ λόγου φασί. καὶ ἐκείνο πρὸς τὸ δι' ἐνὸς τῆς ἀγίων πρὸς τῆς εἰρημῶν. Οὐκ ἔμην πρὸς τῆς, ἐστὶν ἡὸς πρὸς τῆς, ἀλλ' ἀπόδος ἡμῖν κριζων συκαμνα, καὶ ἀετλαθε με κείνος ἐκ τῆς παρθάτων ἢ κατὰ φρονι ὁ μακχεριος Δαβίδ. Αναλαμβαδῶν πρὸς τῆς ὁ κείνος. κατὰ ἔχον διλοισι, ἔ οἰκειότητι πρὸς πθυμαλινῶ, πρὸς ὡς ἐν τῆ λήσῃ, καὶ χροῖτι, καὶ ἀγιασμῶ, κατὰ καὶ ἡμῆς ἀδελφὸι κολαυδοῖ τὰ κείνοι, ἐν πρὸς μὲ ἐσθρον, κατὰ τὸ γρηραμῶν. ἀλλ' οὐχί τῆ πρὸς ἐστὶ τὸ ἀφ' ἑσθρον πρὸς τῆς, οὔτε μὲν πρὸς πρὸς τῆς ἡμῖν μεταχρῖν ἀματις, ἔ ἑσθρον οἰκειώσασθαι τὸ μῆλλον ἀφ' ἑσθρον, καὶ οὐ κατ' ἑσθρον ἑσθρον, ἢ κατὰ ἐν ἀφ' ἑσθρον καὶ πρὸς τῆς, καὶ διποτοῖς, καὶ τῆς ἀλλοῖς ἀπθρῖας ἀγίοις.

Αφ' οὗ ὁ θεατοῖος Παῦλος πεφενδῖκε τῆς ἡγιασῶντος ἀφ' τῆς πῆρας, ἐσαρρατῶσα λέγων πρὸς τῆς μονοῖοις, ὅτι πολλοῖος ὡν ἐπὶ ἡμῶς δι' ἡμῶς; καὶ ἡμῶς. ἀλλὰ γὰρ τίς ὁ πλοῦτος ἐστὶ, ἔ τίνα ἑσθρον ἐπὶ ἡμῶς, βασιμῖς τῶ καὶ τῶ ὁ λόγος ἡμῶν. Εἰ μὲν γὰρ, κατὰ καὶ πρὸς τῆς, καὶ λέγει ἀδελφὸι πρὸς τῆς, ἀφ' ἑσθρον πρὸς τῆς Θεοῦ, πρὸς ἐπὶ ἡμῶς ὁ ἀφ' ἑσθρον, καὶ τῆς πρὸς τῆς φῶνι ἀφ' ἑσθρον ἐκλαραμαρυσῶντος; δεδῶσται γὰρ, ἢ Εἰ μὲν τῆ πρὸς ἀληθῆς, ἀφ' ἑσθρον πρὸς ἀντιπρὸς ἢ ἀφ' ἑσθρον, ὡς ἐκλαραμῶσται πρὸς τῆς μείον, καὶ πρὸς γὰρ τὸ δυσκλέετῶν ἀφ' ἑσθρον ποτῆς μῆσθρον. ἀλλ' οὕτω πρὸς τῆς ἀπθρῖας; ἐκείνῳ ἐπὶ ἡμῶς ὁ ἀφ' ἑσθρον. λείπεται εἶνῶ εἰπεῖν, ὅτι γέροντι ἐν πρὸς τῆς τῆ κατ' ἡμῶς ὁ πλοῦτος, ὡς Θεός.

Εἶτα πῶς ἐπὶ ἡμῶς; φέρε δὴ φέρε, κατὰ τῆς ἀφ' ἑσθρον ἀφ' ἑσθρον. ἀφ' ἑσθρον μὲν γὰρ κατὰ φῶνι ἐστὶν ὁμολογῶντος. οὐ μεταχρῖνεται εἰς φῶνι πρὸς τῆς, πρὸς ἑσθρον ἀφ' ἑσθρον. μετῶνκε γὰρ ὁ πρὸς τῆς, τῆ πρὸς τῆς, Θεός. πρὸς τῆς ἑσθρον ὁ πρὸς τῆς πρὸς τῆς ὁ πρὸς τῆς; ἀφ' ἑσθρον τῆ πρὸς τῆς κατ' ἡμῶς ἀφ' ἑσθρον, κατὰ φῶνι τεταμῶσται οἱ τῆς δυαπῶντος τῆς Νεστοῖου πρὸς τῆς; καὶ πῶς ἀφ' ἑσθρον πρὸς τῆς ἀφ' ἑσθρον, καὶ κενώσται ἑσθρον; ὡς ἐν γὰρ δὴ μόνῳ τῆς τῆ πρὸς τῆς τῆ κατ' ἡμῶς ἀφ' ἑσθρον πρὸς τῆς; ἀφ' ἑσθρον

αδικείτω γδ κατ' ενείκησαν... αδικείτω γδ κατ' ενείκησαν... αδικείτω γδ κατ' ενείκησαν...

Αλλ' ιώτα εβή τις, μικρόν είναι το θεῶν... Αλλ' ιώτα εβή τις, μικρόν είναι το θεῶν...

Εκλασιν αὐθετηνίαι, ἵνα ὁ σὸν πατριάρχης... Εκλασιν αὐθετηνίαι, ἵνα ὁ σὸν πατριάρχης...

At nullo pacto beneficia praestando Deus omnipotens violatur... At nullo pacto beneficia praestando Deus omnipotens violatur...

Dicat aliquis, Deo Verbo parum decorum esse... Dicat aliquis, Deo Verbo parum decorum esse...

More hominum lacrymavit, ut tuas lacrymas ipse cohiberet... More hominum lacrymavit, ut tuas lacrymas ipse cohiberet...

Occurrit obiectioni, quod Verbo non conveniat lacrymari, &c.

Cur Filius Dei lacrymatus, &c.

Matth. 26. v.

Dd

TICUS

αδικείτω... αδικείτω... αδικείτω...

Arguit Cyril-
lus contra-
dictionis
Theodore-
t/m, & con-
fessionis cum
Nestorio.

Sed nescio quomodo hi, qui Chri-
stum se vnum dicere simulant, & Fi-
lium, & Dominum, eundemque Deum
simul & hominem, dicunt, non Dei
Verbum nuncupatum fuisse pontificem,
& apostolum confessionis nostræ, tunc
cum factus est homo; sed aut alium,
nescio quem, seorsus hominem ipsum
per se, qui erat ex femine David, in id
vocatam esse affirmant: forsitan me-
tuentes, ne si recta sentiant, ab impie-
tate videantur Nestorii defecisse. Ait
enim hoc modo ille: *Hic, qui fidelis ad
Deum pontifex factus est; factus est enim,
& non semper fuerat; hic, qui paulatim
in pontificis profecit, heretice dignitatem.*
Deinde, ut ipse existimat, suarum vo-
cum cupiens veritatem confirmare, di-
cit: *De quo & Lucas in Evangelii clamabat:
JESUS autem proficiebat etate, & sapientia,
& gratia. Et rursus: sed cum sit nobis hic
solus pontifex condolens, & cognatus, &
certus, ab ipsius natura non seducamini:
ipse enim nobis ex promissa benedictione,
& femine Abraham missus est, pro se ipso, &
suo genere corporis victimam secum addu-
cens.*

Serm. 6. qui
tertius in Pro-
cium

Collatio
Theodoretii
cum Nestorio.

At dementia illius optimus æmulator,
vir bonus Theodoretus, non erubescit
dicens: *Humanam naturam assumpsit, &
eam super communes pontifices ordinavit,
sicut & Paulus dicit: Omnis enim pontifex
ex hominibus assumptus pro hominibus
constituitur in his, que sunt ad Deum,
qui condolare possit his, qui ignorant &
errant, quoniam & ipse circumdatus est
infirmis; & propierea debet, quem-
admodum pro populo, ita etiam pro se-
metipso offerre pro peccatis.* Nonne ho-
minem nobis communem Emmanuel,
quantum ad ipsum pertinet, effecit?
Nonne supramemoratis hæc quoque
sunt germanæ sententiæ, eandem
blasphemiam parturientes? Quid ais?
Metuis sacerdotii modum in Christo
omnium salvatore; nec conveniens
videtur esse Deo Verbo humano mo-
re ministrare, propter dispensationem?
Detege tuum vultum, persona depo-
sita, & palam denega Dei Verbi incar-
nationem, propter quam & ponti-
fex nominatus est, Immolantemne
cum conspicias, tanquam alii & majo-
ri Deo, Patri? Contemplatusne es sa-
crificia offerentem, exemplo eorum,
qui ab hominibus assumpti sunt, quique
condolere possunt ignorantibus & er-
rantibus, ideo quod & ipsi sint in infirmi-
tibus nostris? An non considerasti, quod
fidem omnium, sive fidei confessionem,

Αὐτὸν οὐδὲ ὅπως οἱ Χειρὸν ἕνα λέγοντες
Ἰσακρυϊνοὶ, καὶ ἄλλοι, καὶ κέλων, καὶ αὐτὸν Θεὸν,
καὶ ἀνθρώπον, οὐτὶς οὐ Θεὸς φῶντα λέγοντες ἡρη-
μασίαν φασὶν ἀρχιερεῖα, καὶ ἀπίστοι καὶ ἡε-
ρησίας ἡμῶν, ὅτε γέγονεν ἀνθρώπος. ἀλλ' ὡς
ἔτερον ἕνα καὶ μόνον ἀνθρώπον καὶ ἀσπίματος
Δαβὶδ κελῶσαι πᾶσι τῶν διζυγῶνται.
δεξιότες ἄρα σου, μὴ τῶν Νεστορίου κακοδο-
ξίας ἀληθιστοὶ, ὁρθὰ φρονηοῦντες ἀλί-
σκοντο. ἔφη γὰρ οὕτως ἄκλινος. Οὗτος οὐ πῶς τῶν
Θεῶν πεποιτημένος ἀρχιερεῖς. ἐγὼ γὰρ οὐτὶς,
οὐκ αὐθιγὸς πᾶσι οὐτὶς οὐ καὶ μὴ οὐκ εἰς ἀρ-
χιερεῖας, ἀρετικὰ, πᾶσι τῶν ἀκλίμων. εἶπα,
κατὰ τὴν οἴαν, βεβαίαν εἰς ἀλήθειαν καὶ εὐαγ-
γελίαν, ὅτι φησὶ, καὶ φησὶ Πέτρος οὐκ εἰς τὸν οὐ-
ρανὸν ἀναβῆναι φησὶν. Ἰησοῦς δὲ φησὶ οὐκ ἀναβῆναι ἡλι-
α, καὶ ἁγία, καὶ ἁγία. καὶ πάλιν. Οὗτος ἡμῶν
τοῦτου μόνου ἀρχιερεῖας συμπαροῦς, καὶ συζητοῦς,
& βεβαίου, τῶν εἰς αὐτὸν μὴ ἀποστρέψασθε
πίστεως. αὐτὸς γὰρ ἡμῶν καὶ ἐπισημῶν ἀλλοθίας
οὐκ ἀσπίματος ἀθεοῦ ἀπέσπασεν, ὡς ἄλλοι
εὐαγ- καὶ τῶν ἡρώων καὶ τῶν σωματικῶν ἡρώων συμι-
παροῦς.

Ὁ δὲ καὶ βεβηλίας ἀπίστος μιμητὴς, ὁ
ῥησὸς οὐτὸς Θεοδῶρος, οὐκ ἐπισημῶν λέγων,
ὅτι ἀνθρώπος φησὶν ἕνα, καὶ τῶν ἁγίων καὶ
τοῖς κληροῖς ἀρχιερεῖς κατέστη, κατὰ τὸν Πά-
ντος φησὶ. Πᾶσι γὰρ ἀρχιερεῖς εἰς ἀνθρώπων
λαμβανόμενος, καὶ ἀνθρώπων κατὰ τὸν
πᾶσι τῶν Θεῶν, μετεμορφῶν διωκόμενος τοῖς ἀ-
γνοῦσι, καὶ πλανωμένοις. ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἀπέκλιται
ἀδελφῶν καὶ δι' αὐτὸν οὐκ εἶχε ὡς ἄλλοι καὶ
οὐτὶς καὶ εὐαγ- πᾶσι ἀπὸ τῶν ἀμύμων. ἀρ-
οὐκ ἀνθρώπων ἡμῶν κοινόν, τὸ γὰρ ἡμῶν εἰς τὸ αὐτὸ
δοκῶν, ἀποτετέλεκε τὸ Ἐμμελῶν καὶ οὐκ ἀ-
δελφῶν τῶν ἀπίστων ἡμῶν ἀνομασίμων καὶ φρο-
νησῶν, καὶ τῶν ἰσῶν ἀδύνατον δυσφημίαν; δέ-
μας, εἰπέ μοι, τῶν ἱεροσωτῶν καὶ ἔσπον τῶν
πᾶσι ἡμῶν ὅτι φησὶ Ἰησοῦς Χριστὸς; ἀναρ-
μοσῶν εἰς φῶς τῶν Θεῶν λόγῳ τὸ ἱεροσυνεῖν ἀν-
θρώπων ἀφ' ἧς οἰκονομίαν; οὐκ οὐκ ἀφῆκε
τὸ ἀποστρέψασθε, ἀπὸ μὴ ἰσοσταθμίας καὶ
λόγῳ καὶ ἀνθρώπων, δι' ἡμῶν ἀνομασίαν ἀρ-
χιερεῖς. ἀρα ἡμῶν βλέπετε, ὡς ἔτερον Θεῶν καὶ
ἀποστρέψασθε Θεῶν, τῶν πατρῶν; βουδουτῶν τε-
γῶν κατὰ κληροῖς τοῖς ἀνθρώπων ἀπὸ τῶν
πᾶσι, μετεμορφῶν τε διωκόμενος τοῖς ἀγνοῦσι,
& πλανωμένοις, ἀφ' ἧς τὸ εἶναι καὶ ἀδύνατον εἰς τῶν
κατὰ ἡμῶν ἀδελφῶν; οὐκ οὐκ φησὶ, ὅτι καὶ
πᾶσι πᾶσι, ἡρώων τῶν πᾶσι καὶ ἀμύμων,

habenti animam rationabilem. Inconfusa autem, & absque conversione omnino est adunatio: inconvertibile est enim Dei Verbum, & ita credimus.

μηδὲ ἐχρῆσθαι τὴν ἰσότητα αὐτοῦ ἡμεῖς, καὶ ἑσθῆς ἡδὲ ἕτερα πάλαι ἢ ἐνωσις ἀναλλοίωτος γὰρ ὁ τῷ Θεοῦ λόγος, καὶ οὐτὴν πιστεύομεν.

Anathematismus duodecimus.

Si quis non confiteatur, quod Dei Verbum passum sit carne, & crucifixum carne, & mortem gustavit carne, & factum primogenitum ex mortuis, eo quod, ut Deus, det vitam, & sit vivificum; anathema sit.

Αναθεματισμὸς ιβ'.

Εἴ τις οὐχ ὁμολογῆ, τὸ τῷ Θεοῦ λόγῳ παθῆναι ἑσθῆ, καὶ ἐσταυρωμένον ἑσθῆ, καὶ θανάτου γαστρίων ἑσθῆ, γεγονότα τε ἀποστόλων ἐκ τῆς νεκρῶν, καὶ τὸ ζῶν ἔσθαι, καὶ ζωοποιός, ὡς Θεός· ἀνάθεμα ἔστω.

Reprehensio haretici.

Passiones naturæ passibilis propriæ sunt; impassibilis, passionibus superior est; passiva est igitur servæ forma, adhærente ipsi scilicet etiam Dei forma, & permittente quidem pati, propter salutem, quæ ex passionibus fuerat eventura; suas vero passiones, propter adunationem, dicente: ergo non Deus passus est, sed homo, qui ex nobis a Deo assumptus est. Propterea & beatus Isaias ante prænuntians, clamat: Homo in plaga, & sciens ferre infirmitatem. Et ipse Dominus Christus ad Judæos dicebat: Quid me queritis occidere hominem, qui veritatem vobis locutus sum. Occiditur vero non ipsa vita, sed qui mortalem habet naturam. Et id alibi docens Dominus ad Judæos dixit: Solvite templum istud, & in triduo reedificabo ipsum. Ergo solutus quidem est, qui est ex David; resuscitavit vero solutum, vniigenitum Deus Verbum, quod ex Patre impassibiliter ante sæcula natum est.

Reprehendit dictum Cyrilli, quod Verbum passum sit carne. Isai. 53. v. 3. Iohn. 8. v. 40.

Θεοδαρίτου ἀνάθεμα.

Τὰ πάθη τῷ πατρὶ τῷ ἰσῶ· ὁ γὰρ ἀπαθὴς παθῶν ἔστιν ὑψηλότερος. ἐπαθῆ ἰσῶν ἢ τῷ δουλικῆ μορφῆ, σιωπούσης αὐτῆ διανοίῃ τῷ Θεοῦ μορφῆ, καὶ συγχωρούσης παθῆναι, ἀλλ' ἢ ἐκ τῆ παθῶν ἀκλόνητον ἑσθῆ. οἰκειομένης τῷ ἰσῶ τῷ ἐνωσιν τὰ πάθη. Ἐσθῆ οὐχ ὁ Χριστὸς παθῶν, ἀλλ' ὁ ἐξ ἡμῶν ἰσῶ τῷ Θεοῦ ληφθεὶς ἀνθρώπος. διὸ καὶ μακάριος Ησαίας ἀποστόλων βοᾷ· Ἀνθρώπος ἐν πληγῇ ὦν, καὶ ἑδωκεν Φίρην μαλακίαν. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ διαπύτης Χριστὸς ἑσθῆς τοῖς Ἰουδαίοις ἔλεγε· Τί με ζητεῖτε ἀποκτείνειν ἀνθρώπον, ὃς τὴν ἀληθειῶν ὑμῶν λέγει ἀληθῆ; ἀποκτείνετε τὸν σῶκα αὐτῆ ἢ τὴν ζῶν, ἀλλ' ὁ θνητὸς ἔστιν ἡ φύσις. καὶ τῶν διδασκῶν ἐτέρωθεν ὁ κύριος, ἑσθῆς τοῖς Ἰουδαίοις ἔφη· Λύσατε τὸν ἰσῶν τῶν, καὶ ἐν τριῶν ἡμέραις ἐγὼ ἀσθῆ. Ἐσθῆ ἑλθῆ μὲν ὁ ἐκ τῶν Δαβὶδ· ἀνέστη δὲ τῶν λυθῆντα ὁ ἐκ πατρὸς ἀπαθῆς ἡμεῖς τῶν ἑσθῆ τῶν ἀμῆτων, μονογενῆς τῷ Θεοῦ λόγος.

Responsio orthodoxi.

Est quidem impassibilis procul dubio Verbi natura, & id nulli est hominum, ut opinor, incertum. Neque enim ad tam insanam dementia quam quisquam delabatur, ut illam arcanam & passionibus superiorem naturam dicat nostris infirmitatibus teneri. Sed quoniam passio mundo futura erat salutaria; erat autem impossibile, ut in sua natura Verbum Deus aliquid pateretur; dispensationem subit sapienter: proprium enim corpus fecit, quod poterat pati, ut corpore patiente, ipse passus fuisset dicatur, licet ipse per suam naturam impassibilis permanisset.

Et quomodo carne passum dicatur.

Verum quoniam carne passus est volens, propterea omnium salvator, & est, & nominatur. Ut enim Paulus

Απολογία Κυρίλλου.

Ἐστὶ μὲν ἀπαθὴς καὶ ὁμολογουμένως ἢ τῷ Θεοῦ λόγῳ φύσις, καὶ τῶν οἰμῶν, ἔστιν ἑσθῆ τῶν ὄντων ἀσυμφωνῆς. οὐδὲν ἂν εἰς τῶν φρενοβλαβείας κατῆκοτό τις, ὡς τῷ ἀσπῆτον, καὶ ἑσθῆ, καὶ τῷ διωκτοῦ τῆ παθῆν ἐπίκεινα φύσιν, ἀσθενείας τῆς κατ' ἡμᾶς ἐπιγῆσθαι λέγειν. ἑσθῆ τῷ ἰσῶ τῷ παθῆν τῷ κόσμῳ ἑσθῆτον, καὶ πάλιν ἀμῆτῶν τῷ παθῆν εἰς ἰδίαν φύσιν τῷ ἐκ Θεοῦ φῶντα λόγῳ, μέτεσθιν ἐντόχως τῆς οἰκονομίας τῷ χεῖμα. ἰσῶν ἐπιπέσασθαι σῶμα, τῷ παθῆν διωκόμενον, ἵνα τῷ παθῆν πεφυκότι λέγειτο παθῆν, καὶ τῷ μελερωκῶς ἀπαθῆς κατ' ἰδίαν φύσιν ἀσθῆ.

Ἐπειδὴ τῷ ἑσθῆ πέποιθεν ἑσθῆ, τῶν τῶν τῶν ὄλων ἑσθῆ ἔσθαι τε, καὶ ὀνομαζῆ. ὡς γὰρ ὁ Παῦλος

I N

SANCTI CYRILLI

EPISCOPI ALEXANDRIÆ

SCHOLIA

DE INCARNATIONE UNIGENITI,

a Mercatore ex Græcis conversa,

PRÆFATIO.

De nomine li-
bri.

TRACTATUS iste, non præstantior quam utilior, inscribitur, SCHOLIA DE INCARNATIONE UNIGENITI: propterea quod continet, non tantum explanationem trium vocum difficulti intellectu, Christus, Emmanuel, Jesus, quantum prænotione opus est ad mysterium Incarnationis dominicæ tractandum; sed etiam solutionem implicatæ quæstionis, quomodo dux naturæ, sine confusione & conversione, convenerint in unitatem personæ divinæ, eamque non *genitivam* & moralem, sed *veritativam* & substantivam: qui cardo totius quæstionis, tanta commotione totius orbis agitur.

De auctore.

Quo auctore scriptus sit, dubitare non licet, cum Theodoretus in secundo dialogo, qui dicitur Inconfusus: Leo magnus epistola 97. concilium Chalcedonenſe actione 2. in fine: Facundus Hermianenſis libro 7. & 11. Leontius ſcholasticus libro 1. contra Nestorianos & Eutychianos, alique, non tantum hujus operis, tanquam a Cyrillo editi, meminerint, sed ex eo quoque ad confirmandam fidem testimonia deprompserint. Adde quod in bibliotheca regia Parisiis non modica pars Græcæ habetur, Cyrilli nomine inscripta, quam Joannes Autbetus tranſtulit in suam operum Cyrilli Græcolatinam editionem, tomo 5. parte 1.

Quo tempore
compositus.

Quo tempore compositus fuerit, conſpicere ex eo licet, quod etſi contra Nestorium ſanctus fidei defenſor diſputer, eum tamen nomine non appeller, ſolitus alioqui non tacere, poſt condemnationem, imo & ante condemnationem, ſtatim atque ſiſ quali intentata eſt, captumque agi jure, id eſt, poſt miſſam, cum ſummi pontificis literis depoſitionis ſententiam continentibus, ſynodicam ex Aegyptiaca ſynodo epistolam, capitæque duodecim, qui anathematismi dicuntur. Compoſitus igitur dici debet ante concilium Ephelinum.

Et quo in lo-
co.

Sed quo in loco, quoque diſtinctius tem-

pore? Epheli opinabitur forte quiſpiam, tunc cum Cyrillus, ipſis exigentibus catholicis, exponere coactus eſt nonnulla, quæ paulo vel duriora, vel obſcuriora videbantur in anathematismis, præfertim ut propulſaret invidiam ſibi ab adverſariis conflatam, quaſi cum Apollinaris ſentiret, unicam eſſe in Chriſto naturam, verſumque in carnem Verbum divinum.

Ego vero Alexandriæ ſcriptum puto, longe antea: Cyrillus namque antequam reſponderet, vel Andreæ Samofatenæ, vel Theodoro, anathematismos reprehendentibus, id operis ſuſcepit, quo inſtrueret diſputaturos pro fide, de primis quaſi notionibus vocum, atque aliis nonnullis, quibus inter diſputandum uſus foret. Inſtruxit vero, niſi me fallit opinio, cum primum ferretur quæſtio apud Alexandrinos, nec ſatis adhuc animi exercitatione eruditi eſſent; cumque ipſe etiam primum Cyrillus pro Chriſto pugnam cum Nestorio iniret, datis prioribus literis officiis ſioniticibus. Scriptus eſt igitur tractatus iſte eodem ſere tempore, quo epistola ad monachos Aegypti, id eſt, ſub mediū, aut ſaltem ſub finem ann. 429. Idem enim eſt utriuſque argumentum, nec aliud videtur diſcrimen quam methodi, quæ in epistola oratoria magis eſt, in Scholiis ſere ſcholastica.

In eam me ſententiam impellunt tria. Primum, quod Scholia ante concilium Ephelinum ſcripta ſint, ut antea conſectum eſt: nec parvo tamen tempore, cum Andreas Samofatenus apud Anaſtaſium Sinaitam hujusce operis tanquam perſulgati meminerit. Alterum, quod videtur elementaria quædam doctrina, rudibus controverſiæ ingenii tradita: continetur enim expoſitione vocum, diſtinctionibusque ad obſectiones ſolvendas neceſſariis, & exemplis ad rem explicandam factis. Tertium, quod in opere toto nulla per ſe fiat mentio Dei pontificis; ſed eorum tantum, quæ in primo Nestorii ſermone ſecundoque & tertio contra fidei regulam leguntur, eum tamen digna foret iſta quæſtio, quæ tractaretur propter ſuam ſive ſubtilitatem, ſive neceſſitatem. Orta vero eſt ex homilia Procli a Nestorio acerbius reprehendiſſa, de qua nihil afferri potuit nuntii Alexandriam ante deſinitum hæcenus tempus.

De

De interprete. De interprete paulo difficilior est questio. Quisquis ille fuerit, ipsum oportet quinto seculo scripserit, imo temporibus Cyrilli: siquidem ex hac ipsa versione, quæ nunc habetur, & Leo magnus statim post obitum Cyrilli tanquam ex vulgata, & concilium Chalcedonense, & Facundus Hermianensis decesserint, quæ locis antea citatis referunt. Crediderit non immerito quispiam, tribuendum hoc opus vni ex Alexandinis illis, quorum Latinitatem apud sanctum Celestinum Cyrillus excusabat, cum chartas mitteret ab iis veritas. Verum opinabilis videtur, interpretem dicere Marium Mercatorem, virum alioqui melioris Latinitatis scientem: nam & inter ejus opera reperitur in vtroque manuscripto codice, quo vsus sumus; & ea ætate vixit, qua scribebatur, & ardore fidei incensus Latina fecit, quæ Græci defensores fidei scriberent; & in præfatione ad sermones Nestorii contestatus est, se Latinitatis leges spreuisse in operibus Nestorii Cyrillique vertendis. In quibus, inquit, *verbum de verbo, in quantum fieri potuit conatus sum translator exprimere, ne prius falsarius magis, quam verus postea probarer interpreter. Da igitur veniam, pie lector, si aut minus oratio luculenta, aut verborum ubique presumpcionum novitas autem forte perculerit. Elegi obreptatorum linguis magis exponi, quam a veritate sensuum exprimenda, ubi omne est de falsitate periculum, longius aberrare.*

Non levis opera ponenda nobis fuit in emendanda versione tam antiqua, ideoque ab exscriptentibus, ut sit, corrupta: iuverunt quidem manuscripti codices, & libri typis excusi. At cum vna sit omnium versio, eaque non minus a notariis depravata, quam ab interprete neglecta, quoties non præluxerunt Græca, præluxerunt vero non sæpe, divinandum fuit, ut quas adhibuisset voces interpret, restitueremus pro virili: religioni enim fuit vllas mutare, nec si aliunde licuisset, potuissimus tamen, cum deficiat Græcus textus in pluribus; quem enim habemus, vel ex Theodoro, vel ex Chalcedonensi synodo, vel ex bibliotheca regia acceptus est.

Prodit vero eximium opus, & a sanctis Patribus summis laudibus ornatum, non tantum emendatius, quod certe leve non est; sed quarta fere parte auctius, quam legatur, vel apud Cyrilli operum editores, vel apud conciliorum collectores. Quid autem desit in vulgatis libris, indicabimus, ubi erit opus.

Vulgati codices totius operis habent capita viginti & octo: manuscriptus Marianus triginta quinque: Photius non plura novemdecim numerat, redactis scilicet ad hunc numerum cunctis, quæ apud alios non optima sane de causa separantur. Opera pretium est Photii verba exscribere: *Lectus est item alter liber sic inscriptus: Scholion de Unigeniti incarnatione.*

Quo hæc fere exponuntur, quid est Christus; qua ratione intelligendus Emmanuel; quid est Iesus CHRISTUS; juxta quid Dei Verbum dictum est homo; juxta quid evacuatum esse Dei Verbum dicitur; quomodo item Christus vnus est; quomodo etiam vnus est Emmanuel; quamnam dicimus esse exinanitionem? Item de ignito carbone viso ab Esaiâ, aliaque præterea, bis tamen affinita, capita decem. Permagnum vero legentibus utilitatem liber hic afferre potest.

Aliam videri potest Facundus Hermianensis in codice, quo vsus est, partitionem invenisse:

nam quod Photius octavum caput esse indicat, septimum ipse vocat; decimum vero, quod apud Photium vnde decimum ponitur. Sic enim scribit: *Cyrillus in libro, quem Scholia nuncupavit, in vltimo septimo, quam esse dicimus adunationem, anima, inquit, omnia qua sunt, corporis, &c.* Et postea: *Rursus autem eodem libro, ibid. titulo decimo, quid dixerit, vel quid prima fronte solus ipse titulus præferat, advertamus; nam hoc in illa se ostensurum esse promisit dicens, quod & adunato Deo Verbo vere humanitati, inconfuse tamen substantiæ permanferint. Vique hoc probaret subiecit ista: Erectum est secundum Dei voluntatem sanctum tabernaculum per desertum, &c.*

Quæquam in vtrumque locum facile potuit mendum irreperere, si modo literis Romanis, ut credibile est, v. l. x. numerus scriptus sit: potuit enim facile detrahi in vno loco, & in altero addi ab incuriosis librariis tertia vocalis. Quare Facundi lectio corrigenda mihi videtur, retinenda Photii, contractis tamen in vnum capitibus duobus de carbone vel lilio: quæ exempla ad id, quod in titulo propositum est, probandum, pariter conducent.

Et vero par est credere, suum singulis capitibus inscriptum fuisse argumentum, quod tractandum foret; non item id contigisse, quod in libris editis legitur, ut singula capita singulis, sive testimoniis, sive exemplis inconcinne & inordinatè tribuerentur. Mercatoris porro codex nihil adjumenti conferre valuit ad alterutram opinionem confirmandam, siquidem titulos habet sine vllis numeris.

Igitur tametsi distributio capitum, quæ vsu recepta est, religiose servanda sit, visum est tamen operæ pretium fore, si singulis capitibus Scholiorum Photii numeri cum vulgatis apponerentur, & hic, propositis singulorum capitum ex Mercatore titulis, per synopsis totum opus exhiberetur.

Synopsis secundum Mercatoris titulos, & numeros Photii.

Cyrilli Episcopi Alexandria de incarnatione Unigeniti.

CAPUT I. Quid est Christus.

II. Qualiter intelligi debeat Emmanuel.

III. Quid est IESUS.

IV. Quam ob causam homo dictum sit Dei Verbum.

V. Quam ob causam exinanitum dicitur Dei Verbum.

VI. Quomodo vnus Christus.

VII. Quomodo vnus Emmanuel.

VIII. Quam esse dicimus adunationem.

IX. Quod incorporalis divinitatis corpus facta fuerit ipsa caro habens animam rationabilem; & quod si ea a se dividere voluerimus, procul dubio labefactabimus dispensationem, quæ in Christo intelligitur.

X. Quod adunato Deo Verbo vere humanitati, inconfuse tamen substantiæ permanferint.

XI. Quod cum esset Deus Verbum, factus sit homo, nec homo simpliciter, nuda conjunctione honoratus, vocatus sit ad parem dignitatem Dei Verbi, sive auctoritatem, sicut quibusdam videtur.

XII. Quod Christus IESUS vocetur homo factus Deus Verbum.

XIII. Quod Christus non sit homo simpliciter, nec simpliciter in homine inhabitavit Dei Verbum; sed magis caro sit factum, sive homo

Ec

Partitio totius operis. Cod. 159.

Facundus Hermianensis emendatus. Lib. v. cap. 7.

perfectus, secundum Scripturas.

XIV. Dicta apostolica, in quibus Deus nominatus sit Christus.

XV. Quomodo oporteat intelligere: *Verbum caro factum est, & habitavit in nobis*; & quomodo mittitur Verbum quod Deus est; & quomodo proprium ipsius dicitur corpus.

XVI. Quomodo intelligatur *Deus* Virgo sancta.

XVII. Quod Deus nominetur & homo, apprensus Unigenitus.

XVIII. De Christi passione, quod vtile sit. Quod secundum aliud & aliud de vno eodem dicitur, nec dividimus in duo.

XIX. Adversus illos, qui aiunt, quod sola relatione Deum Verbum deceant humana.

Etsi porro quinque capita, & caque proluxa, quae vulgo deficiunt, Marianus codex suppeditet, vix ausim tamen spondere, etiamnum integrum opus edi, si qua fides Anastasio Sinaitae: citat enim locum de latere reperto in ore piscis, qui non reperitur in Scholiis, cuiusmodi nunc habentur. Sed valde suspicor, Anastasium memoria lapsum pro alio opere Scholia posuisse: eoque probabilior suspicio videtur, quod liber *de divinis* recordatione potius, quam lectione auctorum se composuisse testatus sit, moneatque idcirco lectorem de recognoscendis, vel etiam restituendis testimoniis.

Occasione porro Scholiorum, ex quibus tria testimonia Theodoretus adduxit in secundo Eranianae dialogo, praetermittere non possum, quid coniecerim de testimoniis illis, quae in concilio Chalcedonenfi sancti Leonis epistolae subiuncta sunt: ea nempe a Theodoro adjuncta esse; nam omnia totidem verbis in dialogo quem dixi, leguntur, nullaque sit in tota epistola sive mentio, sive promissio afferendorum. Adde quod Theodoretus a facundo dicitur asseruisse adversus Palestinos & Illyricanos reclamantes epistolam Leonis, adducto scilicet, ut habent acta concilii Chalcedonenfis, testimonio, quod inter subiuncta legitur. Non fuisset vero adducto opus, si iam epistola subiunctum esset: fuisset enim procul dubio simul lectum, aliaque pariter, si modo aliqua essent tunc temporis. Quid quod a Theodoro, aut certe ab eis, qui Theodoretum partibus studebant, versam in sermonem Graecum epistolam proditum est, imo & a vertentibus vitiatam, quod postremum Leo ipse queritur apud Marcianum imperatorem. Accedat etiam, quod in epistola Pontifex plura fidei capita, non tantum adversus Eutychem, sed etiam contra Nestorium exponat; nec alia tamen testimonia subdantur, quam quae ad distinctionem naturarum asserendam valent, quaeque in dialogo, qui dicitur Inconfusus, adhibita fuerant ad eos, qui Theodoro Apollinarisimi nomine suspecti erant, consultan-

dos; non asserantur quae ex libris contra Nestorium scriptis, in ipso etiam citato dialogo leguntur.

Quanti vero pretii sit opusculum istud, aestimare licet, vel inde maxime, quod nemo fere consequentium tractatorum, qui auctoritate Cyrilli, in mysterio Incarnationis exponendo vti voluerit, testimonium aliquod ex Scholiis non sumserit. Adde quod Cyrillus ipse videri possit, hanc suam elucubrationem commendasse, cum scriberet Eulogio: *Complectitur*, inquit, *idem liber sub finem breves quasdam de Christi dispensatione expositiones, easque pulcras admodum & viles*. Oportet enim expositiones quas memorat, vel a Scholiis, vel a consequente tractatu de incarnatione Verbi, vel a dialogo subiuncto non differre: neque enim aliud quippiam scripsit, de quo dubium esse possit. At differt profecto a consequente tractatu qui revera unus quidam sermo est; differt etiam a dialogo mox dicto: quis enim dialogum *de divinis* nomine proprio appelleret? Quamquam potuit dialogus subijungi Scholiis, ut epitome quadam & velut *synopsi*.

Quam accurata methodo sit conscriptum, ex serie apertum est. Cyrillus a simplicium vocum interpretatione exorsus exponit, quid sit Christus, quid Emmanuel, quid Jesus, quid vnus, quid vnio. Mox ad propositiones, quae in hac materia usurpari solent, orationem deflectens edisserit, qua ratione Christus sit vnus, vnus Emmanuel, vnus Jesus, id est, vnus Dominus, &c. Tum quomodo Verbum dicatur exinanitum, carni vnitum, factum homo, nec ideo tamen mutatum, aut divinitate extutum. Hinc quo pacto Christus non sit homo *deus*, aut numine afflatus, sed vere homo Deus, deinde qua ratione Verbum perhibeatur in nobis habitare, ad nos mitti, corpus habere proprium, & quomodo intelligatur *Deus* Virgo sancta. Tandem quod Unigenitus in carne visibili apprensus nominetur Deus & homo: quomodo passus, & in quo postremo resellit eos, qui humana non alia ratione, Deum decere putant, quam relatione sola. Ceterum, quod iam monui, distinctionibus ad declinandas heterodoxorum objectiones vtilibus singula fere capita plena sunt.

Priusquam praefari desino, monendum puto, Eutherium, cuius opus circumfertur sub Athanasii nomine, adversus hunc librum, sin minus vnus, saltem maxime, suos fere cunctos viginti sermones scripsisse: nam quas sententias amarulenta oratione carpit, (omnes fere Scholiis Cyrilli continentur prolixè) sumus ostensuri in auctario Theodoretum, propediem edendo. Eutherium enim Theodoro jungemus, sive propter argumenti cognationem, sive etiam ob fidei *tuam* *veritatem*.

An omni ex parte perfectum prodeat.

Observatio de testimoniis inde a Theodoro & Leone magno sumptis.

Quanti sit pretii Scholia.

Cone. Eub. part. 3. 1. 37.

Qua methodo conscriptum.

Impugnata ab Euthero nobili Nestoriano.

C A P U T I.

Quid est Christus ?

ΤΟ Χριστός ὄνομα οὔτε ἔσται δυνάμιν ἔχει, οὔτε μὴ τῶν υἱος οὐσίας, ὃ, πὶ ποτὲ ἔστι σημαίνῃ· καθάπερ ἀρῆχῆ, καὶ ὁ αἰθρῶπες, ἢ ἵππος, ἢ βοῖς. παρχμαλός δὲ μάλλον ἐσπερσυμῶνου πᾶσι ἵνα ποιῆται δὴλωσιν. ἵνα ἂν ἐξελεγοντο τῶν δευραυτῶν υἱός, κατὰ γὰρ τῶν Θεῶν ὁ τινικαδὲ δοκῶν, καὶ σαωθῆμα βασιλείας ἡδὴ ἢ χελοῖς ἀθίσι. ἐξελεγοντο δὲ Ἐ οἱ παρσφῆται νοποταῖς τῶν ἀγίῶν πνύματι, ὥστε Ἐ εἰνεύτην ὀνομάζεσθαι Χεισοῖς. Ἰαλλή γῶν ὁ μακάριος Δαβὶδ εἰκ παρσῶπου τῷ Θεοῦ, καὶ φησι· Μη ἀπειθε τῶν Χεισῶν μου, καὶ εἰ τῆς παρσφῆταις μὴ ποτηρθεαθε. φησὶ δὲ καὶ ὁ παρσφῆτης Αββακούμ· Εξήλθες εἰς Γωπηρία θεοῦ σου, τῆ σῶσαι τῆς Χεισοῖς σου.

Επὶ δὲ γὰρ τῷ πᾶσι τῶν ἡμεῶν Ἐπιεργ Χεισοῦ, χελοῖν ἡδὴ ἡμεῶν Φαριῶν. πᾶσι οὔτε συμβολικῶν, ὡς ἡμάς, δρυιδίον, οὔτε μὴ τῷ ὡς εἰν γῶρη τῆ παρσφῆτικῆ· ἀλλ' εἰσεδὲ εἰαῖν, ἢ ὡς ἐν γὰρ τῶ παρσφῆτικῶν νοουμῶν παρσ κητήρῶν τῷ τῶν τῶν ἀγίῶν παρσφῆταις, ὁ ποῖον ἢ ἡμεῶν Φαριῶν, καὶ ἔστι Κῦρος τῷ Περσῶν τε καὶ Μήδων βασιλευκότις, ὅς κατεγράτῆσεν τῆς Βαβυλωνίων, παρσφῆτικῶν εἰς τῶν αὐτοῦ τῶ πᾶσι ἰαῖντος Θεοῦ. εἰρηται γὰρ, οὔτω λέγει κύριος τῶ Χεισῶ μου Κύρα, ὅς εἰσεφῆτα τῷ δδῆιας, καίτοι γὰρ εἰδωλοδατῆς ἀπαρῶρον ἀπῆρ, ὠνόμασαι Χεισός, ἀφῆ τῶ οἰοῖν καχελῶσαι παρσ βασιλέα τῆ ἀυῶν Ἰηφῶ παρσφῆτικῶν τε παρσ Θεοῦ καὶ κῆτος ἀρησαι τῷ Βαβυλωνίων.

Εκῆνο δὲ μάλλον ἐπῆγ γὰρ, ἀφῆ τῷ εἰν Ἀδάμ παρσφῆτικῶν, βεβασιλεύχε καὶ πᾶσι τῶν ἀμῶν πῆ, ἀπέστη τῷ τῶ πνύμα τῶ ἀγίῶν, Ἐ γέροντε τῶν τῆς ἐνεκα τῷ ἀπίας εἰ πᾶσι κακῶ. ἐδῆ δὲ πᾶσι ἡμία Θεῦ, παρσ τῶ εἰν δευραῖς ἀία εἰνη εἰ αἰνῶ δυνάμῆ πνύματος· εἰνη δευραῖς ὁ μονογῆνῆς Θεῦ λόγος, ἀφῆ τῆ τῆς ἐπῆ γῆς μετῶ γῆνις σαμαρῆς, εἰτα γέροντε ἀμῶν τῆς εἰδῆτες, ἴνα εἰν αἰταῖ τε Ἐ μῶν τῆς τῆς ἀταμῶν τῆς ἀυγῆμασι, ἢ αἰθρῶπου φῶσις τεφανῶν τῆς ἀπῆ τῆς τῶ πνύμα τῶ ἀγίῶν,

CHRISTI nomen nec definitionis vim obtinet, nec cujuspiam substantiam, qualis sit, significat, sicut forte homo, aut equus, aut bos; sed rei magis, quæ in aliquo agatur, habet significationem: oleo namque ungebantur quidam superiorum, juxta quod Deo tunc temporis placebar, & signum regni illis erat unctio. Ungebantur autem & Prophætae insensibiliter Spiritu sancto, ut inde quocumque nominarentur Christi. Denique beatus David psallit ex persona Dei, & ait: Nolite tangere Christos meos, & in Prophetis meis nolite malignari. Ait autem & propheta Habacuc: Existi ad salutem populi tui, ut salvares Christos tuos.

Ex Bibliotheca regia.

In Christo autem omnium salvatore unctionem quidem factam esse dicimus: cæterum neque symbolicam, quasi oleo factam, nec quasi in gratia prophetica; sed nec illam, quæ intelligitur fieri ad perfectionem alicujus hujusmodi negotii, qualem factam esse dicimus in Cyro Persarum & Medorum rege. Contra Babylonios enim ille duxit exercitum, instigante ipsum in id Deo omnipotente. dictum est enim: Hæc dicit Dominus Christo meo

Isai. 45. v. 1. *Cyro, cujus apprehendi dexteram.* Atqui ille vir, cum esset idolorum cultor, nominatus est Christus, ideo quod quasi unctus est in regnum, cælesti suffragio, & ordinatus est a Deo, ut Babylonem vehementer expugnaret.

Illud autem magis de Christo. Quoniam enim propter Adæ prævaricationem, regnaverat supra omnes peccatum, & Spiritus ab humanitate discesserat, ob eamque causam in malis omnibus illa versabatur, opus autem erat, ut rursus per Dei misericordiam in pristinum revocata, Spiritum mereretur: homo factum est unigenitum Dei Verbum, & cum terreno corpore terrenis apparuit. Fuit etiam liberum a peccato, ut & in ipso, & in eo solo, innocentia laudibus natura hominis coronata, Spiritu sancto ditaretur,

Rom. 5. v. 14.
Gen. 6. v. 3.

Ee ij

ac sic reformaretur ad Deum per sanctificationem. Transi enim ad nos quoque gratia cepta a Christo, qui est nobis primogenitus; idque nos docens beatus David psallit ad Filium: *Dilexisti iustitiam & odisti iniquitatem, ideo unxit te Deus tuus oleo letitiae.*

Ps. 44. v. 6.

Unctus est igitur exemplo nostro Filius innocentiae laudibus, & ut ante dixi, in ipso natura hominis illustrata, & digna jam fortiri Spiritum sanctum, jam non discessurum, sicut antea, sed mansurum magis in ipsa. Ideoque scriptum est, quod descendit in eum Spiritus, & mansit super ipsum. Dicitur ergo Christus Dei Verbum, quod propter nos, & nostri similis homo est factum, & in servi forma: & vngitur quidem humane, secundum carnem; vngit autem divine suo Spiritu eos, qui in ipsum credunt.

Ioan. 1. v. 31.

ἀναμειρωθή τε οὕτω τῷ Θεῷ δι' ἀγαθοῦ. Ἀφ' ἧν ὅρατα ἔστι ἡμῶν ἡ χάρις, ἀφ' ἧν ἡμεῖς ἔσμεν ἡμεῖς ἀδικῶντες. Ἐφ' ἧν ἡμεῖς ἔσμεν ἀδικῶντες, ἀφ' ἧν ἡμεῖς ἔσμεν ἀδικῶντες. Ἐφ' ἧν ἡμεῖς ἔσμεν ἀδικῶντες. Ἐφ' ἧν ἡμεῖς ἔσμεν ἀδικῶντες.

Κεῖται ἐν ἡμῶν ἀνθρώπων ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ ἀναμειρωτὴς ἡμῶν, ὡς ἐστὶν ἡμεῖς ἀδικῶντες. Ἐφ' ἧν ἡμεῖς ἔσμεν ἀδικῶντες, ἀφ' ἧν ἡμεῖς ἔσμεν ἀδικῶντες. Ἐφ' ἧν ἡμεῖς ἔσμεν ἀδικῶντες. Ἐφ' ἧν ἡμεῖς ἔσμεν ἀδικῶντες.

CAPUT I I.

Qualiter intelligi debeat Emmanuel.

EMMANUEL nominatur Deus Verbum, quod abrahæ semen apprehendit, & similiter ac nos participavit carni & sanguini. Interpretatur autem Emmanuel, nobiscum Deus. Confitemur autem, nobiscum fuisse Dei Verbum, non localiter: in quo enim loco non est Deus, qui implet omnia? Nec quod adesse nobis conspicitur auxilii ratione; dictum est enim hoc modo ad JESUM Filium Nave: *Et sicut eram cum Moysē, ita ero & tecum.* Sed quod factum est in nostris, id est, in humanitate, non derelicta sua natura: inconvertibile est enim natura Dei Verbum.

Hebr. 2. v. 14.

Is. 1. v. 5.

Ibidem.

Baruch. 3. v. 38.

Ceterum quam ob causam, cum plane dicatur ad JESUM Filium Nave, quod sicut eram cum Moysē, sic ero tecum, non est tamen nominatus, Emmanuel? Ipsa autem ratio est: etsi enim cum aliquo sanctorum fuisse dicatur; non tamen nobiscum factum esse dicimus Deum Verbum, nisi eo tempore, quo juxta quod dicit Baruch, *in terra visus est, & inter homines conversatus est, & omnem viam inveniens disciplina, & dans eam Jacob puero suo, & Israel dilecto a se: ipse est enim Deus noster,*

& non comparabitur alius ad eum. Quantum enim ad Dei naturam pertinet, nondum erat nobiscum; multum enim interest inter deitatem & humanitatem; & ingens est nimis differentia naturarum.

Ideoque divinus David ad * proximitatem mysticam, Deum Verbum, quod nondum ad nos venerat, vocabat, dicens in spiritu: *Ob quid, Domine, discessisti longe?* Ergo jam non discessit, sed nobiscum fuit, qui cum mansisset, id quod erat, apprehendit Abraham semen, ut dixi; accepit autem etiam servi formam, & conspectus homo in terra est.

Christus vero & Emmanuel eundem nobis filium designant, partim quia unctus est more nostro, * humanæ hominis naturæ spiritum accipiens, ut in se ipso & primo. Positus est enim primordium generis, rursus ipse vngens, ut Deus, Spiritu sancto eos, qui in se credunt: partim,

* vnicionem at distinctam

Is. 10. v. 1.

* humana natura spiritum accipiente in ipso, ut primo

Joan. 3. v. 13. *descendit de celo filius hominis.* Descendit se autem dicimus de celo filium hominis, per unitatem dispensatoriam, Verbo tribuente propriae carni gloriae suae & divinae majestatis claritudinem.

CAPUT V.

Quam ob causam exinanitum dicitur Dei Verbum.

PLENUM secundum naturam, & ex omni parte perfectum Deum Verbum, & distribuens ex sua plenitudine bona sua creaturae, eo quod ait: *Effundam de spiritu meo super omnem carnem.* Exinanitum dicimus; nihil in natura propria violatum, nec, ut aliter se haberet, commutatum, nec inferius ex vlla parte factum: inconvertibile enim & immutabile est ipsum quoque, sicut & generator ipsius, & nunquam fuit passionis ullius capax. Quando vero factum fuit caro, id est, homo, humanitatis paupertatem propriam sibi fecit. Primum, quod semel homo sit

factus, etsi remanserit Deus; deinde, quod servi formam acceperit, qui secundum suam naturam liber est, utpote Filius. Atque ita cum sit ipse gloriae Dominus, gloria dicitur accipere; cum sit ipse vita, vivificari perhibetur, & in omnes accipit potestatem, cum sit ipse rex omnium; cumque Deo sit aequalis Patri, obediens fuit crucem passus, & caetera. Verum cum haec quidem humanitatis mensurae conveniant, ea tamen familiaria ducit esse cum carne, & implet dispensationem, manens quod erat.

CAPUT VI.

Quomodo unus est Christus.

DIVINUS Paulus scribit: *Etsi sunt dii multi, & Domini multi in caelo, & in terra; sed nobis unus Deus Pater, ex quo omnia, & nos ex eo; & unus Dominus JESUS CHRISTUS, per quem omnia, & nos per eum.* Ac vero sapientissimus Joannes de Deo Verbo dixit, quod omnia per ipsum facta sunt, & absque eo facta esse nihil. Evangelizabat autem beatus Gabriel sanctae Virgini dicens: *Ecce concipies in utero, & paries Filium, & vocabis nomen ejus JESUM.* Cum igitur per CHRISTUM JESUM omnia divinus Paulus facta esse commemorat; confirmet autem vim sententiae, & opificem omnium fuisse Deum evangelizet, rem veram dicens evangelista divinus; designet autem etiam angeli vox: vere ex sancta Virgine natum esse JESUM CHRISTUM, nec absque humanitate intelligimus Deum Verbum; sed

vnum dicimus ex ambobus effectum, & Deum hominem factum, eundem ex Patre, ut Verbum, natum divine, & ex muliere humane, ut hominem: non tanquam ut secundum substantiae initium vocatum tunc cum secundum carnem dicitur natus; sed natum quidem ante omnia saecula, instante tamen tempore, quo debuerat implere dispensationem, natum etiam ex muliere secundum carnem. [Ergo, etsi alii simili appellatione vocati sunt Christi, vnus tamen est, per quem omnia, JESUS CHRISTUS; non quod sit factus opifex omnium,] sed quod Deus Verbum: *Per quem omnia facta sunt, similiter ac nos participavit carni & sanguini, & nuncupatus sit homo, non tamen perdiderit esse, quod erat: ita enim & in carne factus intelligitur merito opifex omnium.*

Cit. Facundus lib. 6. c. 1.

Heb. 2. v. 14.

CAPUT VII.

Quomodo unus est Emmanuel.

NOVISSIMIS saeculis Deus Verbum homo dicitur factus; & sicut ait divinus Paulus, per sacrificium suum manifestatus est. Et quodnam est sacrificium? Saum enim corpus obtulit pro nobis in odorem suavitatis Deo & Patri, & intravit in sancta semel, non per sanguinem hircorum, aut taurorum, sed per suum sanguinem. Sic enim credentibus in se, remissionem in aeternum comparavit. Ergo plurimi quidem ante ipsum sancti fuerunt; sed nemo eorum Emmanuel nominatus est. Quam ob causam? Nondum enim venerat tempus, quo deberet esse nobiscum, id est, in nostram venire naturam per carnem, is qui est omni superior creatura. Unus igitur Em-

manuel, semel enim factus est homo Unigenitus, tunc cum per sanctam Virginem generationem carnalem perpeffus est. Dicitur enim & ad JESUM filium Naave: Quod ero tecum. At non erat ille Emmanuel. Fuit etiam cum Moyse; sed nec ille Emmanuel nominatus est. Igitur quoties audimus nomen Filio datum esse, nobiscum Deus, sapienter intelligamus, non ita ipsum fuisse nobiscum novissimis temporibus, sicut dicitur aliquando fuisse cum sanctis: illis enim erat tantum adiutor; nobiscum autem fuit, id est, factus est similis nostri, cum suam non amisisset naturam: est enim inconvertibilis, ut Deus.

Heb. 9. v. 17. Eph. 5. v. 2. Heb. 9. v. 13.

Jesus 1. v. 5.

CAPUT VIII.

Quam esse ducimus adunationem.

TO τις ενωσις χρημα & πολλοις οπι- τεληται εσποις. διηρημενοι γαρ υνες & αψφισιν, και γινωμιου, & διχονοουτες πασας διληθεις, ενοδοαζ λεγσι) καπα συμβασιν φιλικου, εκ μεσου ποιουτες εα αψφραξ. ενοδοαζ δε φαμεν ε τα διληθεις κολλωμενα, η ηρωη συνωλεγεμενα και ετεροεις εσποις, η καπα αψφισιν, η μιξιν, η κελσιν. οταν οτω ενοδοαζ λεγμεν τι και ημας φουσι τ ε Θεου λογον, κρειπτον ορεται τ ανθεσπου αψνοιας ο τ ενωσις εσπος. ου γαρ τι και ενα τ η Ειρημελων εστιν. Σπυριτες τ περτελας, και σεδενι εαχα τ η ενταν διερωσιμενος, πλιεω οπι μονα ε πλιετα ειδηπι Θεω.

Και θαυμαστον σεδεν, ει τ η ισοιταν ενοιαν η ηνωμενα, οτε τα και ημας αδεις οπως α εχει διερωναμενοι, τ ενωσις ημιν αψνοιας επεκεινα τ καθλητην ομοιογεδιω λσαρχην. τινα γδ εσπον λεοδαται νοομεν τ τ ανθεσπου ηυχλωταλ ιδιου σαμελι. ης ο φεσσαι δινωμενος; ει τ χη η, μεχε και μελις ενοφι ειωδοα, ε κελαν ιαρωα, τ ουτως ιαρωα, και λσαρ νοιω, και λογον πασχηματων και τεκμηνασται. φαμεν, οπι

ADUNATIO multis modis impletur: sejuncti enim nonnulli affectu vel voluntate, & discordantes inter se, adunari dicuntur, per reconciliationem socialem, deposita similtate. Adunari item dicimus ea, quae sibi conglutinantur, sive modis aliis conferuntur, aut per compositionem, aut per mixtionem, aut per temperationem. Quoties autem adunatum esse nostrae naturae Dei Verbum dicimus, omni humana cogitatione adunationis ejus modus videtur esse superior. Neque enim per supra scriptos modos facta est arcana illa, & nulli penitus nota, nisi ei, cui omnia nota sunt, vnio.

Aurbertus verlionem Mercatoris emendate voluit et GIZOG.

Et nihil mirum, si in hujusmodi cogitatione vincamur, cum res nostras, quomodo se habeant, inquirentes, ultra modum nostrae mentis, inventionem esse conficemur; quoniam modo animam hominis suo corpori adunatam esse putemus. Quis est qui id possit exprimere? Sed si oportet eos, qui parva ea vix intelligere soleant; imo & eos qui valeant intelligere, tam subtiles res & omnem rationem transcendentes conjectare: dicimus, quod

us; deinde, t, qui secun-; utpote Fi- gloria Domi- e; cum sit ip- & in omnes ipse rex om- is Patri, obe- caetera. Ven- nitatis men- amiliaria du- r dispensa-

fectum, & lem ex Pa- & ex mu- non tan- nitiuum vo- nem dici- ante om- pore, quo- em, na- lum car- cellatione est, per us; non im,] sed omnia fa- it carni & , non ta- ita enim cito opi-

deceat cogitare, (quamvis minor sit oratio ad veritatem) talem esse adunationem ipsius Emmanuel, qualem quis intelligat animam hominis ad suum corpus habere.

Citat Facundus Hermianus. Lib. 11. cap. 7.

[Anima enim omnia, quæ sunt corporis, esse reputat sua, licet per naturam propriam expers sit passionibus corporis, & naturalibus, & quæ extrinsecus accedunt: movetur enim corpus in concupiscentias naturales, & consentit anima, & nullo licet modo participans, concupiscentiæ tamen exitum delectationem propriam ducit. Et si forte ferro corpus percutiatur, aut torqueatur, condolet illa quidem, quod suum corpus patiatur: ipsa vero in sua natura nullum patitur omnino tormentum.

αρεπει δὲ ἐνοῦν, (μείων ὅ πῶς τῆς ἀληθείας ὁ λόγος) ὡσαύτως εἶναι τὴν ἔνωσιν τῆς Ἐμμανουήλ, ὅπως αὐτῶν αἱ λογισατοὶ εἰς καὶ τὸ ἴδιον ἀνθρώπου ψυχῆν ὡς ὁ ἴδιον σῶμα, οἰκειοῦται γὰρ ἡ ψυχὴ τὰ τῶ σῶματος, καὶ κατὰ φύσιν ἴδιον ἀμείψους οὕτως ἢ αὐτῶν παθῶν φρονεῖν τε ἅμα, καὶ τῶν ἔξωθεν ἐπαγρυπνῶν. κινῆται γὰρ εἰς ὀρέξεις ὁ σῶμα φρονεῖ, (ὡς σωματικῶς) ὡς τὸ ἔνωσιν ἡ εὐνοῦσα ψυχὴ συμμετέχει ὅ κατ' ὁσόντα ἔσονται οἰεται γὰρ μὲν ἴδιον ἀπλοῦς εἶναι ὁ τὸ ὀρέξεις ἀποτελεῖται. καὶ εἰ καὶ ἄλλοι οἰοῦντο τὸ σῶμα, ὡς οὐδὲν κατὰ φύσιν, σωματικῶς μὲν, ὡς ἴδιον παροῦτος σώματος· αὐτῆ γὰρ μὲν εἰς ἴδιον φύσιν οὐκ ἀπὸ παθῶν τῶν ἐπιτυγχάνουσιν.

Tamen super hoc quoque dicimus esse adunationem, quæ est in Emmanuele facta: erat enim necesse cum suo corpore adunatam ei animam dolere, vt dum timebat passiones, subditam cervicem Deo submitteret.] De Deo autem Verbo, condolere passionibus nefas est dicere: impassibilis enim Deus est, & nostrarum rerum longe dissimilis; sed adunatus quidem erat carni habenti animam rationabilem, qua patiente ipse impassibilis, ea quæ animæ contingerent, cognoscebat, & contundebat quidem, vt Deus, carnis infirmitates, suas tamen eas, tanquam sui corporis, esse ducebat. Itaque esuriisse dicitur, fatigatus esse, passus fuisse pro nobis.

Ἐπιπῶν καὶ ἡμεῖς τὸ πῶς φαίμεν ἐπὶ τῆς Ἐμμανουήλ τὴν ἔνωσιν. ἡμεῖς μὲν γὰρ ἀναλαμβάνοντες τὴν ἴδιον ἑαυτῶν σωματικῶν τὴν ἐνωτικῶν ψυχῆν, ἡμεῖς φρόνισα τῆς αἰτίας, διὸ οὕτως ἡμεῖς εἰς θεοῦ τὴν αἰτίαν. ἐπὶ δὲ γε τῶ θεοῦ λόγου ὁ σωματικῶς ἢ αἰκίαν ἀποποιεῖται. ἀπαθὴς γὰρ ὁ θεός, καὶ οὐκ ἐν γὰρ τοῖς κατὰ ἡμᾶς· ἀλλ' ἡμεῖς οὐδὲν ἴδιον, καὶ οὐκ ἐν γὰρ τοῖς κατὰ τὸν θεοῦ λόγον, παροῦτος ὁ αὐτῶν, ἀπαθὴς ἡμεῖς οὐκ εἰδόντες τῶν εἰς αὐτῶν γνωσθῶν, καὶ ἡφαίης γὰρ ὡς θεός τῆς τῆς ἁδελφείας, οἰκειοῦτο γὰρ μὲν αὐτῶν ὡς ἴδιον ἑαυτῶν· οὕτως ὡς πεποιθῶν λέγει, καὶ καμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἡμεῖς.

Ergo Verbi adunatio, quæ est cum humanitate facta, non irrationabiliter rebus nostris comparetur. Nam sicut corpus alterius est naturæ præter animam, & vnus tamen ex vtroque homo efficitur & vocatur; ita etiam ex perfecta Dei Verbi substantia, & ex humanitate perfecta vnus est Christus, idem in eodem Deus simul & homo; & sua quidem ducit Deus Verbum, vt ante dixi, ea quæ sunt carnis propria, quia ipsius est corpus, non alterius. Communes autem facit tanquam cum sua carne divinæ suæ maiestatis operationes, vt posset etiam vivificare mortuos, & sanare infirmos.

Οὐκ οὐκ πῶς φαίμεν δὲ ἡ ἔνωσιν τῆς ἁδελφείας ὁ ἀνθρώπου εἰς ὁ λόγος, ὡς ὁ ἴδιον σῶμα ὡς ὁ ἴδιον ψυχῆν, εἰς γὰρ μὲν ὡς ἀμφοῖν ἀνθρώπων ἀποτελεῖται καὶ λέγεται· οὕτως ὡς ἐκ τελείας ἁποστολῆς τῆς θεοῦ λόγου, καὶ μὲν ὡς ὡς ἀνθρώπου τελείως ἐχούσης κατὰ τὸ ἴδιον λόγον, εἰς ὁ Χριστός, ὁ αὐτῶν ἁποστολῆς ἐκ αὐτῶν θεός τε ὁμοῦ καὶ ἀνθρώπος, καὶ οἰκειοῦται γὰρ ὁ λόγος, ὡς ἑφῶν, πᾶ τῆς ἴδιον ἁδελφείας, ὅτι καὶ αὐτῶν ὁ σῶμα, ὡς οὐκ ἐπίσταν. κοινοποιεῖται δὲ ὡς ἑφῶν τῆ ἴδιον ἁδελφείας αὐτῶν ἁποστολῆς διδάμειν πᾶ ἐπίσταν· ὡς τε διδάμειν καὶ ζωοποιεῖ τοῖς νεκροῖς, καὶ ἰάσθαι τοῖς ἐπιπῶν.

CAPUT IX.

De Carbone.

Apud Photium
V 111.

Ex eadem Bi-
bliotheca.

ΕΙ δὲ γρη, ἔ τὸς ἐκ τ' ἡσποπύτου γρε-
φῆς ἀδελφίμασι κεχρημένοις, καὶ τὰ ἀφ'
ἐν τυποῖς τ' τ' ἐνώσεως καὶ ἀδελφίαι ἔσποι,
Φέρε, λέγειν, ὁ μακάριος Ησαίας· Απετά-
λη, Φησί, πρὸς με ἐν τῷ Σεραφίμ, καὶ ἐν
τῇ χεὶρ ἔτερον ἀνέβραχε, ἐν τῇ δεξιᾷ ἔλα-
βεν δὸπὸ τῷ θυσιαστηρίου, καὶ ἤλθε πρὸς με,
καὶ ἤλασεν τῷ χιλιῶν μου, ἔ ἔειπεν· Ἰδοὺ
ἤλασον πρὸς τῷ χιλιῶν σου, καὶ ἀφ' ἧς τὰς
αἰματίας σου, ἔ τὸς ἀμάρτίας σου καθαί-
ρει. Φαμὸν δ' τ' ἀνέβραχε τύποι ἡμῶν, καὶ
εἰκόνα πληροῦ τῷ εὐαγγελιστοῦ τῷ ἁγί-
ου· ὅς, ἔ τ' ἀφ' ἀνέλασεν τῷ χιλιῶν ἡμῶν,
τῷ τ' ἔστιν, ὅταν τὴν εἰς αὐτὸν ἐμολογήσω-
μεν πίστι, τότε καὶ ἀπάσης ἀμάρτίας δὸπο-
φαίης καθαροῦ, καὶ τῷ ἀρχαίων ἀίματι
ἡδύθεσι.

Πλὴν ἔστιν ἰδεῖν, ὡς ἐν εἰκόνη, τ' ἀνέβρα-
χε, ἐνώθητε μὴ τῷ ἀδελφίματι τ' Θεοῦ
λόγον, οὐ μὲν δὸποβληκῶτα ὁ εἶναι, ὁ
ἔστι. μετασχηματισμὸν δ' μάλλον δ' ληφθῆν,
ἡρῶν ἐνώθη, εἰς τ' αὐτὸν δόξαν τε, ἔ ἀνέβρα-
χε· ὅταν γὰρ ἔσποι ὁ πῦρ ἐμολογήσῃ ἑλπίαν,
ἔ εἰς δέδουκός αὐτὸ, καὶ ἀδράπηται μὲ αὐτὸ,
ἔ ὅταν ἔξίστηται μὲ τῷ εἶναι ἑλπίαν, μερίσσει
δ' μάλλον εἰς τ' τῷ πνεύσ ὄψιν τε, καὶ δὸ-
ναμιν, καὶ πῶν αὐτὰ ὁ ἴσθον ἀνεργάζεται,
καὶ ὡς ἐν ἡδὴ λελογίσται μετ' αὐτῷ· οὕτω
νοήσῃ καὶ ἐπὶ Χριστοῦ. ἐνώθηίς γὰρ ἀπερὶ ἡ-
τως ἀδελφίματι Θεοῦ, τετήρηκε μὲ αὐτῷ
τῷ τ' ὅταν εἶναι φαμὸν· μεμύνηκε δὲ καὶ
αὐτὸς ὅταν ἑλ' ἐνώθηίς δ' ἀπάσης, ὡς εἰς λε-
λογίσται μετ' αὐτῷ, οἰκειοῦμενος μὲ τὰ αὐ-
τῷ, ἐμποιήσας δ' καὶ αὐτὸς αὐτῷ τ' ἰδίας φύ-
σεως τ' ἀνεργάσαν.

AT si convenit exemplis etiam divi-
nae scripturae, quasi per figuram, ad-
unationem demonstrare; age, dicamus, ut
possumus. Beatus Esaias, *Missus est*, in-
quit, *ad me vnus ex Seraphim, & in manu*
habebat carbonem, quem forcipe accepit ab al-
tari, & venit ad me, & tetigit labia mea,
& dixit ad me: Ecce tetigit hoc labia
tua, & adimet iniquitates tuas, & peccata
tua repurgabit. Carbonem autem dicimus
figuram & imaginem nobis exhibere
Verbi hominis facti: quod, si labia nostra
tetigerit, id est, si fidem in ipsum con-
fessi fuerimus, tunc nos ab omni pecca-
to purus efficit, & pristinis criminibus li-
berat.

Hic iterum
interpolavit
Autbertus
Mercatoris
versionem, vt
& in sequen-
tibus, quorum
textum Graecum
habuit,
Isai. 6. v. 6.

Ceterum tanquam in imagine, licet
in carbone conspiciere adunatum quidem
humanitati Dei Verbum, non tamen
projecisse, quod fuerat. Transformasse
autem magis assumptam naturam in suam
gloriam, & operationem: quemadmodum
enim ignis ligno affixus, & id penetra-
ns, comprehendit quidem ipsum, &
quamvis lignum esse non desinat, vim ta-
men suam speciemque transmutat, &
omnem se confert in lignum, & cum ipso
jam quasi vnum aliquid aestimatur, idem
intellige de Christo. Adunatus enim in-
estimabiliter humanitati Deus, servavit
quidem ipsam in eo, quod fuerat, & ipse
permanit, quod erat; semel tamen adu-
natus, quasi vnus jam cum ipsa putatur,
ea, quae sunt illius, sua faciens; confe-
rens autem ei etiam ipse naturae suae ope-
rationem.

F f

CAPUT

Apud Pho-
tium 1 X.

CAPUT X.

Quod incorporealis divinitatis corpus facta fuerit ipsa caro, habens animam rationabilem: et quod si ea a sese dividere voluerimus, procul dubio labefactabimus dispensationem, qua in Christo intelligitur.

Οτι τῆς ἀσωμάτου θεότητος σῶμα γέγονεν ἡ ὄψις, ψυχῶν ἔχουσα λογικῶν· καὶ ὅτι διιστάμετες ἀπὸ ἀλλήλων αὐτὰ, πόρτη τε, ἔ πόρτως ἁποχλινομένη τῆς ἐν Χριστῷ νοσηδῶνς οἰκονομίας τ' ὄψεσιν.

IN cantico canticorum ipse nobis introductus est dicens Dominus noster *Cantic. 2. v. 1.* **JESUS CHRISTUS: Ego flos campi, & lilium convallium.** Quemadmodum ergo odor res quidem est incorporea, habet autem, quasi proprium corpus, id in quo inest; tamen vnum ex utroque intelligitur lilium. Corruptetur autem ipsius ratio, vnius rei discessu: in subiecto enim corpore odor est. Ita etiam in Christo intelligimus divinitatis naturam, quae suam excellentissimam majestatem, ut odorem suavissimum, mundo dispergit, tanquam in subiecto, esse in corpore humanitatis; & id quod incorporeale est per naturam, per adunationem dispensatoriam, pene dicam factum fuisse corporale; propterea quod voluit se cognosci per corpus, in eo enim divina signa operatus est. Igitur id quod incorporeale est, tanquam in suo corpore intelligi potest, quemadmodum etiam odor in flore subiecto, lilium tamen jam & odor, & flos nominatur.

EN τῷ ἀσώματι τῆς ἀσώματων αὐτῶν ἡμῶν ἑσπεκόμεθα λέγον ὁ κύριος· Ἐγὼ αὐτὸς τῷ πεδίῳ, κρίνον τῆς κοιλάδος. ὡσαύτ' οὖν ἡ ὄψις ἀσώματος καὶ ἐν χεῖματι ἐστὶ· χεῖματι δ' ὡσαύτ' ἰδίῳ σώματι τῷ, ἐν ᾧ ἐστὶ· πλὴν ἐν ἑξ ἀμφῶν νοήται ὁ κρίνον. κατὰ φύσιν δ' ἐκείνου τ' ἐπὶ αὐτῷ λόγον ἡ ἐξὸς ἀπόστασις· ἐν ἁποκειμένῳ γὰρ ἡ ὄψις, καὶ ἐστὶ σῶμα ὁ ἁποκειμένου. οὕτω νοσηδῶν ἐν τῇ Χριστοῦ, θεότητος φύσιν τ' ἰδίῳ τε, καὶ ἁποχλινομένη ἁποχλινομένη ἐν ᾧ κῶμα, κατὰ τὸ ἐν ἁποκειμένῳ τῇ ἀνθρώπινῃ, καὶ ὁ ἀσώματος κατὰ φύσιν, καὶ ἔνωσις οἰκονομικῶν μονῶν καὶ ἡρέσας ἐ ἀσώματος· ἀλλ' ἐν τῷ ἑλῆν ὑπὸ τὴν ὄψιν ἀσώματος, ἐνήργησε γὰρ ἐν αὐτῷ τὰ θεοσπεπῶ. ὁμοίῳ νοῦτ' ἀπὸ ἐκείνου ὡς ἐν ἰδίῳ σώματι ὁ ἀσώματος, κατὰ τὸ ἀμῆ καὶ ἐν ἁποκειμένῳ ἐν ἑξ ἡ δόσεως ὁ χεῖμα· ἀλλ' ἐν τῷ κρίνον ὁ σωματώτερον.

Apud Photium
X.

CAPUT XI.

Quod adunato Deo Verbo vere humanitati, inconfuse tamen substantiae * permanferunt.

Οτι καὶ τῶς ἐνωσις ἀληθινῶν συνεκχέμετες τῷ λόγῳ τῶς ἐν ἀνθρώπινῳ, ἀσύχρητα μεμνημένοι τὰ ἑωαῖμα.

* substi-
titi, apud Fa-
cundum.

[**E**RECTUM est secundum Dei voluntatem, sanctum tabernaculum per desertum, & in eo multis modis formabatur Emmanuel.] Dixit Deus omnipotens ad divinum Moysen: *Exod. 25. v. 10.* **Et facies mihi arcam testimonii ex lignis imputribilibus, duorum cubitarum & dimidii longitudine; & inaurabis eam auro puro, extra & intra inaurabis eam.** Sed lignum quidem cum imputribile sit, est figura corporis incorrupti: χρυσοῦς αὐτῷ. ἀλλὰ τὸ μὲ ἀσπίον ἐξ ὄλων εἶν ὡς εἰς τύπον τ' ἀφάρου ἑωαῖμα.

EΓΗΓΕΡΤΑΙ κατὰ βούλησιν Θεοῦ ἐκ τῆς ἐρημίας ἡ ἀγία σκηνή, καὶ ἐν ἐν αὐτῇ πολυτρόπως μερφομένους ὁ Ἐμμανουήλ. ἔφη Ἰησοῦς ὁ τῆς ὄλων Θεός ἐν ἁποστασία Μωσῆ· Καὶ ποιήσας κίβωτον μάρτυριον ἐν ἑωαῖμα ἀσπίων, δύο πηχῶν καὶ ἡμίσεος ὁ μήκος· ἔ πηχῶς καὶ ἡμίσεος ὁ πλάτος· καὶ πηχῶς καὶ ἡμίσεος τὸ ὕψος· καὶ κατὰ χρυσοῦς αὐτῷ χρυσοῦς καθαῶν, ἔξωθεν, καὶ ἔσωθεν ἀφάρου ἑωαῖμα.

maledictione & morte damnata, & peccati laqueis irretita, errabat, & erat in tenebris; Deum nesciebat eum, qui est natura & veritate; pro Deo coluit creaturam. Quomodo igitur huiusmodi malis poterat liberari? An illud dicemus, quod fas erat humanitati, divinam naturam apprehendere, quæ nesciret omnino, qualis esset dignitas naturæ celestis, cum esset ignorantia tenebris occupata, & peccati sordibus inquinata? Quomodo poterat fieri, ut apprehenderet sanctam naturam, & acciperet gloriam, quam nemo inveniat, nisi acceperit? Concedamus enim quod cognoverit fortasse, & scierit apprehendere * Deum. Quis est, qui docuerit? *Quomodo enim credent, nisi audierint?* *Cæterum non id est apprehendere deitatem, & convenientem ei gloriam capere.*

* deitatem
Rom. 10. v. 14.

Ergo decentius sit, & recte quidem, ita sentire, quod servare volens id, quod perierat, descendens ad nos Deus Verbum, per quod omnia, & in id se, quod non erat, immisit, ut & hominis natura, id quod non erat, fieret, & divinæ majestatis dignitatibus per adunationem patescens, quæ sublevata est magis ultra naturam, quam dejicit infra naturam invertibilem Deum. Conveniens erat, ut incorruptibilis natura apprehenderet corruptibilem, ut eam a corruptione liberaret. Conveniens erat eum, qui peccare non noverat, cum peccatoribus conformari, ut peccata compesceret: quemadmodum enim ubicumque lux fuerit, caligo interit tenebrarum; ita etiam immortalitate presente, omnis certe pestis fugitiva discedet; & presente eo, qui peccatum non novit, (qui etiam proprium sibi corpus effecit, quod est sine peccato) cederet omne peccatum.

Quod vero Verbum, cum esset Deus, factum sit homo, & non magis homo intelligatur Christus, etiam ex sacris literis enitar ostendere. Ait igitur beatus Paulus de Unigenito: *Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, ut esset equalis Deo; sed exinanivit se, formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo. Humiliavit sese factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propterea & Deus ipsum superexaltavit, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in nomine JESU CHRISTI omne genu flectatur caelestium, & terrenorum, & infernorum, & omnis lingua confiteatur, quod Dominus JESUS CHRISTUS in gloria est Dei Patris.*

Quem igitur dicemus, in forma Dei esse, & in æqualitate Patris, & hæc non ra-

pinam arbitratum; sed descendisse magis in exinanitatem, & in formam servi, & se humiliantem, & in similitudinem nostram fuisse factum? Si hominem factum ex muliere nudum & solum: quomodo habebat plenitudinem, ut intelligatur exinanitus? Vel in qua antea positus celsitudine, semet humiliasse dicitur? Vel quomodo in similitudinem hominum factus est, qui id erat & antea per naturam, et si id factus forte non diceretur? Ubi autem exinanitus est, assumens plenitudinem deitatis? Vel quomodo non sit factus altissimus, qui in gloriam supernam ascenderit?

Igitur dicimus, non hominem Deum esse factum, sed potius factum esse in exinanitate, propter humanitatem, Deum Verbum, qui erat in æqualitate Patris & forma: exinanitus est enim hoc modo, propter similitudinem nostram, cum esset plenus, ut Deus. Humiliatus est propter carnem, ita ut a divinæ majestatis fastigio non descendat; sedem enim habet altissimam. Factus est in similitudine hominum, cum sit ejusdem formæ cum Patre, utpote cujus est figura substantiæ. Verum quoniam semel factus est juxta nos, ascendisse dicitur, cum carne in gloriam deitatis, quam patentem quidem habet quasi propriam, alio tamen pacto in ea fuit, propter humanitatem: dominus enim omnium esse creditur, etiam cum carne.

Flectitur autem ipsi omne genu, & id non ad dolorem & contumeliam Patris, sed magis ad gloriam: gaudet enim, & glorificatur, dum ab hominibus filius adoratur, licet factus sit similis nostri. Scriptum vero est rursus: *Non enim angelos apprehendit, sed semen Abrahæ; unde debuit per omnia fratribus assimilari.* Ecce semen Abrahæ apprehendit Verbum Deus, & non homo nescio quis nostri similis deitatem apprehendit, & ipse nobis assimilatur, & nuncupatur frater noster, ut homo, non quantum est ad deitatis naturam. *Quoniam pueri communicaverunt carni & sanguini, & ipse similiter participavit eis, ut per mortem destrueret eum, qui imperium obtinet mortis, id est, diabolum, & liberaret eos, qui timore mortis per omnem vitam nativa continebantur servitute.* Ecce iterum ipse, similiter ac nos, participavit sanguini, & carni, & ea res causam habet conjunctam statim ac proximam; scriptum est enim: *Nam quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur in carne, Deus filium suum misit in similitudine carnis peccati, & de peccato damnavit peccatum in carne.* Attende iterum, quod non homo affectans naturam divinam ostenditur, & ad ejus dignitatem

Heb. 1. v. 14.

1. v. 14.

Rom. 8. v. 3.

ascendens, sed mittens magis Filium suum homo factus immisit, & non homo simpliciter, divinam gloriam affectans, Christus videtur.

CAPUT XIII.

Apud Photium XI.

Ὁ ἅγιος Ἰησοῦς καλεῖται γεννητὸς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ λόγος. Quod Christus JESUS vocetur homo factus Deus Verbum.

ΤΗΣ Μὲν Θεοῦ οἰκονομίας τὸ μονογενεῖς πολυπροσημον ἐθέλοντες ὁ μυστήριον, ἐκείνο φανῶν, διδάσκοντες ἀληθῶς, καὶ πιστὸν ὀφθαλμῶ, ὅτι αὐτὸς ὁ εἰς Θεοῦ πατρὸς λόγος, ὁ ἀληθινὸς Θεός, ὁ εἰς Θεοῦ ἀληθινοῦ, ὁ φῶς ὁ εἰς τὸ φῶς, ἐκείνῳ τε, καὶ ἐκείνῳ πατρὶ· κατέβη, ἐπαθεν, ἐγενήθη δὲ εἰς νεκρῶν. ὡς αὐτὸ γὰρ οὐκ ἔστι τῆς πίστεως σύμβολον ἢ ἄλλα τε καὶ μετὰ τὴν οὐνοδόν.

DISPENSATIONIS incarnati Unigeniti mysterium subtilius considerantes, id asserimus, fidem rectam servantes & veram: quod ipsum Patris Dei Verbum, Deus verus ex Deo vero, & lumen de lumine, incarnatum sit, & homo factum, & descenderit, & passum sit, & surrexerit ex mortuis. Ita enim definivit fidei symbolum synodus ingens & sancta.

Διερωτῶμενοι ἢ καὶ μεθῶν ἐθέλοντες, ὅ, τί ποτέ ἐστι καὶ ἀλήθεια, ὁ Θεὸς γεννητὸς τε, καὶ ἐκείνῳ πατρὶ λόγον· κατέβη, ἐπαθεν, ὅτι εἰς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ προσλαβὴν ὡς ἐκ σωματικῆς τῆς κατὰ γὰρ ἢ ἰσότητος ἢ ἀξίας, ἢ ἡρώα ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ἢ καὶ ἐξ ἑαυτοῦ ἢ ἰσότητος ὁμωνυμίας· μᾶλλον ἢ ὁ ἡρώα καὶ ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, μὲν τὸ ἀπ᾽ ἑαυτοῦ, καὶ ἑαυτοῦ ἑαυτοῦ ἔχον ἀναστάσεως τῆς ἰδίας φύσεως, ἢ ἐκ προσλήψεως Θεοῦ καὶ αἵματος οἰκονομικῶς γεννητὸς.

Perquirentes autem & nos, & discernere cupientes, quid sit tandem, incarnatum esse, & hominem factum Dei Verbum: cernimus, quod non hoc est, hominem assumere tanquam in conjunctione, quæ fiat per æqualitatem dignitatis, sive auctoritatis, vel per solam filietatis ὁμωνυμίας; magis autem fieri juxta nos hominem, (ita tamen, ut nulla conversio, vel commutatio subsequatur) & sublevare pariter cum sua natura eum, qui in assumptione fuit carnis & sanguinis dispensative.

Εἰς μὲν οὖν ἔστιν ἄρα παρὰ μὲν τὸ ἐκείνῳ πατρὶ οἰκονομικῶς ὀνομαζόμενος ἅγιος τὸ θεοπρόσωπον ἡρώα μονογενεῖς, καὶ λόγος, καὶ Θεός, καὶ ἑκείνῳ πατρὶ, καὶ ἀπαύρασμα, καὶ χαρακτὴρ τῆς ἑαυτοῦ οὐσίας τῆς πατρὸς, ζωὴ, διδάξα, φῶς, ἁγία, δύναμις, βουλή, δόξα, ἔλεος, μεγαλοσθένεια, κλέος ἁγία, καὶ ἑτέρας ἡρώα οὐσίας ὀνομασι, τοῖς ἀληθῶς θεοπροσωπικοῖς. μὲν δὲ γὰρ πᾶσι ἐκείνῳ πατρὶ, ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, Χριστός, Ἰησοῦς, ἰσάγγελος, μεσίτης, ἀπ᾽ ἑαυτοῦ ἢ κακιστηρίων, ἑαυτοῦ εἰς νεκρῶν, δούτερος Ἀδάμ, κατὰ τὸ σῶμα ἢ ἐκκλησίας, ἐπεβίβων αὐτῶν καὶ τῶν ἐκείνῳ πατρὶ οὐσίας ὀνομασι. πάντα γὰρ αὐτῶν, πάτερ ἑαυτοῦ, καὶ τὰ ἐκ ἑαυτοῦ τῆς αἰῶνος κτιστός.

Unus igitur est, qui ante Incarnationem a divina scriptura nominatur, & Unigenitus, & Verbum, & Deus, & imago, & lumen, & figura substantiæ Patris, & vita, & gloria, & splendor, & sapientia, & virtus, & magnificentia, & Dominus sabaoth, & aliis talibus nominibus, quæ vere conveniunt deitati. Post Incarnationem vero homo, CHRISTUS, JESUS, propitiatorum, mediator, primitiæ dormientium, primogenitus a mortuis, secundus Adam, caput corporis Ecclesiæ, cum eum etiam nomina prisca sequantur: omnia enim ipsius propria sunt, & priora, & quæ novissimis facta temporibus.

Εἰς ἄρα ἔστιν ὁ καὶ παρὰ τὸ ἐκείνῳ πατρὶ οἰκονομικῶς Θεὸς ἀληθινός, καὶ εἰς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἑαυτοῦ.

Unus igitur est, & qui ante Incarnationem, Deus erat verus; & qui in hu- FF iij

A
descendisse magis
mam servi, & se
adinem nostram
m factum ex
: quomodo ha
ntelligatur eni
positus celsitu
itur? Vel quo
ominum factus
r naturam, ex
etur? Ubi ac
ens plenitudi
do non sit fir
iam supernam

em Deum esse
esse in exim
tem, Denm
itate Paris &
hoc modo,
um, cum esset
is est propter
ajestatis fusti
enim habet
ilitudine ho
mæ cum Pa
substantia.
is est juxta
m carne in
tem quidem
amen patlo
em: domi
itur, etiam

genu, & id
liam Paris,
enim, &
filius ado
i. Scriptum
s apprehen
t per omnia
brahæ ap
non homo
m appre
, & nun
mo, non
im. Quo
i & san
it eis, ut
imperium
& libera
em vitam
e iterum
anguini,
junctam
t enim:
quo in
im misit
e peccato
ide ite
aturam
nicatam

manitate mansit id quod erat, & est, & erit. Non discernendus igitur vnus Dominus JESUS CHRISTUS, in hominem seorsum, & seorsum in Deum; sed vnum eundemque JESUM CHRISTUM esse dicimus, non ignorantes differentiam naturarum, sed eas inconfusas inter sese servantes.

α μνημονικῶς ὁμοῦ ἐστὶν, καὶ ἔστι, καὶ ἔσται. οὐ διακρίτον οὖν ὄρα τὸ ἕνα κείμενον Ἰησοῦ Χριστὸν, εἰς ἰδιωκῶς ἀνθρώπων, καὶ εἰς Θεὸν ἰδιωκῶς. ἀλλ' ἕνα καὶ τὸ αὐτὸν, Ἰησοῦ Χριστὸν φασὶν εἶναι, τὸ ἴδιον φύσιν εἰδόντες ἀσφραγισθῆναι, καὶ ἀσύγχυτους ἀλλήλων περιώπτες αὐτῶν.

Col. 2. v. 9. Quoties igitur litera sacra commemorat, quod in Christo inhabitavit omnis plenitudo divinitatis corporaliter; non ideo dicimus, tanquam in alio Christo, in homine seorsum inhabitasse Deum Verbum; nec porro dividentes ea, quæ vnita sunt, duos intelligimus filios; illud autem magis, quod Christum nominat litera sacra ex parte nonnumquam, & quod humanitatem Dei Verbum, quam propriam habet, in locum posuit templi. Scriptum est autem & de animabus humanis: *Inhabitantes autem domos luteas, de quibus & nos ex eodem luto sumus.* Ergone, quoniam luteas domos humana corpora nominat, & affirmat in his animas habitare, in duos homines vnum hominem dividemus? Atqui non irrationale omnino sit, vt in homine spiritus suus inhabitare dicatur. Ergo, etsi per huiusmodi modos orationis figura procedat, cum aliter fieri non possit, non tamen ideo rerum corrumpi naturas oporteat, sed magis eas recto veritatis tenore servari.

Ὅταν οὖν λέγῃ τὸ ῥητάκιμα τὸ ἱερόν, ὅτι ἐν Χριστῷ κατοικήσει πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος θεολογικῶς, οὐ λέγει τὸ πᾶν φασὶν, ὡς ἐν ἑτέρῳ Χριστῷ τὰ ἀνθρώπων, καὶ ἐκείνου κατοικήσει πᾶν τὸ πᾶν. οὐτε μὲν ἀσφραγισθῆναι τὸν ἰδιωκῶν ἀνθρώπων, οὐτε μὲν ἀσφραγισθῆναι τὸν ἰδιωκῶν Θεοῦ. ἀλλ' ἕνα καὶ τὸ αὐτὸν, Ἰησοῦ Χριστὸν φασὶν εἶναι, τὸ ἴδιον φύσιν εἰδόντες ἀσφραγισθῆναι, καὶ ἀσύγχυτους ἀλλήλων περιώπτες αὐτῶν.

Quoties igitur quæpiam, quæ dif-
similem sunt inter se forcita naturam,
collecta in adunationem, per compo-
sitionem videntur: deinde alterutrum
ex his in alterutro habitare dicitur,
non dividendum in duo, adunationis
conventionem minime violata, licet
suis nominibus per sese ea, quæ adu-
nata sunt, nominentur a nobis. Dici-
tur namque, vt ante dixi, & in ho-
mine habitare spiritus suus, nec tam-
en homo dicitur, & seorsum spiri-
tus suus, seorsum & corpus. Et tale
quid nobis divinus Paulus * obliqua
significatione commemorat, dicens: *Nam
etsi exterior noster homo corrumpitur;
sed interior renouatur de die in diem.* Siquis
igitur dixerit, interiore nostrum homi-
nem in exteriori homine inhabitare,
verum quidem memoravit, in duo tam-
en vnum divideri non videbitur. Ait
autem alicubi etiam propheta Esaias:

Ὅταν ἴσιναι ἡμεῖς, τὸ ἀλλήλοισι οὐχ ὁμοίως
λαχόντων πᾶν φύσιν, ὅρατο συνήλεγεμένα
πᾶσι ἐνότητι καὶ συνήθειαν. εἶτα δὲ ἡ
τυχρὸν ἐν ἐκείνῳ λέγεται κατοικεῖν, οὐ διακρί-
τον εἰς δύο, τῆς εἰς ἐνότητι συνδριμῆς
κατὰ τὸ ἴδιον εἶπον ἀδικουμένης, καὶ εἰ ἴδιον
ἰδιωκῶν ἐκείνου ἰδιωκῶς ὀνομαζομένου πᾶσι
ἡμῶν, τῶν ὁμοῦ ἀνθρώπων ἀμφοτέρω. λέγει
γὰρ. ὡς ἐφίλω, καὶ ἐν ἀνθρώπῳ κατοικεῖν τὸ
πνεῦμα αὐτῶν. πᾶσι ἀνθρώπων λέγεται, ἐν
ἰδιωκῶς τὸ πνεῦμα, καὶ μὲν ἐν τῷ σώματι. καί-
τοι ἴσιναι ἡμῶν ἑσθλασθήσεται ὁ θεσπόμενος
Παῦλος λέγων. εἰ γὰρ ὁ ἕξω ἡμῶν ἀνθρώπων
ἀσφραγισθῆται, ἀλλ' ὁ ἕσω ἀσφραγισθῆται ἡμεῖς
καὶ ἡμεῖς. ὅταν οὖν ἡμεῖς λέγῃ τὸ ἕσω ἡμῶν
ἀνθρώπων ἐν τῷ ἕξω ἀνθρώπῳ κατοικεῖν,
ἀλλήλοισι μὲν, εἰς δύο γὰρ μὲν τὸ ἕνα τὸ μὴ οὐχ
ὁμοῦται. φησὶ δὲ πᾶν καὶ ὁ σαφὴς Ἠσαίας.

* obscure & quasi anigmatically
2. Cor. 4. v. 16.

brantes pennis suis super propitiatorium; & vultus eorum adinvicem respicientes propitiatorium erunt. Enigma certissimum id sit, Deum Verbum etiam in humanitate Deum mansisse, & in sua gloria ac majestate, etiam propter dispensationem factus sit similis nostri: Propitiatorium namque per fidem factus est nobis Emmanuel. Ad autem nobis comprobavit sapientissimus Joannes dicens: *Filioli, scribo vobis, ut non peccetis; sed si quis peccaverit, consolatorem habemus apud Patrem, JESUM CHRISTUM justum; & ipse est propitiatio pro peccatis nostris.* Necnon etiam Paulus: *Quem pro-*

posuit, inquit, Deus propitiatorium per fidem in suo sanguine.

Cæterum cerne Cherubim circumstantes propitiatorium, & superobumbrantes quidem pennis; conversos autem ad propitiatorium, & pene nutui dominico oculum intendentes. Ad Dei enim voluntatem tantum respicit sancta caelestium spirituum multitudo, & nunquam Dei factiatur aspectu. Ita Filium propheta Isaias *Isai. 6. v. 1.* vidisse se dicit, in sede altissima & eminentissima, circumstantibus Seraphim, & obsequentibus ei, ut Deo.

CAPUT XV.

Aliud de virga Moysis.

DESTINABATUR aliquando divinus Moyses, ut Israel ab Ægyptiorum violentia liberaret. Verum quoniam necesse erat eos, qui sub jugo essent servitutis insolite, prius docere, quod eis Deus jam esset reconciliatus, prodigia cum facere imperabat: plerumque enim miraculum nos adducit in fidem. Ait igitur Moyses ad Deum omnipotentem: *Si autem non crediderint mihi, neque audierint vocem meam, dicentes: Non apparuit tibi Deus; quid dicam illis? Dixit deinde Dominus: Quid hoc est, quod est in manu tua? Respondit: Virga. Et ait illi: Projice illam in terram, & facta est serpens, & fugit Moyses ab ea. Et dixit Dominus ad Moysen: Extende manum tuam, & apprehende caudam ejus; & extendens manum apprehendit caudam, & facta est virga in manu ejus. Et dixit illi: Ut credant tibi, quia apparuit tibi Dominus Deus patrum suorum, Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob. Animadvertite in his natura & veritate Filium Dei, tanquam quædam virga sit Patris; virga autem in ligno est regni: Filio enim dedit habere omnium potestatem. Unde etiam divinus David: *Thronus tuus, inquit, Deus in seculum sæculi, & virga æquitatis, virga regni tui.* Sed eam projecit in terram, id est, corpore terreno circumdedit, sive per humanitatem misit in terram: tunc enim in similitudine factus est malignorum hominum, scilicet malignitatis lignum est serpens.*

Quod autem verum sit, hinc scimus.

Ipse enim Dominus noster JESUS *Num. 11. v. 1.* CHRISTUS, imagine & figura, propter dispensationem factam cum carne, pro serpente accipitur æreo, quem erexit Moyses, ut serpentum morsus arceret. Ait enim: *Et sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto, ita oportet exaltari filium hominis, ut omnes qui credunt in ipsum, non pereant, sed habeant vitam æternam.* Quem admodum enim serpens factus ex ære salutis erat periclitantibus causa: (sanabantur enim in eum respicientes) eo modo etiam Dominus JESUS CHRISTUS eis, qui eum vident quidem in similitudine malignorum, eo quod factus sit homo, non ignorant tamen, quod Deus sit vivificus; causa erit vitæ, & dat posse animalia venenosa vitare, id est, contrarias potestates.

Id quoque hujus rei figura sit, quod Moyses virga virgas alias devoraverit, quas in terram magi projecerat. Igitur virga quidem in terram projecta est; non tamen semper remansit. Resumpta autem iterum fuit, quod erat: nam licet facta sit, ut ante dixi, in similitudine nostra Patris virga, id est, Filius, qui habet omnium potestatem; at tamen impleta dispensatione, revolavit in cælum, & fuit iterum tanquam in manu Patris virga æquitatis, ac regni: *sedet enim ad dexteram genitoris sui in propria majestate, sedes altissimas obtinens, etiam cum carne.*

CAPUT XVI.

Aliud de manu Moysis leprosa, & integre sanata.

DIXIT autem ad eum Deus Dominus iterum: Infer manum tuam in sinum tuum; & protulit manum de sinu suo, & facta est manus ejus sicut nix. Et dixit iterum: Infer manum tuam in sinum tuum; & intulit manum suam in sinum suum, & protulit eam de sinu suo, & iterum restituta est in colorem carnis ejus. Manum ad dexteram Dei & Patris verum filium ejus divina scriptura nominat. Induxit enim ipsum dicentem: *Ego manu mea firmavi celum; nec non etiam David divinus cantat: Verbo Domini cali firmati sunt.* Cerne igitur, in sinum quidem Moysis adhuc manum ejus occultari, & nondum factam leprosam; prolatam vero statim leprosam factam: deinde mox illatam, & rursus prolatam, & de cetero non leprosam: *Restituta est enim, inquit, in colorem carnis ejus.* Ergo quamdiu quidem erat in sinu Patris Deus Verbum, divinitatis nitore fulgebat; verum quando aliquo modo extra fuit per incarnationem sive *erat deservit*, factus est in si-

mitudine carnis peccati, & inter iniquos reputatus est. Ait enim divinus Paulus, *eum, qui peccatum non noverat, pro nobis peccatum fuisse, ut nos sceremus justitia in ipso.* Hoc existimo lepram significare, immundus enim secundum legem leprosus. Sed quoniam iterum in sinu fuit Patris, (assumptus est in resurrectionem a mortuis) prolata iterum manus videbatur munda: adveniet enim post tempora Dominus noster JESUS CHRISTUS, in sinceritate divinitatis & gloria, quamvis similitudinem nostram non projecit. Ait enim & beatus Paulus de Christo: *Quia semel mortuus est ad multorum exhaurienda peccata. Secundo sine peccato apparebit expectantibus se in salutem.* Ergo quoties nobis sacra litera nominat CHRISTUM JESUM, ne hominem seorsum putaveris, non vere adunato ipsi Deo Verbo; sed existimaveris magis, ipsum esse ex Deo & Patre Verbum JESUM CHRISTUM, cum factus sit homo.

A
teriorum per filium
im circumstan-
derobumbrat
fos autem ad
nutui dominico
Dei enim volun-
ncta celestium
inquam Dei sa-
propheta Ilias
tissima & emi-
s Seraphim, &

hinc scimus
ter JESUS
ura, propter
carne, pro
quem erexit
tus arceret
leavit serpen-
ari filium ho-
ipsum, non
nam. Quem-
s ex are fi-
:(sanaban-
) eo modo
is rus eis,
similitudine
sit homo,
us sit vivit
Te animalia
rtarias po-

CAPUT XVII.

Quod Christus non erat *νοφλης*, nec simpliciter in homine inhabitavit Deus Verbum: sed quod magis caro sit factum, sive homo perfectus, secundum Scripturas.

QUI fidem habent in Christo immaculatam, & rectis omnibus suffragis comprobant, dicant videlicet, quod ipse ex Deo Patre Deus Verbum in exinanitatem descenderit, formam servi accipiens, propriumque sibi faciens corpus, quod est natum ex virgine; quod factus sit nostri similis, & nuncupatus filius hominis. Est autem Deus quidem secundum spiritum; homo autem idem secundum carnem. Deinde divinus Paulus Judæorum populum alloquebatur dicens: *Multifariam multisque modis olim Deus loquens patribus in prophetis, novissimis diebus istis locutus est nobis in Filio.* Et quonam modo intelligatur locutus fuisse Deus & Pater novissimis diebus in Filio? Locutus est enim antiquioribus per ipsum dans legem, & ideo ipse Filius, suos dicit esse sermones, per sapientissimum Moysen prolatos. Ait enim: *Nolite*

putare, quia veni solvere legem, aut prophetas. Non veni solvere, sed implere. Dico enim vobis, iota unum, aut unus apex non transibit a lege, donec omnia fiant. Cælum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt. Adde etiam prophetæ vocem: *Ipse qui loquebar, presto sum.* Ergo cum factus est filius in carne, tunc locutus est nobis Pater in ipso, sicut ait beatus Paulus, *novissimis diebus.* Sed ne parum credamus, quod ipse sit ille, qui etiam ante sæcula Filius, intulit statim: *Per quem fecit & sæcula.* Splendorem etiam gloriæ, & figuram substantiæ Patris esse commemorans. Homo igitur factus est vere is, per quem fecit & sæcula Deus Pater; & non, ut nonnulli existimant, in homine fuit, ut homo intelligatur a nobis, tanquam Deum habens inhabitantem. Nam, si hæc recte se habere, vere confidunt, supervacaneus esse videbitur beatus evangelista

fit, quod
evoraverit,
ant. Igitur
a est; non
pta autem
licet facta
line nostra
tabet om-
ra dispen-
e fuit ne-
irga equi-
dexteram
te, sedes
carne.

CAPUT

Gg

Joan. 1. v. 14. Joannes dicens: *Et Verbum caro factum est.* Ubi enim necessitas *ἵνα θεῶν τῶν?* Aut quare incarnatum dicit Deum Verbum, si non factus est caro? Vis *ἵνα θεῶν μόνος*, & similem nostri eum factum esse significat, & mansisse tamen sic quoque ipsum supra nos; imo supra univ[er]sam ipsam creaturam.

Oportere autem existimo, ea quæ dixi, exemplis etiam comprobare, & persuadere, quod Unigenitus factus sit homo, & sit Deus, etiam cum carne, ac non tantum inhabitavit in homine, *θεοῦ ἵνα* ipsum efficiens, tanquam alios, qui divinitatis ipsius fuere participes.

Apud Photium
XIV.

CAPUT XVIII.

Quod Emmanuel Deum habuerit aliter inhabitantem, quam nos.

Apoc. 3. v. 10. **A**it alicubi Deus de nobis: *Inhabitabo in ipsis, & inambulabo, & ero ipsis Deus, & ipsi erunt mihi populus.* Necnon etiam ipse Dominus noster JESUS CHRISTUS: *Ecce ego venio; & si quis mihi aperuerit, intrabo ego, & apud eum canabo, & pater, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.* Nominati sumus etiam templum Dei: *Vos enim, inquit, templa estis Dei vivi.* Et rursus: *Nescitis, corpora vestra templum esse Spiritus sancti, qui est in vobis, quem habetis a Deo.* Verum si ita aiunt, ipsum quoque se habere Emmanuel, & tanquam unumquemque nostrum, inhabitantem in sese Deum habuisse, aperte confiteantur; cum ipsum adorari conspiciunt, tam a nobis, quam ab angelis, in caelo pariter & in terra, erubescant tanquam diversa alienaque sentientes, & literarum sacrarum propositum nescientes, nec habentes in se fidem, quam nobis tradiderunt, qui in principio & vi-

derunt, & ministraverunt Verbo.

Si autem dicant, quod propterea Deus sit, & ut Deus glorificetur, quia in eo tantum inhabitavit Dei Patris Verbum; ac non propterea, quia factus sit homo; audient rursus a nobis: Si is, qui inhabitantem in se Deum habuerit, factus est, ut idcirco vere dii esse possint, & ab hominibus adorentur, omnes sane angeli hominesque sint dii & adorandi; inhabitat enim Deus in sanctis angelis. Habuimus etiam nos ipsum in nobis per Spiritum sanctum; sed non sufficit hoc ostendere, natura deos & adorandos eos, qui habent Spiritum sanctum. Igitur non propterea Deus est, & adorandus Emmanuel, quod inhabitavit in eo, tanquam in homine communi, & seorsum intelligendo, Deus Verbum; sed quod factum sit caro, id est, homo: mansit enim idem & Deus, & adorandus.

CAPUT XIX.

Dicta apostolica, in quibus Deus nominatus est Christus.

Eph. 3. v. 5. **D**E mysterio dicens secundum Christum: *Quod aliis, inquit, generationibus non est agnitus filii hominum, sicut nunc revelatum est sanctis Apostolis.* Et: *Mysterium quod absconditum fuit a seculis & generationibus, nunc autem manifestum est sanctis eius, quibus voluit revelare divitias*

gloriae mysterii hujus in gentibus, quod est Christus, in vobis spes gloriae, quem nos annuntiamus. Si igitur est *θεοῦ ἵνα*, & non Deus vere, quomodo ipse est divitiarum gloriae mysterii, quod annuntiat in gentibus? Vel quomodo omnino Deus annuntiat?

CAPUT XX.

Aliud.

Coloss. 2. v. 1. **V**OLO enim vos scire, qualem sollicitudinem habeam pro vobis, & pro iis, qui sunt Laodiceae, & quicumque non viderunt

faciem meam in carne, ut consolentur corda ipsorum, instructi in caritate, & in omnes divitias plenitudinis intellectus, in agnitio-

nem mysterii Dei Christi. Ecce mysterium Dei, mysterium nominat Christi, & plene intelligere quosdam vult in agnitionem ipsius. Quo igitur intellectu opus erat, volentibus Christi mysterium discere, si fuerant audituri, quod inhabitaret in homine Deus? Opus est autem nimio intellectu, ut scias contra, quod Verbum, cum sit Deus, factum sit homo.

CAPUT XXI.

Aliud.

1. Thess. 1. v. 8. **A**vobis enim sonuit sermo Domini, non esse commemorat, cum etiam Christus dicat: *Qui credit in me, habet vitam aeternam.* Sermonem autem praedicationem dicit de seipso.

CAPUT XXII.

Aliud.

1. Thess. 2. v. 1. **I**psi enim scitis introitum nostrum apud vos, quoniam non inanis fuit; sed ante multa passi, & contumeliis affecti, sicut scitis, in Philippis; *confisi sumus in Deo collo-* qui ad vos evangelium Dei. Ecce loquens in Deo, Dei evangelium memoravit; qui praedicat gentibus Christum.

CAPUT XXIII.

Aliud.

Ibid. 3. 4. **R**ECORDAMINI, fratres, laborem nostrum & aramnam, nocte & die operantes, ne quem vestrum gravaremus; praedicavimus evangelium Dei inter vos. Et iterum: *Ibid. v. 13.* Propterea & nos gratias agimus Deo sine intermissione; quoniam cum percepissetis a nobis verbum, auditu Dei excepistis, non ut verbum hominum, sed ut verbum Dei, qui operatur in vobis, qui credidistis. Nonne evidenter evangelium Dei, & Dei verbum praedicationem de Christo commemorat, quippe id omnibus manifestissimum est: *Tit. 1. v. 11.* Apparuit enim gratia Dei salvatoris omnibus, erudiens nos, ut abnegantes impietatem & secularia desideria, sobrie & iuste & pie vivamus, in hoc saeculo, expectantes beatam spem, & adventum gloriae magni Dei, & salvatoris nostri JESU CHRISTI. Ecce Deus, & magnus, plenissime nominatus est Dominus noster JESUS CHRISTUS: ipse est enim, cujus adventum gloriae expectantes, sobrie vivere, & irreprehensibiliter festinamus. Sed si est homo *Deobeyer*, quomodo sit magnus Deus? Vel quomodo beata spes in eum? Siquidem verus est profecto Jeremias dicens: *Jerem. 1. v. 5.* Maledictus, qui spem suam ponit in homine. Neque enim Deum ipsum possit efficere, ut ante dixi, id quod est Deum portare. Denique doceant nos, quid impediatur, alios etiam omnes Deos esse & adorandos, qui in se habuerint Deum? Deum autem & magnum & beatum, habentem illuminationem Christum nominat beatus Paulus, qui invenitur dicens de Judaeis & Emmanuel: *Rom. 4. v. 9.* Quorum patres, & testamentum, & promissiones, & ex quibus Christus secundum carnem, qui est super omnia benedictus in saecula saeculorum. Amen. Quod vero secundum divinam revelationem faciebat praedicationem, perspicuum fit, ipso dicente: *Gal. 1. v. 1.* Deinde post annos quatuordecim iterum ascendi Ierosolymam cum Barnaba, assumpto etiam Tito. Ascendi autem secundum revelationem, & exposui eis evangelium, quod praedico gentibus; scorsam autem iis, qui videbantur aliquid esse, ne forte in vacuum curretem, aut cucurrissem. Christum praedicans gentibus, ut Deum, divinum nominat ipsius ubique mysterium.

Gg ij

Ascendit per revelationem Ierosolymam, & exposuit his, qui videbantur aliquid esse, id est, sanctis Apostolis, sive discipulis, ne forte in vacuum currat. Cum vero ab Ierosolymis descendisset, & rursus gentium gregibus interfuisset, emendavitne aliquid ex prioribus? Nonne perseveravit Deum confitens Christum? Atque ideo scribit quibusdam: *Miror quod sic cito transferimini ab eo, qui vos vocavit in aliud*

evangelium, quod non est aliud, nisi aliqui sunt conturbantes vos, & volentes convertere evangelium Christi. Ait autem iterum: *Sed etsi nos aut Angelus de celo evangelizaverit vobis, praeter id quod accepistis, anathema sit.* Pro qua igitur causa alios omnes omittens, licet Deum inhabitantem haberint, solum praedicabat JESUM sicut Deum.

CAPUT XXIV.

Aliud.

SCRIPtum est de Christo: *Cum autem esset in Ierosolymis in die festo, multi crediderunt in nomine ejus, videntes signa quae faciebat; ipse autem JESUS non credebatur se illis; quod ipse sciebat omnes, & quod non necesse habebat, ut aliquis testimonium perhiberet de homine: ipse enim sciebat, quid erat in homine.* Si homo esset θεοφόρος, quomodo non decepti sunt multi, qui Ierosolymis in nomen ejus crediderunt? Vel quare solus cognoscit, quae sunt in homine, cum praesertim nemo alius sciat? *Fixisse enim dicitur Deus corda nostra singillatim. Vel quare solus remittit peccata? Ait enim: Quia potestatem habet Filius in terra remittere peccata.* Quare solus praeter alios adfessor sedet Dei & Patris? Quare soli obsequuntur angeli? Cur nos quidem docuit communem putare Patrem, qui est in caelis; sibi autem cum specialiter scribebat?

Sed forte dices, quod hujusmodi voces inhabitanti Verbo deputandae sint. Nonne igitur eum oportebat, juxta prophetis convenientem mensuram, ipsum quoque dicere: *Hae dicit Dominus.* Verum cum ea quae supra legem sancire vellet, assumens sibi convenientem legislatori auctoritatem, aiebat: *Ego dico vobis.*

Quomodo liberum se ait, & non obnoxium Deo? Ideo quia est Filius in veritate? Et si esset homo θεοφόρος, essetne etiam liber secundum naturam? Solus enim Deus liber, atque solutus est: solus enim quasi tributa omnium exigit; & tanquam loco debitorum ab omnibus recipit religionem. Etsi exitus legis & prophetarum Christus est, est autem homo θεοφόρος; nonne dicere liceat, quod prophetarum praedicationum exitus ἀνομιώδης nobis crimen induxerit?

Deinde lex quidem praedicabat: *Domini Deum tuum adorabis, & illi soli ser-*

vies. Qua nos eruditione perduxit ad Christum, quasi ad agnitionem illis, qui in umbris fuerant, potiorum: spernentem igitur Deum legis & Prophetarum adorare, adorabimus hominem habentem Deum inhabitantem? Ubi enim praestabilius erat Deum intelligi? In caelo, an in terra? In Seraphim, an in terreno corpore?

Si erat homo θεοφόρος, quomodo prope modum ac nos participavit carni ac sanguini? Nam si quia Deus inhabitavit, hoc ei sufficit, ut, similiter ac nos, participaret carni & sanguini; & ita his participare id ipsum est, quod hominem factum esse: inhabitavit autem & in multis sanctis; homo igitur non semel, sed sapissime factus est. Quare ergo semel, in consummatione saeculorum, in destructionem peccati, per hostiam suam dicitur apparuisse? Quomodo autem vnum nobis Verbi adventum praedicant divinae scripturae, si θεοφόρος erat homo? Si templum & ipse factus est Dei, quomodo & in nobis etiam Christus est? Sicutne templum in templis? An ut Deus magis in templis per Spiritum? Si θεοφόρος erat homo, cur est solus ipsius corpus vivificum? Oportuerat enim aliorum etiam corpora esse talia, in quibus habitavit Deus omnipotens.

Scripsit autem alicubi etiam divinus Paulus: *Irritam faciens quis legem Moysis, sine ulla miseratione duobus aut tribus testibus moritur, quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei conculerit, & sanguinem testamenti pollutum duxerit?* Atqui divina erat lex, & mandata dicta per Angelos. Quomodo igitur dignus erit deteriore supplicio, qui pollutum duxerit sanguinem Christi? Vel quomodo potior est religione, quae est secundum legem, fides in Christum? Sed, ut jam ante diximus, Christus non similis aliorum sancto-

rum, homo θεοφόρος, sed Deus magis vere, & omni mundo celsiorem possidet gloriam, quod cum Deus sit natura Dei Verbum, factus est caro, sive homo per-

fectus: animatum enim & rationabile esse, quod adunatum est ei, credimus corpus, & vera omnino est adunatio.

CAPUT XXV.

Apud Photium X V.

Quomodo oportet intelligere: Verbum caro factum est, & habitavit in nobis; & quomodo proprium ipsius dicatur corpus.

HEB. 1. v. 16. SEMEN Abrahæ apprehendisse Verbum Dei unigenitum, beatus Paulus commemorat; necnon etiam, quod pro-

modum ac nos participavit carni & sanguini. Memores autem sumus etiam Joannis; ait enim: Verbum caro factum est, & habitavit in nobis. Idne igitur fuit propositum viris spiritalibus, docere, quod Dei Verbum conversionis sit patiens; aut quod ipsum fas sit commutationem, quæ magis creaturæ conveniat, sustinere: adeo ut id, quod non erat, forsitan in id sua sponte deveniat; aut alius contra ipsius voluntatem ad aliam naturam impellat; absit. Manet namque idem, a sua natura commutationem omnem excludens, conversionis umbram nesciens pati: fixa est enim semper in suis superna illa celestisque natura.

Quomodo igitur Verbum caro factum sit, videre necesse est. Primum quidem divina scriptura carnem plerumque nominat hominem, & quali ex parte animalis totius significationem facit, necnon etiam a sola anima interdum tantumdem agit; scriptum est enim quod videtur omnis caro salutare Dei. Et ipse divinus Paulus: Non consensu, inquit, carni & sanguini. Allocutus est autem eos, qui sunt ex Israel pontifex Moyses: In septuaginta & quinque animabus descenderunt patres tui in Ægyptum. Sed non idcirco dixeris, quod nuda & sine carnibus animæ in Ægyptum descenderint; nec porro quod inanibus corporibus, & solis carnibus, salutare suum Deus indulsit. Quoties igitur audimus, carnem factum esse Verbum, hominem intelligimus ex anima & corpore. Factum est autem Verbum, cum sit Deus, homo perfectus, corpus accipiens animatum & rationabile, idque sibi vere adunavit, quomodo ipse sciat, nostris enim sensibus hujusmodi cogitationes omnino cerni non possunt, & nuncupatus est filius hominis.

Sed si oportet tanquam in speculum intuentes dicere, conjectat aliquo modo sensus humanus, adunatum fuisse Verbum corpori habenti animam rationabilem, qualiter etiam hominis animam suo cor-

pori, ipsam quidem diversæ naturæ, sortitam tamen communionem adunationemque cum corpore; ut pene videatur non esse alia præter corpus, eo quod per compositionem ex utroque animal unum efficiatur, manente tamen ipsa, ut ante memoravi, in sua natura. Ergo non per commutationem aut conversionem, hominem factum Dei dicimus Verbum; nec profus, quod Deus esse desierit, sed quod carnem accipiens ex muliere, & ei ex utero adunatus, exiit homo idem simul & Deus; neque Dei & Patris generationem æternam projiciens, sustinuit temporalem, ex muliere inde initium, ut esset, accipiens. Permitebat autem carni propriæ suæ legibus nasci, nativitatis ratione dumtaxat. Cæterum habet in se aliquid ab humana natura dissimile: natus est enim ex Virgine, & solus habet matrem innuptam; factum autem ipsum etiam carnem, & in nobis inhabitasse, Evangelista commemorat, ut utroque comprobaret, & factum fuisse hominem, & suum non perdidisse: mansit enim quod erat.

Intelligitur namque certe tanquam aliud in alio inhabitare, id est, divina natura in humana natura, non permissa commixtionem, aut confusionem, aut commutationem, ut esset, quod non erat. Quidquid enim in alio habitare dicitur, non ipsum sit tale, quale est id, in quo habitat; sed aliud in alio magis intelligitur. At verò in Verbi natura & humanitatis, solam nobis differentiam designat diversitas naturarum. Unus

A
aliud, nisi aliqui
volentes converti
autem iterum:
e celo evangelii
d accepistis, una
usa alios omnes
habitantem ha-
c JESUM sicut

perduxit ad
nem illis, qui
a: spernentef-
phetarum ado-
tm habentem
nim præstabi-
n celo, an in
terreno cor-

quomodo pro-
rni ac sangui-
bitavit, hoc
participaret
s participare
factum esse:
Iteis sanctis;
sepissime fa-
consummatis. Hic
peccati, per
Quomodo
entum præ-
soφος erat
us est Dei,
hriftus est?
in ut Deus
Si θεοφόρος
corpus vi-
rum etiam
habitavit

m divinus
m Moyses, Hic
bus testibus
teriora me-
culaverit,
duserit
ata dida
gnus erit
o duxerit
lo potior
a legem,
nte dixi-
a sancto-

enim ex utroque intelligitur Christus. Ergo inconfusione, ut ante dixi, servata, inhabitasse Verbum ait in nobis: scit enim unum esse Filium unigenitum carnem factum, & hominem.

ἃ δὲ ἀμφοῖν νοήται
Χριστός. ὁμοῦ τὸ δὲ
σὺν ἡμῶν δὲ μὴ ἄρα τε
τηροῦντες, φησὶν, ἐν ἡμῶν
ἕνα ἃ δὲ ἕν ὅν εἶδε μονο-
γενῆ ἃ Ἐρῶν ἡμῶν ἁπλοῦς,
ἃ ἕνα, δεσποτικῶς τε.

funt. At quomodo & in singulis, & in omnibus totus sit, intellectu dictuque difficile est, imo vero etiam impossibile. Id autem, ut opinor, eo possidet, quod incorporeus sit & indispartibilis.

Proprium autem Verbi corpus dicitur a nobis: non quemadmodum proprius est hominis risus, vel equi hinnitus; sed quod, factum ipsius per adunationem veram, instrumenti ei praebeat officium, ad exequendum ea, quae more solito operatur, absque solo peccato.

Sin vero Deus Verbum etiam missum fuisse forte dicatur, ne quis vestrum terreatur, illud cogitans, quo perget incorporeum, vel quo cedit is, quo plena sunt omnia? Sciat autem magis, quod sit & alius missionis modus. Non ut locum de loco, qui mittitur, mutet; sed ut ministerium magis sacrum suscipiat, quod etiam discipulis injunctum esse discimus a Christo omnium salvatore.

Denique etiam divinus Paulus ait de Christo: Ergo, fratres sancti, vocationis caelestis participes, considerate apostolum & pontificem confessionis nostrae IESUM. Animadverte autem, quod, cum cum ministrantem hominum more ostendit, licet natura sit Deus, tunc ei etiam officium apostolatus attribuit: nihil autem, ut ante diximus, absurdum est, si Deus Verbum mitti etiam dicatur a Patre; implet namque certissime omnia, & nulli loco penitus deest: nos vero humanis vocibus divina interpretantes, figurationibus corporis immortalis naturae dispensationem solemus intelligere.

Denique cum sanctus Spiritus omnia impleat, scribit beatus Paulus, & dicit: Quoniam autem estis filii, misit Deus Spiritum Filii sui in corda nostra, in quo clamamus: Abba Pater. Ait autem & ipse Salvator: Expedi vobis, ut ego eam; nam si non abiero, paracletus non veniet ad vos. Oportet igitur ad rationem pietatis omnia referentes, certa cogitatione sectari: id enim facientes nobismetipsis maxime profuerimus.

* Quae sequuntur, usque ad lucam Iacobi cum Angelo eaque verba, cap. xxxi. latitudinem femoris ejus, desunt in editionibus vulgaribus, & nunc primum eduntur.

Col. 2. v. 9.

* Carne autem mihi videtur divinus Evangelista, totam sapienter naturam hominum nominare: ait enim Verbum inhabitasse in nobis, non alterius, ut ego opinor, gratia, incarnationem Verbi factam esse, commemorans, nisi ut etiam nos, participatu ipsius per Spiritum sanctum locupletati, adoptionis beneficium lucraremur. Igitur in Christo unitatem summam veramque credimus factam. Sin autem in nobis Christus inhabitare dicatur, angelus ipse faciet inhabitationem. Non autem cum Deus dicitur inhabitasse in Christo: Inhabitavit namque in eo omnis plenitudo divinitatis corporaliter; non per participatum, vel gratiam simplicem, quasi sole illucente, aut igni insitum sibi calorem aliis immittente; sed, ut ita dicam, ipsa divina sinceraque natura, juxta totum id quod est, inhabitationem sibi faciente, per veram, ut ante diximus, unitatem, in templo quod est natum ex virgine: ita enim unus, & est, & intelligitur CHRISTUS IESUS.

Quod vero in expressionum summa noster sermo vincatur, non negabo; sed non idcirco Christi mysterium non credatur; sed magis sit merito mirabilis. Quanto enim omni est mente superius & sermone, tanto magis ultra omnem admirationem ponendum est.

Carnem vero factum Verbum, id est, hominem perfectum, non dicimus, mensura corporis comprehendi, id enim ineptissimum est; sed implere sic quoque credimus, sicut solet, caelum & terram, & quae inferius posita sunt: omnia etenim plena sunt Deo, & omnia ipsi parvula

Hebr. 3. v. 1.

Gal. 4. v. 6.

Joan. 16. v. 7.

Apud Photium X V I.

C A P U T XXVI.

Quomodo intelligitur Θεοτόκος Virgo sancta.

NATUM est quidem inestimabiliter Verbum Dei & Patris; & haec generatio omnem sensum cogitationemque transcendit, & est incorporeali naturae conveniens. Verumtamen id quod natum est, proprius partus intelligitur genitoris, &

eiusdem cum eo substantiae; ideoque etiam filius nominatur, nomine scilicet indicante veram sinceramque progeniem; sed cum sit vivus in aeternum Pater, necesse est, eum quoque vivere in aeternum, propter quem est Pater. Igitur in principio

Joan. 1. v. 7.

erat Verbum, & Deus erat Verbum, & erat etiam Verbum apud Deum, vt sapientissimus Evangelista commemorat. In consummatione autem temporum, propter nos homines, incarnatum est, & homo est factum, non amittens quod erat, sed retinens inconvertibilem suam naturam, & semper in divinitatis fastigio collocatam; suscipiens tamen propter nos dispensatorie exinanitatem; * nec inhonorans pauperiem, quæ humanæ naturæ convenit: nam cum esset dives, pauper est factus, sicut scriptum est: *ut nos paupertate ejus divites essemus.* Factum est igitur homo, & generationem ex muliere passum dicitur. Igitur propterea quod ex sancta Virgine vere sibi adunatum corpus accepit; inde Θεοτόκον esse dicimus Virginem sanctam, quia id humane, sive secundum carnem peperit, licet haberet ante sæcula generationem ex Patre.

Opinari autem nonnullos Verbum hinc initium fuisse sortitum, cum homo sit factum, impietatis est furorisque plenissimum. Eos etenim insipientissimos esse, monstravit ipse Salvator de se dicens: *Amen dico vobis, antequam Abraham esset, ego sum.* Quomodo enim aliter ante Abraham erat, qui multis post temporibus secundum carnem natus est? Satis autem ipsos, vt opinor, redarguet divinus Joannes dicens: *Hic erat, de quo ego dixi: Post me venit vir, qui ante me factus est, quia prior me erat.*

Prætermitentes igitur in re tam frivola sine causa certare, ad illud magis veniamus, quod etiam emolumenti aliquid possit asserre, ne moleste ferant nonnulli audientes, esse sanctam Virginem Θεοτόκον, nec incredulitatis Judaicæ suas oppleant mentes, imo vero etiam paganicæ impietatis. Judæi etenim aggrediebantur Christum dicentes: *De bono opere non lapidamus te: sed de blasphemia, quod cum sis homo, facis te Deum.* At vero filii paganorum Ecclesiæ dogmata derident, audientes ex muliere Deum esse progenitum; sed illi quidem suæ dementiæ exedent

fructus, & audient a nobis: *stultus stulte loquitur, & cor ipsius vana intellet.* Nostrum enim mysterii ratio, licet Judæis sit scandalum, gentibus autem stultitia; nobis tamen, quod scimus, vere est admirabile, & salutare, & dignissimum credi: & si esset omnino quisquam, qui dicere aude- ret, hanc carnem terrenam nudæ divinitatis fuisse genitricem, & ex ea creatura omni superiorem natam fuisse naturam, infania id esset & furor. Neque enim ex terra divina est facta natura; nec corruptibile incorruptionis radix vnquam fiet; nec mortalitas pariet vitam; nec corporis tractabilis incorporale fiet germen; nec increatum a creato nascetur; nec quod absque initio, ab eo quod habet initium.

Verum quoniam Dei Verbum juxta nos factum esse affirmamus, & nostris corporibus corpus sumpsisse consimile, idque sibi verissime adunasse, arcana inenarrabili ratione, & sic hominem factum carnaliter natum esse, quid absurdum est, vel quod credi non debeat? Cum præsertim hominis anima, vt sapissime diximus, cum sit naturæ alterius præter corpus, nascatur tamen cum ipso, cum sit ei adunata, nec quisquam arbitretur naturam corporis animæ initium præbere substantiæ; sed immitit quidem ipsam inæstimabiliter Deus in corpus, & cum ipso etiam nascitur: vnum tamen ex vtroque animal definimus, hominem scilicet. Igitur Verbum quidem Deus erat, factum est autem & homo, & quia natum est secundum carnem, propter humanitatem necessarium est, vt quæ ipsum peperit, sit Θεοτόκος: nam si non peperit Deum, certe nec dicitur Deus, qui est ab ipsa progenitus; sin vero Deum ipsum divinæ scripturæ nominant, peperit ipsa Deum hominem factum, siquidem homo aliter fieri non posset, nisi per generationem ex muliere. Quomodo igitur non sit, quæ ipsum peperit, Θεοτόκος. Quod autem Deus sit verus, qui natus inde est, ex divina scriptura discimus.

* id est, non despicens

2. Cor. 8. v. 9.

Joan. 8. v. 58.

Joan. 1. v. 30.

Joan. 10. v. 23.

Isai. 7. v. 14. juxta Matth. & Cyrilli interpretationem.

CAPUT XXVII.

Dicta de Christo.

ECCE Virgo in utero accipiet, & pariet Filium, & vocabunt nomen ejus Emmanuel. Quomodo ergo id quod natum est ex sancta Virgine, Emmanuel nominatur, cum Emmanuel, vt ante dixi, significet in nostra natura propter carnem fuisse Verbum, quod est Deus verus de

Deo vero? Sed factus est Emmanuel: exinanivit enim se, generationem nostram & similem passus, ac sic nobiscum conversatus est. Ergo & Deus in carne, & Θεοτόκος vere est, quæ eum carnaliter, sive secundum carnem generavit.

CAPUT XXVIII.

Aliud.

Isai. 9. v. 5.
juxta LXX.

QUONIAM omnes stolam dolo congregatam, & vestimentum cum commutatione reponent, & volent, si fuissent isti combusti; quoniam parvulus natus est nobis, & filius datus est nobis, cujus principatus factus est in humero ejus, & vocatur nomen ejus magni consilii nuntius. Audis, quod puer nominatus sit, quodque generationem sit nostræ similem passus. At cum puerum cælum per stellam clarissimam indicavit; magi adoraverunt ex ultimis terræ limitibus adventantes; angeli pastoribus evangelizabant, salvatorem esse natum dicentes, & pacem, necnon etiam Patris bonam voluntatem annuntiantes: *Est magni consilii nuntius*. Manifestavit etenim nobis Patris voluntatem, qui *in eo complacuit orbem salvare terrarum*, & per ipsum & in ipso mundum sibi reconciliare: Christo enim reconciliati, Deo sumus reconciliati, Deus est enim vere Filius Dei & Patris. Quodnam igitur sit Patris consilium, cujus nobis fuerit nuntius, ipse docebit dicens: *Ita enim dilexit Deus mundum, ut filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in ipsum, non pereat; sed habeat vitam æternam*. Filius autem unigenitus ille est,

qui est ex sancta virgine procreatus: ipsum enim Verbum homo factum, quod fuit Deus in carne, ac sic terrenis apparuit. Denique dicebat: *Qui credit in me, habet vitam æternam*. Quod vero per ipsum & in ipso credamus Patri, explanavit dicens: *Qui credit in me, sed in eum qui misit me; &: Qui vidit eum, qui misit me*.

Audite me insula, & attendite gentes. *Post multum temporis stabit, dicit Dominus; ex utero matris, vocabunt nomen meum*. Cum Verbum sit Deus, non ignoravit quod generationem patietur, ex muliere incarnatum propter nos. Sciebat autem quod vocabitur CHRISTUS JESUS a Deo & Patre; omnibus nobis novum filii nomen prædicans, quod est benedictum in terra. Observa autem, quod propriam nominet matrem, quæ suum peperit corpus. Ergo si Deum se esse cognoscit, illa quæ eum carnaliter peperit, Θεοτόκος dicitur, & quidem recte: sin vero, non est Deus, id quod audacter, imo potius scelerate nonnulli sentiunt; privati oportet ipsam Virginem sanctam, hoc nomine, quo Θεοτόκος esse dicatur.

Apud Photium XV 11.

CAPUT XXIX.

Quod Deus nominatur & homo apparens Unigenitus.

2. Paralip. 6.
v. 17. Juxta
LXX.

SALOMON ait orans: *Et nunc, Domine Deus Israel, credibile fiat verbum tuum, quod locutus es puero tuo David*. Ergone credibile est, quod habitavit Deus cum hominibus in terra? Animadvertite, quod miratur Verbi incarnationem: habitavit namque cum hominibus in terra, cum homo est factum, res enim incredibilis videbatur. Alioquin quomodo id præcipuum quiddam sit, vel quomodo id miratione dignum, cum Deus ab his, quæ ipse creaverit, non discedat, fovens ea scilicet, & ea quidem continens, quæ jam facta sunt; ea vero quæ nondum facta sunt, creans. Miraculum autem vere præcipuum, quod in terra cum hominibus habitavit homo factus Deus, juxta promissiones jam antea datas divino David, scriptum est enim: *Tura-*

vit Dominus David veritatem, & non frustrabitur eum. Quid autem juravit? *De fructu ventris tui ponam super sedem tuam*. Et vero ille, quamvis credidisset, quod nunquam abneget promissionem Deus omnipotens; tamen ipsum generationis locum curiosius inquirebat, ideoque dicebat: *Si ascendero super lectum strati mei, si dedero somnum oculis meis, aut palpebris meis dormitationem, aut requiem temporibus meis, donec inveniam locum Domino, tabernaculum Deo Jacob*. Deinde cum id quoque per spiritum reperisset, & carnalis generationis Unigeniti locum cognovisset, evangelizabat, & dicebat: *Audivimus eam in Ephrata, id est, in Bethleem; invenimus eam in campis silvæ*. Quod vero dicens Ephrata, significet Bethleem, propheta comprobavit:

Mich. 5. v. 2. vit: *Et tu Bethleem domus Ephrata.* Obser-
va autem, quomodo eum, quem credide-
rat creatum juxta nos in Ephrata, Deum
Jacob nominet, cujus inhabitatio fuit in
tabernaculo: ibi enim peperit JESU M
sancta Virgo.
Nominat autem eum & alibi Deum
Psal. 46. v. 10. Abraham dicens: *Principes populorum con-*
gregati sunt cum Deo Abraham. Pene enim

mentis suae oculis, per illuminationem
Spiritus sancti, futurorum scientia crudi-
tus, principes populorum, id est, fan-
ctos Apostolos in Domini nostri JESU
CHRISTI cernebat obsequio. Cum igitur
Deus Abraham & Deus Jacob, qui est
natus ex muliere, nominatus sit, quare
non sit Virgo sancta Θεοτόκος?

CAPUT XXX.

Aliud.

Heb. 1. v. 1. **P**ROPHETA Habacuc: *Domine, in-*
quit, inaudivi auditum tuum, & timui.
Consideravi opera tua, & expavi. In medio
duorum animalium cognosceris: in adventum
temporis ostenderis in eo: dum conturbata
fuert anima mea, in ira misericordiae memor
eris. Deus de Theman veniet, & sanctus de
monte Pharan. Vide, quomodo in medio
duorum animalium cognoscetur: nam
cum natus esset ex muliere, & vixisset
vsque ad tempus pretiosae crucis; *gratia*
Dei, sicut ait beatus Paulus, *per suum cor-*
pus pro omnibus gustavit mortem. Sed quo-
niam natura erat Deus, resurrexit denuo
in sempiternam vitam. Cognitus est igitur

hic, qui pro nobis pretiosam sustinuit
crucem in medio duorum animalium.
Nam ipse alicubi ait ad Judaeos: *cum exal-*
taveritis filium hominis, tum cognoscetis,
quia ego sum. Vide etiam, quomodo Deum
ipsum nominans, ex Theman venturum,
& ex Pharan monte pronuntiat: (inter-
pretatur autem Theman Auster) apparuit
enim Christus, non a regionibus Aquilo-
nis, sed ab australi Judaea, in qua etiam
Bethleem est. Cum igitur is, qui Domi-
nus, & Deus nominatus est, ex Judaea
veniret australi, natus est enim in Be-
thleem; quomodo non sit sancta Virgo
Θεοτόκος?

CAPUT XXXI.

Aliud.

Gen. 31. v. 24. **I**N Genesi scriptum est: *Subreman-*
sit autem Jacob solus, & luctabatur homo cum ip-
so usque ad mane: vidit autem, quod non
prevaleat ad ipsum, & tetigit latitudinem
semotis ejus, cum luctaretur cum eo, & dixit
ei: Dimitte me, ascendit enim ortus. Ille au-
tem dixit: Non te dimitto, nisi benedixeris
mibi. Et post alia: Benedixit autem eum ibi,
& vocavit nomen loci illius, faciem Dei: vi-
dit enim, inquit, Deum facie ad faciem, &
salvata est anima mea; ascendit autem sol, &
transiit facies Dei; ipse autem tenebat se-
more suo. Mysticus quidem est Scripturarum
sensus: subindicare enim videtur Judaeorum
obstructionem, qua vebantur cum Chri-
sto, pene cum ipso luctantes; qui tamen su-
perati sunt, & ipsi etiam impetraturi be-
nedictionem ipsius, si per fidem ad eum
novissimis temporibus se convertissent.
Attamen ille certe homo erat, qui lucta-
batur, & eum tamen Jacob Dei faciem

nominabat; neque id solum, sed sciebat,
eum Deum esse secundum veritatem: *Vi-*
dit enim, inquit, Deum facie ad faciem, &
salvata est anima mea. Deus namque est
natura Emmanuel. Dicitur autem etiam
facies Dei. Nam est *figura substantiae Pa-*
tris, & ita se vocabat apud Judaeos, cum
diceret de Deo & Patre: *Neque faciem*
ejus vidistis, & Verbum ejus non habetis in
vobis manens, quia quem misit ille, huic
vos non creditis.
Quod vero Deus sit verus homo ille, qui
luctabatur cum Jacob, sacra iterum litera
faciet fidem; dixit enim: *Inquit Dominus*
ad Jacob: Surge ascende in locum Bethleem,
habita ibi, & fac ibi altare Deo, qui appa-
ravit tibi, cum fugeres a facie fratris tui Esau.
Revertens enim ex Mesopotamia Dei
jussu, & timens Esau, trajecit Jacob pue-
ros, & omnia vasa sua: *Subreman-*
sit autem solus, & luctabatur homo cum eo.

Hh

procreatus: ip-
factum, quod
c terrenis appa-
rui credit in me,
vero per ipsum
explanavit di-
in eum qui mi-
ni misit me.
dite gentes. *Psal. 118.*
Et Dominus; ex-
tra meum. Cum
bravit quod go-
guliere incarna-
autem quod
esus a Deo
ovum filii no-
benedictum in
proprium no-
eperit corpus.
scit, illa que
rōnos dicitur,
non est Deus,
tius scelerate
portet ipsam
mine, quo

& non fru-
uravit? De
sedem tuam.
isset, quod
nem Deus
enerationis
leoquo di-
strati mei,
aut pat-
tur requiem
viam locum
cob. De in-
irritum re-
onis Uni-
vangeliza-
n in Ephra-
mus cum in
s Ephrata,
comproba-
vit:

Ioan. 8. v. 18.
Heb. 1. v. 3.
Ioan. 5. v. 38.
Gen. 35. v. 1.
Gen. 31. v. 24.

CAPUT XXXII.

Aliud.

Dan. 7. v. 13.

BEATUS Daniel horribilem visionem nobis exponens: *Videbam, inquit, in visione noctis, & ecce cum nubibus caeli quasi filius hominis veniens, & usque ad vetustum dierum pervenit, & in conspectum ejus adduxerunt eum, & ipsi datus est honor, & regnum, & omnes populi, tribus, & lingua ipsi servient: potestas ejus potestas in aeternum, quae non transgreditur, & regnum ejus non corrumpitur.* Audis quemadmodum non hominem simpliciter se vidisse commemoret, ne vnus ex nobis, & juxta nos Emmanuel esse credatur; sed quasi filium hominis; [Cum enim Verbum natura sit Deus; *in similitudine tamen hominum factum fuit, & inventum est habitu ut homo, ut in eodem vtrumque intelligatur, id est, neque homo nudus, neque Verbum absque humanitate & carne.*] tamen ei principatum & honorem, quae semper habebat, data esse commemorat: ait enim quod *omnes populi, tribus, & lingua ipsi servient.* Cum igitur etiam in humanitate positum vngentum Dei Verbum fervientem habeat creaturam, & Patris principatum & suum, pepererit autem secundum carnem ipsam sancta Virgo; quomodo non intelligitur *θεοτόκος?*

Citat Leon-
tius lib. 1.
contra Euty-
chianos.

CAPUT XXXIII.

Apostolus
XVIII.

De Christi passione; & quod utile sit, quod secundum aliud & aliud de vno & eodem dicitur, nec dividimus in duo.

Heb. 2. v. 9.

1. Cor. 15. v. 3.

1. Pet. 4. v. 1.

SANCTUS Paulus salutarem passionem nobis exponit, ait namque: *Nunc gratia Dei pro omnibus gustavit mortem; nec non etiam: Tradidi enim vobis inprimis, quod & accepi: quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris, secundum Scripturas: & quia sepultus est, & quia resurrexit tertia die.* Ad hoc etiam sapientissimus Petrus: *Christo, inquit, passus pro nobis carne.* Cum vnum igitur credimus Dominum nostrum **JESUM CHRISTUM**, id est, in humana forma conspectum, sive hominem factum juxta nos, Deum Verbum, quomodo & passionem ipsi deponemus, & impassibile tamen servemus, ut Deum?

Ergo passio dispensationis erat, sua quidem ducente Deo Verbo ea, quae sunt propria carnis, propter inenarrabilem unitatem; manente vero extra passionem, quantum ad ipsius naturam pertinet: impassibilis enim Deus est. Neque id mirum, cum & ipsam hominis animam videamus, siquid corpus passum fuerit, extra passionem quidem manentem, quantum pertinet ad naturam; attamen non extra passionem esse intelligi, eo quod proprium sit corpus ipsius, quod patitur. Et

licet incontigua sit, & simplex; tamen id quod patitur, non est alienum. Sic intelliges etiam de Christo omnium salvatore. Utar autem exemplis, quae, quasi per aenigma, nobis possint ostendere, quod communicavit quidem passioni Unigenitus, quantum pertineat ad familiaritatem corporis sui; manserit autem passionis expers, ut Deus.

Itaque Deus omnipotens prodigia sapientissimo Moyse jubebat efficere, ut crederet ei Israel, quod esset missus a Deo, & ut a violentia liberaretur; ait autem: *Et accipies aquam de flumine, & effundes super terram, & erit aqua, quam accipies a flumine, sanguis super terram.* Inquit, quod aqua quidem figura sit vitae, & quod sit per naturam vita filius ex Patre tanquam ex flumine exiens, ejusdem substantiae ratione; itaque omnia vivificat: *Sed cum aquam, inquit, effuderis super terram, erit sanguis.* Verbum, cum factum est caro de terra, id est, quando a terra carnem sibi circumdedit, tunc in ea mortem nostrae similem dicitur passum, licet per naturam sit vita.

CAPUT XXXIV.

Aliud.

Levit. 13. v. 1.
& seq.

IN Levitico pollutum Deus & immundum leprosum esse significat, atque ita eum de castris ejici precipit oportere; & si sanatus fuerit morbus, hoc cum patto purgari. *Et accipiens duos pullos mundos, & lignum cedrinum, & coccinum & hyssopum, & precipiet sacerdos, & occidens pullum unum in vase fictili, in aqua viva, & pullum qui vivit accipiet, & lavabit illud in sanguine pulli occisi in aqua viva, & aspergat super eum, qui purgatus est a lepra septies, & mundus erit.* Reddit quidem nos mundos, & pollutionum sordes abluit, & carnalis concupiscentiae mortalitatem repellit sanguis preciosissimus Christi, & purgatio baptismatis sacrosancti. Ceterum illud aspice: omittentes enim scriptorum vim examinare, quod mysterio expediat, in praesentia memorabimus. Pullis duobus comparatur Christus, non quod duo sint filii, sed quod vnus potius ex duobus, divinitate & humanitate in vnitatem collatis. Mundi autem pulli: neque enim fecit peccatum Deus noster **JESUS CHRISTUS**; sed erat Verbum sanctum, & divinitatis, & humanitatis ratione. Volucris vero comparatur, quod quasi in sublimi sit supra terram, & e caelo desuper: e caelo enim homo est Christus, licet carnem sancta Virgo pepererit; eo modo igitur desuper & de caelo. Deus enim Verbum, quod est desuper & ex Patre, carnem ex Virgine sancta accipiens, & eam suam propriamque existimans, tanquam si eam desuper & de caelo detulisset, dicebat: *Nemo ascendit in caelum, nisi qui de caelo descendit filius hominis, qui est in caelo.* Ea enim quae sua sunt, propriae carni semper attribuit; adunatum vero semel, jam cum ipsa vnum scilicet aestimatur.

Ceterum vide, occiso vno pullo, lavari quidem alterum ejus sanguine, tamen non emori; & quid hoc sit? Vivebat Verbum, licet sua caro fuisset emortua, & communem passionem esse dicebat, propter adunationem & familiaritatem quam habebat cum carne. Igitur ipsum quidem vivit, vt Deus; corpus vero tanquam proprium faciebat, & sic in se familiariter accipiebat corporis passiones, cum ipsum nihil in natura propria pateretur. Prodest igitur & necessarium est, si in vno Christo id accipiamus, quod secundum

aliud & aliud de vno eodemque constituitur, & quod in duo dividi non permittatur, licet diversa inter se, & minime convenientia, actu esse dicantur.

Est autem tale quod dico. Natum esse secundum carnem ex muliere Deum dicimus Verbum, quamvis omnibus ipsum praebeat nasci, & ad nativitatem, quae nondum nata sunt, vocet. Secundum aliud & aliud natum est, eo quod homo nostri similis intelligatur, vocat autem ad nativitatem omnia, eo quod natura sit Deus.

Scriptum est etiam de ipso: *Puer proficiebat, & confortabatur, & implebatur sapientia & gratia.* Cum natura sit perfectum, vt Deus, & ex sua plenitudine spiritalia sanctis impertiat; cum ipsum sit sapientiae dator & gratiae; quomodo proficit puer, & sapientia impletur & gratia? Secundum aliud & aliud: cum sit enim ipse idem homo simul & Deus, propter vnitatem quidem, propria dicit humana; est autem perfectus, & sapientiae & gratiae dator, vt Deus.

Nuncupatus est etiam & primogenitus, & vnigenitus, sed si quis vim ipsam scrutari voluerit dictionum, primogenitus est, qui inter fratres plurimos primogenitus; vnigenitus vero, vt vnigenitus, non jam primogenitus, nec inter plurimos fratres. At est ipse, & hoc, & illud; quomodo ergo? Secundum aliud & aliud: primogenitus enim, vt inter plurimos fratres, propter humanitatem; vnigenitus porro idem, vt solus ex solo Patre natus, & vt Deus.

Sanctificatus fuisse dicitur per Spiritum, cum ipse sanctificare soleat accedentes; baptizatus secundum carnem, qui in sancto Spiritu baptizabat. Quomodo igitur idem, & sanctificat & sanctificatur; baptizat & baptizatur? Secundum aliud & aliud: sanctificatur enim humane, sicut etiam baptizatur; sanctificat autem divine, & baptizat in Spiritu sancto.

Cum ipse suscitaret mortuos, resurrexit a mortuis, & cum sit per naturam vita, vivificari dicitur; hoc quoniam modo? Secundum aliud nempe & aliud: ipse enim resurrexit

H h ij

Joan. 3. v. 13.

Αὐτός ἐγείραν ὄντας νεκρούς, ὅτι νεκρῶν ἐγήθηται, ὅτι ζῶν καὶ φύσαν τοὺς νεκρούς, ζωοποιὸν λέγει. καὶ πῶς πῶς; καὶ ἀπὸ τοῦ ἀπὸ οὗ οὗ αὐτός ἐγήθηται

ita dicit tamen hominum est habitus et tumque intelligitur no nudus, neque nitate & carne. esse commemorat populi, tribus, & igitur etiam in creaturam, & Pa- n, pepererit ipsum sancta Virgine

aliud de uno

flex; tamen idum. Sic internum salvato- quae, quasi per endere, quod fioni Unigeni- familiaritatem item passionis

prodigia fa- ficere, vt cre- missus a Deo, t; ait autem: & effundit quam accipiet a am. Inqui- figura sit aturam vita ex flumine tiae ratione, cum aquam, erit sangui. o de terra, m sibi cir- n noltiae fi- et naturam

quidem a mortuis, & vivificari dicitur secundum carnem; vivificat autem & suscitavit a mortuis, utpote Deus. Patitur, & non patitur, secundum aliud & aliud: patitur quidem humane carne, eo quod homo sit; impassibilis autem divine manet, ut Deus.

Iean. 4. v. 21. Adoravit ipse nobiscum: Vos enim, inquit, adoratis quod nescitis; nos adoramus quod scimus; & est etiam adorandus: *Philip. 2. v. 10.* *Fletur enim ipsi omne genu.* Hoc quoque secundum aliud & aliud. Adorat enim, quia naturam assumpsit, quæ debeat adorare; adoratur autem potro idem, quasi major adorante natura, eo quod intelligitur Deus. Adoratione vero non est dividendum in hominem seorsus, & seorsus in Deum; neque vero tanquam Deo conjunctum æqualitate dignitatis, divisus substantiis, cum ipso adorari dicimus hominem: (id enim extremæ impietatis plenissimum est) sed vnum adorandum hominem factum, & incarnatum Dei Verbum; ita tamen, ut credamus corpus ei adunatum animam juxta nos habuisse rationabilem. Neque enim Deus omnipotens duos primogenitos præcepit oportere, tam a nobis, quam a sanctis angelis, adorari. Unus est enim, qui est introductus in orbem terrarum; & si introductionis modum curiosius perferutemur, carnalis dispensationis mysterium invenimus. Introductus est autem in orbem terrarum, tunc cum factus est homo, licet natura sua distare ab orbe longissime videatur, & in divinitatis eminentia vere

esse credatur: alius est enim præter elementa creator ipsorum. Ergo super ea, quæ ipse condidit, secundum naturam est, quod natura sit Deus. Unus tamen, ut ante dixi, adorandus est, etiam tunc, cum in multis fuerit fratribus: tunc enim propterea dictus est primogenitus.

Unum Filium adoravit cæcus a natiuitate sua, cum præcipuo mirabilique modo sanatus est. Nam cum invenisset eum in templo Jesus, dixit: Tu credis in Filium Dei? Ille autem dixit. Quis est, Domine, ut credam in eum? Christus vero ei seipsum cum corpore demonstrans, aiebat: *Et visibilis. v. 37.* *disti quidem eum, & qui loquitur tecum, ipse est.* Vides quod singulari numero utatur, non permittens Deum & hominem seorsus intelligi; imo vero & si quis hominem nominaverit Emmanuel, minime quidem communem hominem significaverit; sed Dei Verbum adunatum nostræ naturæ. Hunc sicut vnum, hominem adoravere beati discipuli, cum eum videntes miris modis inter aquas ambulare, adoravere, dicentes: *Vere Dei Filius es.*

Si vero hominem cum Deo coadorari dixerimus, divisionem spatiosissimam inducemus: *cum enim semper,* (quod est Latine, *cum*) nisi in significatione unitatis, quæ est per compositionem, ponatur, duo omnino cogere intelligi. Quem admodum enim nemo sibi convenire dicatur, neque concanare, aut coadorare, aut coambulare; duarum enim personarum significationem inducit præpositio verbo præposita: ita etiam si quis coadorari hominem cum Deo dixerit, duos plane filios dicit, & a sese disjunctos; unitatis enim ratio, si in sola dignitatis æqualitate, sive auctoritatis intelligatur, non esse vera convincitur, idque a nobis jam pluribus ante probatum est.

*Apud Photium
XIX.*

CAPUT XXXV.

Adversus illos, qui aiunt, quod sola relatione Deum Verbum deceant humana.

GARRIUNT nonnulli de carnali dispensatione Unigeniti, & venerabile, ac magnum, & supernis Spiritibus amabilissimum mysterium, per quod etiam salvati sumus, ad sensus fragiles deferentes, decus contaminant pulcritudinemque veritatis; cum eos oporteat, non siquid ipsis recte habere videatur, roborare conari; sed inspicere magis, subtili acutoque mentis oculo, sacrarum propositum literarum, atque rectum ita iter ingredi,

festantes ea, quæ Patres sanctissimi examinarunt, qui sancti Spiritus illuminationibus eruditi, sanxere nobis symbolum fidei, ipsum dicentes, quod ex Patris substantia inæstimabiliter natum est, Deum Verbum, per quod omnia facta sunt, quæ in cælo, & quæ in terra; propter nos homines, & nostræ salutis causa descendisse, hominem factum, passumque, ascendisse in cælum, venturum post tempora judicare vivos & mortuos.

Verum nonnulli sunt, doctos se esse scientesque opinati, & supercilio, & tumore inflati, qui si hæc verba audierint, derident; & ea quæ tam recte sunt dicta, deliramenta magis existimant: cum præsertim eredamus illuminatione Spiritus sancti patuisse sanctis Patribus scientiam veritatis. At illi, tanquam si soli possint meliora sentire, non ipsum existimant, vnigenitum Dei Filium, qui est ex substantia ejus, Deum Verbum passum esse sua carne pro nobis humane, licet eo quod Deus intelligitur, in sua natura habeat, vt pati non possit; hominem autem seorsus & separatum cum ponentes, qui est ex sancta Virgine procreatus. Deinde ei, quantum ipsis videtur, modum gloriæ tribuentes, adunatum fuisse dicunt Verbo Dei Patris; & rationem adunationis exponentes, donatam esse ipsi dicunt a Deo æqualitatem dignitatis, siue auctoritatis, & vt simili appellatione, & Christus, & Filius dicatur, & Dominus. Sin vero etiam passus esse aliquid dicatur homo, qui ab ipsis excogitatur, oportere aiunt, in ipsum Deum Verbum referri, eo quod conjunctum sit ipsi æqualitate dignitatis, cum, naturis diuisis, vnusquisque id sit, quod est.

Explanabo autem vim sententiarum, quantum ipse valero, sacrarum literarum exempla proponens. Esuriit Christus, itinere fatigatus est, dormiuit, ingressus est in naviculam, pulsatus est a ministris verberibus, a Pilato flagellatus est, sputamina militum excepit, qui lancea latus pungens, acetum mixtum felle ori ejus obtulerunt; gustavit autem & mortem, crucem passus, & alia convicia Judæorum. Hæc omnia homini quidem contigisse commemorant; refertur vero in Filii veri personam. At nos credimus, sicut in vnum Deum Patrem, omnipotentem, omnium visibilium & invisibilium factorem; ita etiam in vnum Dominum JESUM CHRISTUM, Filium ejus. Dividere vero seorsus in hominem Emmanuel, & seorsus in Verbum, recusamus. Sciens autem, quod factum sit juxta nos Verbum homo, vere ipsum eundemque dicimus Deum de Deo; humane vero hominem juxta nos ex muliere. Affirmamus autem porro propter familiaritatem, carnis quidem eum infirmitates fuisse perpeffum; servasse vero naturæ suæ impassibilitatem, eo quod non homo erat solum, sed idem etiam Deus natura; & quemadmodum proprium erat corpus ipsius, ita etiam naturales corporis, & inculpabiles passiones, necnon etiam ea, quæ ei illata sunt, petulantia nonnullorum.

Patiebatur autem impassibiliter, quia non idcirco se humiliavit, vt esset tantum similis nostri; sed quia, vt ante dixi, id

naturæ suæ, vt sit omnibus superior, reseruat. At si diceremus, quod per conuersionem vel commutationem naturæ suæ in naturam transferit carnis, necesse erat omnibus modis nos, invitos etiam, confiteri, arcanam divinamque naturam fuisse passibilem. Sin autem, licet juxta nos homo sit factus, manserit immutatus, est enim proprium celesti naturæ, vt pati non possit; deinde per adunationem ipsius factum fuerit corpus passibile: oportet vt patiat, corpore patiente, eo quod corpus ipsius fuisse dicitur proprium; manet vero ipse impassibilis, eo quod ipse est proprium, vt pati non possit.

Quod si glorificatus est Emmanuel per passionem, vt ipse dixit, cum pro nobis pretiosam crucem esset passurus: *Nunc glorificatus est filius hominis*; cur, passionis gloriam homini tribuentes solam habenti conjunctionem cum eo in æqualitate dignitatis, non erubescunt? Nam, sicut ipsi existimant, conjunxit sibi secundum voluntatem Patris & complacitum hominem simpliciter, & eum suæ gloriæ parem effecit, & concessit, vt simili appellatione Christus, & Filius, & Deus nominatus sit, & Dominus.

Ergo neque incarnatum est vere Verbum, nec profus homo est factum. An forte, etiam falsos mendacesque dicere doctores sanctos mundi totius, nullum pariat detrimentum? Aut enim dicant, imo magis procedant in medium probaturi, quod qui conjunctionis ab ipsis inducitur modus, incarnationis habeat vim, & id sit, Verbum esse hominem factum. Aut si ea non ita habere existimant, quare conjunctionis nobis inconjunctæ modum excogitant, veritate neglecta? cum deceat eos dicere, humanitati nostræ adunatum fuisse Dei Verbum & Patris: ita enim carne quidem propria intelligitur passus humana. Quantum vero pertinet ad diuinitatis naturam, molestiæ omnis expertus, vt Deus.

Quod vero relationem nominantes, quæ nescio quomodo ab ipsis reperta est, gloriæ detrahant Emmanuelis; quodque cum vix vnum sanctorum efficiant prophetarum; & quod inter mensuras constituent plurimorum, in coque procul dubio capiantur, probabo porro, diuinæ scripturæ ponens exempla.

Murmurabat aliquando in deserto aduersus Moysen & Aaron populus Israel, dicens: *Uinam mortui essemus, percussi a Domino in Ægypto, cum sedebamus ad ollas carniū, & edebamus vsque ad satietatem.* Dicit deinde sapientissimus Moyses: (erat enim consequens tam temere impatientes confutare) *Nos autem quid sumus? Neque Ibid. v. 7.*

Hh iij

A

enim præter
Ergo super ea
dum naturam est
Unus tamen, vt
etiam tunc, cum
: tunc enim po-
enitus.

t cæcus a nativitate
mirabilique mo-
invenisset eam in
credu in Filium
is est, Domine, vt
vero ei seipsum
s, aiebat: Et vt
loquitur tuam,
ari numero vram
& hominem
& siquis homi-
tel, minime qui-
n significaverit
nostræ naturæ
nem adorare
videntes mis-
re, adorare,
v.

Deo coadoran-
tiosissimam in-
er, (quod est
ficatione vni-
onem, pon-
lligi. Quem-
convenire di-
ur coadotare,
nim persona-
it præpositio
siquis coado-
rit, duos pla-
nctos; vni-
tatis æqui-
lligatur, non
a nobis jam

humana.

tissimi exa-
lluminatio-
mbolum fi-
Patris sub-
st, Deum
sunt, que
er nos ho-
scendisse,
ascendisse
a judicare

Ioan. 31. v. 31.

enim adversus nos est murmuratio vestra, sed adversus Deum. Regnabat enim per illa tempora, etiam Deus omnipotens, per sanctos Prophetas, in populo Israel.

Judæi autem in hoc etiam pusillanimes, accedebant ad divinum Samuel, dicentes: *1. Reg. 8. v. 5. Ecce tu senesisti, & filii tui non ambulant in viis tuis, & nunc constituere super nos regem, qui iudicet nos, sicut cetera habent gentes.* Moleste id quidem nimis ferebat propheta. Ait autem Deus omnipotens: *Ibid. v. 7. Audi vocem populi, sicut locutus est ad te; quia non te spreverunt, sed me spreverunt, et non regnem super eos.*

Dixit autem alicubi etiam Christus sanctis Apostolis: *Luc. 9. v. 48. Qui recipit vos, me recipit.* Neque enim misericordes pro tribunali suo allocuturum se pollicetur: *Matth. 23. v. 34. Venite, benedicti Patris mei, percipere paratum vobis regnum a constitutione mundi.* Probitatis vero ipsorum mores familiariter agnoscens de iis, quibus bene consultum fuerat ab ipsis: *Ibid. v. 40. Quamdiu feceritis, inquit, vni horum minimorum, mihi fecistis.*

Ecce, in his relationis modus qualis sit, cognoscitur evidenter. Murmurabat adversus Moysen & Aaron populus Israel, & res quidem habebat relationem in Deum; erant tamen homines Moyses & Aaron similes nostri. Eodem pacto etiam in aliis intelliges, quorum nuper fecimus mentionem: sed erant quidem, ut ante dixi, sancti & admirabiles homines, homines tamen similes nostri. Eone igitur modo etiam homo Deo Verbo conjunctus, sicut illi aiunt, relationem in id suarum habeat passionum? Et quomodo jam non sit homo communis, & seorsus, & aliud nihil? Ergo non est vere Deus Emmanuel, non unigenitus filius, non Deus secundum naturam.

Deinde quam ob causam nemo aliorum a Deo Verbo honoratus est æqualitate dignitatis, sive auctoritatis? Solum autem hunc paria omnia sortitum fuisse contendunt; maxime cum Deus salvator omnium, non iudicet ad personam, sed iustum iudicium, sicut ipse commemorat. Quare ergo confidet solus? Quomodo ve-

niet iudex, obsequentibus angelis? Quare autem solus tam a nobis quam a supernis spiritibus adoratur? Sed valde, inquit: te enim quoque id agere invenimus; passum enim ipsum confiteris, quatenus ei carnis attribuis passiones, licet impassibilem feres ut Deum. At nos, vir optime, cum prius adunaverimus Verbum & hominem, carni quidem passiones tribuimus, impassibilem vero ut Deum servavimus. Nam licet factus sit similis nostri, at tamen scire debemus cælestium dignitatum & divine ejus eminentiæ majestatem.

Premissa igitur vnitatem ea, quasi aliquo fundamento fidei præjacto, carne passum esse confitemur; mansisse vero extra passiones, quippe cum in se habeat, ut pati non possit: sin vero in parte ponamus Deum & hominem, naturas a sese dividentes, & secundum solam relationem dicamus Verbum sua duxisse ea, quæ corpori contigerunt, Moyses nempe & Aaron modum habet is, qui est ex sacra Virgine procreatus Emmanuel, quod est interpretatum, nobiscum Deus.

Ergo etiam per Prophetas sanctos dicat: *Dorsum meum posui in flagella; maxillas autem meas in palmas; faciem meam autem non averti a confusione sputorum.* Porro: *Infoderunt manus meas & pedes meos, dinumeraverunt omnia ossa mea.* Et porro: *Pedere in cibum meum hyssopum, & in sitim meam obtulerunt mihi acetum.* Ipsi omnia hæc Unigenito attribuimus, quæ pro nobis dispensatorie carne passus est, secundum Scripturas: *Vibice enim ejus nos sanati sumus, & ipse infirmatus est propter peccata nostra.* Impassibilem vero cum natura esse cognoscimus: nam si, ut dudum dixi, idem homo est simul & Deus, sunt certe humanitatis ejus passiones, Dei porro proprium, ut impassibilis intelligatur.

Hæc ita sentientes servabimus pietatem, & per rectas cogitationes euntes & sensus, ad cælestis vocationis palmam perveniemus in Christo, per quem, & cum quo, Deo & Patri gloria cum Spiritu sancto in sæcula sæculorum. Amen.

